

C

Zaburzenia percepcji wzrokowej

- 1. Zaburzenia percepcji wzrokowej**
 - 1.1. Ogólne informacje
 - 1.2. Metody i techniki pracy
- 2. Zaburzona analiza i synteza wzrokowa**
 - 2.1. Ćwiczenia
 - 2.2. Karty pracy
- 3. Słaba pamięć wzrokowa**
 - 3.1. Ćwiczenia
 - 3.2. Karty pracy

(1)

(2)

(3)

(4)

Lidia Utrat-Milecka

Zaburzenia percepcji wzrokowej

Spis treści

1. Pojęcie trudności szkolnych	1
2. Specyficzne trudności w czytaniu i pisaniu	2
3. Czytanie i pisanie – mózgowa organizacja czynności	4
4. Mózgowa struktura czynności czytania	5
5. Mózgowa struktura czynności pisania	6
6. Półkule mózgu a czynność czytania	7
7. Percepcja wzrokowa	7
8. Pięć aspektów percepcji wzrokowej	9
9. Zaburzenia percepcji wzrokowej i ich wpływ na wyniki w nauce	12
10. Bibliografia	14

WP112008

1. Pojęcie trudności szkolnych

Właściwy stopień rozwoju percepcji wzrokowej dzieci uważa się za jeden z najważniejszych czynników warunkujących sukcesy bądź niepowodzenia szkolne uczniów. W literaturze przedmiotu pojęcie trudności szkolnych używane jest w dwóch znaczeniach: ogólnym (szerszym) i specyficznym (węższym). W znaczeniu ogólnym odnosi się do wszelkiego rodzaju trudności w uczeniu się. Nie bierze się tu pod uwagę przyczyn powstania tych trudności, a diagnoza dokonywana jest wyłącznie na podstawie objawów. W ujęciu wąskim, specyficznym dotyczy trudności w uczeniu się występujących mimo prawidłowego rozwoju intelektualnego oraz sprzyjających, stymulujących warunków środowiskowych dziecka.

W celu precyzyjnego rozróżnienia tych terminów przyjmuje się używanie słowa „specyficzne” do określenia trudności szkolnych w rozumieniu węższym.

Termin „specyficzne trudności szkolne” odnosi się do tej grupy zaburzeń, które przejawiają się dużymi problemami w nabywaniu i stosowaniu umiejętności istotnych w nauce szkolnej, takich jak: słuchanie, mówienie, czytanie, pisanie, rozumowanie oraz liczenie. Zaburzenia te mają ścisły związek z dysfunkcjami ośrodkowego układu

nerwowego, dlatego też nazywane są dysfunkcjami lub deficytami rozwojowymi. Zdarza się, że omawiane zaburzenia występują łącznie z innymi problemami rozwojowymi, jak np. wady wzroku czy słuchu, upośledzenie umysłowe, a także środowiskowymi, do których zaliczyć można niekorzystne warunki socjalne i ekonomiczne, nieprawidłowe metody nauczania. W grupie tej znajdują się więc dzieci ze specyficznymi trudnościami w poprawnym opanowaniu umiejętności czytania, pisania, kształtnego pisma oraz liczenia i rozumowania matematycznego. Określenia te zawarte są w międzynarodowych klasyfikacjach chorób (DSM-IV Amerykańskiego Towarzystwa Psychiatrycznego i ICD-10 Światowej Organizacji Zdrowia WHO) wśród wielu kategorii zaburzeń rozwoju i zachowania.

2. Specyficzne trudności w czytaniu i pisaniu

Szacuje się, że 5–15% populacji w społeczeństwach rozwiniętych napotyka na znaczne trudności w nauce czytania i pisania, przy czym nie można tego zjawiska wyjaśnić niskimi możliwościami intelektualnymi czy uwarunkowaniami społecznymi. Bardzo często zdarza się, że osoby, które pomimo znacznego wysiłku i pomocy otoczenia nie są w stanie nauczyć się sprawnie czytać, posiadają bardzo wysoki iloraz inteligencji, a także wykazują nieprzeciętne zdolności w różnych dziedzinach. Pierwsi badacze, odkrywcy zaburzenia, które dziś nazywane jest **dysleksją rozwojową**, przypuszczali, że najprawdopodobniej ma ono swoje źródło w nieprawidłowościach funkcjonowania mózgu. Badania nad trudnościami w czytaniu i pisaniu rozpoczęto już pod koniec XIX wieku. W ciągu dziesięcioleci zmieniały się zarówno terminy opisujące trudności w nauce czytania i pisania, jak również sposób ich rozumienia. Do całkowitego braku opisywanych zdolności używano określeń: aleksja, amnezja słowna, asymbolia, strefo-symbolia, legastenia, wrodzona aleksja, agrafia. Obecnie najczęściej używa się terminu **dysleksja**. Niektórzy autorzy biorąc pod uwagę przyczyny zaburzeń czytania i pisania, uzupełniają to pojęcie określeniami „rozwojowa” lub „wrodzona”. Termin ten stosuje się do dzieci rozpoczynających naukę. W przypadku osób dorosłych, które wskutek organicznych uszkodzeń mózgu utraciły zdobytą wcześniej umiejętność czytania i pisania, używa się określenia **dysleksja nabyta**.

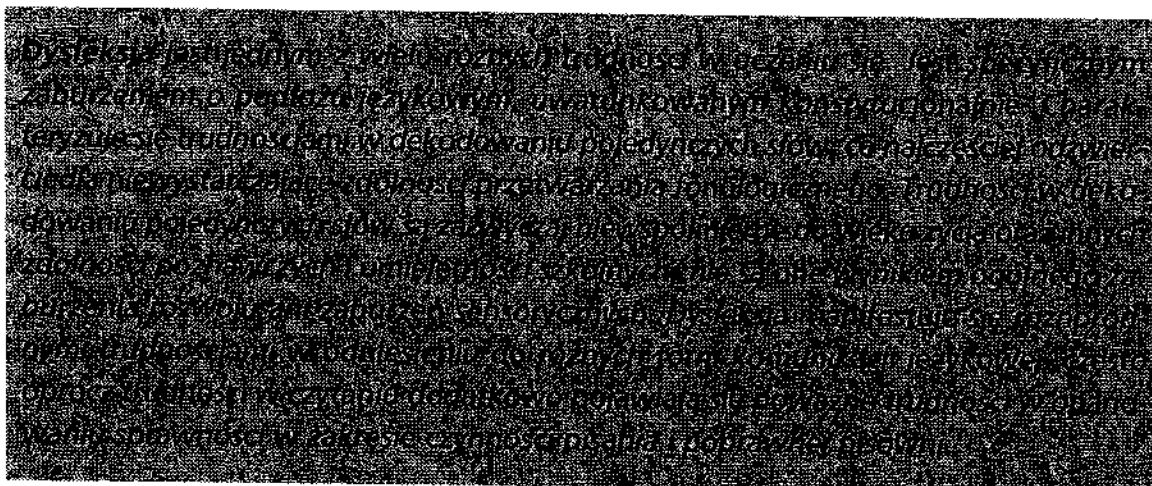
W pracach różnych autorów zakres pojęcia dysleksja nie jest jednakowy. Termin ten można rozumieć dwojako. W ujęciu wąskim – używa się go do opisu wyłącznie trudności w czytaniu. W ujęciu szerokim – terminem dysleksja określa się cały zespół zaburzeń specyficznych trudności dotyczących zarówno czytania, jak i pisania.

Aktualnie używa się trzech terminów wprowadzonych przez Martę Bogdanowicz w celu odróżnienia specyficznych trudności w uczeniu się o odmiennych objawach:

- 】 **dysleksja** – określenie specyficznych trudności w czytaniu, ale również szerzej – jako wszelkie zaburzenia czytania i pisania,

- 】 **dysgrafia** – trudności w opanowaniu czytelnego, kształtnego pisma,
- 】 **dysortografia** – trudności w opanowaniu poprawnej pisowni, w tym błędy ortograficzne i inne. Często występuje w parze z dysgrafią.

Najnowsza definicja dysleksji rozwojowej sformułowana w 1994 r. przez prestiżowe amerykańskie stowarzyszenie The Orton Dyslexia Society brzmi:

WP112008

Tak więc jako przyczyny dysleksji najczęściej podaje się zaburzenia w rozwoju poszczególnych funkcji percepcyjno-motorycznych:

- 】 funkcji wzrokowych,
- 】 funkcji słuchowych,
- 】 rozwoju ruchowego,
- 】 procesu lateralizacji.

Aby trudności dziecka można było określić mianem dysleksji rozwojowej, musi być dokonana szeroko rozumiana diagnoza obejmująca wszystkie sfery funkcjonowania dziecka. Bierze się tu pod uwagę rozwój fizyczny dziecka od momentu narodzin, rozwój emocjonalny, rozwój społeczny, pamięć wzrokową, pamięć słuchową, przebyte przez dziecko choroby. Muszą też wystąpić zaburzenia w funkcjonowaniu wszystkich wymienionych funkcji percepcyjno-motorycznych. Poziom inteligencji dziecka podejrzanego o dysleksję musi być w normie. W przypadku dzieci niepełnosprawnych umysłowo nie używa się pojęcia dysleksja.

Tak więc obecnie rozumienie pojęcia dysleksji wychodzi poza samą etymologię słowa – zaburzenia nauki czytania i pisania. Obejmuje szeroki zespół zaburzeń związany z wieloma funkcjami poznawczymi, np.: funkcjonowaniem językowym, uwagą, zdolnościami wzrokowo-przestrzennymi, umiejętnością rozumowania matematycznego.

Wielu wybitnych ludzi, mimo dysleksji, zostało geniuszami. Są to np. Hans Christian Andersen (bajkopisarz), Albert Einstein (twórca teorii względności), Auguste Rodin (rzeźbiarz), Thomas Alva Edison (wynałazca).

3. Czytanie i pisanie – mózgowa organizacja czynności

Mózgowe mechanizmy wyższych czynności psychicznych, jakimi są czytanie i pisanie, nie zostały do końca poznane. Obecnie, w dobie wielkiego postępu badań nad ludzkim mózgiem, rośnie nadzieja na rozwiązanie zagadki dysleksji. Pytanie o neurobiologiczne podłoże tego zaburzenia interesuje wielu badaczy na świecie.

Struktura psychologiczna tych funkcji jest niezwykle złożona. **Czytanie i pisanie przebiega z udziałem procesów percepcyjnych, myślowych, językowych, pamięciowych, ruchowych.** Ważne są też te czynniki, które w sposób pośredni mają wpływ na szybkie i sprawne wykonywanie przez człowieka czynności czytania i pisania: **uwaga, odpowiedni poziom pobudzenia organizmu, zaangażowanie procesów motywacyjnych, procesów emocjonalnych.** Ze względu na złożoność funkcji psychicznych, zaangażowanych w czynność czytania i pisanie, organizacja mózgowych mechanizmów przebiega z udziałem wielu układów funkcjonalnych, łączących zróżnicowane struktury anatomiczne.

Istnieje duże zróżnicowanie wewnętrzne czynności czytania i pisanie. Jest to dodatkowy czynnik utrudniający poznanie mechanizmów mózgowych tych czynności. Oznacza to, że w czytanie prostego znaczeniowo tekstu przez dziecko (rozpoczynające naukę w szkole) zaangażowane są inne procesy psychiczne niż w czytanie skomplikowanego pod względem semantycznym materiału językowego przez dobrze czytającego dorosłego.

Wśród badaczy nie ma też zgodności, w jaki sposób dochodzi do odbioru znaczenia czytanego tekstu, czy wystarczy tu tylko bodziec wzrokowy, czy też konieczne jest pośrednictwo fonologiczne. Rozważa się, czy połączenia ze słownikiem umysłowym mają również struktury przetwarzające bodźce wzrokowe, czy jest tak, że najpierw następuje integracja bodźców wzrokowych ze słuchowymi, a dopiero później reprezentacja słuchowa umożliwia odczytanie znaczenia tekstu. Techniki szybkiego czytania, gdzie uczy się czytania bez przetwarzania bodźców wzrokowych na słuchowe, sugerują istnienie obydwu rodzajów połączeń. Aktywizacja jednego bądź drugiego rodzaju połączeń może zależeć od wielu czynników, np.: poziomu umiejętności czytania, stopnia trudności czytanego tekstu, wiedzy i doświadczeń czytelnika.

W przebiegu procesu pisania również zachodzi podobne zróżnicowanie. Inne czynności psychiczne zaangażowane są podczas pisania wypracowania, a inne podczas odzorowywania tekstu. W pierwszym przypadku są to głównie czynności myślowe, pamięciowe, językowe i motoryczne, w drugim natomiast – czynności percepcyjne: wzrokowo-słuchowe oraz ruchowe.

4. Mózgowa struktura czynności czytania

Percepcja wzrokowa, która jest głównym tematem zainteresowania w tym opracowaniu, ma znaczący wpływ na naukę czytania. Czynność ta ma strukturę sekwencyjną, którą można podzielić na kilka etapów:

- 1) W pierwszym etapie czytanie wymaga przede wszystkim aktywności percepcji wzrokowej, a zwłaszcza analizy wzrokowej, która umożliwia wyodrębnienie poszczególnych elementów ze złożonej struktury graficznej – napisanego tekstu. Konieczna jest tu zdolność wydzielenia wyrazów ze zdań oraz liter w wyrazach, a także rozpoznanie liter dzięki rozumowemu porównaniu z wzorcem umiejscowionym w strukturach pamięci wzrokowej. Funkcje te zlokalizowane są w centralnych częściach płatów potylicznych i wymagają aktywności wzrokowych pól pierwszorzędowych i drugorzędowych.
- 2) Kolejny poziom odbioru zapisanej informacji to powiązanie obrazu wzrokowego – litery z odpowiadającym jej dźwiękiem – głóską. Aktywizuje się tu pamięć słuchowa oraz integracja wzrokowo-słuchowa. Na poziomie neuronalnym biorą tu udział struktury płata skroniowego i potylicznego oraz okolica styku skroniowo-ciemieniowo-potylicznego i drogi łączące te okolice.
- 3) Kolejnym procesem psychicznym niezbędnym do wykonania czynności czytania jest połączenie głósek przypisanych literom w słowo. Wymaga to syntezy słuchowej, czyli sprawnego funkcjonowania drugorzędowych pól słuchowych w obrębie płata skroniowego, zazwyczaj lewej półkuli mózgu. Ślad słuchowy ma połączenia z leksykonem umysłowym, co umożliwia nadanie znaczenia danemu słowu. Prawdopodobne jest, że osoby bardzo sprawnie czytające są w stanie rozpoznać znaczenie słowa już na poziomie percepcji obrazu graficznego. Dzieje się tak dzięki jego bezpośredniemu połączeniu ze słownikiem umysłowym.
- 4) W czasie głośnego czytania aktywizuje się system nadawania mowy, którego sprawny przebieg zapewnia na poziomie korowym m.in. okolica przedruchowa w lewym płacie czołowym, gdzie znajduje się obszar ruchowy mowy oraz połączenia tylnych obszarów kory z płatem czołowym. Istotny jest tu też udział okolicy Wernickiego w płacie skroniowym lewej półkuli, który umożliwia kontrolę słuchową, a także obszarów ciemieniowych uczestniczących w regulacji kinestetycznych czynności samokontroli w trakcie wypowiedzania odczytywanych słów.

5. Mózgowa struktura czynności pisania

Percepcja wzrokowa ma również ścisły związek z nauką czynności pisania. Proces pisania ma jeszcze bardziej skomplikowany system wykonawczy niż proces czytania. Związane jest to z różnorodnością form pisania. Wyróżnić możemy: przepisywanie, pisanie ze słuchu, pisanie z pamięci, samodzielne pisanie, tworzenie tekstów. W każdą z tych form zaangażowane są inne procesy psychiczne. Dla przykładu zostanie tu zanalizowany proces pisania ze słuchu, który można podzielić na etapy:

- 1) Na początku występuje **analiza sekwencji dźwięków mowy**. Polega ona na wyodrębnianiu poszczególnych zdań, słów, głosek. Dokładna analiza słuchowa jest podstawą słuchu fonemowego, czyli zdolności do rozróżniania poszczególnych dźwięków mowy, zwłaszcza tych, które są do siebie podobne. Zdolność tę warunkuje drugorzędowa okolica słuchowa, obejmująca górny zakręt lewego płata skroniowego. Istotną rolę odgrywa tu również bezpośrednia słuchowa pamięć fonologiczna, która pozwala zapamiętać kolejność odebranych dźwięków mowy.
- 2) Następnym etapem czynności pisania jest **przełożenie głosek na odpowiadające im litery**. Dzieje się to w drodze ustalania związków między odpowiednikami fonologicznymi i graficznymi. Uruchomiona zostaje pamięć wzrokowa, pamięć słuchowa i integracja wzrokowo-słuchowa. Ważne jest również przestrzenne ułożenie kształtów liter oraz poszczególnych liter względem siebie. Uruchomione są wtedy pierwszorzędowe i drugorzędowe pola wzrokowe w płatach potylicznych, trzeciorzędowe pola kojarzeniowe w okolicy styku skroniowo-ciemieniowo-potylicznego oraz okolicy ciemieniowo-potyliczne prawej półkuli mózgu.
- 3) Ostatni etap to **zapisywanie liter (grafemów)**, wymagające przeniesienia wyobrażonego wzorca graficznego na określone, bardzo precyzyjne ruchy ręki, wykonywane w określonej kolejności. Aktywny jest tu płat czołowy – okolica ruchowa i przedruchova odpowiadająca za czynności motoryczne. W tym czasie następuje kontrola sposobu wykonania tych czynności przez kinestetyczne informacje zwrotne, analizowane w pierwszorzędowych i drugorzędowych polach czuciowych płatów ciemieniowych.

Tak więc kontrola pisania u osoby sprawnie wykonującej tę czynność odbywa się na drodze kinestetycznej, w różnym stopniu uświadamianej, oraz wzrokowej – świadomej. Piszący cały czas obserwuje powstający tekst, widzi też swoją poruszającą się rękę. Pozwala to kontrolować na bieżąco zapis zarówno na poziomie oceny strony technicznej, estetycznej, jak i znaczeniowej. W przypadku osoby mniej sprawnej w pisaniu dodatkowy system kontroli stanowi układ artykulacyjno-słuchowy. Często dzieci podczas pisania wypowiadają po cichu zapisywany tekst, co pomaga im w kontrolowaniu treści i poprawności pisma.

W przebiegu czynności czytania i pisania uczestniczą również złożone funkcje intelektualne i językowe, dzięki którym możliwe jest nadawanie oraz odbiór zdań i tekstów o wysokim stopniu złożoności zarówno pod względem składniowym, jak i znaczeniowym.

6. Półkule mózgu a czynność czytania

Badacze podejmują próby wyjaśnienia mózgowych mechanizmów czytania, uwzględniając funkcjonalną specjalizację półkul mózgowych. Przyjmuje się, że lewa półkula związana jest z językiem, prawa natomiast odpowiada za percepcję kształtu i przestrzeni, wykorzystując do tego strategie percepcyjne. Przypuszcza się, że w czynność czytania zaangażowane są obie półkule, ale w różnym stopniu. Stopień udziału każdej z półkul uzależniony jest od poziomu umiejętności czytania i cech graficznych tekstu.

W początkowej fazie nauki czytania dominują strategie percepcyjne, zaangażowana jest więc prawa półkula mózgu. Na tym etapie najważniejszym procesem psychologicznym jest spostrzeganie i różnicowanie liter. Dotyczy to ich kształtu, rozmieszczenia przestrzennego, sekwencji w wyrazach i zdaniach. Dla dziecka uczącego się czytać każdy czytany tekst jest niezwykle złożony percepcyjnie i odbierany jako zbiór odmiennych form graficznych. W miarę jak stopniowo doskonali się i automatyzują procesy percepcyjne, maleje aktywność półkuli prawej na rzecz większego zaangażowania w czynność czytania półkuli lewej, odpowiedzialnej za strategie językowe. Dziecko przestaje koncentrować uwagę na bodźcach wzrokowych, teraz istotniejsza staje się treść. Moment przesunięcia aktywności z półkuli prawej na półkulę lewą mózgu następuje około 8. roku życia dziecka. W przypadku zakłóceń w dominacji półkulowej na określonym etapie nauki czytania pojawiają się trudności o charakterze dysleksji.

7. Percepcja wzrokowa

Powszechnie wiadomo, że w toku nauki szkolnej dziecko w dużej mierze opiera się na spostrzeżeniach wzrokowych. Stopień rozwoju percepcji wzrokowej dzieci uważany jest za jeden z najważniejszych czynników warunkujących sukcesy szkolne dzieci. Właściwy poziom rozwoju percepcji wzrokowej jest warunkiem koniecznym, choć niewystarczającym do opanowania umiejętności czytania i pisania, ma też zasadniczy wpływ na opanowanie przez dziecko innych istotnych w nauce szkolnej umiejętności. Wszelkie negatywne czynniki, które utrudniają dzieciom prawidłową percepcję wzrokową, wpływają niekorzystnie na ich pracę szkolną, a szczególnie na naukę czytania i pisania. Zaburzenie percepcji wzrokowej, poza procesem czytania i pisania, ma również wpływ na ogólny rozwój psychoruchowy dziecka. Wpływa niekorzystnie na rozwój myślenia konkretno-obrazowego, na kształcenie orientacji przestrzennej i funkcji kierunkowej.

Mówiąc o zaburzeniach analizatora wzrokowego – percepcji wzrokowej, nie mamy na myśli wad wzroku, lecz zaburzenia niektórych funkcji kory mózgowej. Warunkiem niezbędnym do prawidłowego przebiegu procesu wzrokowego spostrzegania jest anatomicznie dobrze zbudowany i funkcjonalnie sprawny analizator wzrokowy. W skład analizatora wzrokowego (w aspekcie funkcjonalnym) wchodzi receptor – narząd zmysłowy wraz z umieszczonymi w nim zakończeniami nerwowymi, droga doprowadzająca – nerw wzrokowy oraz korowa część analizatora – część kory mózgu, w której zachodzi nie tylko odbiór prostych bodźców wzrokowych, lecz także ich analiza i synteza. Potyliczne części mózgu są centralnym aparatem analizatora wzrokowego, dlatego też nawet niewielkie ich uszkodzenie prowadzi do zaburzenia procesu analizy i syntezy informacji wzrokowej i objawia się w tych procesach psychicznych, w których wymienione formy analizy i syntezy biorą bezpośredni udział. Pierwotne okolice kory potylicznej są miejscem, do którego dochodzą włókna prowadzące do siatkówki oka. Włókna te początkowo wchodzi w skład nerwu wzrokowego, a następnie krzyżują się w skrzyżowaniu wzrokowym i biegną dalej w paśmie wzrokowym. Pasma wzrokowe prawej półkuli obejmuje włókna przekazujące pobudzenie odbierane przez lewe półkole pola wzrokowego obu gałek ocznych, a pasmo wzrokowe lewej półkuli – włókna przekazujące pobudzenie powstałe w prawej połowie pola wzrokowego lewego i prawego oka. Włókna pasma wzrokowego dochodzą do ciała kolankowatego bocznego, gdzie zaczyna się nowy odcinek drogi wzrokowej rozmieszczony wachlarzowato wewnątrz okolicy skroniowej i kończy się w pierwotnych polach kory potylicznej.

Uszkodzenie pierwotnych części kory wzrokowej w jednej półkuli nie ma większego znaczenia dla przebiegu wyższych procesów psychicznych, prowadzi do częściowego zaburzenia pola widzenia. Objawy częściowego ubytku pola widzenia są kompensowane zarówno przez czynnościowe reorganizowanie siatkówki, jak również ruchy gałek ocznych. Przemieszczając wzrok, dziecko w określonym czasie kompensuje defekt. Uszkodzenie wtórnych części lewej i prawej półkuli powoduje często zaburzenie w rozpoznawaniu liter i odpowiadające mu trudności w czytaniu.

Percepcja wzrokowa jest zdolnością do rozpoznawania różnic między bodźcami wzrokowymi i ich interpretowanie, co jest odniesienie do poprzednich doświadczeń. Percepcja wzrokowa ma też wielokrotną zdolność do dobrego spostrzegania i interpretacji bodźców wzrokowych, dokonuje się w mózgu, a nie na siatkówce oka.

Ważne!

Gdy ktoś spostrzega np. cztery linie połączone w taki sposób, że powstaje kwadrat, to wrażenie wzrokowe powstaje na siatkówce oka, ale rozpoznanie tych czterech linii jako kwadratu dokonuje się w mózgu.

Percepcja wzrokowa jest obecna we wszystkich działaniach człowieka. Odpowiedni poziom percepcji wzrokowej umożliwia dziecku naukę czytania, pisanie, stosowania reguł ortograficznych, wykonywania zadań arytmetycznych, umożliwia także rozwinięcie innych umiejętności, które są od dziecka wymagane w trakcie nauki w szkole. Rzeczywistość jest jednak taka, że wiele dzieci rozpoczynających naukę w szkole nie ma dostatecznie rozwiniętych zdolności percepcyjnych.

Najbardziej intensywny rozwój percepcji wzrokowej przypada na okres od 3,6 do 7,6 roku życia dziecka. Niemal w każdej klasie szkolnej można znaleźć kilkoro dzieci opóźnionych pod tym względem. Są to dzieci, które rozpoczynając naukę w wieku 7 lat, nie osiągnęły tego poziomu rozwoju percepcji wzrokowej, który jest niezbędny do radzenia sobie w szkole. U większości z tych dzieci nie znajduje się żadnych specyficznych czynników, które mogłyby to opóźnienie spowodować. Nie występują też czynniki o charakterze patologicznym. Jedynym, co uzasadnia różnice występujące w rozwoju dzieci, jest fakt, że dojrzewają one w różnym tempie.

Jest jednak pewna grupa dzieci, u których można stwierdzić różne zaburzenia rozwoju. Mogą to być np. zaburzenia emocjonalne, czy zaburzenia w funkcjonowaniu układu nerwowego. Są też dzieci, które z racji zaniedbań środowiskowych, czy też różnego rodzaju kalectwa (np. niedosłuchu) nie otrzymały dostatecznej ilości doświadczeń wpływających na rozwój percepcji wzrokowej.

8. Pięć aspektów percepcji wzrokowej

Największe znaczenie dla rozwoju uczenia się u dzieci mają następujące aspekty percepcji wzrokowej:

- 1) koordynacja wzrokowo-ruchowa,
- 2) spostrzeganie figury i tła,
- 3) stałość spostrzegania,
- 4) spostrzeganie położenia przedmiotów w przestrzeni,
- 5) spostrzeganie stosunków przestrzennych.

1) Koordynacja wzrokowo-ruchowa

Koordynacja wzrokowo-ruchowa jest to zdolność do zharmonizowania ruchów gałek ocznych z ruchami całego ciała lub którejś z jego części. Gdy osoba z prawidłowo funkcjonującym aparatem wzrokowym sięga po jakiś przedmiot, to wtedy jej ręką kieruje wzrok. Gdy dziecko skacze, biega, omija jakąś przeszkodę, kopie piłkę, ruchami jego nóg kieruje również zmysł wzroku. Od dobrze rozwiniętej koordynacji wzrokowo-ruchowej zależne jest sprawne wykonywanie niemal wszystkich czynności.

2) Spozrzeganie figury i tła

Najlepiej spostrzegamy te rzeczy, na których koncentrujemy uwagę. Mózg człowieka jest tak zorganizowany, że spośród wszystkich bodźców działających na organizm może dokonać wyboru ograniczonej ich liczby. Wybrane bodźce (wzrokowe, słuchowe, węchowe, dotykowe) znajdują się w centrum uwagi. Tworzą one figurę w naszym polu percepcyjnym. Wszystkie pozostałe bodźce tworzą mgliście spostrzegane tło. Dziecko grające w tenisa ma uwagę skierowaną na piłeczkę, którą odbija. Jest ona figurą w jego polu spostrzeżeniowym. Inne przedmioty znajdujące się obok nie są w centrum jego uwagi. Tworzą one mgliste tło, z którego dziecko zdaje sobie sprawę tylko na tyle, aby nie wpadać na te przedmioty.

Figurą jest część pola spostrzeżeniowego, która znajduje się w centrum naszej uwagi. Gdy człowiek przenosi uwagę na inny przedmiot, wtedy ten przedmiot staje się figurą, jest w centrum jego uwagi. Poprzednia figura stapia się z tłem. Żaden przedmiot nie zostanie poprawnie spostrzeżony, dopóki nie zostanie ujęty w relacji do tła. Dziecko nie będzie mogło spostrzegać dokładnego położenia piłeczki i będzie miało duże trudności z jej odbiciem, jeśli nie wyodrębni piłeczki z jej tła, którym jest powierzchnia kortu i znajdujące się na nim przedmioty.

Ważne!

Celem ćwiczeń dotyczących spostrzegania figury i tła jest rozwijanie zdolności dziecka do czytania wyrazów o odpowiedniej kolejności, do spostrzegania liter i wyrazów jako samoistnych jednostek, bez mylenia ich z literami i wyrazami znajdującymi się obok.

3) Stałość spostrzegania

Stałość spostrzegania jest to zdolność do spostrzeżenia przedmiotu jako posiadającego stałe właściwości określony kształt, położenie i wielkość. Dzieje się tak niezależnie od zmieniających wywoływanych przez ten przedmiot na siatkówce oka

Stałość spostrzegania oznacza, że przedmioty są np. rozpoznawane jako należące do pewnej kategorii kształtów, bez względu na ich wielkość, strukturę powierzchni, barwę, sposób prezentacji, czy kąt, pod którym są spostrzegane przez obserwatora. Osoba charakteryzująca się stałością spostrzegania rozpozna np. poszczególne figury geometryczne bez względu na to, pod jakim kątem je spostrzega, mimo że przy oglądaniu figur pod różnymi kątami ich obraz siatkówkowy jest każdorazowo inny.

Stołość spostrzegania wielkości jest to zdolność do spostrzegania i rozpoznawania rzeczywistej wielkości przedmiotów, niezależnie od czynników, które pozornie mogą zmieniać ich wielkość. Osoba charakteryzująca się stołością spostrzegania wielkości widzi jakiś określony przedmiot leżący od niej w dużej odległości jako przedmiot o takich samych wymiarach, jak wtedy, gdy patrzy na niego z bliska. Dzieje się tak, mimo że w obu tych przypadkach obrazy siatkówkowe przedmiotu są różne.

Stołość spostrzegania jasności jest to zdolność do spostrzegania jasności (bieli) przedmiotu bez względu na ilość światła odbijanego przez ten przedmiot. Kartka papieru jest spostrzegana jako biała, mimo że oświetlające ją światło może być kolorowe albo przytłumione.

Stołość spostrzegania barwy jest to zdolność do rozpoznawania barwy niezależnie od tła i warunków oświetlenia.

4) Spostrzeganie położenia przedmiotów w przestrzeni

Spostrzeganie położenia przedmiotów w przestrzeni jest to spostrzeganie relacji przestrzennych zachodzących między przedmiotem a obserwatorem. Człowiek znajduje się zawsze w centrum własnego świata, a widziane przez niego przedmioty są w przestrzeni dookoła niego w jakiejś relacji: z przodu, z tyłu, przed, za, nad, pod, z prawej strony, z lewej strony.

5) Spostrzeganie stosunków przestrzennych

Spostrzeganie stosunków przestrzennych jest to zdolność do spostrzegania kilku przedmiotów w stosunku do samego siebie oraz relacji przestrzennych zachodzących między tymi przedmiotami. Aby zdolność spostrzegania stosunków przestrzennych mogła się rozwijać, dziecko musi w swoim otoczeniu mieć zdolność do spostrzegania położenia przedmiotów w przestrzeni.

Spostrzeganie stosunków przestrzennych, tak jak spostrzeganie figury i tła, opiera się na spostrzeganiu relacji. Dlatego też wszelkie zabawy z układankami, paciorkami, kulkami, klockami są bardzo przydatne w rozwijaniu u dzieci zarówno spostrzegania figury i tła, jak i spostrzegania stosunków przestrzennych. Różnica między tymi umiejętnościami jest taka, że w przypadku spostrzegania figury i tła pole wzrokowe podzielone jest na dwie części: figurę, czyli to, na czym się koncentrujemy i na co skierowana jest uwaga, oraz nienarzucające się spostrzeżeniowo tło. W drugim przypadku, czyli przy spostrzeganiu stosunków przestrzennych, dowolna liczba przedmiotów może być spostrzegana we wzajemnych, zachodzących między nimi stosunkach przestrzennych, a uwaga jest skoncentrowana na każdym z nich w jednakowym stopniu.

9. Zaburzenia percepcji wzrokowej i ich wpływ na wyniki w nauce

Zaburzenia percepcji mogą być spowodowane różnymi czynnikami. Mogą być rezultatem mikrouszkodzeń mózgu, poważnych zaburzeń emocjonalnych, niedostatecznej stymulacji u dzieci zaniedbanych środowiskowo, mogą również być rezultatem opóźnień w rozwoju spowodowanych nieznanymi czynnikami. U dzieci, które mają trudności w nauce, często występują zaburzenia percepcji. Nie zawsze jednak jest tak, że u każdego dziecka trudności w nauce spowodowane są niedostatecznym rozwojem percepcji wzrokowej. Przyczyna trudności szkolnych dziecka może tkwić w zaburzeniach percepcji słuchowej, nieprawidłowym uczeniu się symboli, braku umiejętności kojarzenia bodźców wzrokowych ze słuchowymi. Zaburzenia percepcji wzrokowej często jednak stanowią główną przyczynę nie tylko poważnych trudności w nauce szkolnej dziecka, lecz także przyczynę zaburzeń zachowania.

Zaburzenia percepcji mają też niekorzystny wpływ na opanowanie przez dziecko innych umiejętności, jak np. przerysowanie rysunku z tablicy. Jeśli dziecko nie potrafi przełożyć rysunku z pozycji pionowej, tak jak widnieje na tablicy, na pozycję poziomą, tak jak kartka papieru, na której rysuje, będzie miało dużą trudność z wykonaniem tego zadania. Zaburzenia percepcji utrudniają nie tylko nabywanie przez dziecko umiejętności, lecz także tworzenie się pojęć. Dziecko, które ma zaburzoną percepcję wzrokową lub słuchową ma ograniczony odbiór informacji ze środowiska, w związku z tym zasób jego wiadomości jest ubogi, co z kolei niekorzystnie wpływa na jego wyniki w nauce.

Zaburzenia percepcji wzrokowej silnie wpływają na sferę emocjonalną dziecka. Dotyczy to zarówno przypadków, kiedy dziecko jest w stanie wywiązać się ze swoich codziennych obowiązków szkolnych, ale kosztuje je to tyle wysiłku i trudu, że czuje się zmęczone i zniechęcone, jak również tych przypadków, kiedy dziecko całkowicie nie może sprostać wymaganiom. Dziecko, które w wieku przedszkolnym nie potrafi kolorować obrazków ani wycinać oraz nie jest w stanie w odpowiednim czasie opanować umiejętności czytania i pisanie, może przejawiać lęk i niepokój, które są związane z brakiem powodzenia. Dziecko takie zdaje sobie zazwyczaj sprawę z niemożności dorównania kolegom, świadome jest też, że powoduje rozczarowanie rodziców i nauczycieli. Z biegiem czasu dziecko może stać się zagubione, nerwowe, nieśmiałe i nieuważne. Jeśli w porę nie zauważy się problemów dziecka i nie podejmie środków zaradczych, mogą wystąpić u niego również zaburzenia zachowania.

Dzieci z opóźnioną percepcją wzrokową mają trudności w rozpoznawaniu przedmiotów i ich wzajemnego położenia w przestrzeni, na skutek czego spostrzegają świat w sposób zniekształcony. Może to wywoływać u nich poczucie niestabilności i nieprzewidywalności zdarzeń. Zachowują się zazwyczaj niezgrabnie, potrącają i przewracają różne przedmioty, nie radzą sobie w grach sportowych i zabawach ruchowych.

Trudności w rozpoznawaniu symboli wzrokowych powodują, że opanowanie przez dziecko, nawet przy wysokim ilorazie inteligencji, umiejętności czytania i pisania jest bardzo trudne, a niekiedy wręcz niemożliwe.

Koordinacja wzrokowo-ruchowa ma duże znaczenie w karierze szkolnej ucznia. U dzieci w wieku przedszkolnym zaburzenia koordynacji wzrokowo-ruchowej objawiają się małą precyzją ruchów, trudnościami w czasie wykonywania prostych zadań. Dzieci te nieprawidłowo trzymają ołówek, niechętnie rysują, rysunki charakteryzują się uproszczoną formą i niskim poziomem graficznym, nie kończą swoich prac, prace są pogniecione, podarte, poplamione. Budowle z klocków tych dzieci łatwo się rozpadają z powodu wadliwej konstrukcji. Często psują i niszczą zabawki, czy przedmioty codziennego użytku. Przy próbach pomocy ze strony dorosłych robią różne szkody, np. rozbijają naczynia, rozlewają wodę. Nadmierne napięcie mięśniowe powoduje zbyt silny nacisk ołówka, łamanie kredek. Tempo wykonywanych czynności (rysowanie, pisanie) jest bardzo wolne.

Poziom koordynacji wzrokowo-ruchowej ma znaczenie w procesie pisania zarówno dla różnicowania graficznych kształtów liter, jak i ich zapamiętywania i odwzorowywania na podstawie modelu. Uczniowie o niskim poziomie koordynacji wzrokowo-ruchowej mają trudności w poprawnym pisaniu, popełniają też takie błędy jak:

- 】 opuszczanie drobnych elementów graficznych,
- 】 znaków interpunkcyjnych,
- 】 niewłaściwe umieszczanie liter i całych wyrazów w liniaturze.

Kłopoty wynikające z niskiego poziomu koordynacji wzrokowo-ruchowej nie kończą się w klasach młodszych. W wyższych klasach uczniowie z zaburzeniami koordynacji wzrokowo-ruchowej popełniają błędy ortograficzne, napotykają na duże problemy w nauce geografii, geometrii czy języków obcych.

Dla dziecka ze słabo rozwiniętą zdolnością odróżniania figury od tła charakterystyczne jest rozproszenie uwagi i dezorganizacja czynności. Dzieje się tak, ponieważ uwaga dziecka przeskakuje z bodźca na bodziec, w miarę jak działają one na jego organizm.

Dziecko skupia uwagę na czymś, co się porusza, błyszczy, jest kolorowe bez względu na to, jaki ma to związek z tym, co w danym momencie dziecko robi. Taki **brak zdolności do eliminowania nieistotnych bodźców** może dziecku uniemożliwić oderwanie się od jakiegoś bodźca, choć w danym momencie powinno ono skierować uwagę na coś innego, od czego zależy dokończenie wykonywanego zadania. O takim dziecku mówi się, że przywiązuje nadmierną uwagę do aktualnej stymulacji. Można u niego zauważyć przymus powtarzania jednej czynności, niemożność oderwania się od niej i rozpoczęcia innej. Zaburzenia w zakresie przerzutności uwagi, niemożność

skierowania jej z jednego bodźca na inny przejawiają się także w trudnościach w odnajdowaniu właściwego bodźca. Dziecko przejawiające tego typu zaburzenia wydaje się być niestaranne w swojej pracy, ponieważ np. nie jest w stanie znaleźć odpowiedniego miejsca na stronie książki czy zeszytu, opuszcza całe fragmenty tekstu, nie potrafi rozwiązać już wcześniej znanego zadania, jeśli umieszczono je na jednej stronie zeszytu z innymi zadaniami. Dziecko takie ma trudności z wyodrębnieniem szczegółów koniecznych do rozwiązania zadania.

Ponadto dzieci z zaburzoną percepcją wzrokową popełniają różnorodne błędy. Do najczęściej występujących należą:

- 】 mylenie liter o podobnych graficznie kształtach (np. a – o, m – n, e – c, t – l, k – h),
- 】 mylenie liter różniących się położeniem w stosunku do osi pionowej i poziomej (np. p – g, b – d, n – u, w – m),
- 】 przestawianie kolejności liter, sylab, wyrazów,
- 】 opuszczanie lub dodawanie liter, sylab, wyrazów,
- 】 opuszczanie linijek w tekście zarówno w czasie czytania, jak i pisania,
- 】 mieszanie struktur graficznych, gdy różnice między nimi są małe (np. dam – dom),
- 】 zapominanie niektórych dużych liter (np. W, F, L, Ł),
- 】 mylenie kierunku zapisu (pismo lustrzane, pisanie od strony prawej do lewej),
- 】 wolne tempo czytania (spowodowane zbyt długim koncentrowaniem się na rozpoznawaniu kształtów liter lub wyrazów podobnych),
- 】 przyswajanie pojęć i definicji werbalnie w oderwaniu od obrazów wzrokowych,
- 】 nierespektowanie dużych liter na początku zdania,
- 】 nieprawidłowe dzielenie na sylaby,
- 】 błędy w pisowni łącznej i rozdzielnej.

10. Bibliografia

Borkowska A.R., Domańska Ł. (red.), *Neuropsychologia kliniczna dziecka*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2006.

Frostig M., Horne D., *Wzory i obrazki*, Pracownia Testów Psychologicznych Polskiego Towarzystwa Psychologicznego, Warszawa 1994.

Grabowska A., Rymarczyk K., *Dysleksja: od badań mózgu do praktyki*, Instytut Biologii Doświadczalnej im. M. Nenckiego PAN, Warszawa 2004.

Lidia Utrat-Milecka

Praktyczne rady dla terapeutów

- 】 Przed rozpoczęciem pracy z dzieckiem należy porozmawiać z jego rodzicami/opiekunami oraz z dzieckiem i dowiedzieć się, jakie trudności występują w szkole (przed-szkole), jak objawiają się w życiu codziennym, jak dziecko sobie z nimi radzi. Ważne jest też, jakie oczekiwania mają rodzice/opiekunowie od terapeuty.
- 】 Należy dokonać analizy różnych dostępnych wytworów dziecka, zeszytów szkolnych itp.
- 】 Pracę z dzieckiem należy oprzeć na diagnozie psychologicznej i pedagogicznej.
- 】 Zajęcia z dzieckiem powinny odbywać się regularnie. Zdecydowanie lepsze efekty przynosi wykonywanie ćwiczeń przez kilkanaście minut codziennie niż długie posiedzenie raz w tygodniu.
- 】 Czas poświęcony na systematyczne wykonywanie ćwiczeń, jak również tempo ich wykonywania muszą być dostosowane do indywidualnych możliwości dziecka.
- 】 Zawsze należy upewnić się, czy dziecko zrozumiało instrukcję do ćwiczenia.
- 】 Każde ćwiczenie należy wykonać do końca.
- 】 W razie trudności należy dziecku pomóc w wykonaniu ćwiczenia.
- 】 Ćwiczenia muszą być ciekawe, różnorodne i urozmaicone.
- 】 Zajęcia muszą odbywać się w miłej, serdecznej atmosferze.
- 】 Dziecku należy okazywać zainteresowanie, nie krytykować go, doceniać wysiłek włożony w rozwiązywanie zadań, zauważać nawet najdrobniejszy sukces.
- 】 Do współpracy należy zaprosić i zachęcić rodziców/opiekunów dziecka. Praca w domu może przyspieszyć osiągnięcie pozytywnych efektów pracy z dzieckiem.

(1)

(2)

(3)

(4)

Lidia Utrat-Milecka

Zaburzona analiza i synteza wzrokowa – ćwiczenia

1) Połącz w pary I (karta pracy: C 2.2, strona 1)

Na karcie pracy narysowanych jest 6 par obrazków. Terapeuta poleca dziecku ich odnalezienie. Następnie dziecko ma otoczyć każdą odnalezioną parę pętlą. Kolejnym zadaniem ucznia jest głośne nazwanie przedmiotów znajdujących się na obrazkach. Można też polecić dziecku pokolorowanie jednego czy kilku obrazków (karta pracy: C 2.2, strona 1).

2) Do kogo należy prezent (karta pracy: C 2.2, strona 2)

W tabeli narysowanych jest 8 różnych kształtów, każdy z nich przewiązany jest wstążką. Poniżej tabeli narysowane są ludziki, których tułów jest identyczny z kształtem prezentu z tabeli. Terapeuta zadaje dziecku pytanie „Do kogo należy prezent?” i poleca połączyć linią odpowiedni prezent z właściwym ludzikiem. Następnie proponuje dziecku pokolorowanie wszystkich ludzików, nadanie im imion, stworzenie jakiejś historyjki na ich temat (karta pracy: C 2.2, strona 2).

3) Czego brakuje na obrazku (karta pracy: C 2.2, strona 3)

Na rysunku brakuje sześciu elementów. Terapeuta pyta dziecko, co przedstawia obrazek, prosi o opowiedzenie o tym, co widzi. Następnie poleca dziecku odnalezienie i dorysowanie brakujących elementów. Kolejnym etapem pracy jest pokolorowanie całego obrazka (karta pracy: C 2.2, strona 3). Na rysunku brakuje: komina, jednego okna, desek w płocie, doniczek na parapecie okna, słońca, łodyżek kwiatków w ogródku.

4) Kartka z kalendarza

Terapeuta wykorzystuje kolorową kartkę z kalendarza ściennego. Rozcina ją na kilka kawałków (w zależności od możliwości dziecka na 4, 5, 8 lub więcej). Poleca dziecku z kawałków złożyć obrazek – całą kartkę z kalendarza. To ćwiczenie można wykorzystać na różnych poziomach, zmieniając liczbę elementów.

» Połącz w pary II (karta pracy: C 2.2, strona 4)

Na karcie pracy narysowanych jest 10 par obrazków. Terapeuta poleca dziecku odnalezienie tych par. Następnie dziecko ma otoczyć każdą odnalezioną parę pętlą. Kolejnym zadaniem ucznia jest głośne nazwanie przedmiotów znajdujących się na obrazkach i zapisanie ich nazw w zeszytach (karta pracy: C 2.2, strona 4).

» Rozsypanka sylabowa I – sylaby otwarte (karta pracy: C 2.2, strona 5)

Terapeuta poleca dziecku głośne, wyraźne przeczytanie zapisanych sylab. Z niektórych sylab można utworzyć wyrazy (w pierwszym rzędzie z dwóch, w drugim rzędzie z dwóch lub trzech sylab). Po rozpoznaniu wyrazu zadaniem dziecka jest zapisanie go w linijkach zamieszczonych poniżej. Ćwiczenie można rozszerzyć. Można zaproponować dziecku utworzenie zdań z powstałymi wyrazami (karta pracy: C 2.2, strona 5).

I rząd: sala, waza, noga, buty, masa.

II rząd: cebula, koty, motylek, miska, kawałek.

» Rozsypanka sylabowa II – sylaby otwarte (karta pracy: C 2.2, strona 6)

Osoba prowadząca poleca dziecku głośne, wyraźne przeczytanie co drugiej z szeregu zaproponowanych sylab. Dziecko ma rozpocząć czytanie od pierwszej sylaby w rzędzie. Z niektórych sylab powstaną wyrazy (w pierwszym rzędzie z dwóch sylab, w drugim rzędzie z dwóch lub trzech sylab). Po rozpoznaniu wyrazu zadaniem dziecka jest zapisanie go w linijkach zamieszczonych poniżej. Ćwiczenie można rozszerzyć. Można zaproponować dziecku utworzenie zdań z powstałymi wyrazami (karta pracy: C 2.2, strona 6).

I rząd: mama, kawa, dużo, pole, lato.

II rząd: zegary, fala, buciki.

» Czego brakuje (karta pracy: C 2.2, strona 7)

Terapeuta poleca dziecku bardzo uważnie przyjrzeć się obrazkowi przedstawiającemu krajobraz. Z obrazka zostały usunięte cztery fragmenty. Pod obrazkiem umieszczono 8 podobnych do siebie elementów. Zadaniem dziecka jest odnalezienie właściwych, brakujących fragmentów. Następnie terapeuta poleca dziecku ich wycięcie, wklejenie w brakujące miejsca. Proponujemy dziecku, żeby pokolorowało cały obrazek (karta pracy: C 2.2, strona 7).

1 Układanie puzzli

Terapeuta wykorzystuje posiadane przez siebie puzzle. Ich wielkość, jak również liczba elementów zależą od możliwości dziecka. W przypadku kiedy dziecko napotka trudności, zacznie się zniechęcać, chce przerwać pracę, należy zachęcić je do jej kontynuacji. To ćwiczenie można wykorzystać na różnych poziomach, zmieniając liczbę elementów.

1 Co do czego pasuje (karta pracy: C 2.2, strona 8)

Terapeuta ma do dyspozycji obrazki przedstawiające różne przedmioty. Poleca dziecku podzielenie ich na grupy. Zadaje dziecku pytanie: „Co do czego pasuje?”. Kiedy dziecko już powie, w jaki sposób zamierza pogrupować obrazki, jakimi kryteriami się kierowało, terapeuta prosi je o wycięcie obrazków i naklejenie już pogrupowanych na oddzielną kartkę. Dziecko nazywa najpierw poszczególne przedmioty, następnie całą grupę przedmiotów, które wybrało (karta pracy: C 2.2, strona 8).

1 Ukryte owoce (karta pracy: C 2.2, strona 9)

W tabelce ukrytych jest 10 nazw owoców. Terapeuta poleca dziecku odszukać je. Wyrazy są pisane z góry na dół oraz od strony lewej do prawej. Po odnalezieniu poszczególnych wyrazów dziecko ma zakreślić je na kolorowo (karta pracy: C 2.2, strona 9). Jeśli dziecko ma duże kłopoty ze znalezieniem wyrazów w tabelce, można podać mu nazwy owoców. Nazwy ukryte w tabeli: śliwka, arbuz, winogrona, banan, jabłko, gruszka, kiwi, agrest, wiśnia, cytryna.

1 Jakie to litery (karta pracy: C 2.2, strona 10)

Na ilustracji ukryte są różne litery. Jest ich 8 i są ze sobą „splątane”. Terapeuta poleca dziecku uważne przyjrzenie się i odczytanie wszystkich liter. Każdą z nich należy zaznaczyć innym kolorem (karta pracy: C 2.2, strona 10).

1 Jakie to cyfry (karta pracy: C 2.2, strona 11)

Na ilustracji ukryte są cyfry od 1 do 9. Są ze sobą „splątane”. Terapeuta poleca dziecku uważne przyjrzenie się i odczytanie wszystkich cyfr. Każdą z nich należy zaznaczyć innym kolorem (karta pracy: C 2.2, strona 11).

» Puzzle I (karta pracy: C 2.2, strona 13)

Terapeuta poleca dziecku wycięcie elementów obrazka. Następnie dziecko ma ułożyć z elementów cały obrazek, przykleić na kartce i pokolorować. Teraz prosimy dziecko o opowiedzenie o tej ilustracji.

» Labirynt I (karta pracy: C 2.2, strona 14)

Terapeuta prosi dziecko o dokładne przyjrzenie się labiryntowi i odszukanie drogi od pszczoły do ula. Następnie poleca dziecku pokolorowanie obrazka.

» Płatanina literowa (karta pracy: C 2.2, strona 15)

Terapeuta poleca dziecku ułożenie wyrazów z liter zamieszczonych w kratkach. Dziecko układa wyrazy, używając wyłącznie wzroku i zgodnie ze wskazaniem strzałek. Po ułożeniu wyrazu dziecko zapamiętuje go i wpisuje w kratki zamieszczone poniżej. Rozwiązanie dla nauczyciela: sala, ogród, szkoła, zegarek

» Ile widzisz kółek (karta pracy: C 2.2, strona 16)

Terapeuta poleca dziecku policzenie kółek, które widzi na rysunku. Rozwiązanie dla nauczyciela: 14 kółek

» Ile widzisz trójkątów (karta pracy: C 2.2, strona 16)

Terapeuta poleca dziecku policzenie trójkątów przedstawionych na rysunku. Rozwiązanie dla nauczyciela: 11 trójkątów

» Ułóż zdania z sylab I (karta pracy: C 2.2, strona 17)

Terapeuta poleca dziecku przeczytanie sylab. Następnie prosi o ułożenie z nich wyrazów, a potem całych zdań. Terapeuta zastania sylaby, a dziecko pisze zdanie z pamięci w liniaturze umieszczonej poniżej sylab. Potem przechodzi do pracy nad kolejnymi sylabami i do układania następnego zdania.

1) Ułóż zdania z wyrazów I (karta pracy: C 2.2, strona 18)

Terapeuta prosi dziecko o przeczytanie wyrazów. Zadaniem dziecka jest ułożenie zdania z tych wyrazów. Następnie polecamy uczniowi napisanie zdania z pamięci w liniaturze umieszczonej poniżej wyrazów. Terapeuta zasłania w tym czasie wyrazy. Po wykonaniu tych czynności prosimy dziecko o przejście do następnych wyrazów. Postępujemy jak w przypadku pierwszego zdania.

1) Przeczytaj wyróżniony tekst I (karta pracy: C 2.2, strona 19)

Terapeuta poleca dziecku uważne przeczytanie (jednokrotne lub dwukrotne – w zależności od umiejętności dziecka) wyróżnionego tekstu (napisanego większą, pogrubioną czcionką). Następnie prosi ucznia o napisanie tego tekstu w liniach umieszczonych poniżej. Ćwiczenie można rozszerzyć. Terapeuta poleca dziecku przeczytanie pozostałych wyrazów i zwrotów (wydrukowanych mniejszą czcionką). Prosi dziecko o ich wypisanie, a następnie o ułożenie z nimi zdań.

1) Wyszukiwanie różnic I (karta pracy: C 2.2, strona 20)

Terapeuta poleca dziecku uważne przyjrzenie się rysunkom, a następnie odszukanie i zaznaczenie 20 różniących je szczegółów (dziecko ma zaznaczać na jednym rysunku). Po ich odszukaniu i zaznaczeniu uczeń ma pokolorować jeden z rysunków. Prosimy dziecko o napisanie kilku zdań na temat obrazka.

1) Dokończ obrazek I (karta pracy: C 2.2, strona 21)

Terapeuta poleca dziecku dokończenie rozpoczętego rysunku. Nie należy niczego uczniowi podpowiadać ani sugerować. Ma kierować się własnym doświadczeniem i wyobraźnią. Po zakończeniu rysunku prosimy dziecko o pokolorowanie obrazka i opowiedzenie o nim.

1) Czego brakuje II (karta pracy: C 2.2, strona 22)

Terapeuta prosi dziecko, aby uważnie obejrzało rysunek. Zostało z niego usuniętych sześć fragmentów. Pod obrazkiem umieszczono 12 podobnych do siebie elementów. Zadaniem dziecka jest odnalezienie właściwych, brakujących fragmentów. Następnie terapeuta poleca dziecku wycięcie brakujących elementów i przyklejenie we właściwych miejscach. Prosimy też o pokolorowanie obrazka i opowiedzenie o nim. Polecamy dziecku napisanie kilku zdań na temat ilustracji.

①

②

③

④

1 Który obrazek jest inny I (karta pracy: C 2.2, strona 23)

Pokazujemy dziecku 3 obrazki: 2 są identyczne, 3. różni się od pozostałych kilkoma drobnymi elementami. Polecamy dziecku uważnie przyjrzeć się rysunkom i wskazać ten obrazek, który różni się od pozostałych. Prosimy też o powiedzenie, czym się różni. Następnie prosimy o pokolorowanie obrazka na karcie pracy.

1 Labirynt II (karta pracy: C 2.2, strona 24)

Terapeuta prosi dziecko o dokładne przyjrzenie się labiryntowi. Opowiadamy historię o wędkarzu, który wybrał się na ryby. Zaplątał mu się żyłka i złowił różne przedmioty. Zadaniem ucznia jest pomóc wędkarzowi w złowieniu rybki. Następnie terapeuta poleca dziecku pokolorowanie obrazka na karcie pracy.

1 Czego brakuje III (karta pracy: C 2.2, strona 25)

Terapeuta prosi dziecko, aby uważnie obejrzało rysunek. Zostały z niego usunięte 3 fragmenty. Pod obrazkiem umieszczono 6 podobnych do siebie elementów. Zadaniem dziecka jest odnalezienie właściwych, brakujących fragmentów. Następnie terapeuta poleca dziecku wycięcie brakujących elementów i przyklejenie ich we właściwych miejscach. Prosimy też o pokolorowanie obrazka. Polecamy dziecku opowiedzenie kilku zdań na temat ilustracji.

1 Puzzle II (karta pracy: C 2.2, strona 26)

Terapeuta poleca dziecku wycięcie elementów obrazka. Następnie dziecko ma ułożyć z elementów cały obrazek, przykleić na kartce i pokolorować. Teraz prosimy dziecko o opowiedzenie o tej ilustracji lub napisanie kilku prostych zdań.

1 Dokończ obrazek II (karta pracy: C 2.2, strona 27)

Terapeuta poleca dziecku dokończenie rozpoczętego rysunku. Nie należy niczego uczniowi podpowiadać ani sugerować. Ma kierować się własnym doświadczeniem i wyobraźnią. Po zakończeniu rysunku prosimy dziecko o pokolorowanie obrazka i opowiedzenie o nim oraz napisanie kilku prostych zdań.

Wyszukiwanie różnic II (karta pracy: C 2.2, strona 28)

Terapeuta poleca dziecku uważne przyjrzenie się rysunkom, a następnie odszukanie i zaznaczenie 15 różniących je szczegółów (dziecko ma zaznaczać na jednym rysunku). Po ich odszukaniu i zaznaczeniu uczeń ma pokolorować jeden z rysunków. Prosimy dziecko o napisanie kilku zdań na temat obrazka.

Odszukaj I (karta pracy: C 2.2, strona 29)

Terapeuta poleca dziecku przyrzeć się rysunkowi. Zadaniem ucznia jest odszukanie ukrytych na obrazku 20 wstążeczek.

Rozsypanka literowa I (karta pracy: C 2.2, strona 30)

Terapeuta poleca dziecku odczytanie wyrazów z liter. Litery napisane są różną czcionką i w różnej wielkości. Dziecko ma odszukać takie same litery (ta sama czcionka i wielkość liter), złożyć z nich wyraz. Polecamy dziecku napisanie odgadniętych wyrazów w linijkach umieszczonych poniżej liter oraz ułożenie zdań z tymi wyrazami. Uczeń może zmienić formę wyrazu, jeśli będzie to konieczne do ułożenia zdania.

Rozwiązanie dla nauczyciela: rower, góry, kolor, torba, gra.

Jakie to państwa (karta pracy: C 2.2, strona 31)

Terapeuta poleca dziecku uważne przeczytanie zdań. Uczeń ma odnaleźć ukryte w nich nazwy państw. W podanych zdaniach nie należy przestawiać liter ani wyrazów. Nazwy państw powstają z połączenia fragmentów wyrazów lub z części wyrazu.

Rozwiązanie dla nauczyciela: 1. Irak, 2. Kuba, 3. Meksyk, 4. Chiny, 5. Dania, 6. Korea, 7. Peru, 8. Czechy, 9. Litwa, 10. Węgry.

Jakie to miasta (karta pracy: C 2.2, strona 32)

Terapeuta poleca dziecku uważne przeczytanie zdań. Uczeń ma odnaleźć ukryte w nich nazwy polskich miast. W podanych zdaniach nie należy przestawiać liter ani wyrazów. Nazwy miast powstają z połączenia fragmentów wyrazów lub z części wyrazu.

Rozwiązanie dla nauczyciela: 1. Częstochowa, 2. Gniezno, 3. Lublin, 4. Bytom, 5. Kraków, 6. Kalisz, 7. Kołobrzeg, 8. Koszalin, 9. Jasło, 10. Radom.

» Wizytówki I – Jakie to warzywa (karta pracy: C 2.2, strona 33)

Terapeuta prosi ucznia o przeczytanie imion i nazwisk dzieci umieszczonych na wizytówkach. Na każdej z nich ukryta jest nazwa warzywa. Zadaniem dziecka jest tak przedstawić litery na wizytówkach, aby powstała nazwa warzywa. Należy wykorzystać wszystkie litery znajdujące się na danej wizytówce.

Rozwiązanie dla nauczyciela: fasola, pietruszka, cebula, marchewka, kalarepa, rzodkiewka, szczypiorek.

» Jakie to rzeki (karta pracy: C 2.2, strona 34)

Terapeuta poleca dziecku uważne przeczytanie zdań. Uczeń ma odnaleźć ukryte w nich nazwy rzek. W podanych zdaniach nie należy przestawiać liter ani wyrazów. Nazwy rzek powstają z połączenia fragmentów wyrazów, części lub całych wyrazów.

Rozwiązanie dla nauczyciela: 1. Warta, 2. Wisła, 3. Odra, Pad – terapeuta zwraca uwagę dziecka, że w tym zdaniu ukrywają się nazwy dwóch rzek, 4. Narew, 5. Nysa, 6. Odra.

6

6

6

6

1 Połącz cyfry I (karta pracy: C 2.2, strona 35)

Terapeuta poleca dziecku połączenie kolejno cyfr na karcie pracy w taki sposób, aby powstał obrazek. Prosi dziecko o opowiedzenie historyjki o tym obrazku, a następnie o pokolorowanie go.

1 Połącz litery I (karta pracy: C 2.2, strona 36)

Terapeuta poleca dziecku połączenie kolejno liter na karcie pracy w taki sposób, aby powstał obrazek. Prosi dziecko o opowiedzenie historyjki o tym obrazku, a następnie o pokolorowanie go.

1 Gdzie ukryły się misie (karta pracy: C 2.2, strona 37)

Na obrazku przedstawiającym dziecięcy pokój ukrytych jest 10 niedźwiadków. Zadaniem dziecka jest dokładne przyjrzenie się rysunkowi i odszukanie misiów. Polecamy dziecku opowiedzieć, gdzie ukryły się misie (nad..., pod..., obok..., za..., przed..., po lewej/prawej stronie...) i pokolorować obrazek na karcie pracy.

1 Labirynt III (karta pracy: C 2.2, strona 38)

Terapeuta poleca dziecku bardzo dokładne przyjrzenie się obrazkowi. Prosi ucznia o nadanie imion dzieciom z rysunku. Następnie prosi o odgadnięcie, kto z kim rozmawia przez telefon, i opowiedzenie, o czym dzieci rozmawiają. Na koniec poleca pokolorowanie obrazka na karcie pracy i napisanie o nim kilku zdań w zeszyte.

1 Dorysuj brakujący fragment I (karta pracy: C 2.2, strona 39)

Na karcie pracy znajdują się dwa rysunki umieszczone obok siebie: jeden kompletny, na drugim brakuje fragmentu. Zadaniem dziecka jest narysowanie brakującego fragmentu obrazka.

1 Ułóż w kolejności alfabetycznej (karta pracy: C 2.2, strona 40)

Zadaniem ucznia jest ułożenie 10 podanych wyrazów w kolejności alfabetycznej. Dziecko powinno to zrobić w jak najkrótszym czasie. Wyrazy należy wpisać w ponumerowane linijki na karcie pracy. Terapeuta poleca dziecku ułożenie zdań z wyrazami z ćwiczenia.

Rozwiązanie dla nauczyciela: auto, gwiazdka, jezioro, kot, księżyc, kwiatek, latawiec, lato, pies, woda.

» Puzzle III (karta pracy: C 2.2, strona 41)

Terapeuta poleca dziecku wycięcie z karty pracy elementów obrazka. Następnie dziecko ma ułożyć z nich cały obrazek, przykleić na kartkę i pokolorować, a na zakończenie opowiedzieć o tej ilustracji.

» Jakie to zwierzęta I i II (karty pracy: C 2.2, strony 42–43)

W tabeli (karta pracy: C.2.2, strona 42) znajdują się nazwy 25 zwierząt. Terapeuta poleca dziecku odszukać je. Wyrazy mogą być pisane od strony lewej do prawej, od prawej do lewej, w poziomie, w pionie, ukośnie, wspak. Można poruszać się tylko po liniach prostych. Po odnalezieniu poszczególnych wyrazów dziecko ma zakreślić je na kolorowo, wypisać w wyznaczonym miejscu oraz napisać opowiadanie z wyrazami z tabelki (karta pracy: C.2.2, strona 43).

Rozwiązanie dla nauczyciela:

koza	tygrys	daniel
baran	dzik	kuna
kot	sarna	mysz
małpa	owca	gazela
hipopotam	wilk	antylopa
zebra	lis	hiena
lampart	borsuk	krowa
pies	zając	krokodyl
lew		

» Jakie to wyrazy I (karta pracy: C 2.2, strona 44)

Zadaniem dziecka jest wyodrębnienie poszczególnych wyrazów z ciągu liter. Wyrazy te nie są ze sobą powiązane znaczeniowo. Są to rzeczowniki napisane bezpośrednio jeden po drugim. Terapeuta poleca dziecku oddzielenie wyrazów od siebie pionową kreśką, a także napisanie opowiadania z wykorzystaniem wyrazów z ćwiczenia.

Rozwiązanie dla nauczyciela: zagadka, morze, dłoń, stół, książka, podróż, przygoda, słoń, niespodzianka, przyjaciel, wróg, miasto, gwiazdka, wróżba.

» Puzzle IV (karta pracy: C 2.2, strona 45)

Terapeuta poleca dziecku wycięcie elementów obrazka z karty pracy. Następnie dziecko ma dopasować do siebie poszczególne fragmenty, ułożyć z nich cały napis, a następnie przykleić całość na kartkę.

» Co to jest I (karta pracy: C 2.2, strona 46)

Na karcie pracy zostały napisane, bez oddzielania wyrazów, nazwy przedmiotów codziennego użytku, składające się z więcej niż jednego wyrazu. Zadaniem dziecka jest odgadnięcie, co to jest, oddzielenie wyrazów pionową kreską, a następnie zapisanie nazwy przedmiotu.

Rozwiązanie dla nauczyciela:

1. szampon do włosów	12. pilot do telewizora
2. ścierka do kurzu	13. czajnik bezprzewodowy
3. samochód osobowy	14. pasta do butów
4. płyn do mycia naczyń	15. mysz komputerowa
5. klucz do konserw	16. papier toaletowy
6. szczotka do zębów	17. tusz do drukarek
7. odświeżacz powietrza	18. skrzynka pocztowa
8. fotel bujany	19. świeca zapachowa
9. chusteczki higieniczne	20. sól do kąpieli
10. szczotka do włosów	21. słownik ortograficzny
11. pasta do zębów	

» Jakie to owoce (karta pracy: C 2.2, strona 47)

Zadaniem dziecka jest takie poprzestawianie liter na karcie pracy, aby odczytać nazwy owoców.

Rozwiązanie dla nauczyciela: jabłko, gruszka, wiśnia, cytryna, agrest, banan, malina, orzech, śliwka, jagoda, arbuz, morela, ananas, kiwi, poziomka.

» Sławni Polacy (karta pracy: C 2.2, strona 48)

W tabeli znajduje się 12 imion i nazwisk sławnych Polaków. Zostały one umieszczone pod tabelą. Zadaniem ucznia jest odnalezienie ich w tabeli i zakreślenie na kolorowo.

Wyrazy mogą być pisane od strony lewej do prawej, od prawej do lewej, w poziomie, w pionie, ukośnie, wspak. Można poruszać się tylko po liniach prostych.

Rozwiązanie dla nauczyciela:

Mikołaj Kopernik	Józef Piłsudski	Maria Skłodowska-Curie
Jan Matejko	Henryk Sienkiewicz	Adam Mickiewicz
Stanisław Moniuszko	Maria Konopnicka	Józef Wybicki
Juliusz Słowacki	Janusz Korczak	Stanisław Wyspiański

» Odszukaj taki sam I (karta pracy: C 2.2, strona 49)

W diagramach znajdują się zestawy różnych: a) liter, b) cyfr, c) symboli. W każdym diagramie są tylko dwa identyczne zestawy, lecz znaki mogą być rozmieszczone w różnej kolejności. Zadaniem dziecka jest odszukać w jak najkrótszym czasie pary zestawów identycznych liter, cyfr, symboli i zakreślić je.

Rozwiązanie dla nauczyciela: a) A B D, b) 2 7 3, c) £ \$ €

» Czym się różni I (karta pracy: C 2.2, strona 50)

W dwóch diagramach umieszczone są litery. Diagramy różnią się od siebie ułożeniem liter. Zadaniem dziecka jest dostrzeżenie różnic i w jak najkrótszym czasie zaznaczenie ich na jednym z diagramów na karcie pracy.

» Ćwiczenie analizy i syntezy wzrokowej oraz innych funkcji

Do tego typu ćwiczeń terapeuta może użyć posiadanych przez siebie, popularnych układanek, gier zręcznościowych, gier logicznych, jak np. *Jenga*, *Studnia Jakuba*, gry planszowe. Stopień trudności ćwiczeń należy dostosować do wieku, a przede wszystkim – możliwości dziecka. Niektóre z nich dziecko wykonuje (układa) samodzielnie, a niektóre razem z terapeutą (gry logiczne). Wykonywanie tego typu zadań rozwija nie tylko analizę i syntezę wzrokową, lecz także koordynację wzrokowo-ruchową, logiczne myślenie, koncentrację, planowanie działań, planowanie zagospodarowania przestrzeni, ćwiczy cierpliwość i precyzję ruchów.

1 Co powiedział zając (karta pracy: C 2.2, strona 51)

Zadaniem dziecka jest odczytanie napisu ukrytego wśród innych liter. Uczeń ma czytać i zakreślać każdą trzecią literę.

Rozwiązanie dla nauczyciela: Masz piękne oczy.

1 Policz I (karta pracy: C 2.2, strona 52)

Zadaniem dziecka jest policzenie kluczy znajdujących się na obrazku.

Rozwiązanie dla nauczyciela: 21 kluczy.

1 Odczytaj tekst I (karta pracy: C 2.2, strona 53)

Zadaniem ucznia jest odczytanie tekstu, który został pozbawiony przerw między wyrazami, nie został jednak pozbawiony znaków przestankowych. Poszczególne wyrazy dziecko ma oddzielić od siebie pionowymi kreskami. Po wykonaniu przez dziecko tej części zadania terapeuta poleca mu ponowne głośne przeczytanie tekstu i ułożenie do niego 5 pytań.

Tekst pochodzi z książki Joanny Chmielewskiej pt. *2/3 sukcesu*, wyd. Alfa, Warszawa 1991.

1 Jakie to imię I (karta pracy: C 2.2, strona 54)

W tabeli umieszczono 25 imion żeńskich. Zadaniem ucznia jest odnalezienie ich i zakreślenie na kolorowo. Wyrazy mogą być pisane od strony lewej do prawej, od strony prawej do lewej, w poziomie, w pionie, ukośnie, wspak. Można poruszać się tylko po liniach prostych.

Rozwiązanie dla nauczyciela: Małgorzata, Ewa, Teresa, Wanda, Katarzyna, Anna, Zofia, Magdalena, Agnieszka, Jolanta, Elżbieta, Barbara, Joanna, Maria, Irena, Alicja, Karolina, Aleksandra, Jadwiga, Beata, Monika, Zuzanna, Olga, Paulina, Michalina.

1 Puzzle V (karta pracy: C 2.2, strona 55)

Terapeuta poleca dziecku wycięcie elementów obrazka. Następnie dziecko ma ułożyć z tych elementów cały obrazek, przykleić go na kartce i pokolorować. Kolejny etap ćwiczenia to napisanie opowiadania na podstawie ułożonej ilustracji.

1 Czym się różni II (karta pracy: C 2.2, strona 56)

W dwóch diagramach umieszczone są różne znaki. Diagramy różnią się od siebie rozmieszczeniem znaków. Zadaniem dziecka jest dostrzeżenie różnic i w jak najkrótszym czasie zaznaczenie ich na jednym z diagramów.

1 Jakie to środki lokomocji (karta pracy: C 2.2, strona 57)

Zadaniem dziecka jest takie poprzestawianie liter, aby mogło odczytać nazwy pojazdów.

Rozwiązanie dla nauczyciela: samochód, autobus, samolot, rower, hulajnoga, helikopter, rolki, tramwaj.

1 Odczytaj hasło (karta pracy: C 2.2, strona 58)

Każdej literze została przyporządkowana określona litera i cyfra. Zadaniem dziecka jest odczytanie hasła według podanego kodu, pokolorowanie rysunku, a następnie napisanie kilku zdań na temat treści hasła.

Rozwiązanie dla nauczyciela: Wszystkie dzieci kochają wakacje.

1 Ułóż kwadrat (karta pracy: C 2.2, strona 59)

Na karcie pracy narysowany jest duży kwadrat złożony z dziewięciu mniejszych kwadratów. Na połączeniu każdego kwadratu narysowane jest koło z innym wzorem w środku. Zadaniem dziecka jest pocięcie dużego kwadratu na mniejsze (po liniach). Terapeuta miesza kwadraty, a następnie uczeń układa pierwotny wzór. Można też prosić dziecko o naklejenie obrazka na kartkę, pokolorowanie rysunku, obrysowanie kółek, kwadratów, dużego kwadratu.

1 Matrioski (karta pracy: C 2.2, strona 60–61)

Zadaniem dziecka jest wycięcie wszystkich matrioszek, a następnie na polecenie terapeuty ułożenie ich: od najmniejszej do największej, od największej do najmniejszej – pionowo, poziomo, ukośnie. Można polecić dziecku nałożenie jednej na drugą, np. od największej do najmniejszej. Następnie terapeuta prosi ucznia o pokolorowanie kilku matrioszek, ułożenie kilku zdań lub opowiadania na ich temat.

Ćwiczenia tego rodzaju umożliwiają dziecku utrwalanie pojęć typu: mniejszy – większy, za, przed, nad, obok, między, pion, poziom, po prawej czy po lewej stronie.

1 Uzupełnij wzór I (karta pracy: C 2.2, strona 62)

W tabeli umieszczono powtarzający się wzór. Symbole w diagramie ułożone są według pewnej zasady. Zadaniem dziecka jest odgadnąć, jaka to zasada, oraz uzupełnić brakujące fragmenty.

Rozwiązanie dla nauczyciela: Wzór składa się z ośmiu elementów: 1 koło, 1 kwadrat, 2 serduszka, 3 trójkąty, 1 koło. Powtarza się w rzędach poziomych w następujący sposób: rozpoczyna się w lewym górnym rogu i powtarza się do końca pierwszego rzędu. Następnie kolejny element wzoru przechodzi do drugiego rzędu poziomego i wzór jest kontynuowany aż do końca tabeli w kolejnych rzędach.

1 Czego brakuje IV (karta pracy: C 2.2, strona 63)

W tabelkach po prawej i po lewej stronie umieszczono litery, cyfry, znaki, wyrazy. Po stronie prawej brakuje niektórych elementów. Zadaniem dziecka jest w jak najkrótszym czasie odnalezienie i zaznaczenie tych elementów, których brakuje.

Rozwiązanie dla nauczyciela: a) E, b) 96, c) £, d) rycerz.

Następnie można poprosić dziecko o wytłumaczenie pisowni wyrazów zawartych w części d), napisanie zdań lub opowiadania z wykorzystaniem wyrazów podanych po prawej stronie tabelki.

› Ukryte wyrazy I (karta pracy: C 2.2, strona 64)

W tabeli wśród różnych liter 10 razy pojawia się wyraz „szkoła”. Zadaniem dziecka jest odszukać i zaznaczyć ukryte wyrazy. Wyrazy mogą być pisane od strony lewej do prawej, od strony prawej do lewej, w poziomie, w pionie, ukośnie, wspak. Można poruszać się tylko po liniach prostych.

› Ukryte przedmioty I (karta pracy: C 2.2, strona 65)

Zadaniem ucznia jest wyszukanie spośród różnych przedmiotów tych, których nazwy rozpoczynają się literą „s”. Jest ich 16 – można o tym dziecko poinformować lub nie. Terapeuta prosi ucznia o zapisanie nazw odnalezionych przedmiotów w linijkach umieszczonych pod rysunkiem.

Rozwiązanie dla nauczyciela: sanki, sukienka, spódnica, spodnie, sandały, smok, serce, schody, samochód, skarpetka, skrzydło, skrzypce, słoń, sowa, spadochron, spinacz.

› Pary cyfr I (karta pracy: C 2.2, strona 66)

W diagramie wśród innych cyfr znajdują się pary cyfr dających w sumie 21. Razem jest 21 par poszukiwanych cyfr. Cyfry te sąsiadują ze sobą w różnych kierunkach: w pionie, w poziomie, ukośnie. Zadaniem ucznia jest odszukanie i zaznaczenie 21 par cyfr dających w sumie 21.

1201111

Wytnij i naklej I – „Lot na Księżyc” (karty pracy: C 2.2, strony 67–68)

Rysunek przedstawia wyobrażenie nieba. Zadaniem ucznia jest wycięcie puzzli, złożenie rakiety i naklejenie jej w wybranym miejscu na obrazku. Następnie terapeuta poleca uczniowi pokolorowanie obrazka i zapisanie pięciu wyrazów kojarzących się dziecku z rysunkiem.

Policz II (karta pracy: C 2.2, strona 69)

Zadaniem dziecka jest policzenie motyli znajdujących się na obrazku.

Rozwiązanie dla terapeuty: 26 motyli.

Uzupełnij wzór II (karta pracy: C 2.2, strona 70)

Symbole w diagramie ułożone są według określonej zasady. Zadaniem dziecka jest odgadnąć, w jaki sposób wzór powtarza się, oraz uzupełnić brakujące fragmenty.

Rozwiązanie dla terapeuty:

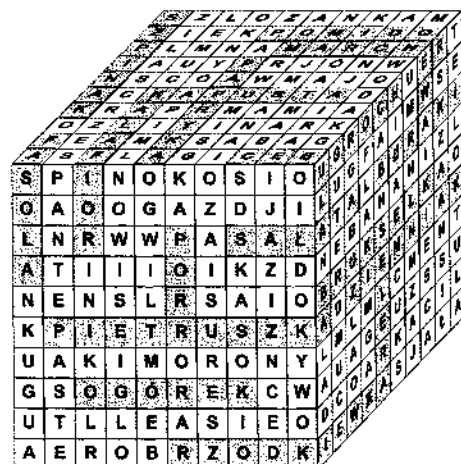
Wzór składa się z 10 następujących elementów: $\blacksquare \blacktriangle \bullet \blacktriangleright \blacktriangleright \dashrightarrow \blacktriangledown \bullet \bullet \blacktriangledown$

Wzór powtarza się w następujący sposób: rozpoczyna się w lewym górnym rogu i powtarza się do końca pierwszego rzędu. Następnie kolejny element wzoru przechodzi pionowo w dół i biegnie do końca kolumny. Następny element przechodzi do ostatniego rzędu i skręca w lewą stronę, wzór powtarza się przez cały rząd. Kolejny element przechodzi do pierwszej kolumny i biegnie w górę tabelki. Wzór powtarza się w prawą stronę, spiralnie, do środka diagramu.

Jakie to warzywa (karta pracy: C 2.2, strona 71)

Na ścianach kostki umieszczone zostały nazwy 18 warzyw. Zadanie dziecka polega na odnalezieniu, odczytaniu i zaznaczeniu na kolorowo ukrytych wyrazów.

Poszukiwane wyrazy znajdują się na sąsiadujących ze sobą kratkach w linii prostej (pionowo lub poziomo), ale mogą być umieszczone na więcej niż jednej ścianie kostki.

Nazwy warzyw uczeń zapisuje w linijkach umieszczonych pod rysunkiem kostki. Można też poprosić dziecko o napisanie zdań z nazwami warzyw.

Wyszukiwanie różnic III (karta pracy: C 2.2, strona 72)

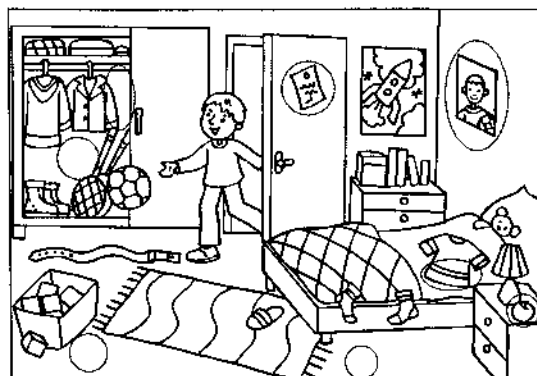
Terapeuta poleca dziecku uważne przyjrzenie się rysunkom, a następnie odszukanie i zaznaczenie 20 różniących je szczegółów (dziecko ma je zaznaczać na jednym rysunku).

Po odszukaniu i zaznaczeniu różnic terapeuta poleca uczniowi napisanie opowiadania na temat obrazka.

Wyszukiwanie różnic IV (karta pracy: C 2.2, strona 73)

Terapeuta poleca dziecku uważne przyjrzenie się rysunkom, a następnie odszukanie i zaznaczenie ośmiu różniących je szczegółów (dziecko ma je zaznaczać na jednym rysunku). Jeden obrazek jest lustrzanym odbiciem drugiego.

Jakie to miasta (karta pracy: C 2.2, strona 74)

Zadaniem ucznia jest odczytanie nazw polskich miast oraz zapisanie utworzonych wyrazów.

Rozwiązanie dla terapeuty:

- 1) Olsztyn, 2) Gdańsk, 3) Toruń, 4) Łódź, 5) Koszalin, 6) Wrocław, 7) Poznań,
- 8) Warszawa, 9) Kraków, 10) Gniezno, 11) Zakopane, 12) Katowice, 13) Lublin.

】 Płataninka I (karta pracy: C 2.2, strona 75)

Rysunek przedstawia sześć sprzętów domowego użytku. Zadaniem dziecka jest „włączenie ich do kontaktu”. Powinno wykonać to wyłącznie przy pomocy wzroku. Jeśli nie będzie to możliwe, może pomóc sobie palcem lub wskaźnikiem. Następnie uczeń zaznacza połączenie urządzenia z kontaktem na kolorowo.

】 Labirynt IV (karta pracy: C 2.2, strona 76)

Terapeuta poleca dziecku przeczytać głośno historyjkę. Następnie uczeń postępuje zgodnie z kolejnością informacji zawartych w opowiadaniu. Terapeuta prosi ucznia o pokolorowanie obrazka.

】 Co nie pasuje I, II (karty pracy: C 2.2, strona 77–78)

Dziecko uważnie przygląda się zestawom obrazków. Wśród obrazków w każdym zestawie jest jeden, który nie pasuje do pozostałych. Zadaniem ucznia jest odnaleźć ten przedmiot. Terapeuta poleca uczniowi nazwać kategorie, do których zaliczają się przedmioty z danego zestawu.

】 Utwórz wyrazy I (karta pracy: C 2.2, strona 79)

W kratkach po prawej i po lewej stronie umieszczone są po dwie litery. Zadaniem ucznia jest połączenie kratek i utworzenie czteroliterowych wyrazów. Następnie dziecko zapisuje wyrazy i układa z nimi zdania w liniijkach umieszczonych pod tabelką. Prosimy też ucznia o określenie, jak odróżnić samogłoski od spółgłosek.

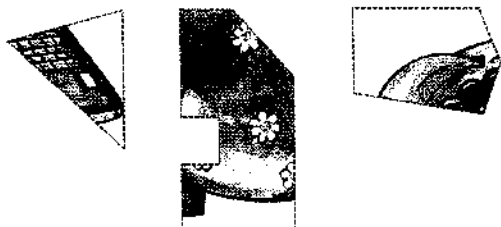
Rozwiązanie dla terapeuty:

waga, kino, sowa, kora, kula, koza, kura, guma, zupa, sala, nora, woda, noga, ręka, rasa.

】 Czego brakuje V (karta pracy: C 2.2, strona 80)

Po lewej stronie znajdują się obrazki, które zostały podzielone liniami na kawałki. Obok obrazków umieszczono ich fragmenty, przy czym jednego z nich brakuje. Zadaniem ucznia jest zaobserwowanie i powiedzenie, których fragmentów brakuje. Następnie terapeuta poleca dziecku wycięcie fragmentów obrazka, przyklejenie ich we właściwy sposób na kartce i dorysowanie brakującego fragmentu.

Rozwiązanie dla terapeuty:

Ćwiczenie to pozwala na rozróżnienie pojęć: „po lewej / prawej stronie”, „obok”...

】 Wyszukiwanie różnic V (karta pracy: C 2.2, strona 81)

Terapeuta poleca dziecku uważne przyjrzenie się rysunkom, a następnie odszukanie i zaznaczenie 10 różniących je szczegółów. Obrazki narysowane są w lustrzanym odbiciu – dziecko ma je zaznaczać na jednym rysunku.

Rozwiązanie dla terapeuty:

】 Rozsypanka literowa II (karta pracy: C 2.2, strona 82)

Po lewej stronie znajdują się 8-literowe wyrazy (rzeczowniki). Po prawej stronie są te same wyrazy, jednak mają poprzestawiane litery. Ułożone są też w innej kolejności w kolumnie. Zadaniem ucznia jest odnalezienie i właściwe przyporządkowanie poprzez połączenie cyfr wyrazów i „rozsypanek literowych”. Na zakończenie uczeń musi powiedzieć, co to jest rzeczownik.

Rozwiązanie dla terapeuty:

połączenia: 1 – 4, 2 – 7, 3 – 11, 4 – 8, 5 – 1, 6 – 13, 7 – 2, 8 – 12, 9 – 15, 10 – 3, 11 – 9, 12 – 5, 13 – 10, 14 – 6, 15 – 14

Utwórz wyrazy II (karta pracy: C 2.2, strony 83–84)

W trójkątach po prawej i po lewej stronie umieszczone są litery, z których uczeń ma ułożyć rzeczowniki – po lewej stronie pierwsza, trzecia i piąta litera wyrazu, po prawej stronie litera druga i czwarta. Zadaniem ucznia jest połączenie trójkątów i utworzenie pięcioliterowych wyrazów. Następnie dziecko zapisuje wyrazy i układa z nimi zdania w zamieszczonych linijkach. Prosimy też ucznia o powiedzenie, co to jest rzeczownik.

Rozwiązanie dla terapeuty: temat, głowa, wyraz, sklep, zegar, drzwi, karta, trawa, ogień, sufit, kwiat, lampa, balon, serek, filmy, wieża, nauka, szafa, łyżka, obraz.

Ukryte wyrazy II (karta pracy: C 2.2, strona 85)

Wśród liter znajdujących się w tabeli trzy razy umieszczono wyraz WARSZAWA. Zadaniem ucznia jest odszukanie wyrazu i zaznaczenie na kolorowo. Wyrazy w diagramie mogą być pisane od strony lewej do prawej, od strony prawej do lewej, w poziomie, w pionie, ukośnie, wspak. Można poruszać się nie tylko po liniach prostych.

Rozwiązanie dla terapeuty:

W	S	A	W	A	R	W	A	S	Z	R	W	A	R	S
S	A	S	Z	A	W	A	W	A	R	S	Z	S	A	W
Z	W	R	A	S	Z	W	A	W	A	R	S	A	W	S
A	R	W	S	A	R	A	S	W	A	S	Z	R	S	Z
R	S	A	W	Z	S	W	A	R	S	Z	W	A	R	S
A	Z	S	W	A	W	R	W	S	Z	A	R	W	S	A
W	A	Z	S	W	Z	A	S	Z	W	S	Z	A	R	Z
A	W	A	R	S	A	W	A	R	S	A	R	Z	W	A
R	S	W	S	A	W	A	Z	S	R	A	W	S	A	Z
W	Z	A	S	Z	A	W	A	R	Z	W	A	R	Z	S
S	W	R	A	S	Z	A	W	A	R	S	Z	A	W	A
Z	A	W	R	W	A	S	Z	R	W	A	S	W	R	A
A	R	S	A	S	Z	A	W	A	R	S	Z	A	Z	S
W	S	Z	W	R	A	S	A	W	A	S	Z	R	A	W
A	R	S	Z	A	R	W	R	A	S	Z	A	W	S	A
R	S	Z	A	W	A	R	A	S	Z	A	W	A	Z	A
Z	A	W	S	Z	W	A	S	Z	A	W	A	Z	S	W
A	W	A	R	S	Z	W	A	W	S	A	W	A	W	A
W	A	R	S	Z	W	A	Z	S	Z	R	S	W	A	R
A	R	Z	W	A	S	Z	A	W	A	S	A	R	S	A
S	W	A	S	W	Z	S	W	S	Z	A	S	W	A	W
Z	A	W	Z	A	W	Z	A	Z	S	W	Z	A	W	A

Wyrz w wyrzcie I (karta pracy: C 2.2, strona 86)

Zadaniem ucznia jest odszukanie i wypisanie wszystkich wyrzów.

Rozwiązanie dla terapeuty:

- 1) zapalki – za, zapal, palki
- 2) maskarada – maska, kara, rada, rad, da, ara, as
- 3) tłumaczenie – tłum, ma, nie
- 4) palec – pal, ale, pale
- 5) pasieka – pas, sieka, pasie, as
- 6) samolot – sam, samo, molo, lot
- 7) koszulka – kos, kosz, ul, Ulka
- 8) układanka – układ, układa, ład, Ada, Danka, Anka
- 9) zebranie – zebra, branie, nie
- 10) traktory – trakt, rak, aktor, akt, kto, tor, tory
- 11) podróże – pod, róże, że, róż
- 12) kapusta – kap, usta, pusta, ta
- 13) akupunktura – kup, punkt, tur, tura, punk
- 14) potrawa – po, pot, trawa
- 15) porada – por, pora, rad, rada, Ada, da
- 16) aligatory – liga, to, tor, tory
- 17) samowar – sam, samo, mowa
- 18) samoobrona – sam, samo, obrona, brona, ona, na
- 19) żaluzje – żal, aluzje, luz, zje, je
- 20) panorama – pan, nora, rama, ma

Labirynt V (karta pracy: C 2.2, strona 87)

Zadaniem ucznia jest przeprowadzenie człowieka przez labirynt najpierw wzrokiem, następnie linią po wybranej drodze. Po wykonaniu tego zadania terapeuta prosi dziecko o napisanie opowiadania na temat obrazka.

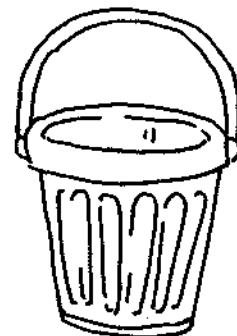
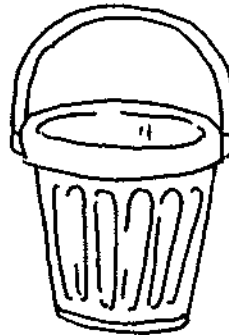
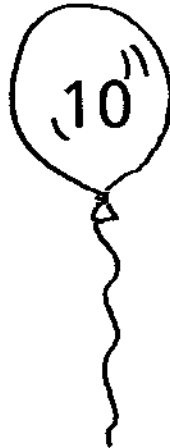
Sport (karta pracy: C 2.2, strona 88)

Wśród podanych wyrzów dziecko ma odszukać i zaznaczyć 10 wyrzów związanych ze sportem. Ma to zrobić jak najszybciej potrafi. Następnie uczeń układa zdania ze wszystkimi podanymi wyrzami. W każdym zdaniu musi się znaleźć od trzech do czterech podanych wyrzów (można zmieniać ich formę). Każdy wyrz może być użyty tylko raz.

Połącz w pary I (ćwiczenie: C 2.1, strona 1)

1 Uważnie przyjrzyj się rysunkom i połącz je w pary. Odnalezione pary otocz pętlą. Nazwij, co znajduje się w każdej parze. Pokoloruj jeden obrazek, ten, który najbardziej Ci się podoba. Możesz też pokolorować inne.

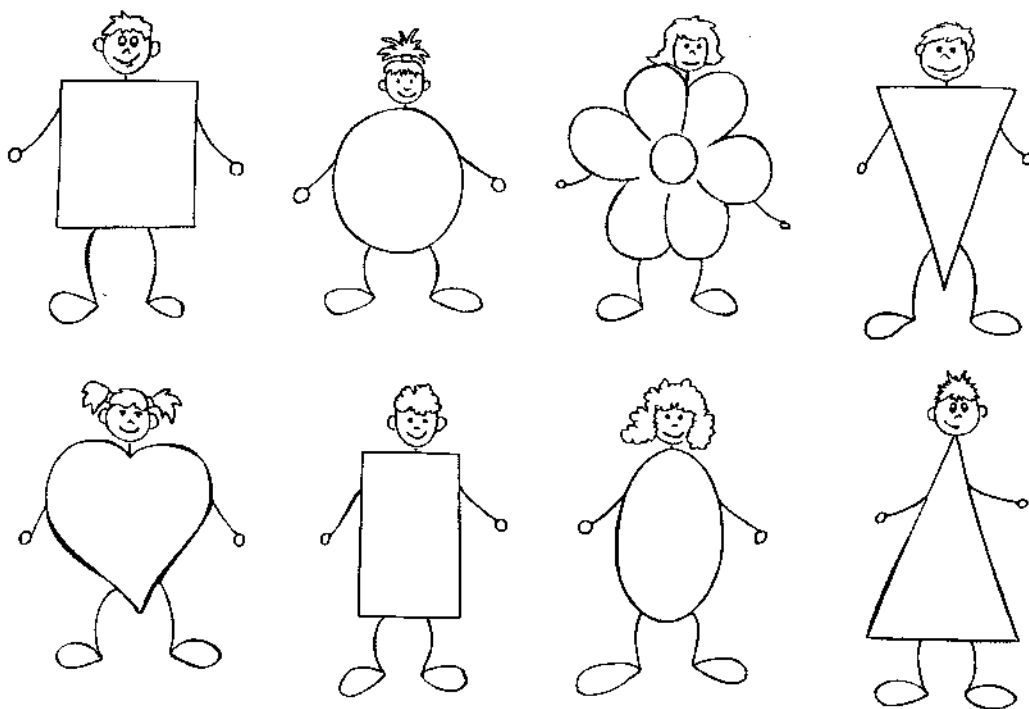
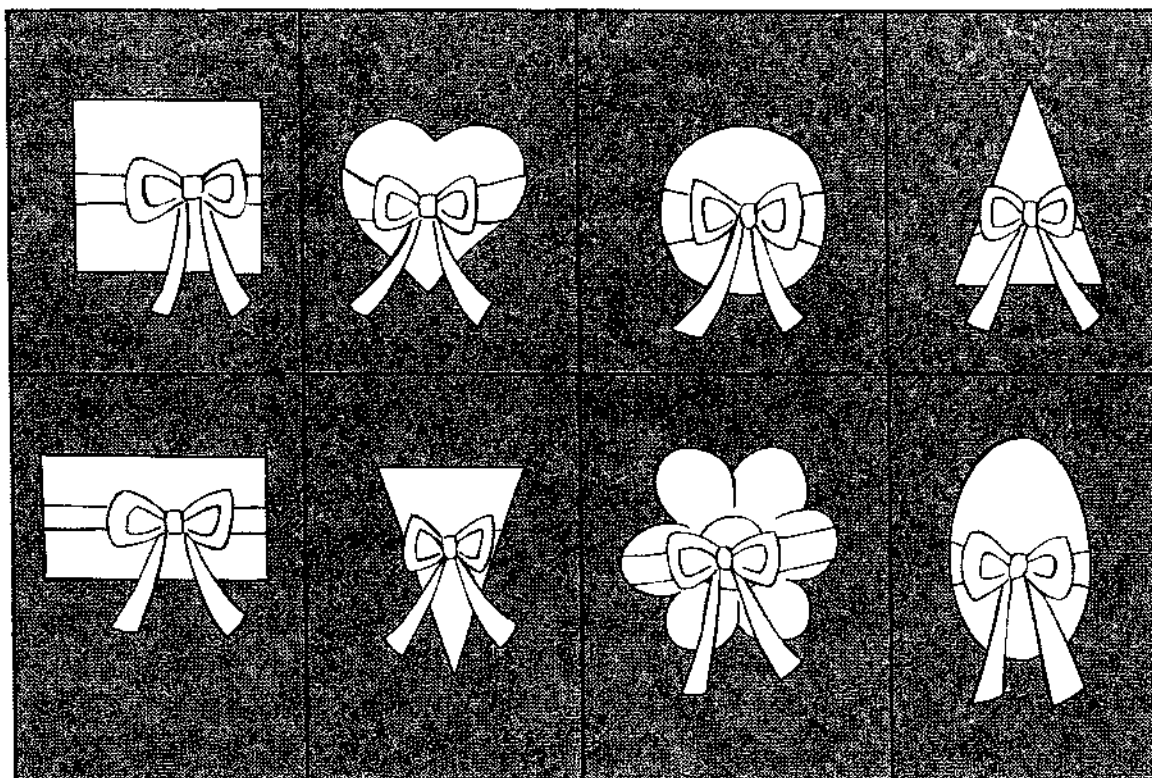

WP112008

Do kogo należy prezent (ćwiczenie: C 2.1, strona 1)

1 Uważnie przyjrzyj się i zastanów, który prezent pasuje do którego ludzika. Kiedy to odkryjesz, połącz kreską odpowiedni prezent z właściwym ludzikiem. Pokoloruj wszystkie ludziki.

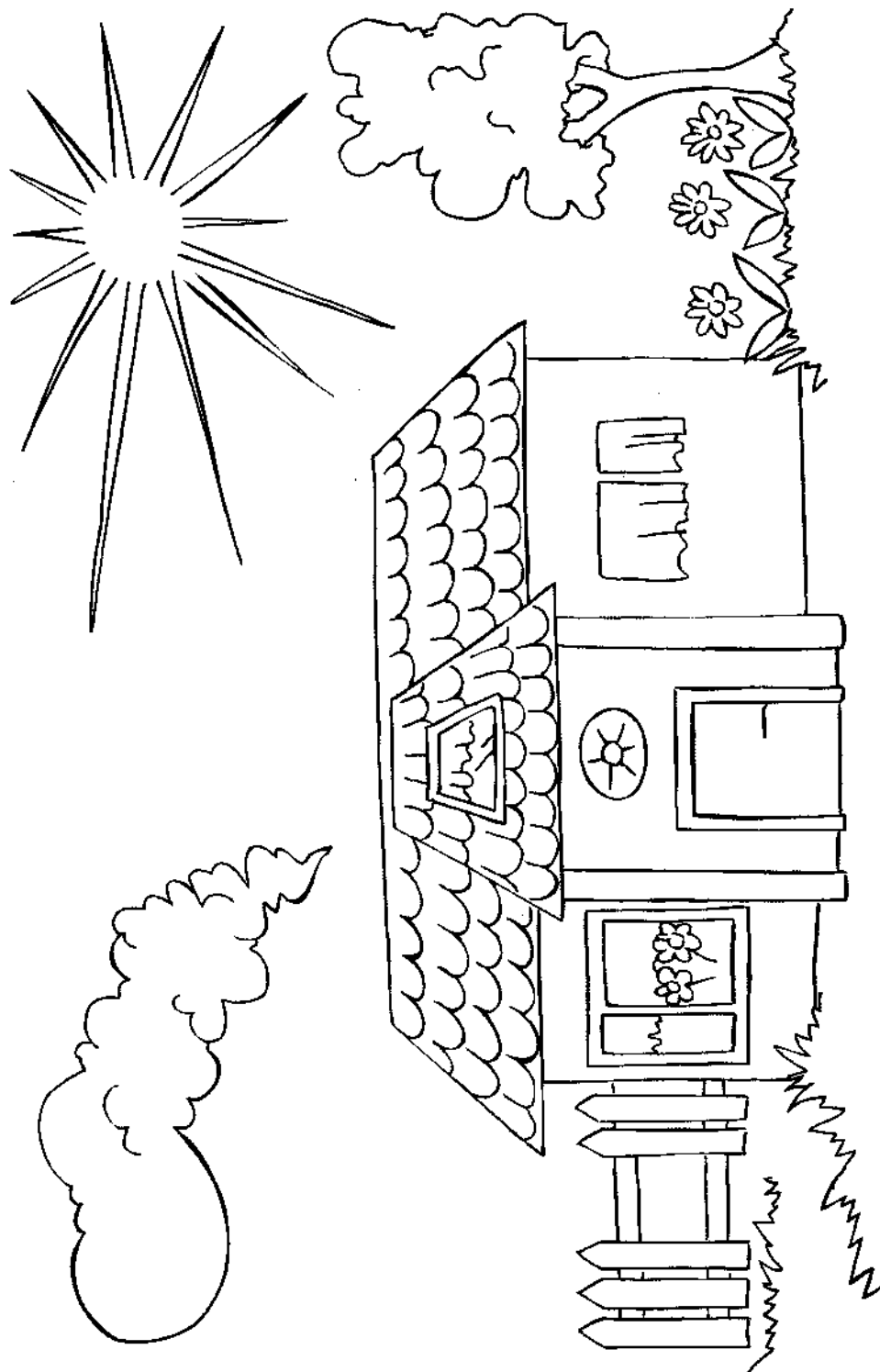

WP/112008

Czego brakuje na obrazku (ćwiczenie: C 2.1, strona 1)

1 Uważnie przyjrzyj się obrazkowi. Opowiedz, co jest na nim narysowane. Brakuje tu kilku elementów, postaraj się je odnaleźć. Kiedy już to zrobisz, dorysuj to, czego brakuje. Następnie pokoloruj cały obrazek.

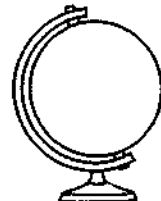
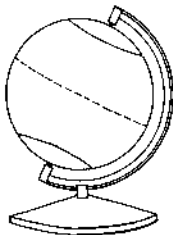
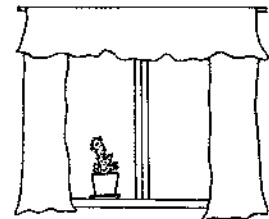
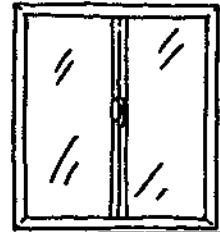
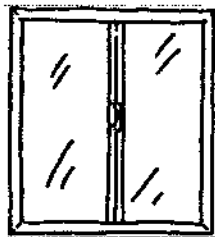
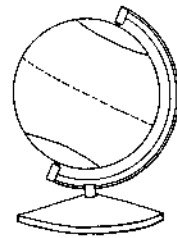
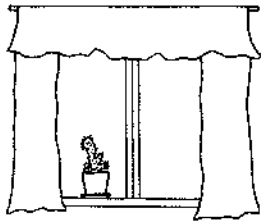
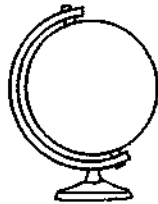

Połącz w pary II (ćwiczenie: C 2.1, strona 2)

Połącz rysunki w pary. Odnalezione pary otocz pętlą. Nazwij to, co znajduje się w każdej parze. Napisz w zeszycie nazwy tych przedmiotów.

WP/12008

Rozsypanka sylabowa I – sylaby otwarte (ćwiczenie: C 2.1, strona 2)

Przeczytaj kolejno sylaby. Jeśli z przeczytanych przez Ciebie sylab powstanie jakieś słowo, zapisz je w linijkach poniżej.

SA LA BO WA WA ZA NO GA PO GU CE BU TY RO SO MA SA PA CE

CE BU LA KO TY DU LE MO TY LEK MI SKA RE ZA PO KA WA ŁEK

Blank ruled lines for writing the identified words.

Rozsypanka sylabowa II – sylaby otwarte (ćwiczenie: C 2.1, strona 2)

1

Przeczytaj co drugą sylabę. Czytanie rozpocznij od pierwszej sylaby. Z niektórych sylab powstaną wyrazy. W linijkach poniżej zapisz słowa, które powstaną.

MA DO MA BE KA PU WA PI DU CE ŻO MO PO GA LE ZO LA LE TO KO

ZE KA GA TY RY DE FA LU LA WI CE MI KA MY BU NO CI SA KI BY ME

Blank lined area for writing words derived from the syllable game.

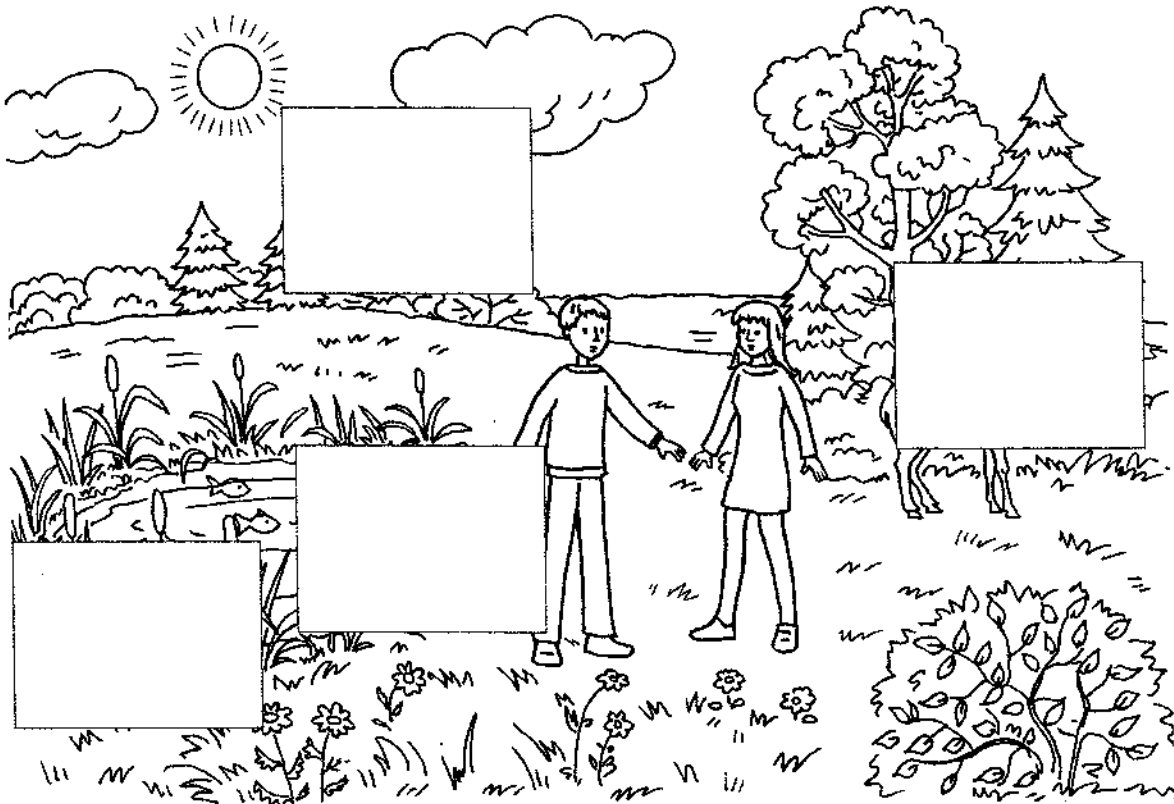
WP112008

Czego brakuje (ćwiczenie: C 2.1, strona 2)

1

Przyjrzyj się obrazkowi bardzo dokładnie. Zastanów się, czego w nim brakuje. Z narysowanych niżej fragmentów wybierz te, które pasują do obrazka. Wytnij te fragmenty i wklej w odpowiednie miejsca. Następnie pokoloruj cały obrazek.

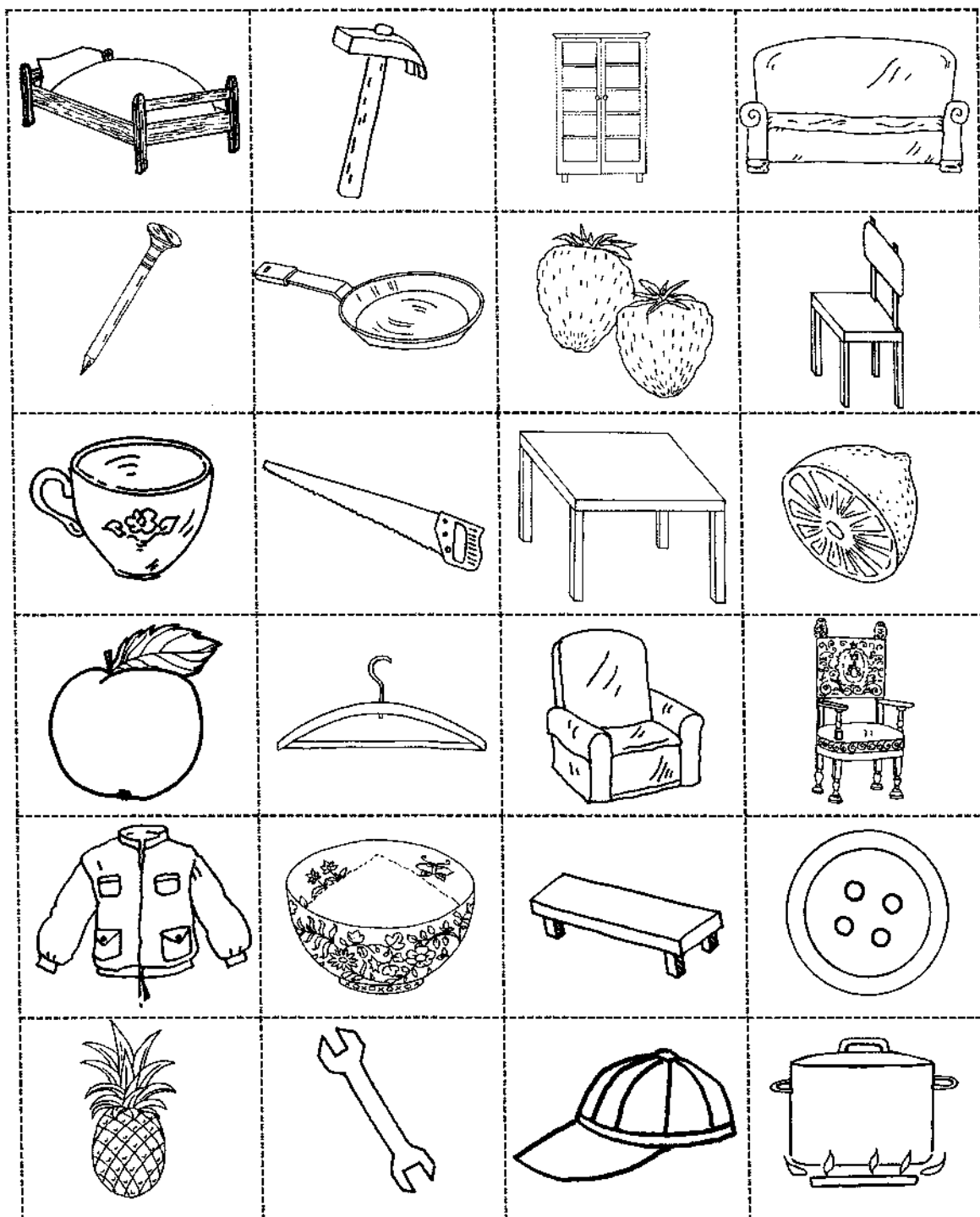
WP112008

Co do czego pasuje (ćwiczenie: C 2.1, strona 3)

1 Uważnie przyjrzyj się rysunkom. Przedstawiają różne przedmioty. Niektóre z nich pasują do siebie. Twoim zadaniem będzie podział tych obrazków na grupy. Zastanów się, co do czego pasuje? Nazwij to, co znajduje się na poszczególnych obrazkach. Następnie postaraj się nadać nazwy grupom przedmiotów. Wytnij obrazki, pogrupuj i przyklej na oddzielnej kartce.

Ukryte owoce (ćwiczenie: C 2.1, strona 3)

W tabeli ukryły się nazwy 10 owoców. Odszukaj je. Wyrazy pisane są z góry na dół oraz od strony lewej do prawej. Po znalezieniu wyrazu zakreśl go na kolorowo. Tak postępuj z każdą odnanalezioną nazwą owocu.

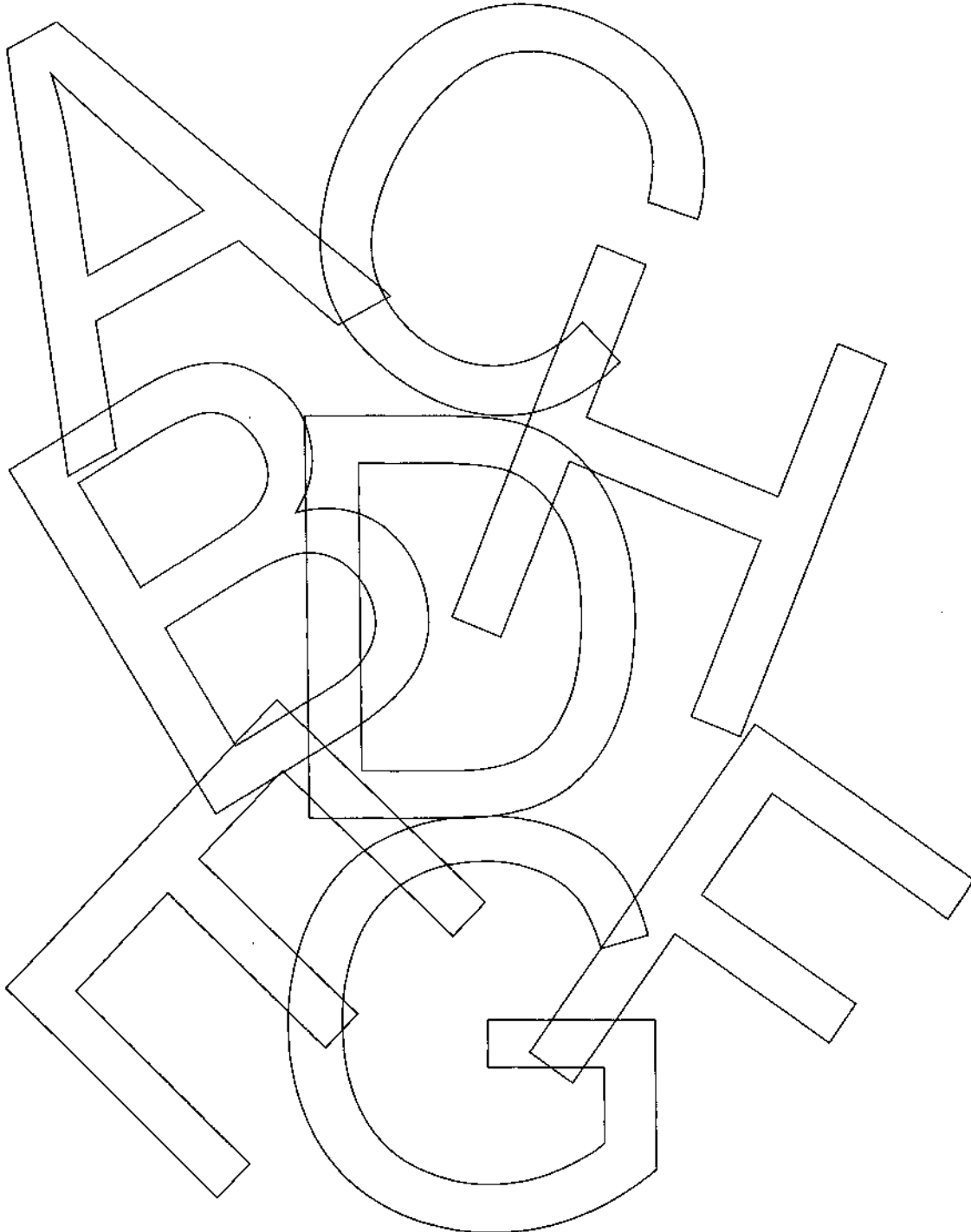
Ś	L	I	W	K	A	U	M	G	W
K	I	W	I	A	R	S	B	R	Y
N	G	D	N	H	B	Z	J	U	C
W	P	G	O	W	U	A	A	S	Y
I	R	F	G	Ł	Z	L	B	Z	T
Ś	A	G	R	E	S	T	Ł	K	R
N	J	D	O	M	E	K	K	A	Y
I	B	A	N	A	N	O	O	U	N
A	T	J	A	G	P	T	I	N	A
I	M	C	O	K	Y	R	H	K	L

Jakie to litery (ćwiczenie: C 2.1, strona 3)

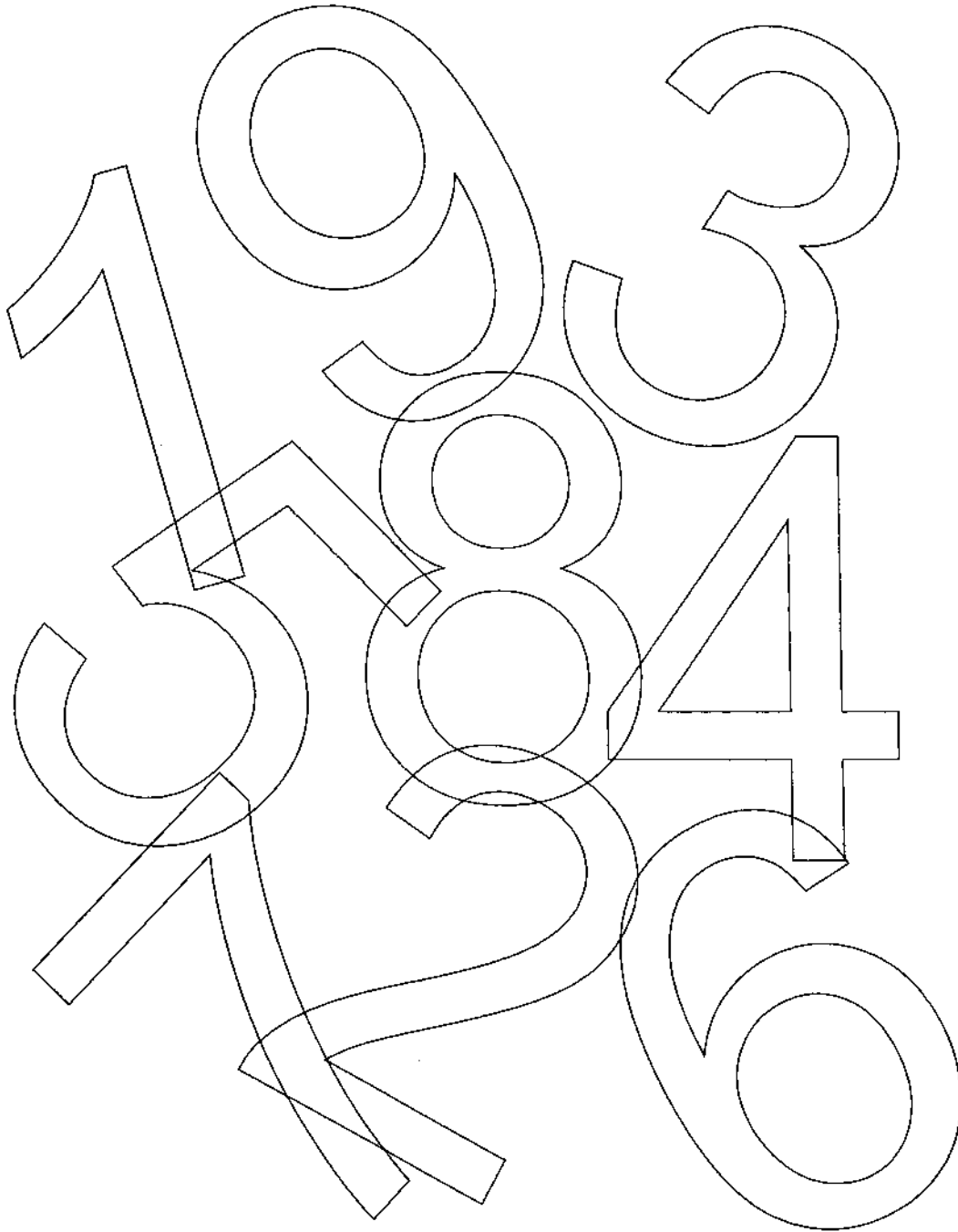
Ilustracja przedstawia 8 różnych liter. Litery „splątały” się ze sobą. Uważnie się przyjrzyj i powiedz, jakie litery widzisz. Każdą z nich zaznacz innym kolorem.

Jakie to cyfry (ćwiczenie: C 2.1, strona 3)

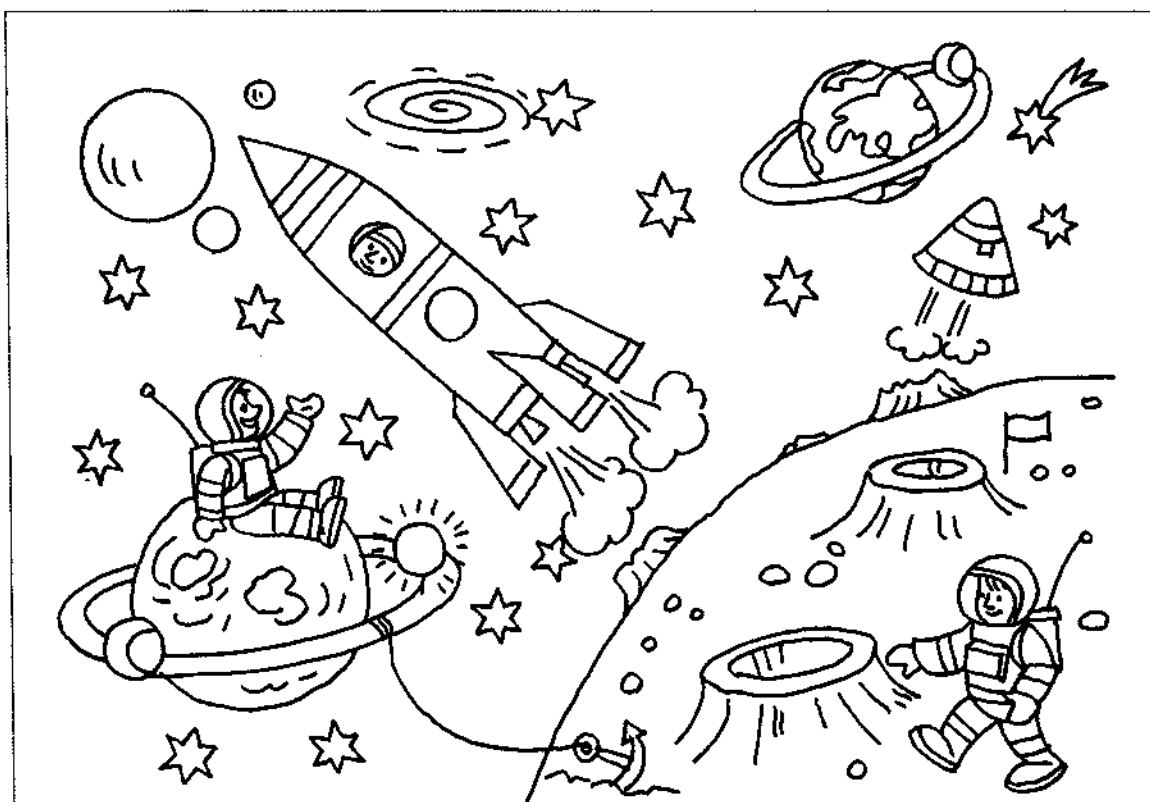
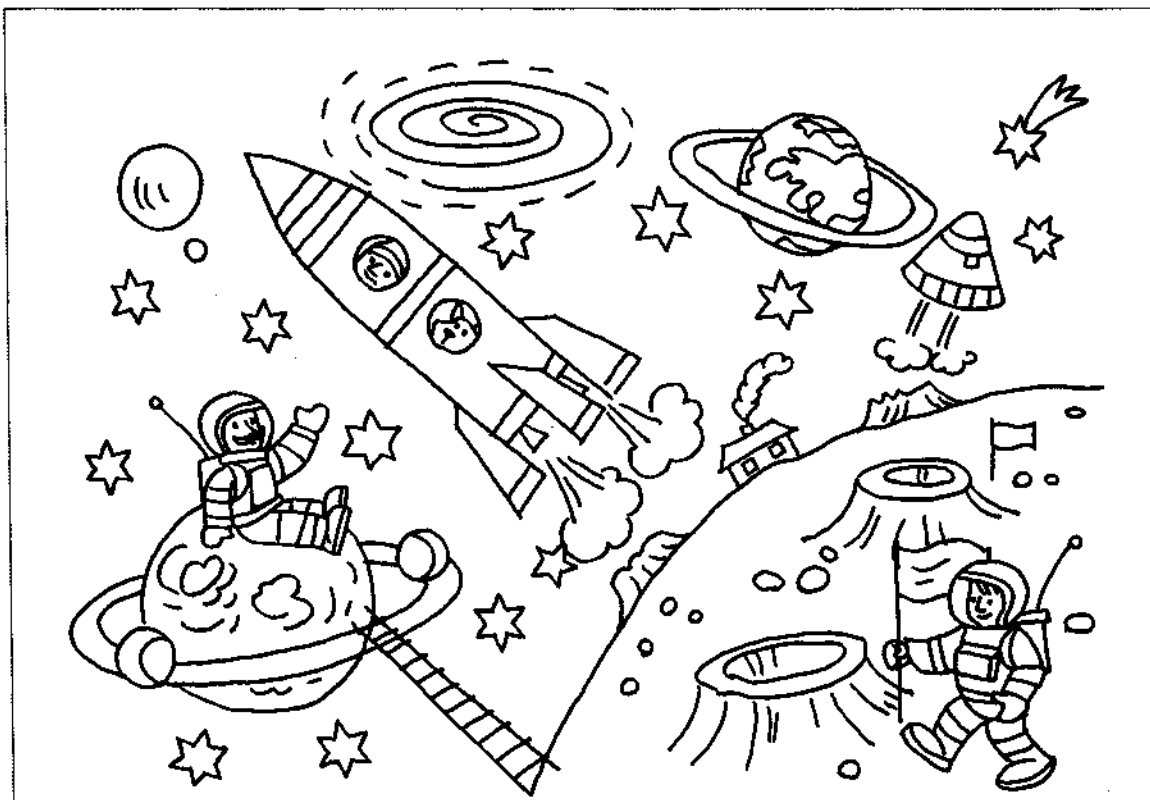
1 Ilustracja przedstawia cyfry od 1 do 9. Cyfry „splątały” się ze sobą. Odszukaj je. Każdą z nich zaznacz innym kolorem.

WP112008

1 Uważnie przyjrzyj się rysunkom. Znajdź 10 różniących je szczegółów.

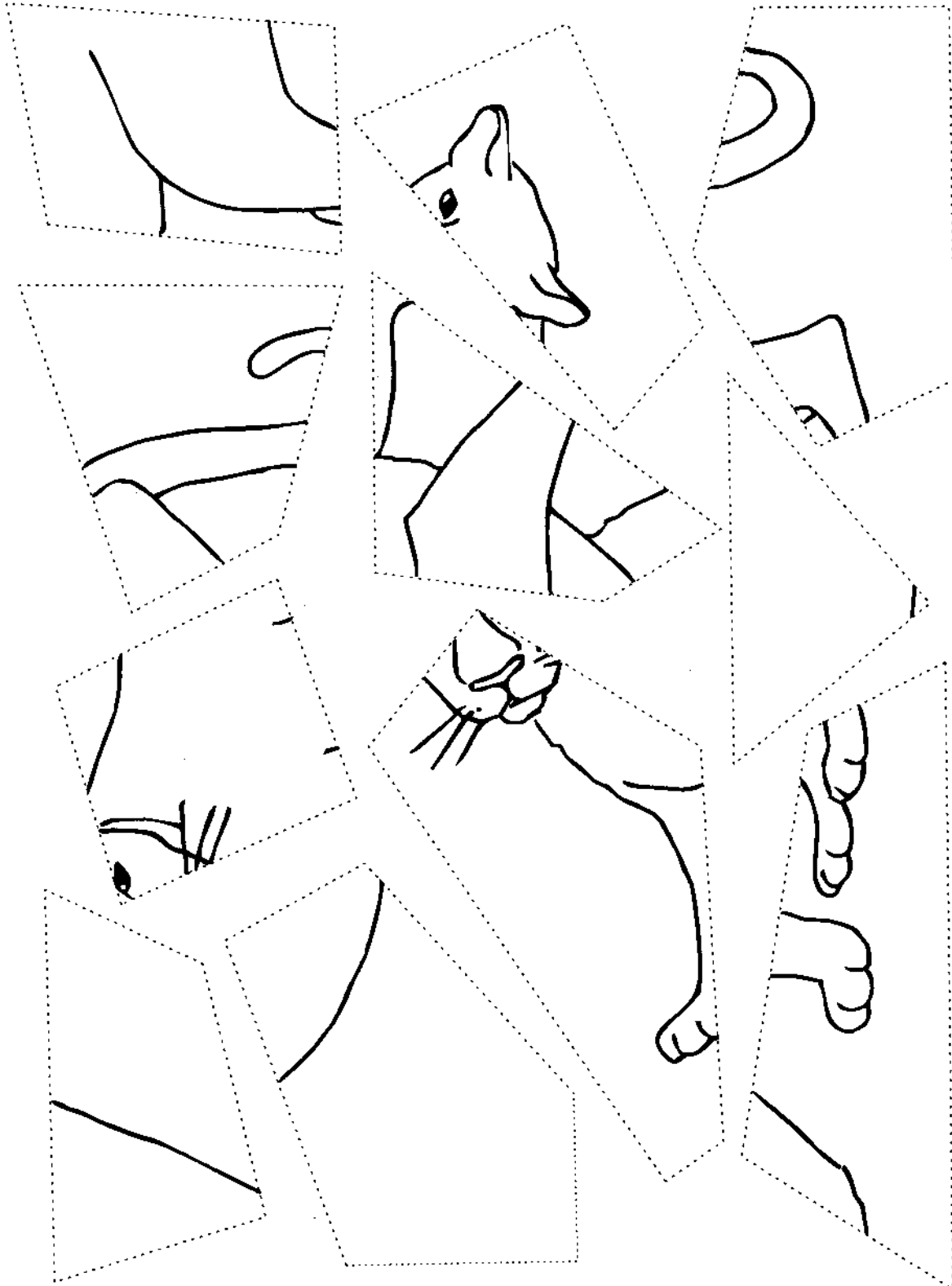

WP112008

Puzzle I (ćwiczenie: C 2.1, strona 4)

1 Wytnij wszystkie elementy obrazka. Następnie z tych elementów ułóż cały obrazek. Przyklej go do kartki papieru i pokoloruj. Opowiedz o tym rysunku.

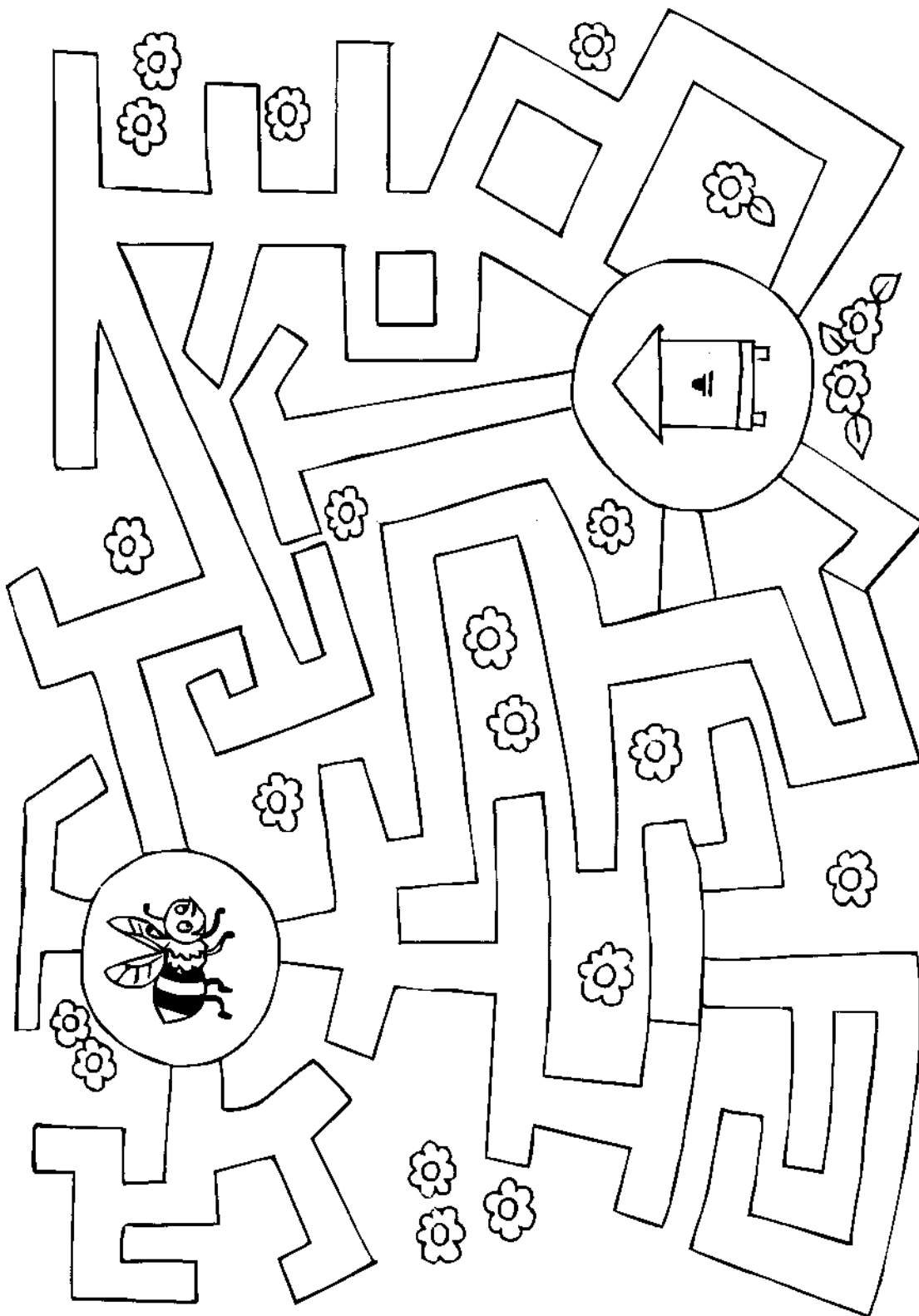

02U0509

Labirynt I (ćwiczenie: C 2.1, strona 4)

1 Pomóż pszczołce odnaleźć drogę do ula. Pokoloruj rysunek.

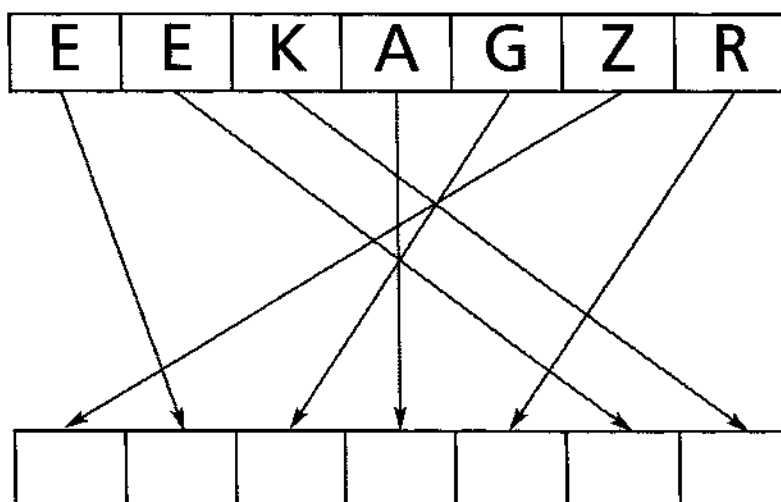
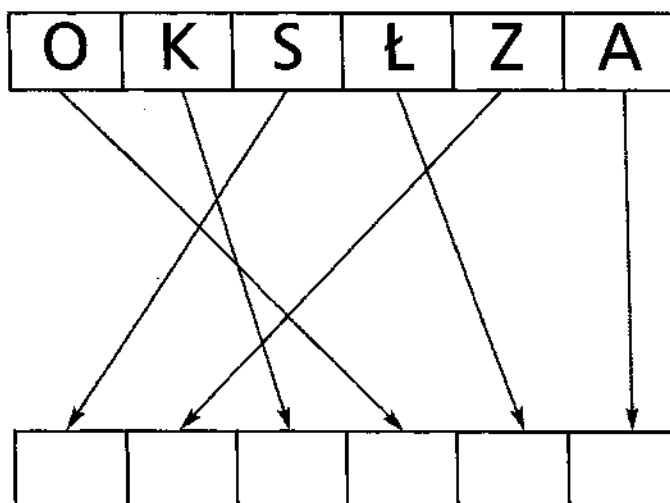
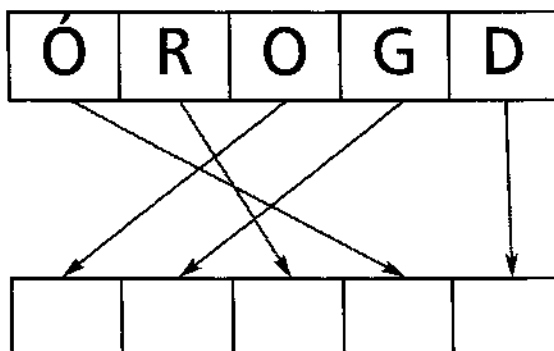
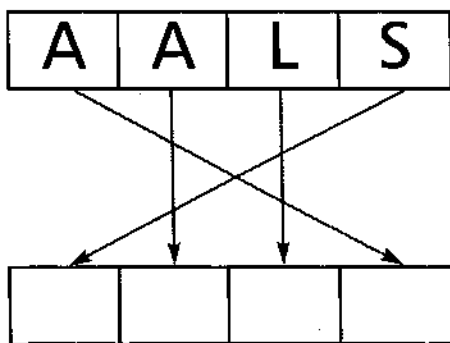
02U0509

Plątanina literowa (ćwiczenie: C 2.1, strona 4)

Używając wyłącznie wzroku, ułóż wyrazy z podanych liter. Po ułożeniu wyrazów wpisz je w kratki poniżej zgodnie ze wskazaniem strzałek.

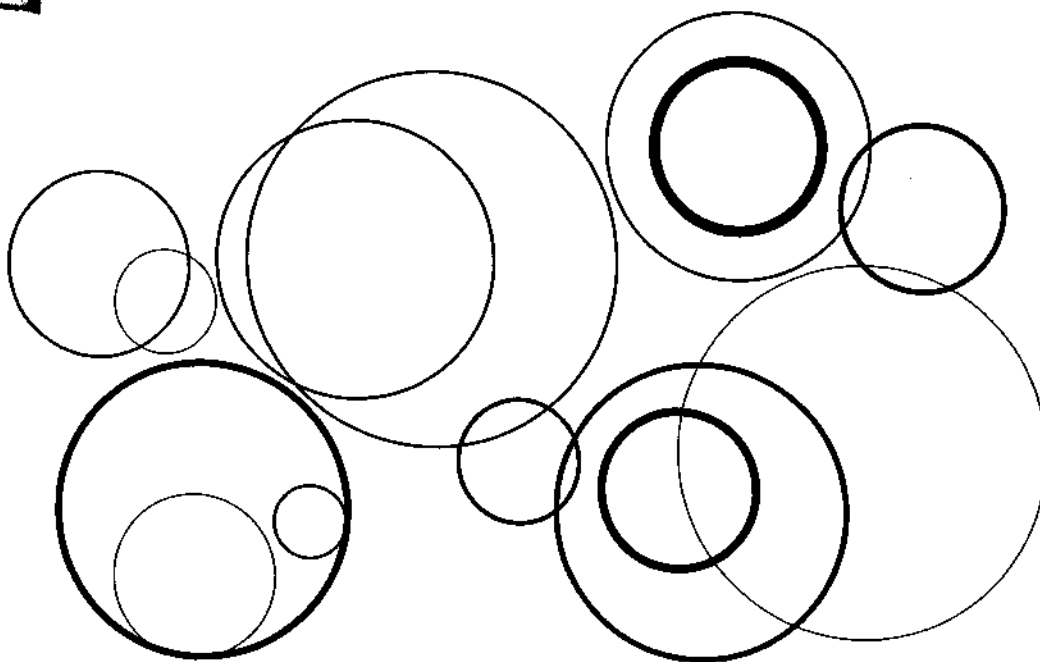

02U0509

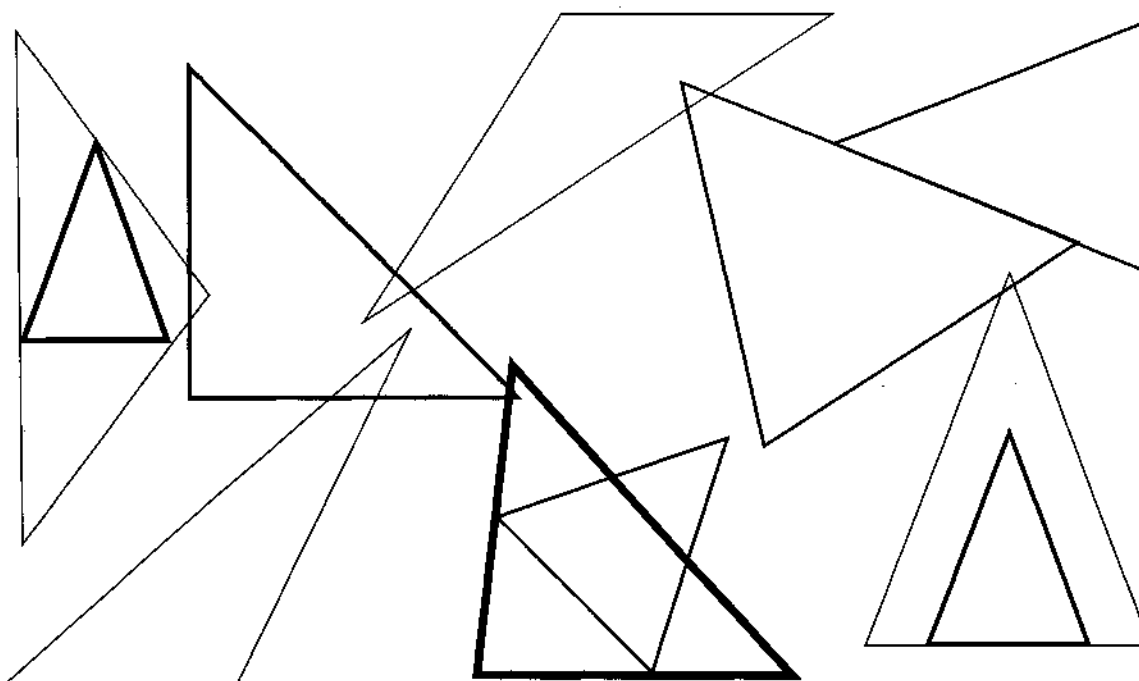

Ile widzisz kółek/trójkątów (ćwiczenie: C 2.1, strona 4)

1 Na rysunku widzisz kółka. Policz, ile ich jest?

2 Na rysunku widzisz trójkąty. Policz, ile ich jest?

02U0509

Ułóż zdania z sylab I (ćwiczenie: C 2.1, strona 4)

Przeczytaj sylaby. Z sylab ułóż wyrazy (wykorzystaj wszystkie sylaby), a następnie z wyrazów zdanie. Sprawdź, czy nie popełniłeś błędu. A teraz napisz zdanie z pamięci w liniach umieszczonych poniżej sylab. Przejdź do układania następnego zdania.

ca. ta sto stoi Na le

Książ na le fie. żka ży sza

świe słoń Dzi ce. ci siaj

lą Po bo dzi ce cho cian.

02U0509

Ułóż zdania z wyrazów I (ćwiczenie: C 2.1, strona 5)

1

Przeczytaj wyrazy. Ułóż z nich zdanie. Wykorzystaj wszystkie wyrazy znajdujące się w ramkach. Sprawdź, czy nie popełniłeś błędu. A teraz napisz to zdanie z pamięci w liniach umieszczonych poniżej. Przejdź do układania następnego zdania.

lesie są bardzo drzewa. W wysokie

Po pływają morzu handlowe duże statki.

dzieci na Zimą tyżwach. jeżdżą

są i zdrowe. bardzo Warzywa owoce

dzieci chodzić Wszystkie do lubią kina.

Wyszukiwanie różnic I (ćwiczenie: C 2.1, strona 5)

1 Uważnie przyjrzyj się obrazkom. Różnią się od siebie 20 szczegółami. Znajdź je i zaznacz na jednym z obrazków. Pokoloruj drugi obrazek. Napisz w zeszycie kilka zdań o tym, co dzieje się na plaży.

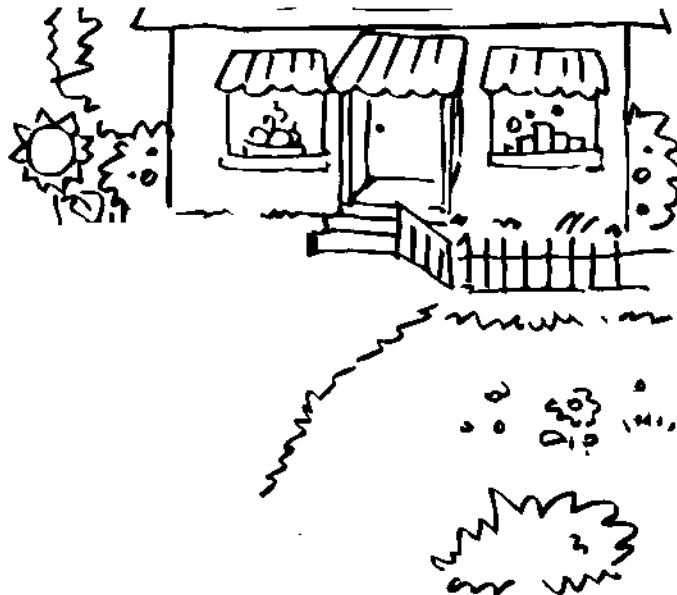
0210509

Dokończ obrazek I (ćwiczenie: C 2.1, strona 5)

Rysownik rozpoczął rysunek, ale coś mu przerwało i nie skończył go. Dokończ rysowanie obrazka, a następnie pokoloruj go. Opowiedz o nim.

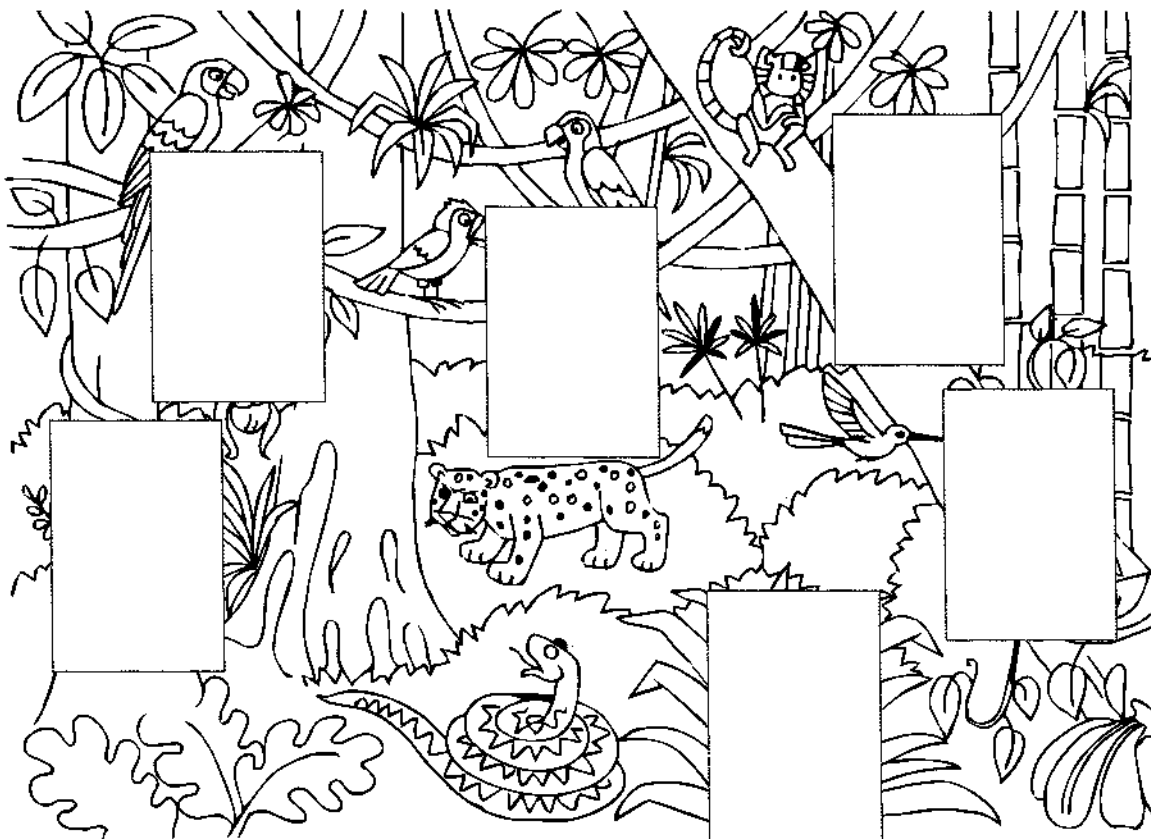

02U0509

Czego brakuje II (ćwiczenie: C 2.1, strona 5)

1 Uważnie obejrzyj rysunek. Zostało z niego usuniętych 6 fragmentów. Zastanów się, czego brakuje. Pod obrazkiem umieszczono 12 podobnych do siebie elementów. Wybierz te, których brakuje na rysunku. A teraz wytnij je i przyklej we właściwych miejscach. Pokoloruj cały obrazek. Opowiedz o tym rysunku. Napisz w zeszycie kilka zdań na temat ilustracji.

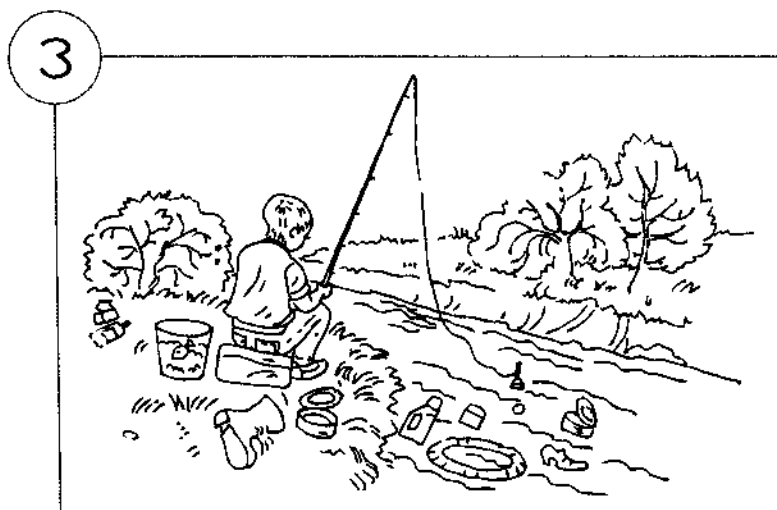
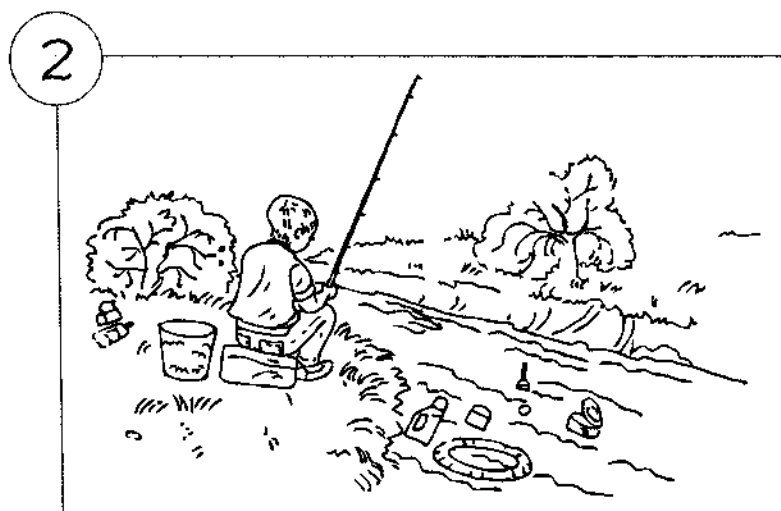
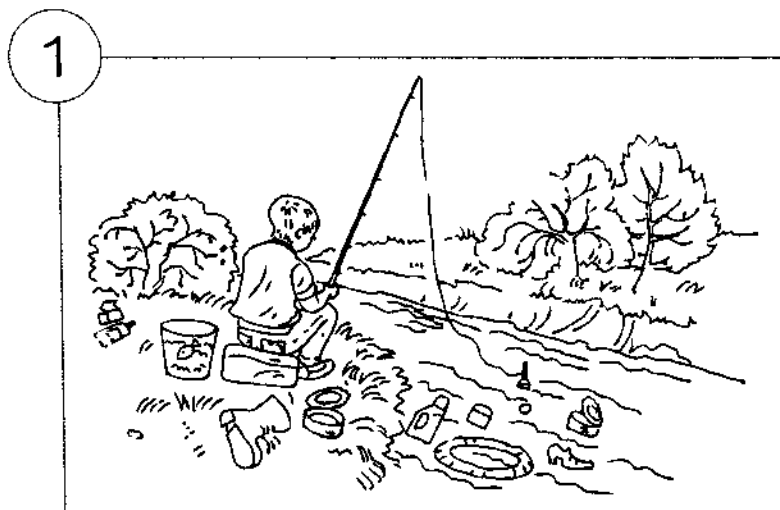

02U0509

Który obrazek jest inny I (ćwiczenie: C 2.1, strona 7)

1 Powiedz, co widzisz na pierwszym rysunku. Opisz ten obrazek. Następnie uważnie przyjrzyj się wszystkim obrazkom. Powiedz, który z nich różni się od pozostałych i jakimi elementami. Pokoloruj ten rysunek.

Labirynt II (ćwiczenie: C 2.1, strona 7)

1 Wędkarzowi zaplątała się żyłka. Pomóż mu złowić rybkę. Postaraj się zrobić to tylko przy pomocy wzroku. Po wykonaniu zadania pokoloruj obrazek.

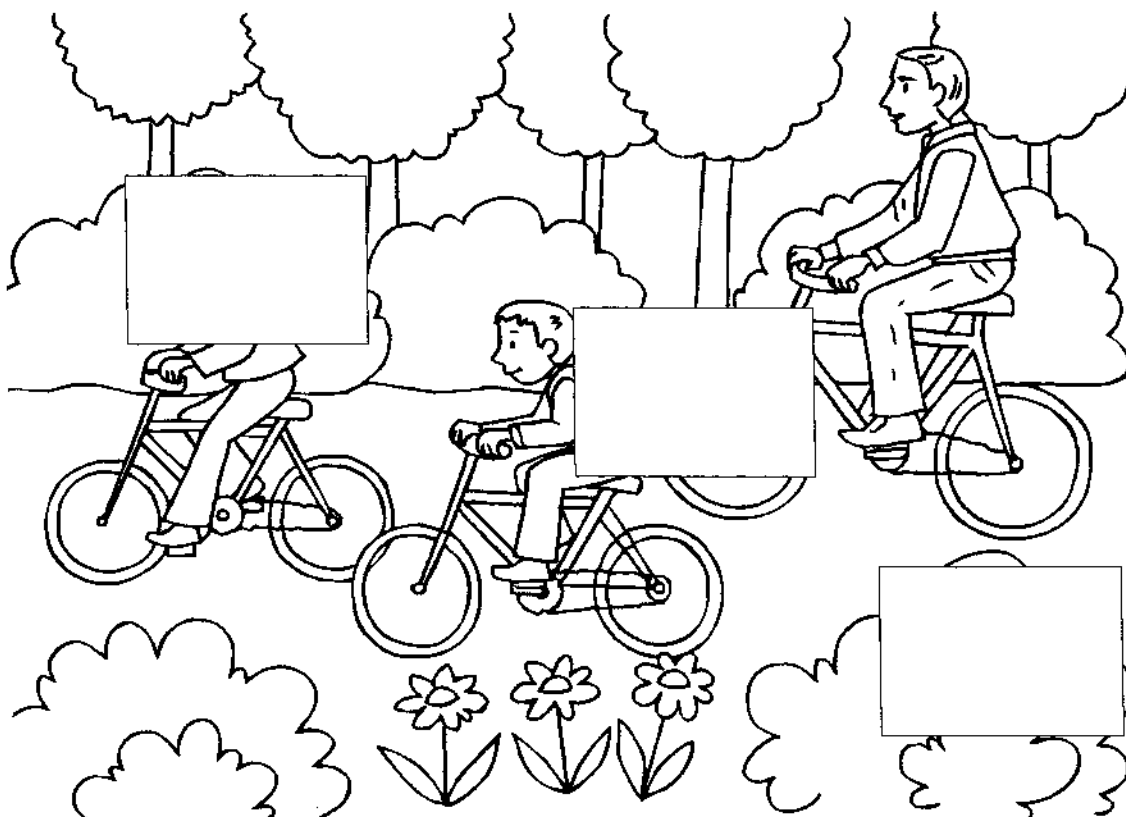

05U0210

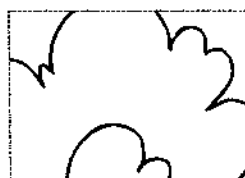
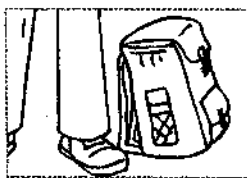
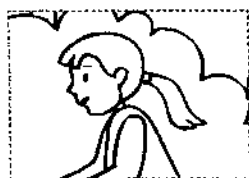

Czego brakuje III (ćwiczenie: C 2.1, strona 7)

1 Uważnie obejrzyj rysunek. Zostały z niego usunięte 3 fragmenty. Zastanów się, czego brakuje. Pod obrazkiem umieszczono 6 podobnych do siebie elementów. Wybierz te, których brakuje na rysunku. Następnie wytnij je i przyklej we właściwych miejscach. Pokoloruj cały obrazek. Opowiedz o nim.

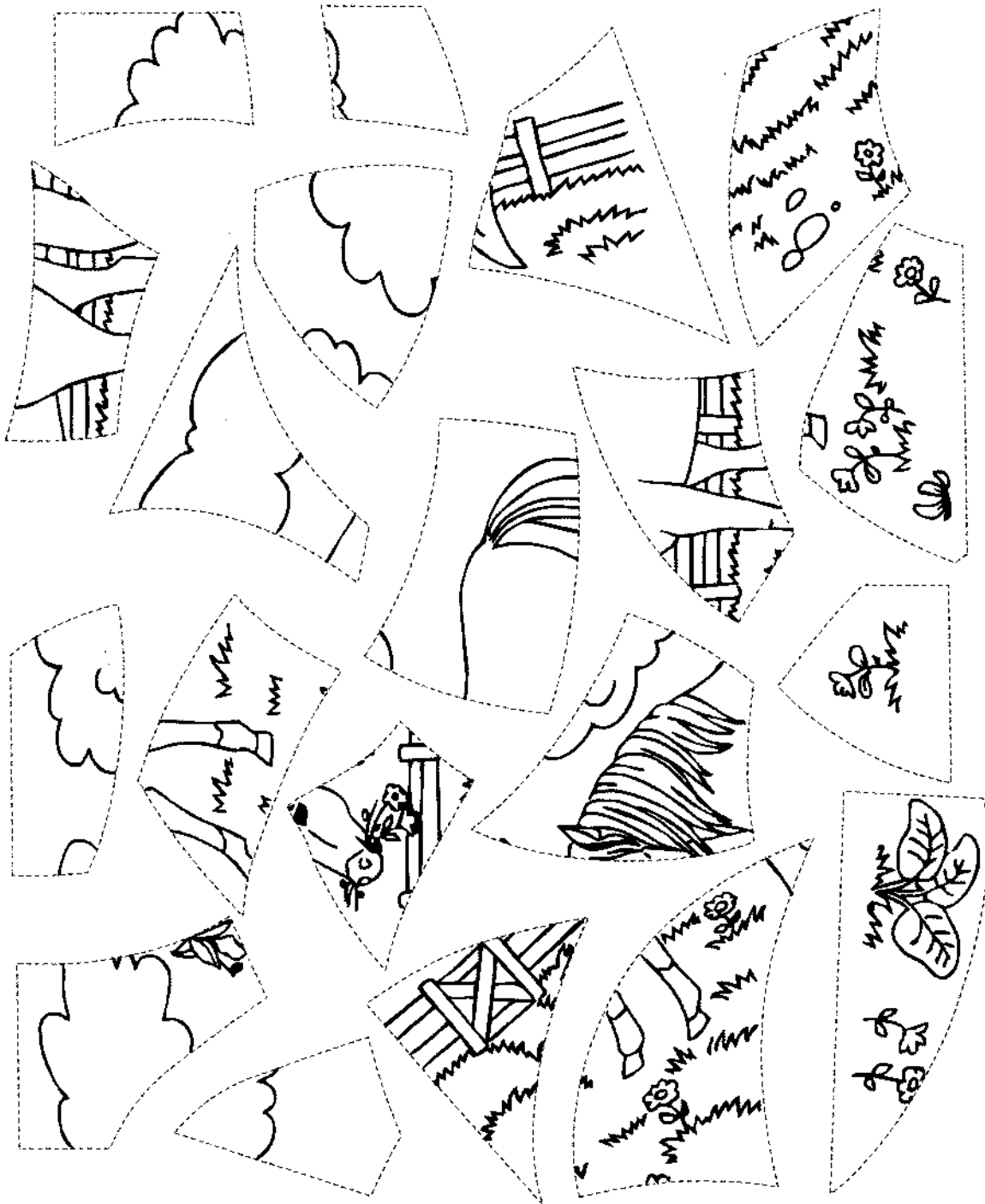
05U0210

Puzzle II (ćwiczenie: C 2.1, strona 7)

- 1 Wytnij wszystkie elementy obrazka. Następnie ułóż z tych elementów cały obrazek. Przyklej go do kartki papieru i pokoloruj. Opowiedz o tym rysunku lub napisz kilka zdań.

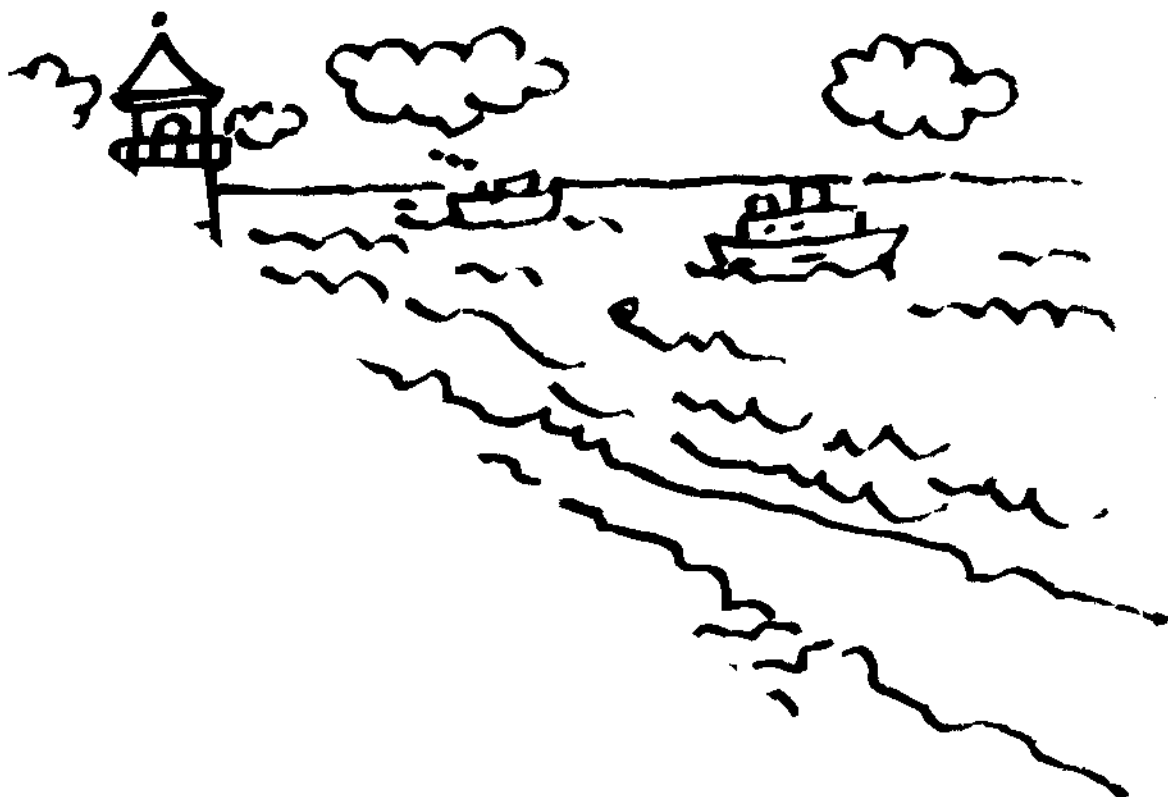
05U0210

Dokończ obrazek II (ćwiczenie: C 2.1, strona 7)

Rysownik rozpoczął rysunek, ale coś mu przerwało i nie skończył go. Dokończ rysowanie obrazka, a następnie pokoloruj go. Opowiedz o nim.

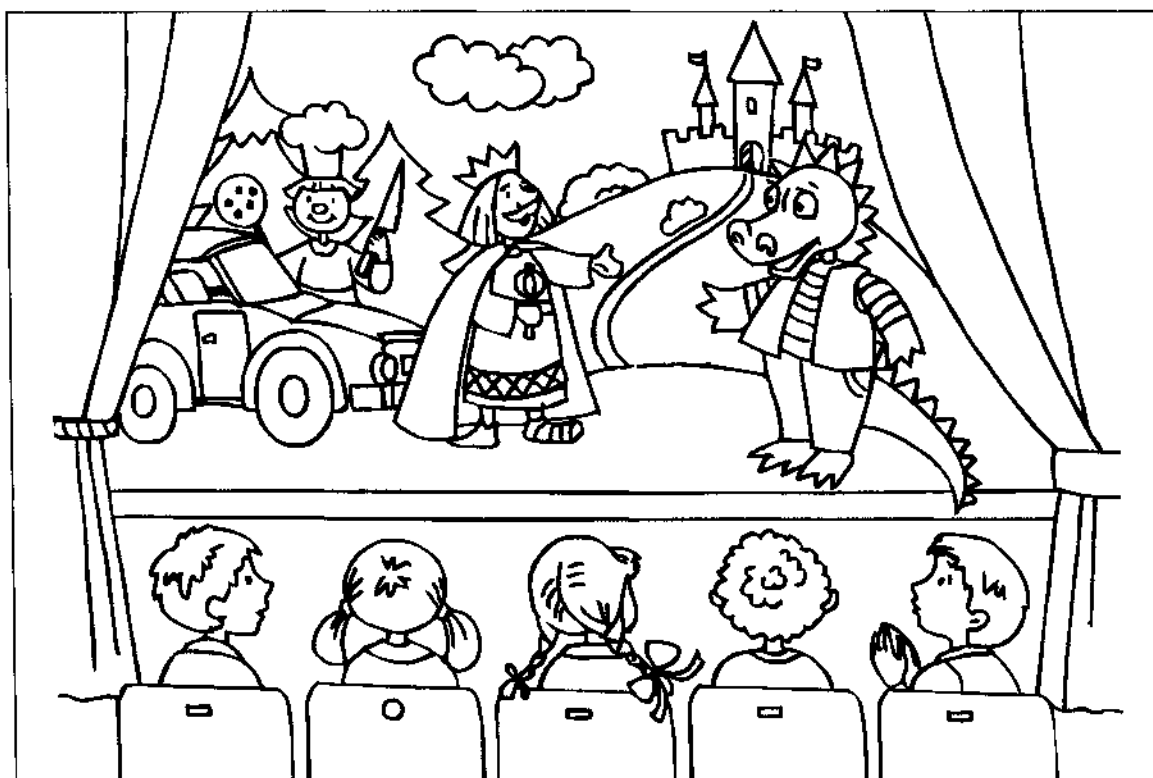
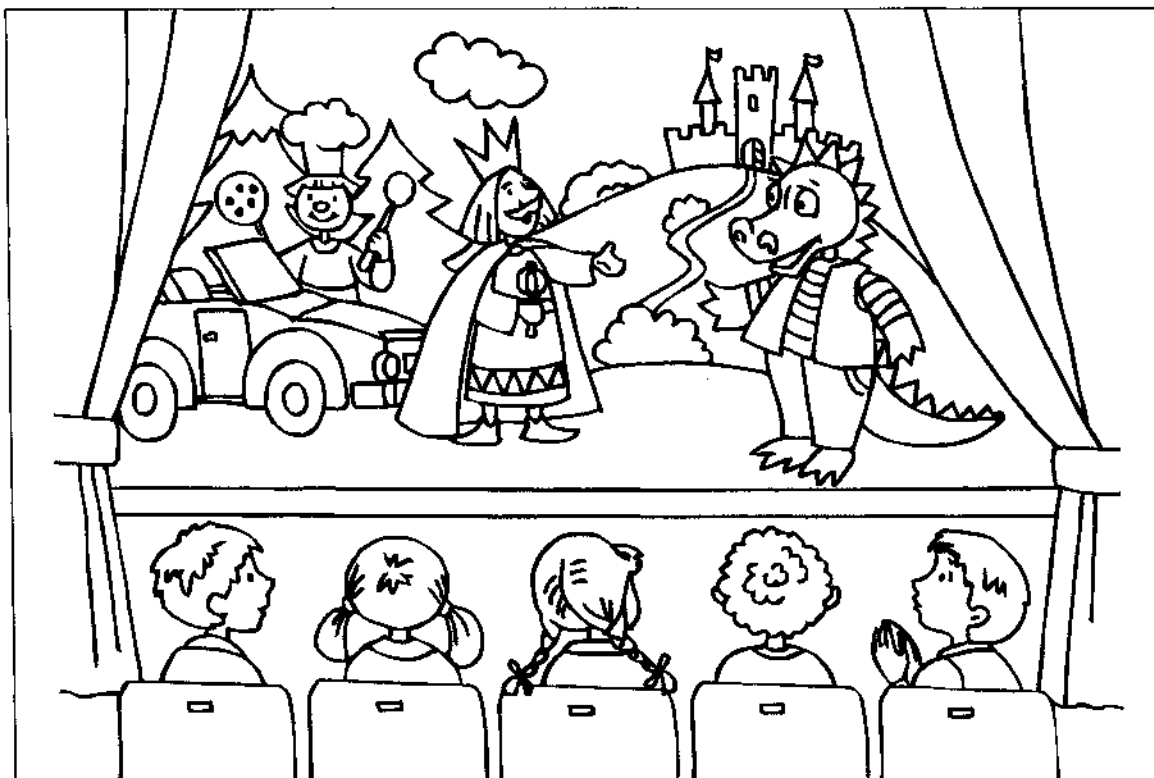
05U0210

Wyszukiwanie różnic II (ćwiczenie: C 2.1, strona 8)

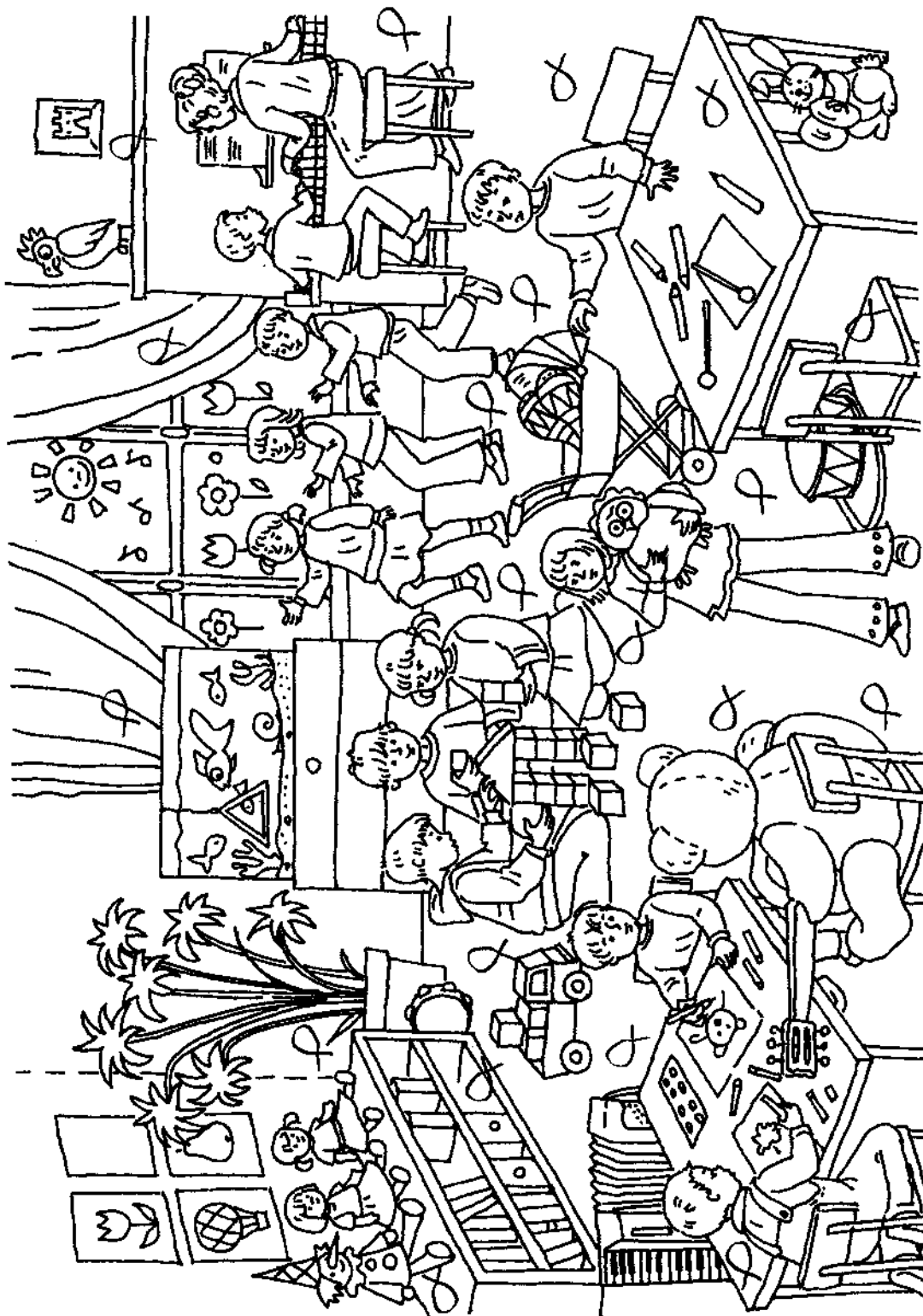
- 1 Uważnie przyjrzyj się obrazkom. Różnią się od siebie 15 szczegółami. Znajdź je i zaznacz na jednym z rysunków. Pokoloruj drugi obrazek. Napisz o nim w zeszycie kilka zdań.

05U0210

Odszukaj I (ćwiczenie: C 2.1, strona 8)

1 Przyjrzyj się rysunkowi. Na obrazku ukryto się 20 wstążeczek. Odszukaj je.

05U0210

Rozsypanka literowa I (ćwiczenie: C 2.1, strona 8)

1 Odszukaj litery napisane taką samą czcionką i tej samej wielkości. Ułóż z nich wyrazy. Jest ich pięć. Zapisz je w linijkach umieszczonych poniżej liter, a następnie ułóż zdania z odgadniętymi wyrazami. Możesz zmienić ich formę, jeśli będzie to konieczne do ułożenia zdania.

k t o y r r
 r ó r w b e a
 g g o a l o r r

05U0210

Jakie to państwa (ćwiczenie: C 2.1, strona 8)

Przeczytaj uważnie zdania. W każdym z nich ukryta jest nazwa państwa. Odszukaj ją. W podanych zdaniach nie wolno przestawiać liter ani wyrazów. Nazwy państw powstają z połączenia fragmentów wyrazów lub z części wyrazu. W linijkach zamieszczonych poniżej zapisz te nazwy.

1. Marek łowi raki.
2. Jak u Basi w ogródku jest pięknie!
3. Tomek syknął, bo zaboląa go noga.
4. Tam stoją trzy ogromne maszyny.
5. Nie umiem rozwiązać tego zadania, jest zbyt trudne.
6. Zbyszek szybko reaguje na boisku.
7. W tej peruce jest ci do twarzy.
8. Słodyczne chyba lubią wszystkie dzieci.
9. Aktorzy stali twarzą w kierunku publiczności.
10. Ewę grypa chyba nie dosięgnie.

Jakie to miasta (ćwiczenie: C 2.1, strona 8)

Przeczytaj uważnie zdania. W każdym z nich ukryta jest nazwa polskiego miasta. Odszukaj ją. W podanych zdaniach nie wolno przestawiać liter ani wyrazów. Nazwy miast powstają z połączenia fragmentów wyrazów lub z części wyrazu. W linijkach zamieszczonych poniżej zapisz te nazwy.

1. Tego lata słońce często chowa się za chmury.
2. Janek pragnie znowu zdobyć medal.
3. Piotr najczęściej łowi leszcze lub liny.
4. Tata chce, żeby Tomek był najlepszym uczniem w klasie.
5. Ten mały chłopczyk raków wcale się nie boi.
6. Chłopcy w parku spotkali Szczepana.
7. W lesie, koło brzegu rzeki, rozstawimy namioty.
8. Kosz Aliny jest już napełniony owocami.
9. Ja słowa zawsze dotrzymuję.
10. Góra domu wyglądała imponująco.

Wizytówki I – Jakie to warzywa (ćwiczenie: C 2.1, strona 9)

Dzieci spotkały się w ogrodzie. Przeczytaj uważnie imiona i nazwiska dzieci znajdujące się na wizytówkach. Poprzestawiaj litery na każdej wizytówce, a dowiesz się, jakie warzywa rosną w tym ogrodzie. Szukając nazw warzyw, wykorzystaj wszystkie litery znajdujące się na danej wizytówce. Po zakończeniu pracy ułóż zdania (lub opowiadanie) z nazwami warzyw.

05U0210

Jakie to rzeki (ćwiczenie: C 2.1, strona 9)

Przeczytaj uważnie zdania. W każdym z nich ukryta jest nazwa rzeki. Odszukaj ją. W podanych zdaniach nie wolno przestawiać liter ani wyrazów. Nazwy rzek powstają z połączenia fragmentów wyrazów, części lub całych wyrazów. W linijkach zamieszczonych poniżej zapisz te nazwy.

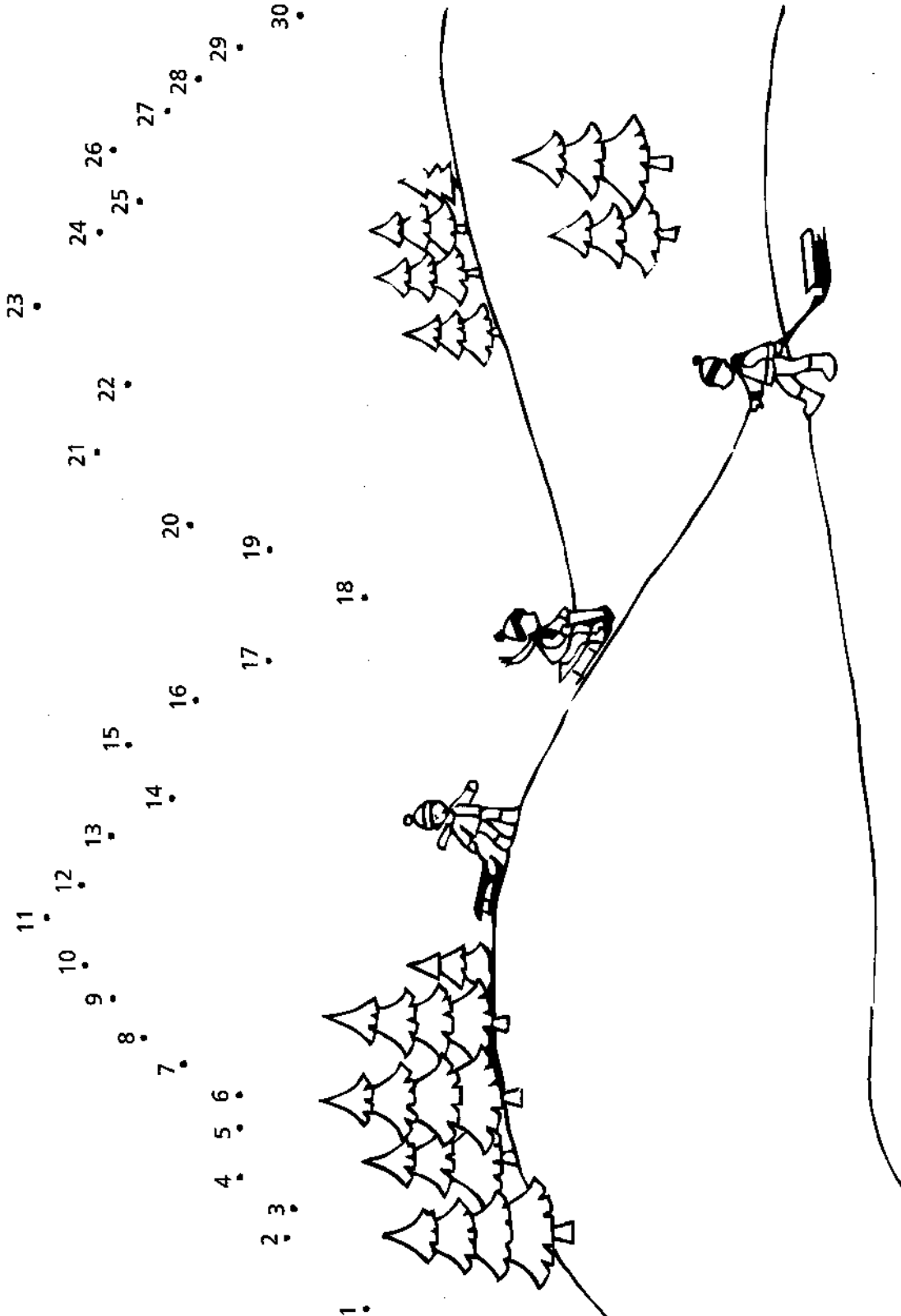
1. Ta oferta jest warta rozważenia.
2. Na niebie zawisła ciemna chmura.
3. Dziś od rana pada deszcz.
4. Aktualnie na rewanż nie mamy szans.
5. Zbyszek ma brudny samochód.
6. Janek poproszony o wykonanie pracy od razu przystąpił do działania.

Połącz cyfry I (ćwiczenie: C 2.1, strona 11)

Połącz kolejno cyfry tak, aby powstał obrazek. Opowiedz historyjkę o tym obrazku, a następnie pokoloruj go.

07U0910

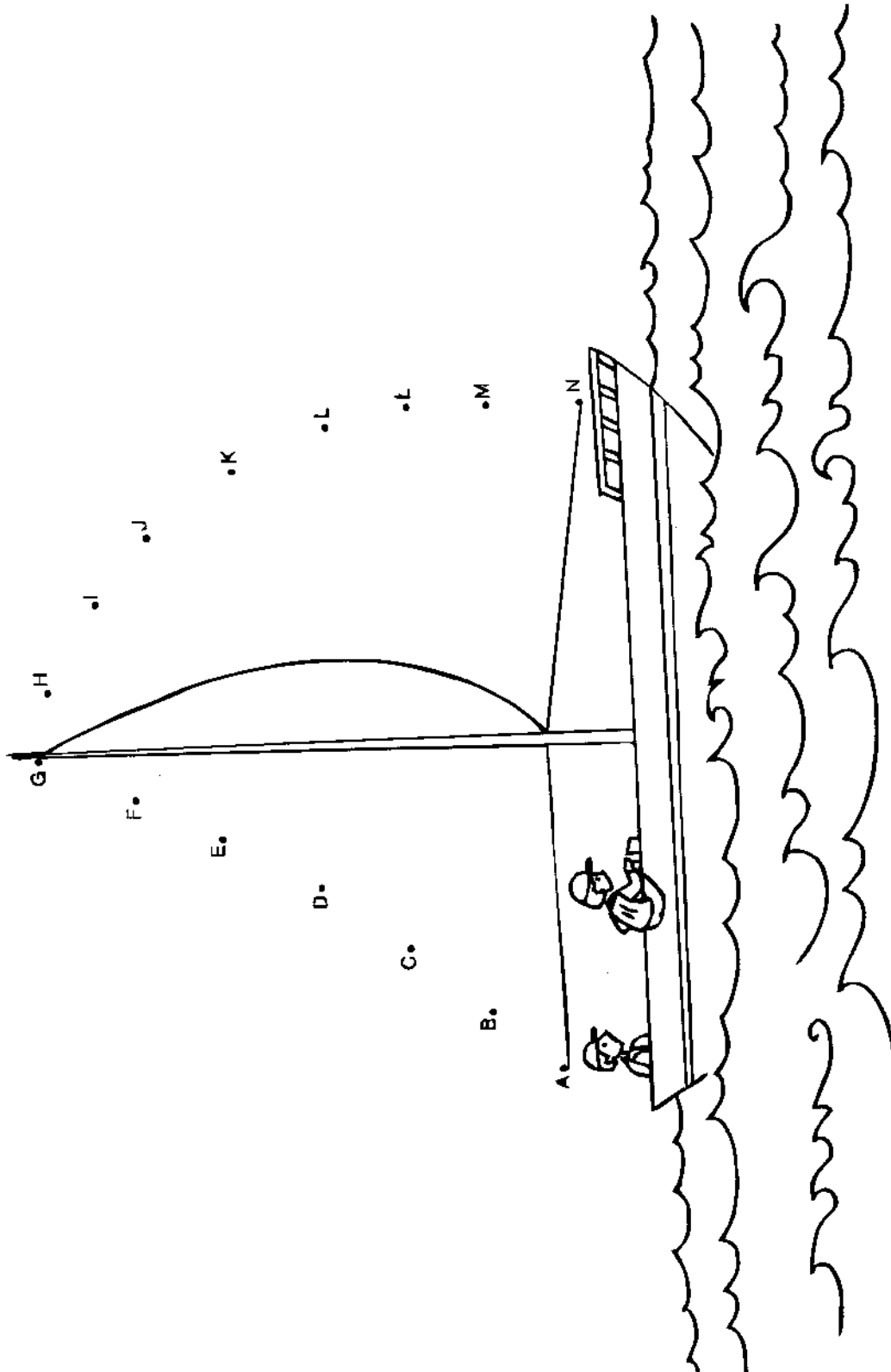

Połącz litery I (ćwiczenie: C 2.1, strona 11)

Połącz kolejno literki tak, aby powstał obrazek. Opowiedz historyjkę o tym obrazku, a następnie pokoloruj go.

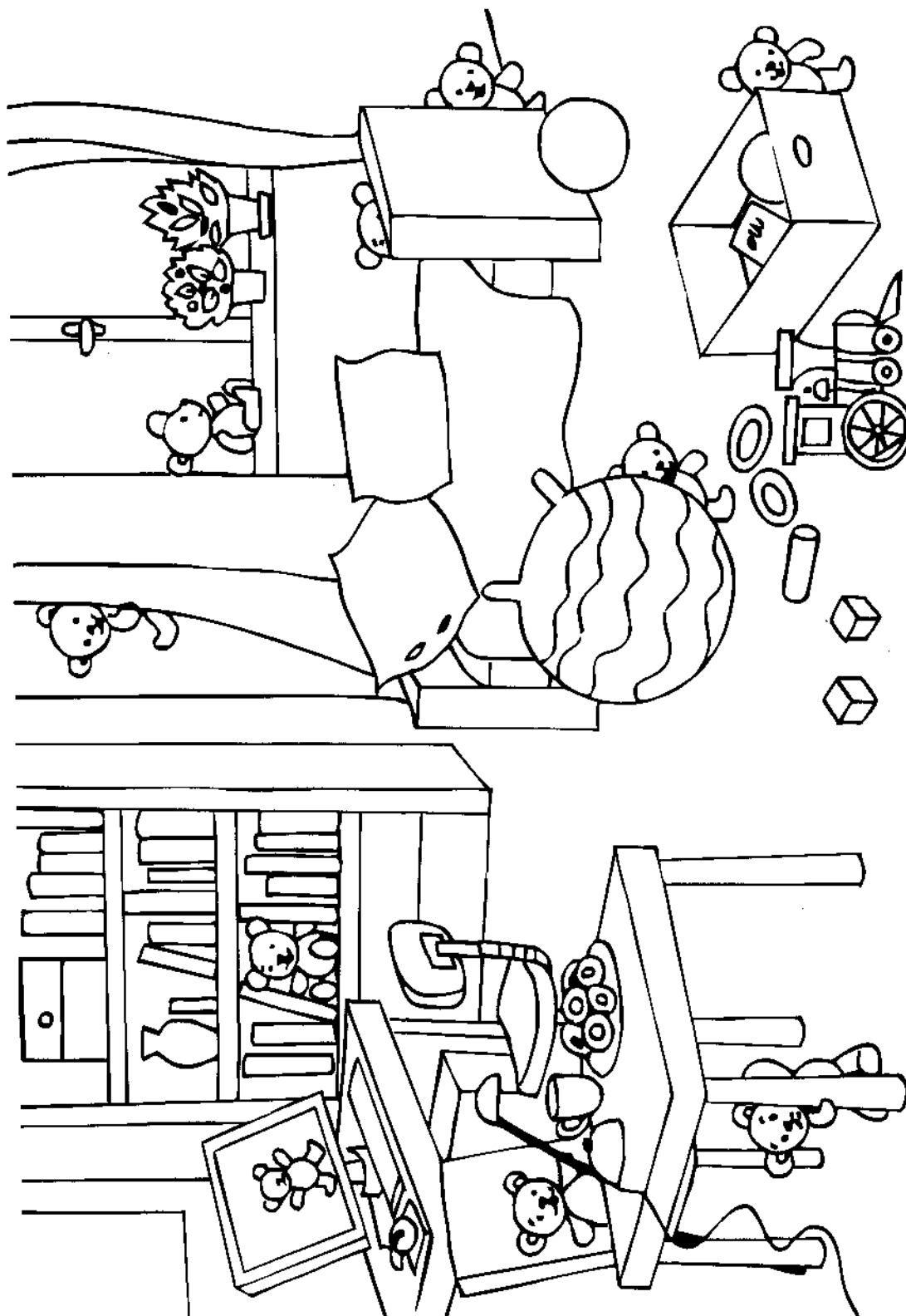

07U0910

Gdzie ukryły się misie (ćwiczenie: C 2.1, strona 11)

- 1 Obrazek przedstawia pokój Jasia. Ukryło się tu 10 niedźwiadków. Dokładnie przyjrzyj się rysunkowi i odszukaj misie. Na koniec pokoloruj obrazek.

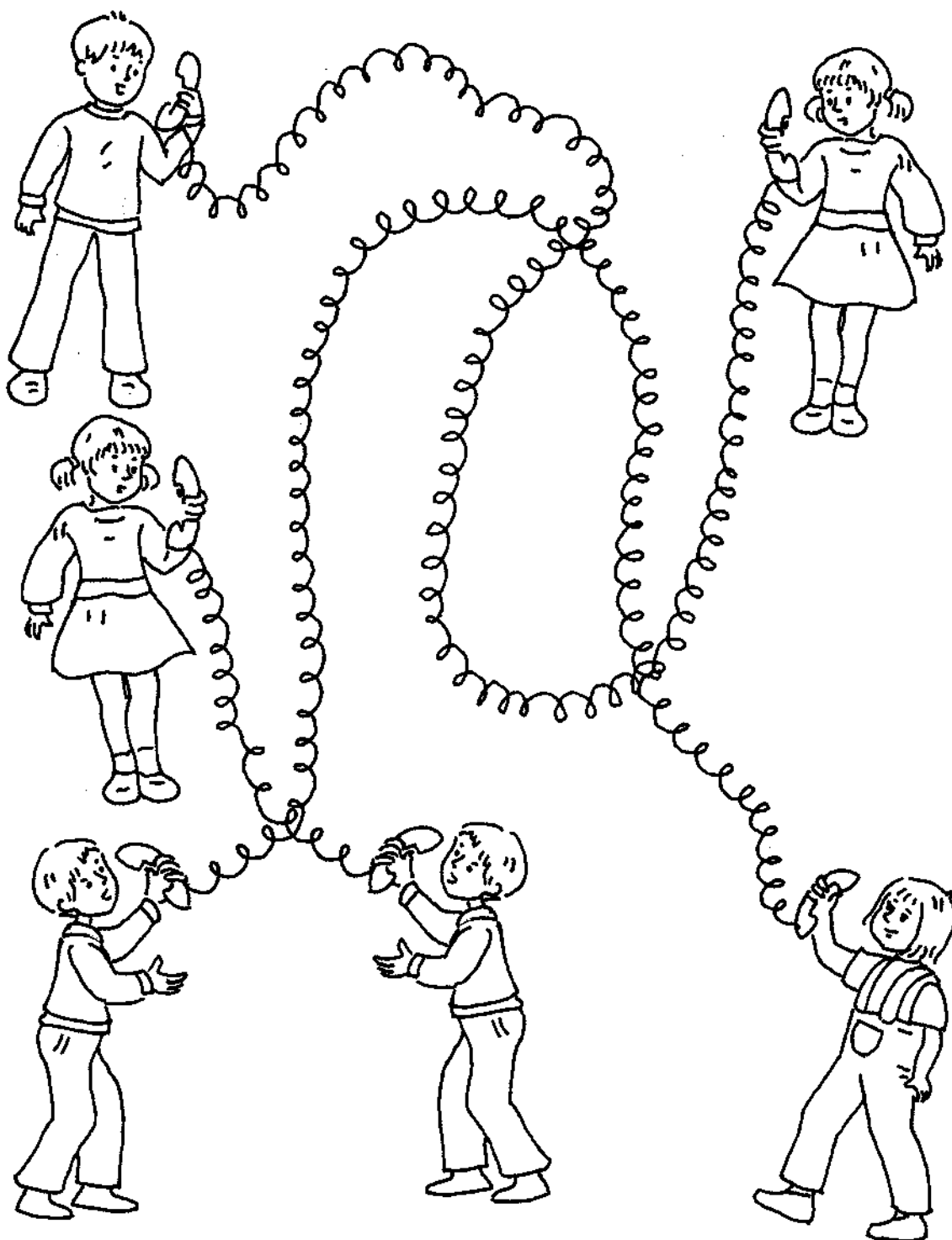

07U0910

Labirynt III (ćwiczenie: C 2.1, strona 11)

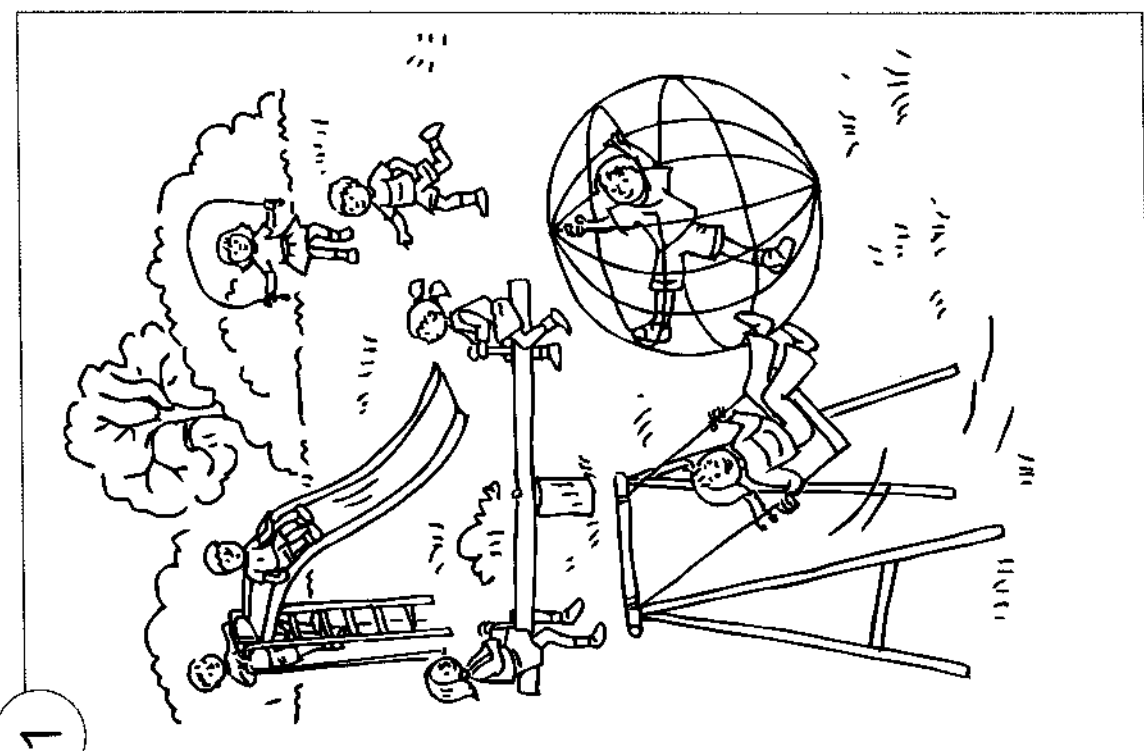
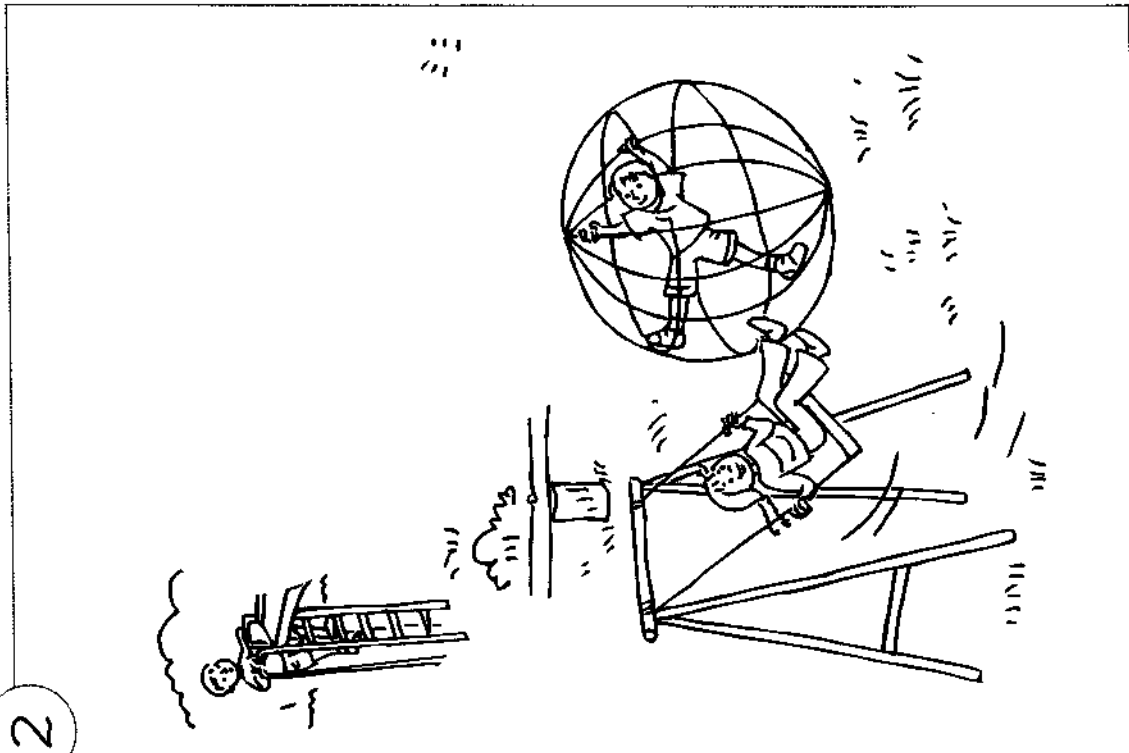
- 1 Bardzo dokładnie przyjrzyj się obrazkowi. Nadaj imiona dzieciom z rysunku. Następnie odgadnij, kto z kim rozmawia przez telefon. Opowiedz, o czym dzieci rozmawiają. Teraz pokoloruj obrazek i napisz o nim kilka zdań w zeszycie.

07U0910

Dorysuj brakujący fragment I (ćwiczenie: C 2.1, strona 11)

- 1 Przyjrzyj się pierwszemu obrazkowi. Następnie porównaj go z drugim. Czego na nim brakuje? A teraz uzupełnij brakujący fragment obrazka – dorysuj go.

Ułóż w kolejności alfabetycznej (ćwiczenie: C 2.1, strona 11)

Podane wyrazy ułóż w kolejności alfabetycznej. Jest ich dziesięć. Postaraj się zrobić to jak najszybciej. Wyrazy wpisz w ponumerowane linijki poniżej. Ułóż zdania z tymi wyrazami.

KOT, GWIAZDKA, JEZIORO, LATO, KSIĘŻYC
WODA, AUTO, LATAWIEC, PIES, KWIATEK

1.	6.
2.	7.
3.	8.
4.	9.
5.	10.

Area containing 20 horizontal lines for writing answers.

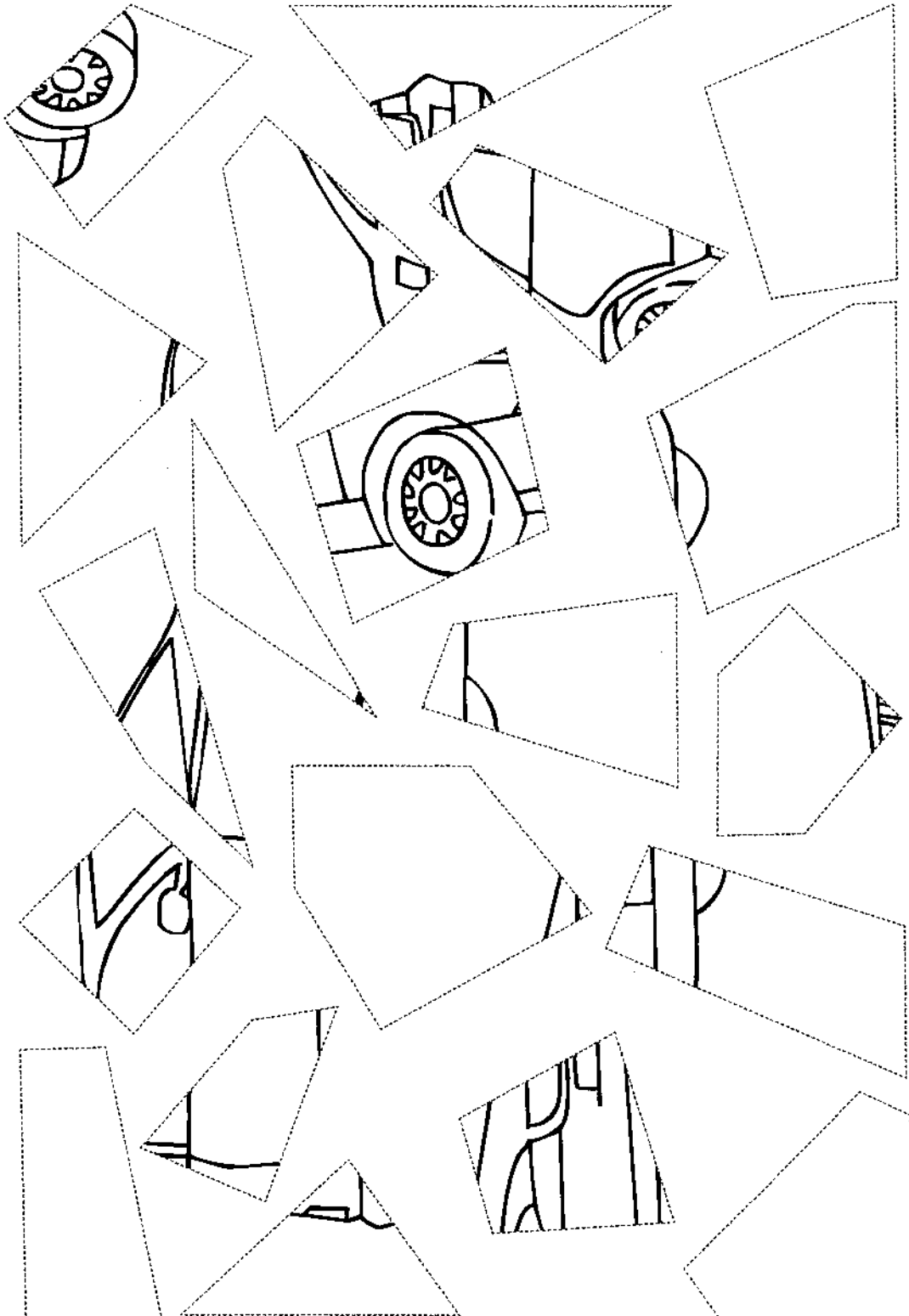
02U0910

Puzzle III (ćwiczenie: C 2.1, strona 12)

- 1 Wytnij wszystkie elementy obrazka. Następnie ułóż z nich cały obrazek. Przyklej go do kartki papieru i pokoloruj. Opowiedz o tym rysunku.

07U0910

Jakie to zwierzęta I (ćwiczenie: C 2.1, strona 12)

W tabeli znajdują się nazwy 25 zwierząt. Odszukaj je i zakresł na kolorowo. Wyrazy mogą być pisane od strony lewej do prawej, od prawej do lewej, w poziomie, w pionie, ukośnie, wspak. Możesz poruszać się tylko po liniach prostych. Rozwiązania wpisz w liniach umieszczonych na karcie pracy „Jakie to zwierzęta II”.

D	O	M	E	K	M	O	S	T	K
A	K	K	O	Z	A	O	R	O	K
N	U	U	W	S	M	C	T	R	M
I	L	N	W	Y	A	Z	G	B	U
E	A	A	O	M	L	Y	K	A	B
L	R	O	D	U	A	M	L	P	A
D	Y	J	A	G	F	Z	D	A	R
S	Y	K	G	D	E	J	S	L	A
F	L	L	R	B	G	A	A	E	N
V	A	I	R	W	H	E	U	L	K
B	M	A	T	O	P	O	P	I	H
N	P	J	K	L	M	N	V	X	E
O	A	G	T	B	W	S	A	Z	L
W	R	C	H	Y	I	I	D	F	I
E	T	V	B	J	K	K	L	G	S
C	D	R	N	T	Y	U	K	K	M
K	U	S	R	O	B	N	K	J	A
D	K	R	O	K	O	D	Y	L	K
E	W	I	A	T	R	H	S	A	I
L	A	S	O	K	P	I	E	S	A
A	N	T	Y	L	O	P	A	L	M
S	A	W	A	N	N	A	E	C	U
F	D	Z	I	K	H	Z	A	V	H
D	Y	M	D	S	A	W	A	S	J
F	M	J	K	G	W	I	R	L	R
S	A	J	H	S	Y	R	G	Y	T
L	G	W	I	A	Z	D	K	A	Y
L	L	R	E	G	A	S	Y	N	K
D	M	O	N	I	C	W	N	O	W
L	V	K	A	A	E	I	O	C	A
D	E	O	G	P	N	N	L	R	V
A	I	W	A	Ł	A	A	P	U	K
I	Z	C	W	A	K	B	I	D	L
J	A	A	A	M	C	A	J	A	Z

07U0910

Jakie to zwierzęta II (ćwiczenie: C 2.1, strona 12)

Wpisz nazwy zwierząt odnalezione w tabeli na karcie „Jakie to zwierzęta I”.
Ułóż opowiadanie, wykorzystując nazwy zwierząt z tabelki.

Moje opowiadanie

07U0910

Jakie to wyrazy I (ćwiczenie: C 2.1, strona 12)

Z ciągu liter wyodrębnij poszczególne wyrazy. Są napisane bezpośrednio jeden po drugim. Są to rzeczowniki. Wyrazy te nie są ze sobą powiązane znaczeniowo. Oddziel wyrazy od siebie pionową kreską. Następnie napisz opowiadanie, wykorzystując wyrazy z ćwiczenia.

ZAGADKAMORZEDŁOŃSTÓŁKSIAŻKAPODRÓŻPRZYGODASŁOŃ
NIESPODZIANKAPRZYJACIELWRÓGMIASTOGWIAZDKAWRÓŻBA

Lined writing area with 20 horizontal lines for student responses.

07U0910

Puzzle IV (ćwiczenie: C 2.1, strona 13)

Wytnij wszystkie elementy obrazka. Dopasuj do siebie poszczególne fragmenty, ułóż z nich cały napis, a następnie przyklej całość na kartkę. Zrób to bardzo dokładnie.

07U0910

Co to jest I (ćwiczenie: C 2.1, strona 13)

Poniżej znajdują się nazwy przedmiotów codziennego użytku składające się z więcej niż jednego wyrazu. Zostały napisane bez oddzielania wyrazów. Odgadnij, co to jest, oddziel wyrazy pionową kreską, a następnie obok zapisz nazwę przedmiotu.

1. szampondowłosów
2. ścierkadokurzu
3. samochódosobowy
4. pływdomycianaczyń
5. kluczdokonserw
6. szczotkadozębów
7. odświeżaczpowietrza
8. fotelbujany
9. chusteczekihigieniczne
10. szczotkadowłosów
11. pastadozębów
12. pilotdotelewizora
13. czajnikbeprzewodowy
14. pastadobutów
15. myszkomputerowa
16. papiertoaletowy
17. tuszdodrukarek
18. skrzynkapocztowa
19. świeczapachowa
20. sól dokąpieli
21. słownikortograficzny

Jakie to owoce (ćwiczenie: C 2.1, strona 13)

Poprzestawiaj litery, a dowiesz się, jakie to owoce. Rozwiązania wpisz obok.

o k b a j ł

z a k r u g s

n i a ś w i

t a n c y y r

t e g r a s

a b a n n

m a l a i n

c e h r o z

a ś k w i l

d o j a g a

r u z b a

o r l e m a

s a n a n a

i w i k

a m o k i p o z

Sławni Polacy (ćwiczenie: C 2.1, strona 13)

W tabeli znajduje się 12 imion i nazwisk sławnych Polaków. Zostały one również umieszczone pod tabelą. Odszukaj je w tabeli i zakreśl na kolorowo. Wyrazy mogą być pisane od strony lewej do prawej, od prawej do lewej, w poziomie, w pionie, ukośnie, wspak. Możesz poruszać się tylko po liniach prostych.

W	O	K	J	E	T	A	M	N	A	J	N	H	V
H	S	I	U	Y	A	D	G	Y	S	T	R	D	F
L	T	N	L	J	M	A	W	U	L	L	J	S	D
N	A	R	I	L	A	M	I	Z	O	J	L	U	Y
V	N	E	U	U	S	M	A	D	J	K	H	G	D
D	I	P	S	D	O	I	Z	L	A	Y	E	A	M
P	S	O	Z	Z	S	C	D	J	V	S	N	G	A
A	Ł	K	S	I	N	K	K	A	N	V	R	M	R
T	A	J	Ł	E	A	I	A	S	X	C	Y	Y	I
K	W	A	O	T	M	E	K	T	C	I	K	K	A
A	M	Ł	W	N	C	W	O	A	M	U	S	W	S
Z	O	O	A	A	A	I	T	N	D	D	I	O	K
C	N	K	C	Ł	K	C	M	I	U	Y	E	L	Ł
R	I	I	K	O	C	Z	Y	S	M	M	N	N	O
O	U	M	I	M	I	F	Ł	Ł	A	Ł	K	O	D
K	S	A	L	S	N	I	A	A	P	Y	I	Ś	O
Z	Z	K	E	A	P	J	P	W	O	N	E	C	W
S	K	I	Y	F	O	O	A	W	K	V	W	I	S
U	O	S	E	S	N	M	C	Y	A	F	I	G	K
N	G	Z	M	D	O	S	Z	S	T	Y	C	I	A
A	Ó	M	M	F	K	A	X	P	R	L	Z	Y	C
J	R	R	A	V	A	J	L	I	E	A	U	O	U
O	E	H	U	G	I	M	C	A	Y	W	Y	Ń	R
L	K	Y	I	H	R	O	U	Ń	W	O	K	B	I
A	O	W	S	J	A	J	T	S	L	K	S	T	E
C	S	A	O	W	M	R	E	K	U	D	Ó	K	L
J	Ó	Z	E	F	W	Y	B	I	C	K	I	E	W
V	L	S	P	V	O	I	L	J	Y	T	L	R	Y

Mikołaj Kopernik

Jan Matejko

Stanisław Moniuszko

Juliusz Słowacki

Józef Piłsudski

Henryk Sienkiewicz

Maria Konopnicka

Janusz Korczak

Maria Skłodowska-Curie

Adam Mickiewicz

Józef Wybicki

Stanisław Wyspiański

Odszukaj taki sam I (ćwiczenie: C 2.1, strona 14)

W diagramach znajdują się zestawy różnych: a) liter, b) cyfr, c) symboli. W każdym diagramie są tylko dwa identyczne zestawy, lecz znaki mogą być rozmieszczone w różnej kolejności. Postaraj się w jak najkrótszym czasie odszukać pary zestawów identycznych liter, cyfr i symboli. Zakreśl je.

a) LITERY

A B D	N G A	A B K	K B Z
K W A	Z B G	D A B	A N B

b) CYFRY

5 3 8	1 6 9	2 7 3	1 9 5
3 7 2	9 6 5	5 6 0	5 3 6

c) SYMBOLE

£ € ¥	§ £ #	£ \$ €	\$ % &
\$ ¥ §	\$ € £	& % €	\$ & ¥

0700910

Czym się różni I (ćwiczenie: C 2.1, strona 14)

W diagramach umieszczone są litery. Diagramy te różnią się od siebie. Twoim zadaniem jest dostrzeżenie różnic i w jak najkrótszym czasie zaznaczenie ich na jednym z diagramów.

F			A						
					U		L	J	
	K						G	K	
N			P			R			
		J	L						M
	S			B			I		
		L			O				
C							T		Y
			E						
	W				M			H	K

	F		A						D
					P		L	J	
	K						G	K	
M			P		C				
		J	L						M
	S			P		U	I		
		Ł			O				
O							T		Y
			E						
	W				M			H	

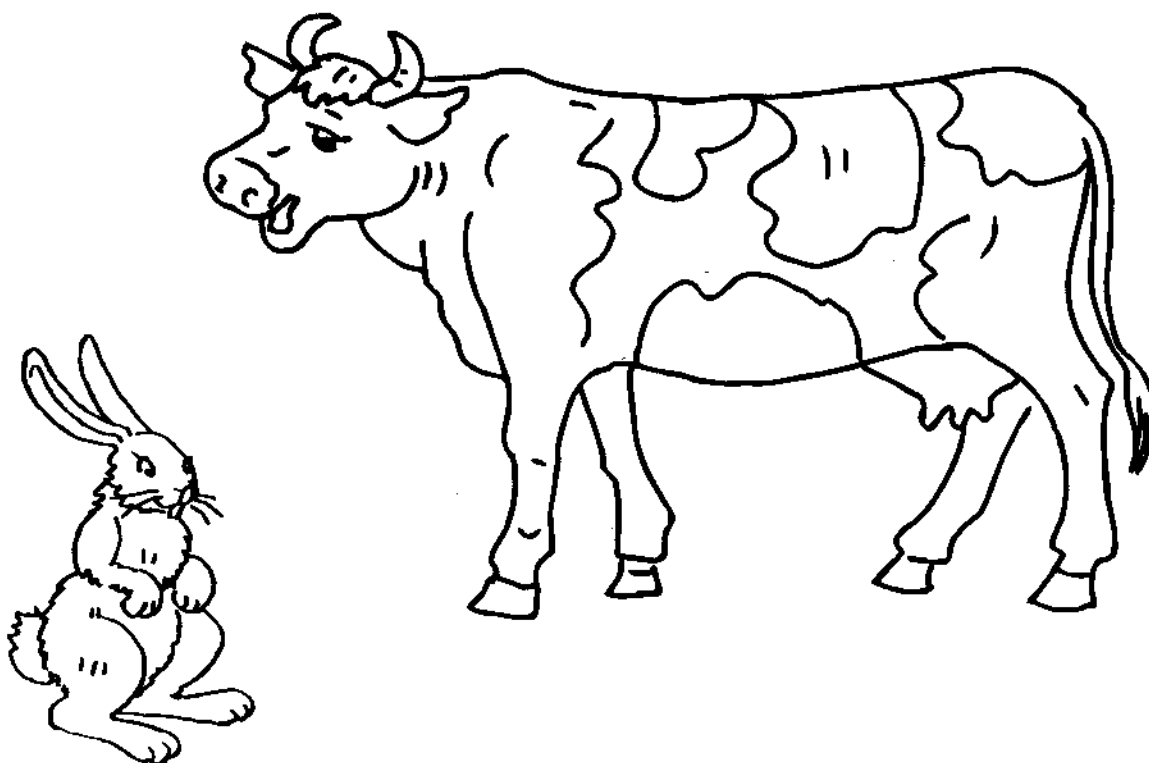
07U0910

Co powiedział zając (ćwiczenie: C 2.1, strona 15)

Jeśli chcesz dowiedzieć się, co powiedział zajączek do krowy, przeczytaj i zakreśl każdą trzecią literę. Następnie zapisz jego słowa w linijkach zamieszczonych poniżej.

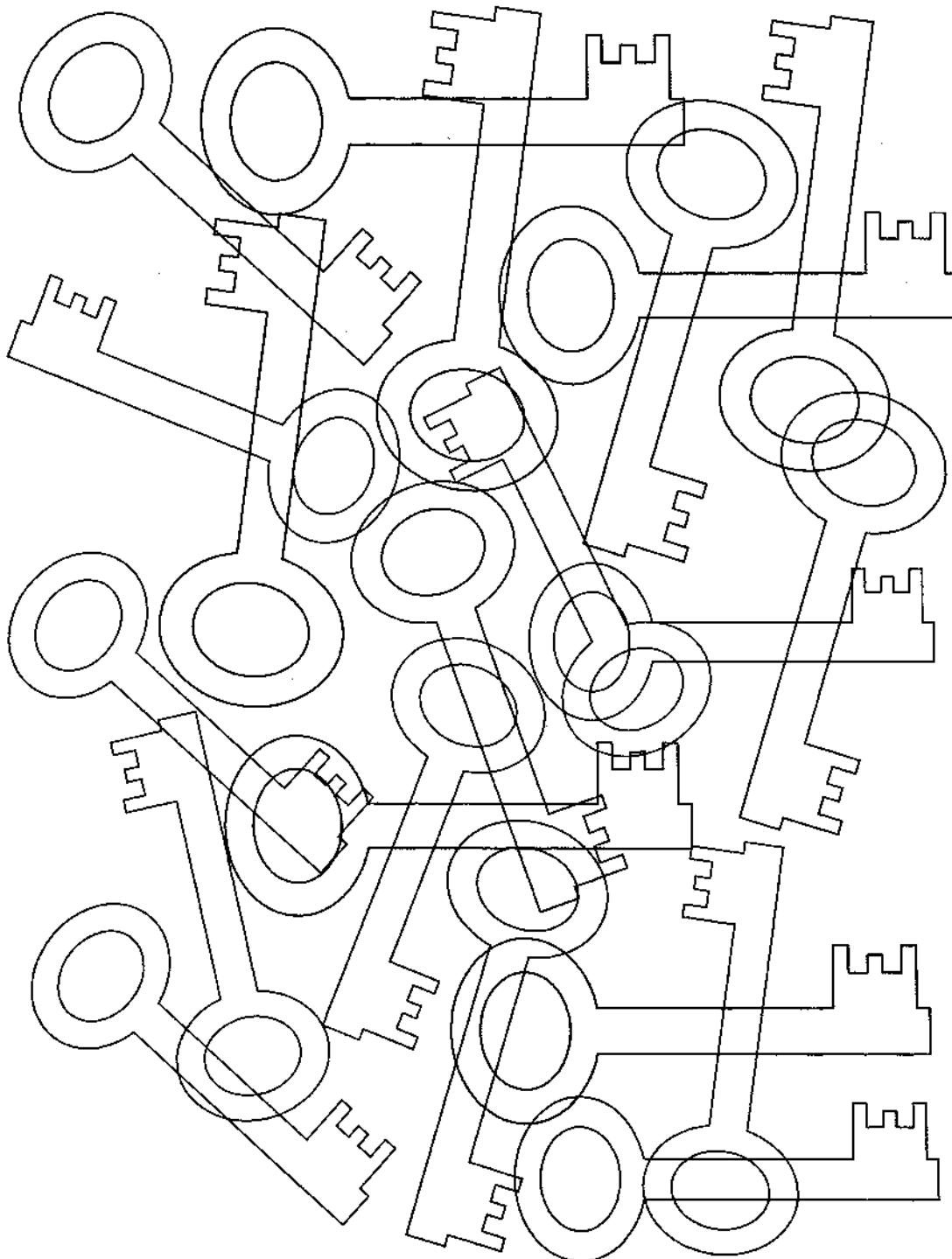
09UJ0211

CUMKOAKYSBIZCHPAMIGRĘLIKMSNWOEADOJFCMPZSTY

Policz I (ćwiczenie: C 2.1, strona 15)

1 Na obrazku narysowane są klucze. Policz, ile ich jest. Staraj się używać wyłącznie wzroku, tzn. nie pomagaj sobie palcem. Pod rysunkiem wpisz wynik.

Jest kluczy.

Odczytaj tekst I (ćwiczenie: C 2.1, strona 15)

Poniżej zamieszczony jest tekst, który został pozbawiony przerw między wyrazami, pozostały w nim jednak znaki przestankowe. Twoim zadaniem jest oddzielić od siebie pionowymi kreskami poszczególne wyrazy. Po wykonaniu tej części zadania ponownie głośno przeczytaj tekst i utóż do niego 5 pytań. Zapisz je w liniijkach zamieszczonych pod tekstem.

**TYMRAZEMADRESZOSTAŁODCZYTANYCHYBA
PRAWIDŁOWO,BOBUDYNEKISTNIAŁ.BYŁATODUŻA,
NAROŻNAWILLAWNIEWIELKIMOGRODZIE,STOJĄCA
WŚRÓDLICZNYCHPODOBNYCH.WYDAWAŁASIĘ
MOCNOZANIEDBANA.OGRÓDBYŁTEŻZANIEDBANY
IDOŚCZAROŚNIĘTY,PRZYSIATCESTAŁYJAKIEŚBUDY,
ZAMAŁENAGARŻIZADUŻEDLAPSA,TROCHĘŻŁE
WIDOCZNE,BOZNAJDOWAŁYSIĘWGŁĘBI,
WNAJDALSZYMNAROŻNIKUOGRODZENIA.
NIEDZIAŁOSIĘTAMNICIZWNĘTRZANIEDOBIEGAŁY
ŻADNEDŹWIĘKI.JANECZKAIPAWELEKZNAJWIĘKSZĄ
UWAGĄPRZYJRZELISIĘCAŁEJPOSIADŁOŚCI,
STWIERDZILI,ŻEFURTKAJESTZAMKNIĘTA,CHABER
OBWACHAŁDOKŁADNIEDWABOKIPOSESI, DOSTĘPNE
ODULICYINATYMPENETRACJAZOSTAŁAZAKOŃCZONA.
WCIAŻTROCHĘNIEPEWNI,CZYDOBRZETRAFIŁI,WRÓCILI
DOŚRÓDMIEŚCIAZAŁATWIĆPOZOSTAŁESPRAWY.**

Jakie to imię I (ćwiczenie: C 2.1, strona 15)

W tabeli umieszczono 25 imion żeńskich. Twoim zadaniem jest odnalezienie ich w tabeli i zakreślenie na kolorowo. Wyrazy mogą być pisane od strony lewej do prawej, od strony prawej do lewej, w poziomie, w pionie, ukośnie, wspak. Można poruszać się tylko po liniach prostych. Po odnalezieniu imion zapisz je w linijkach umieszczonych pod tabelką.

M	I	C	H	A	L	I	N	A	A
I	A	J	C	G	A	C	O	F	K
O	N	Ł	E	U	S	O	W	A	D
P	N	I	G	J	Y	W	Y	F	Z
O	A	L	Ł	O	P	C	D	A	A
M	H	U	A	L	R	A	E	N	I
I	L	Z	J	A	N	Z	W	O	W
D	K	I	M	N	U	O	A	I	G
O	F	P	A	T	B	F	D	T	O
R	A	L	T	A	R	I	N	A	A
Y	L	N	I	M	A	A	A	M	S
S	I	I	Y	O	M	U	W	J	E
L	C	C	S	Z	A	G	J	O	R
G	J	Z	A	K	R	T	I	A	E
P	A	U	D	A	I	A	M	N	T
A	R	T	I	Z	A	M	T	N	A
U	T	I	P	A	N	R	U	A	K
L	W	A	N	I	L	O	R	A	K
I	O	L	E	O	D	A	I	R	A
N	D	E	P	B	S	C	G	A	J
A	S	K	A	I	A	S	Ł	L	T
M	C	S	H	N	K	I	Y	U	O
O	J	A	D	W	I	G	A	M	E
N	A	N	O	O	N	A	G	L	K
K	S	D	M	K	O	N	U	A	H
A	N	R	Y	E	M	C	K	R	A
N	O	A	A	Y	G	Z	L	A	P
E	Y	I	T	P	S	A	W	B	O
L	S	C	E	E	A	N	E	R	I
A	O	I	I	L	T	N	L	A	M
D	Ł	N	B	D	B	A	H	B	I
G	G	P	Z	E	E	Z	I	M	A
A	M	U	L	E	T	U	T	U	M
M	J	M	E	F	Y	Z	T	G	A

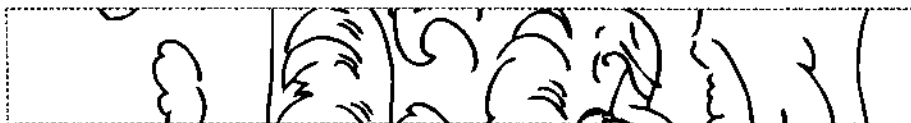
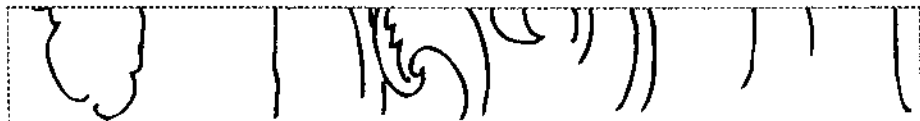
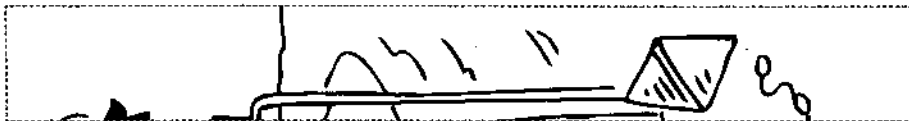

Puzzle V (ćwiczenie: 2.1, strona 16)

Wytnij wszystkie elementy obrazka. Następnie z tych elementów ułóż cały obrazek. Przyklej go do kartki papieru i pokoloruj.

Napisz opowiadanie na podstawie ułożonej ilustracji.

09U0211

Czym się różni II (ćwiczenie: C 2.1, strona 16)

W dwóch diagramach umieszczone są symbole. Diagramy różnią się od siebie rozmieszczeniem znaków. Twoim zadaniem jest dostrzeżenie różnic i w jak najkrótszym czasie zaznaczenie ich na jednym z diagramów.

						φ			
	§			ط					
		@						ل	
€							&		
					ψ				Ш
	Σ							ω	
%		☀	ط						
						©			
		Ω							
Φ				♪	‰		®		Ж

	§								Ж
		@		ط		φ			
								ل	
€							&		Ш
					ψ				
	Σ							ω	
%			ط	☀		©			
			Ω						
Φ				♪	‰		®		

09U0211

Jakie to środki lokomocji (ćwiczenie: C 2.1, strona 16)

Poprzestawiaj litery, a dowiesz się, jakie to pojazdy. Rozwiązania wpisz obok.

o m c ó h s d a

s o t a b u u

m o t a l s o

w o r e r

j a g u h a l n o

t i h e k l o r e p

l o k i r

m a w t r a j

09U0211

Odczytaj hasło (ćwiczenie: C 2.1, strona 16)

Każdej literze została przyporządkowana określona litera i cyfra. Twoim zadaniem jest odczytanie hasła według podanego kodu. Odgadnięte litery wpisz w odpowiednie kratki i przeczytaj rozwiązanie. Następnie pokoloruj rysunek. Napisz kilka zdań dotyczących odgadniętego hasła – czy zgadzasz się z nim?

	A	B	C	D	E	F	G	H	I
1.	T	U	D	J	Z	H	P	A	W
2.	Ę	T	R	S	C	M	E	D	O
3.	Ó	K	N	W	G	A	W	I	T
4.	J	Ż	S	Ę	L	H	G	Ę	P
5.	R	F	A	J	E	Y	B	K	E
6.	P	S	J	A	I	U	A	B	Y
7.	K	F	D	T	N	Y	Ę	K	W
8.	S	B	C	S	M	G	W	O	T
9.	D	T	K	W	A	R	E	L	J
10.	L	J	Y	K	L	C	N	Z	

D3	B6	I10	F5	B6	A1	D10	H3	G9	A9	I10	E6	I5	C8	H3

B3	I2	G10	F1	G6	A4	E	I7	C5	H7	D6	E2	B10	G2	

09J0211

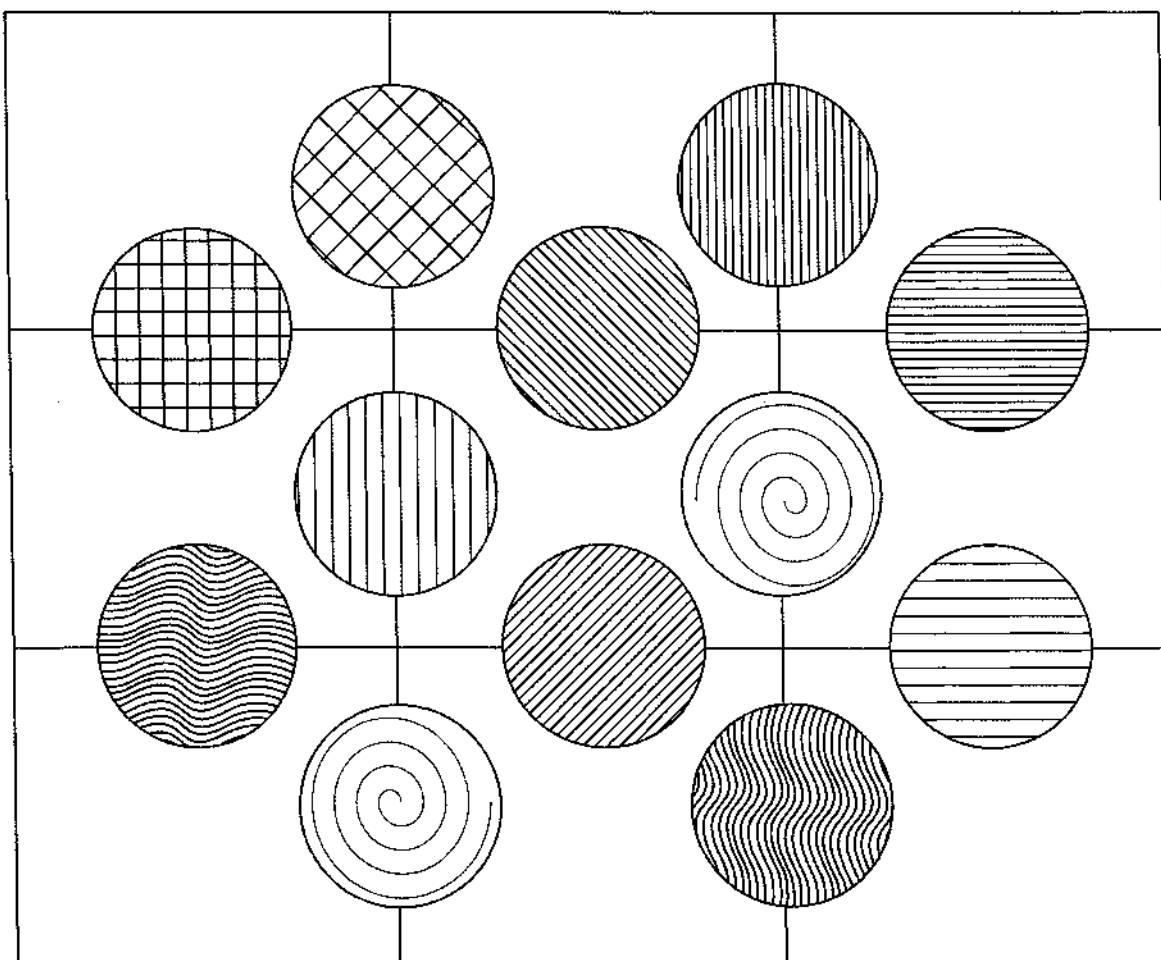

Ułóż kwadrat (ćwiczenie: C 2.1, strona 17)

Uważnie przyjrzyj się obrazkowi. Przedstawia duży kwadrat złożony z dziewięciu mniejszych kwadratów. Na połączeniu każdego kwadratu narysowane jest koło z innym wzorem w środku. Teraz potnij duży kwadrat na mniejsze (po liniach). Staraj się to zrobić najdokładniej, jak potrafisz. Następnie ułóż z powrotem duży kwadrat. Co ci w tym pomoże?

12U1111

Matrioszki (ćwiczenie: C 2.1, strona 17)

Przeczytaj zamieszczony poniżej tekst.

Matrioszka jest to zabawka składająca się z pewnej liczby drewnianych lalek, z których każda jest mniejsza od poprzedniej. Lalki te są wydrążone w środku i przepołowione tak, że można je wkładać jedna w drugą. Lalki są cylindryczne, u góry zaokrąglone, przeważnie ręcznie malowane. Liczba lalek w środku nie przekracza zwykle kilkunastu, choć czasem bywa większa, np. w zbiorach moskiewskiego Muzeum Historycznego znajduje się unikatowy egzemplarz matrioszki składającej się ze 100 elementów.

Postacie na nich przedstawione to najczęściej dziewczyny ubrane w strój ludowy, ale niektóre przedstawiają znanych polityków, pisarzy czy postacie historyczne lub też zabytki Rosji.

Pierwsza matrioszka powstała pod koniec XIX wieku (ok. roku 1890) w moskiewskiej pracowni zabawkarskiej i była wzorowana na japońskiej lalce przedstawiającej mędrca Fukurumę. W roku 1900 na Wystawie Światowej w Paryżu lalki zdobyły ogromną popularność, po czym zaczęto je produkować w Rosji masowo.

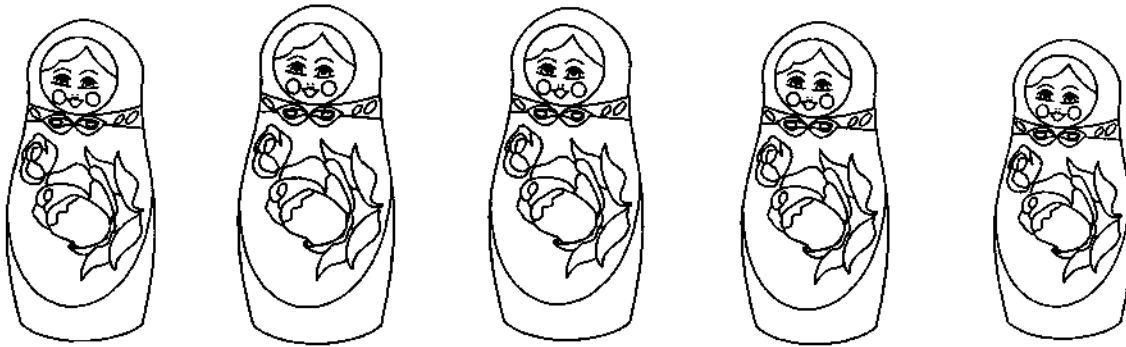
źródło: Wikipedia, hasło: „Matrioszka” (fragm.)

Następnie wytnij wszystkie matrioszki. Staraj się to zrobić bardzo dokładnie. Ułóż je w kolejności podanej przez terapeutę. Na koniec pokoloruj kilka lalek.

Matrioszki (ćwiczenie: C 2.1, strona 17) cd.

W zamieszczonych linijkach ułóż kilka zdań na temat matrioszek, możesz wymyślić jakąś historyjkę, napisać opowiadanie. Możesz wykorzystać do tego przeczytany wcześniej tekst.

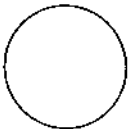
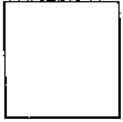

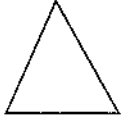
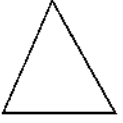
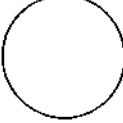
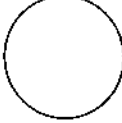

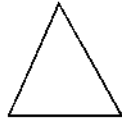
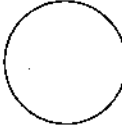
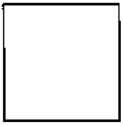

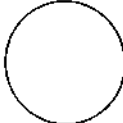
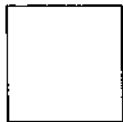

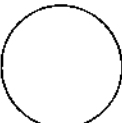
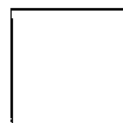

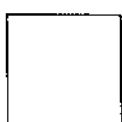

Uzupełnij wzór I (ćwiczenie: C 2.1, strona 17)

W tabeli umieszczono powtarzający się wzór – symbole w diagramie ułożone są według pewnej zasady. Czy potrafisz odgadnąć tę zasadę? W jaki sposób wzór powtarza się? Uzupełnij brakujące fragmenty w diagramie.

1201111

Czego brakuje IV (ćwiczenie: C 2.1, strona 17)

W tabelkach po prawej i po lewej stronie umieszczono litery, cyfry, znaki i wyrazy. Po stronie prawej brakuje niektórych elementów. Twoim zadaniem jest odnaleźć i zaznaczyć to, czego brakuje. Postaraj się wykonać ćwiczenie najszybciej, jak potrafisz.

a)

A	D	U	O	L		J	D	F	O	A	S
F	B	C		K	J		N	C	K		L
S	E	P	N	E	M	P	E	U		M	B

b)

128		64	74	27	57	27	65	69	46	74
313	149		53	69	46	313	57	53	64	128
96	102	969	40	358	65	358	40	969	149	102

c)

§	£	%	€	®	Σ	§	%	€	®	Σ	
x	≈		Ω	&	©	x	≈		Ω	&	©
	√	‰		∞	~		√	‰		∞	~
			¥						¥		

d)

morze	król	drzewo		pagórek	morze	król	
pagórek	królestwo	skrzat		góry	przygoda	drzewo	
góry	przygoda	dworzanie		królestwo	skrzat	dworzanie	
rycerz	przepowiednia	łódź		przepowiednia	łódź	królik	
królik	skrzynia	jaskółka		jaskółka		skrzynia	

czas wykonania:

Ukryte wyrazy I (ćwiczenie: C 2.1, strona 18)

W zamieszczonej poniżej tabeli wśród różnych liter 10 razy ukryto wyraz „szkoła”. Odszukaj i zaznacz wszystkie wyrazy. Wyrazy mogą być pisane od strony lewej do prawej, od strony prawej do lewej, w poziomie, w pionie, ukośnie, wspak. Można poruszać się tylko po liniach prostych. A może uda ci się odnaleźć też jakieś inne wyrazy?

S	Z	O	S	Z	K	O	Ł	A	A
O	A	S	K	Z	Z	Z	K	A	A
S	O	A	Ł	K	K	A	K	U	G
K	U	T	Z	Ł	Z	O	A	F	T
O	L	S	Z	O	K	Ł	Ł	C	L
Ł	F	R	K	D	E	W	O	A	E
A	T	Z	W	I	Z	L	S	B	W
F	S	Z	K	O	Ł	A	N	S	O
E	S	B	U	G	J	Y	Z	E	D
R	Z	U	A	A	Z	K	O	Ł	A
A	K	L	N	Ł	O	I	O	U	L
T	O	C	N	Ł	O	C	E	P	F
D	Ł	J	A	A	A	K	L	U	T
N	A	Z	S	G	Ł	I	Z	B	R
T	U	A	D	F	O	F	A	S	I
I	L	Y	E	W	K	A	J	C	T
K	A	S	A	S	Z	K	O	Ł	C
E	S	A	Ł	K	S	Z	F	Y	W
S	Z	K	O	Ł	A	A	B	T	I
W	K	F	K	E	G	P	L	N	T
T	T	Z	Z	A	Ł	O	K	Z	S
D	A	W	S	C	I	R	F	B	G

1201111

Ukryte przedmioty I (ćwiczenie: C 2.1, strona 18)

1 Wśród narysowanych przedmiotów, roślin i zwierząt wyszukaj te, których nazwy rozpoczynają się literą „s”. Odnalezione nazwy zapisz w liniijkach umieszczonych pod rysunkiem.

1201111

Pary cyfr I (ćwiczenie: C 2.1, strona 18)

1 W diagramie wśród innych cyfr znajdują się pary cyfr dających w sumie 21. Razem jest 21 par poszukiwanych cyfr. Cyfry te sąsiadują ze sobą w różnych kierunkach: w pionie, w poziomie, ukośnie. Czy potrafisz odszukać te cyfry? Zakreśl je.

4	15	10	6	13	3	20	9	2	3
17	2	8	12	11	10	15	4	18	5
3	20	5	17	6	18	4	12	4	13
9	3	8	9	21	2	10	17	5	7
12	11	9	13	1	12	11	6	10	18
5	3	14	5	3	8	11	13	1	2
13	8	2	10	18	5	1	7	19	6
9	5	20	4	9	4	21	12	3	9
14	15	7	11	6	11	2	6	2	14
2	1	13	19	1	6	8	14	1	18
20	3	7	5	19	1	4	3	8	6
2	4	15	6	5	19	20	2	16	1
15	5	1	13	10	2	3	4	9	13
9	11	6	2	5	12	7	11	6	8
6	4	5	21	1	3	4	9	8	2
9	12	8	11	9	16	2	3	1	18
2	10	3	7	4	5	3	1	18	5
13	4	5	16	11	3	5	19	10	8
9	3	2	15	2	7	3	5	12	11
17	1	12	8	6	11	13	1	6	9
2	4	21	3	14	7	5	12	20	4

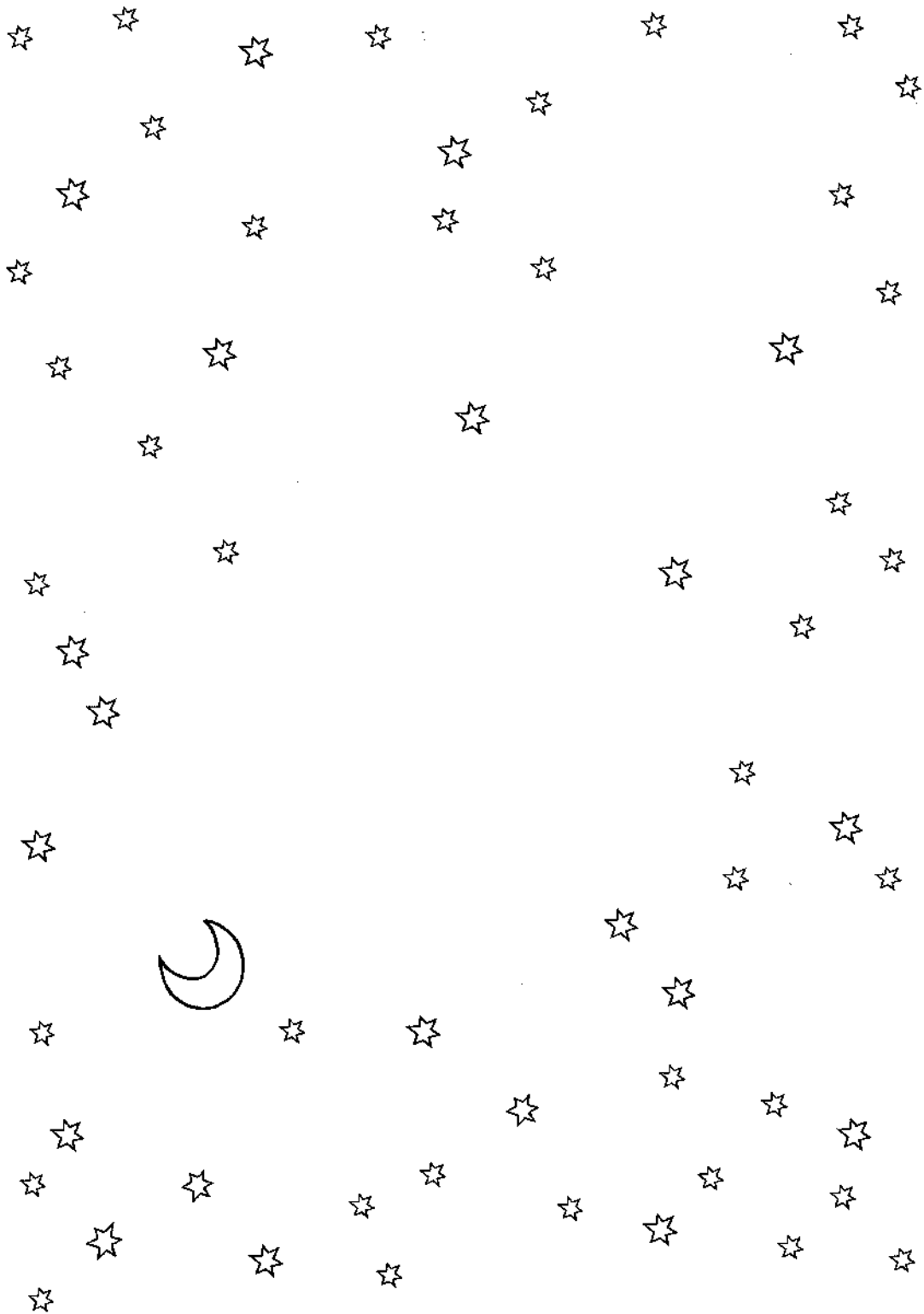
120111

Wytnij i naklej I – „Lot na Księżyc” (ćwiczenie: C 2.1, strona 19)

Wytnij puzzle, złóż raketę i naklej ją w wybranym przez siebie miejscu na obrazku. Pokoloruj obrazek i napisz pięć wyrazów, które kojarzą ci się z tym rysunkiem.

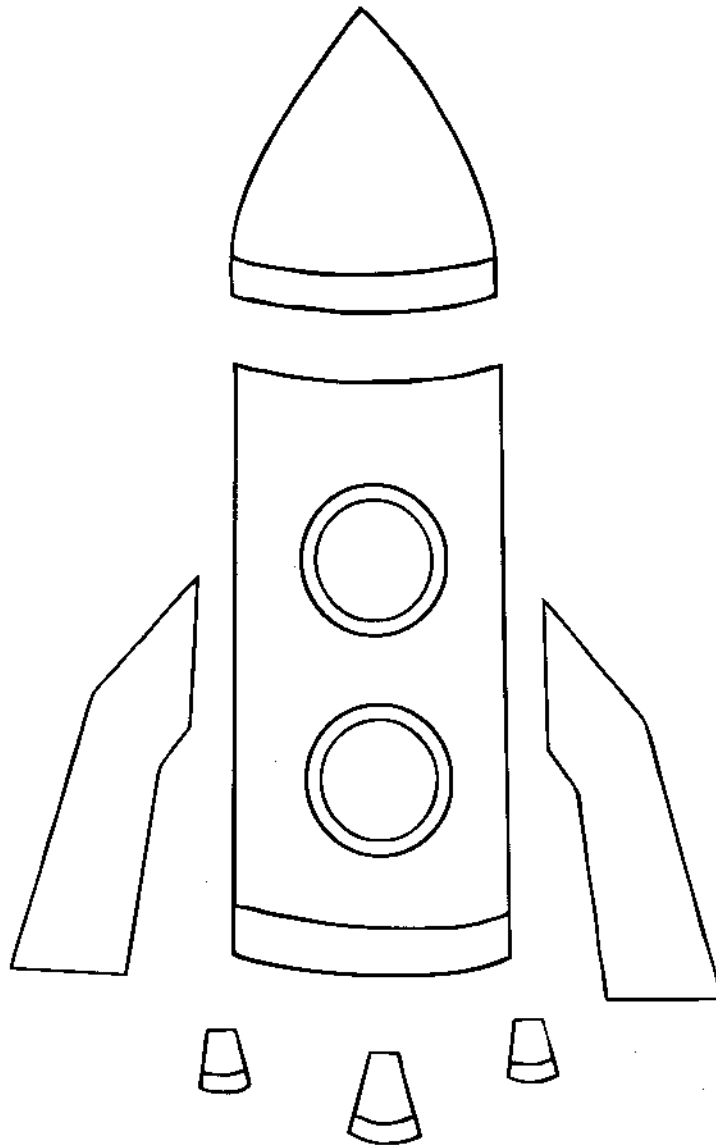

13U0212

Wytnij i naklej I – „Lot na Księżyc” (ćwiczenie: C 2.1, strona 19), cd.

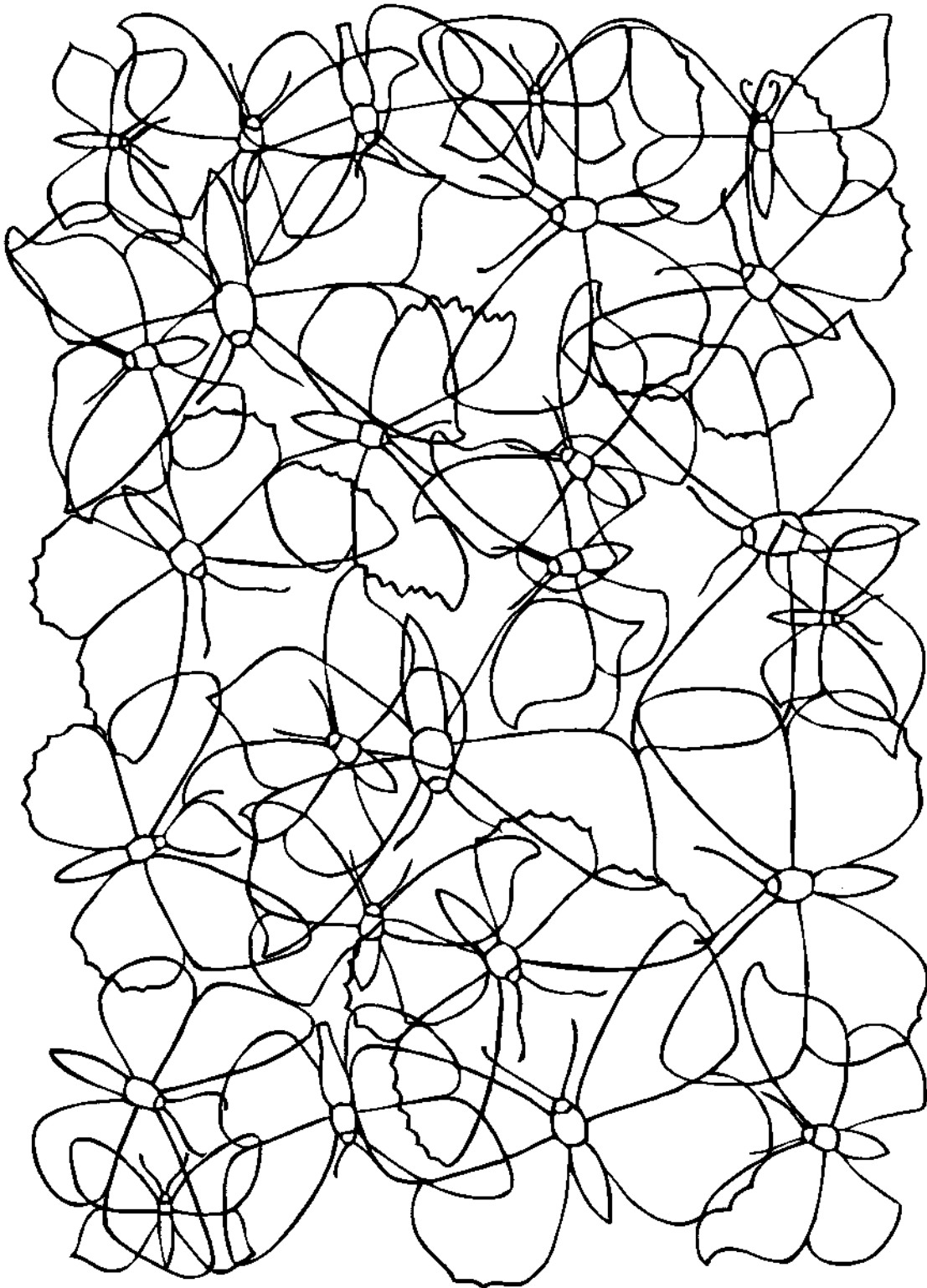
13U0212

Policz II (ćwiczenie: C 2.1, strona 19)

Na obrazku narysowane są motyle. Policz, ile ich jest. Staraj się nie pomagać sobie palcem. Pod rysunkiem zapisz wynik.

Jest motyli.

13U0212

Uzupełnij wzór II (ćwiczenie: C 2.1, strona 19)

Symbole w diagramie ułożone są według określonej zasady. Czy potrafisz odgadnąć tę zasadę? W jaki sposób wzór powtarza się? Uzupełnij brakujące symbole.

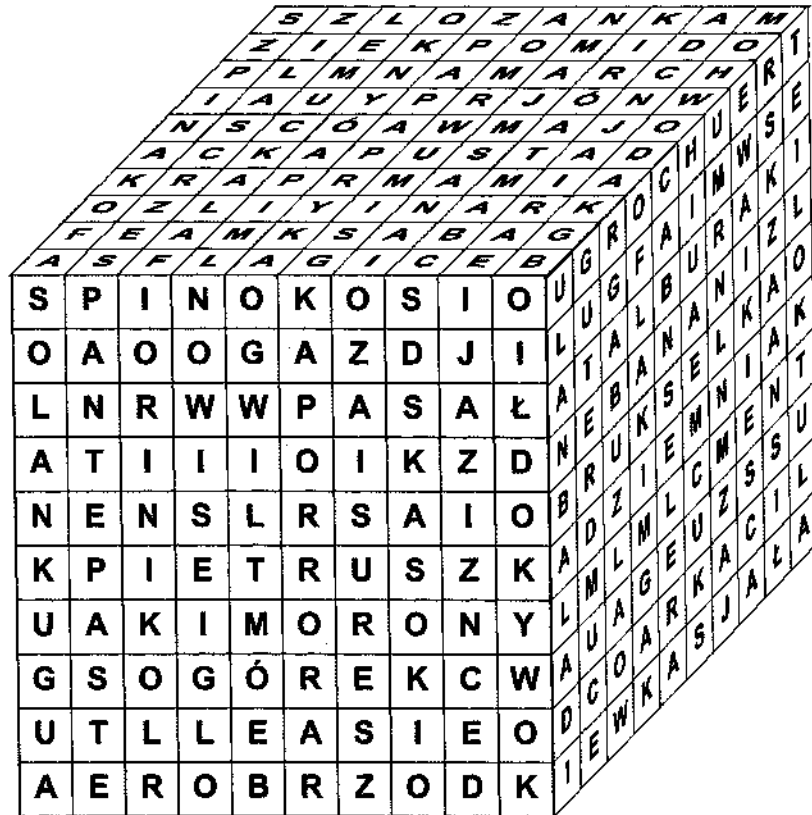
■	▲	●	▶	▶	-	▼	●	■	▼	■	▲	●	▶	▶	-	▼	●
●	■	▼	■	▲	●	▶	▶	-	▼	●	■	▼	■	▲	●	▶	■
▼	●	■	▼	■	▲	●	▼	▼	-	▼	●	■	▼	■	▲	▶	▼
-	▼	▼	■	▲	●	▼	▼	-	▼	●	■	▼	■	▲	●	-	■
▶	-	■	▶	▶	-	▼	●	■	▼			●	▶	●	▶	▼	▲
▶	▶	●	●	▼	■	▲	●	▶	▶	-		●	▶	▶	▶	●	●
●	▶	▼	▲	■	●	■	▼	■	▲	●	▶	■	-	▶	-	■	▶
▲	●	-	■	●	▼	-	▶	▶	●	▲	■	▼	▼	-	▼	▼	▶
■	▲	▶	▼	▼	-	▶	▶	●	▲	■	▼	■	●	▼	●	■	-
▼	■	▶	■	●	▼	-	▶	▶	●	▲	■	▼	■	●	■	▲	▼
■	▼	●	▲	■	▼		●	▼	-	▶	▶	●	▲	■	▼	●	●
●	■	●	▼	-	▶			▲	■	▼	■	●	▼	-	▶	▶	■
▼	-	▶	▶	●	▲	■	▼	■	●	▼	-	▶	▶	●	▲	■	▼

13U0212

Jakie to warzywa (ćwiczenie: C 2.1, strona 19)

- 1 Na ścianach kostki umieszczone zostały nazwy 18 warzyw. Twoim zadaniem jest odnalezienie i odczytanie ukrytych wyrazów oraz zaznaczenie ich na kolorowo. Poszukiwane wyrazy znajdują się na sąsiadujących ze sobą kratkach w linii prostej (pionowo lub poziomo), ale mogą być umieszczone na więcej niż jednej ścianie kostki. Nazwy warzyw zapisz w linijkach umieszczonych pod kostką.

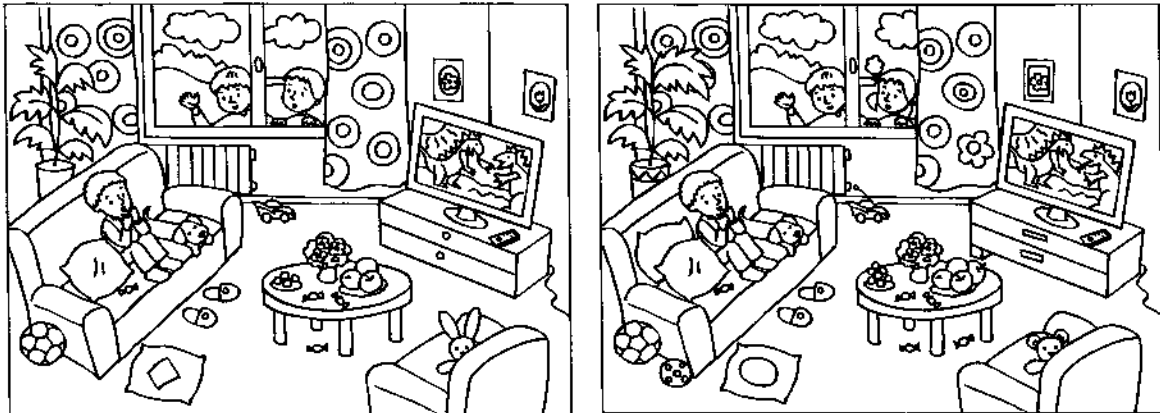
13U0212

Wyszukiwanie różnic III (ćwiczenie: C 2.1, strona 20)

Uważnie przyjrzyj się rysunkom. Różnią się one od siebie 20 szczegółami. Odszukaj je i zaznacz na jednym obrazku. Następnie napisz opowiadanie na temat tego, co widzisz na obrazkach.

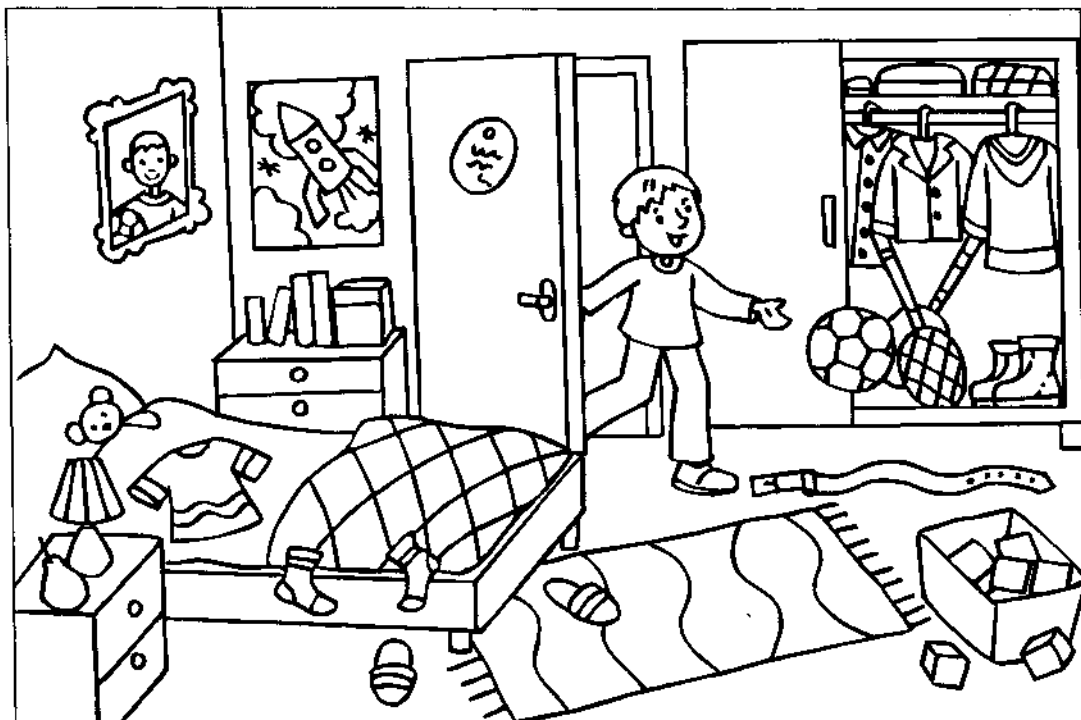
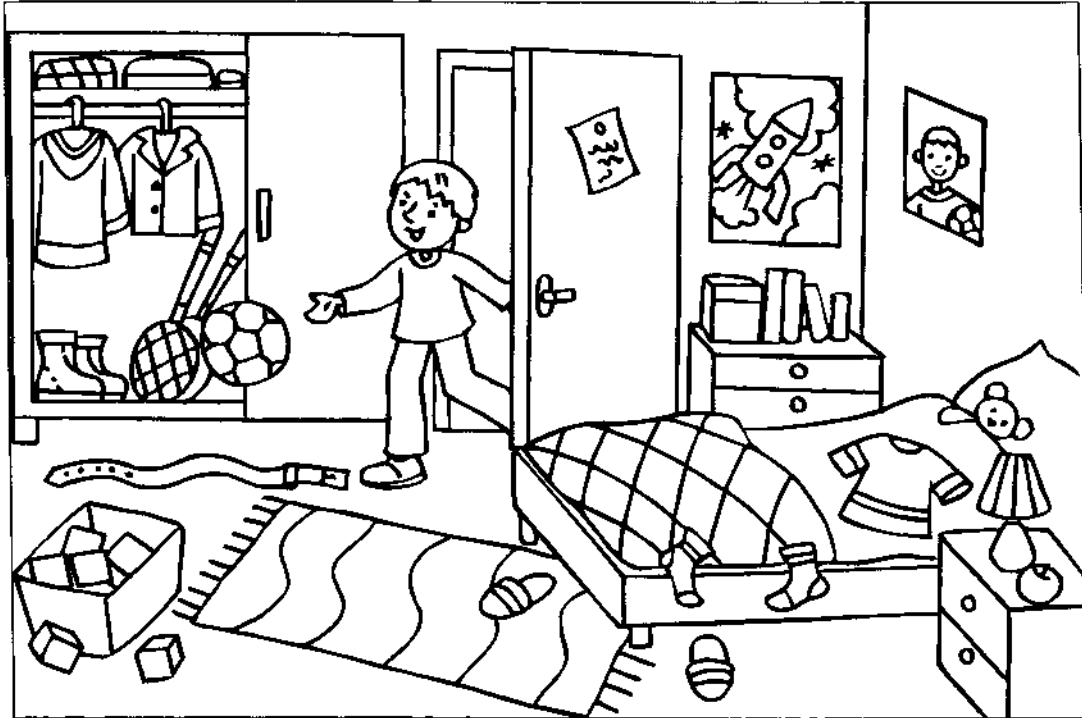

19 horizontal lines for writing the answer.

Wyszukiwanie różnic IV (ćwiczenie: C 2.1, strona 20)

1 Uważnie przyjrzyj się obrazkom. Różnią się od siebie ośmioma szczegółami, ale w lustrzanym odbiciu. Odszukaj je i zaznacz na jednym rysunku.

13U0212

Jakie to miasta (ćwiczenie: C 2.1, strona 20)

Poprzestawiaj litery i odczytaj nazwy polskich miast. Zapisz rozwiązania.

1) t l y s o z n

2) a d s g k ń

3) o t u r ń

4) ź d ó ł

5) a n s o k l i z

6) c o r w a ł w

7) z o ń p a n

8) a w r a z w a s

9) k a w r ó k

10) z o g i n e n

11) o z e n a p k a

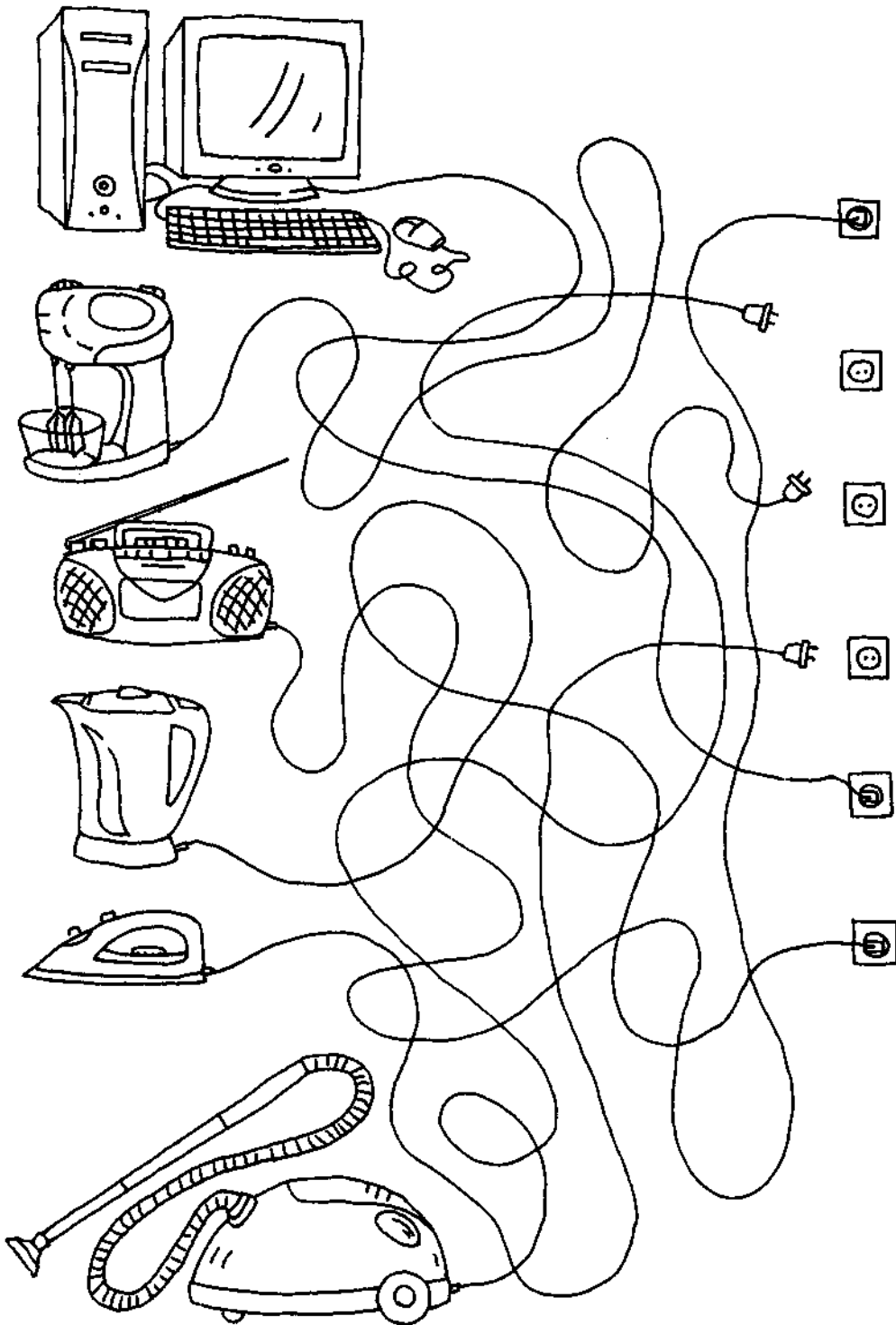
12) w e t a c o k i

13) n u l i b l

Płataninka I (ćwiczenie: C 2.1, strona 21)

1 Rysunek przedstawia 6 sprzętów domowego użytku. Czy umiesz je nazwać? A teraz „włącz je do kontaktu”. Postaraj się używać do tego wyłącznie wzroku. Następnie zaznacz połączenie urządzenia z kontaktem na kolorowo.

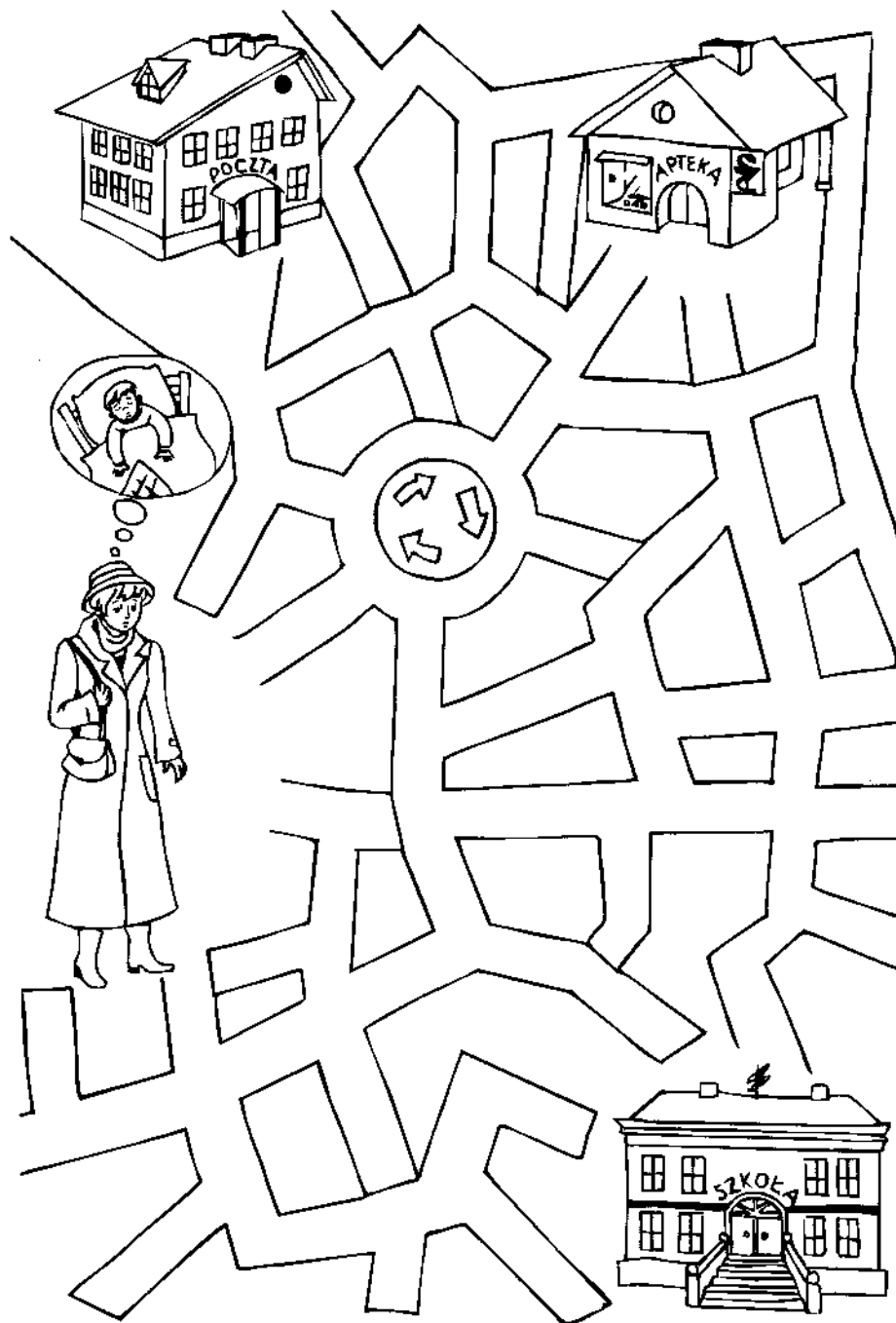
14U0512

Labirynt IV (ćwiczenie: C 2.1, strona 21)

Dziś rano Jaś obudził się chory. Bolała go głowa i gardło, miał kaszel. Nie mógł iść do szkoły. Zmartwiona mama Jasia poszła do apteki po lekarstwa dla syna. Poszła też do szkoły, żeby powiedzieć nauczycielce Jasia, że przez kilka dni nie będzie mógł przyjść na lekcje.

A teraz pomóż mamie Jasia odszukać drogę do apteki i do szkoły.

Pokoloruj obrazek.

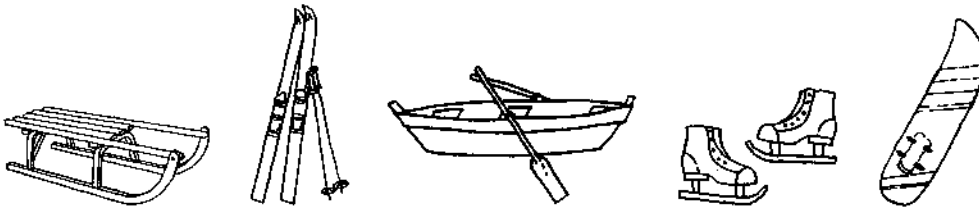

Co nie pasuje I (ćwiczenie: C 2.1, strona 21)

1 Uważnie przyjrzyj się zestawom obrazków. Wśród obrazków w każdym zestawie jest jeden, który nie pasuje do pozostałych. Twoim zadaniem jest odnaleźć ten przedmiot. Nazwij kategorie, do których zaliczają się przedmioty z danego zestawu.

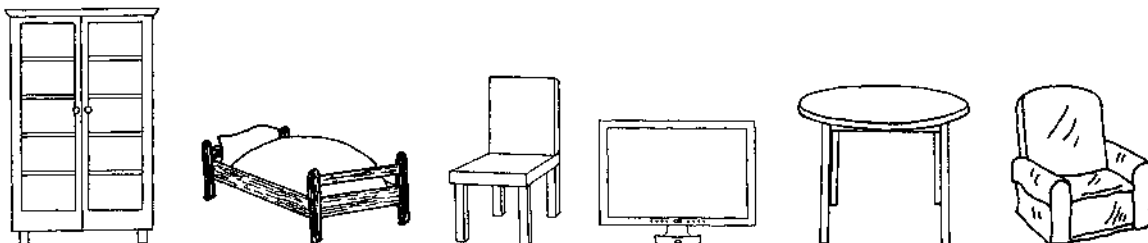
kategoria:

kategoria:

kategoria:

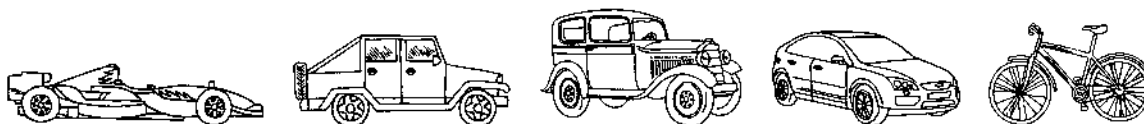
kategoria:

14U0512

Co nie pasuje II (ćwiczenie: C 2.1, strona 21)

1 Uważnie przyjrzyj się zestawom obrazków. Wśród obrazków w każdym zestawie jest jeden, który nie pasuje do pozostałych. Twoim zadaniem jest odnaleźć ten przedmiot. Nazwij kategorie, do których zaliczają się przedmioty z danego zestawu.

kategoria:

kategoria:

kategoria:

kategoria:

14U0512

Utwórz wyrazy I (ćwiczenie: C 2.1, strona 21)

W kratkach po prawej i po lewej stronie umieszczone są po 2 litery. Połącz odpowiednie kratki i utwórz czteroliterowe wyrazy. Wyrazy zapisz w liniijkach umieszczonych poniżej kratek. Ułóż z nimi zdania. W zdaniach możesz wykorzystać więcej niż jeden wyraz, który utworzyłeś. Czy umiesz powiedzieć, czym różnią się spółgłoski od samogłosek? W której tabelce znajdują się samogłoski, a w której spółgłoski?

W		G	
K		N	
S		W	
K		R	
K		L	
K		Z	
K		R	
G		M	
Z		P	
S		L	
N		R	
W		D	
N		G	
R		K	
R		S	

	O		A
	A		A
	O		A
	U		A
	A		A
	O		A
	U		A
	O		A
	I		O
	U		A
	O		A
	Ę		A
	O		A
	A		A
	U		A

14U0512

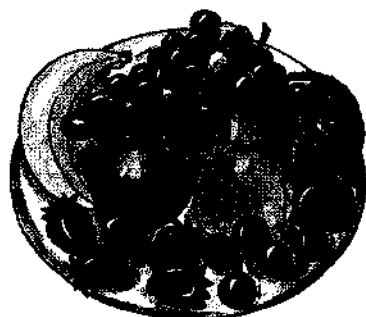
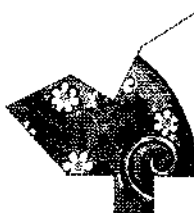
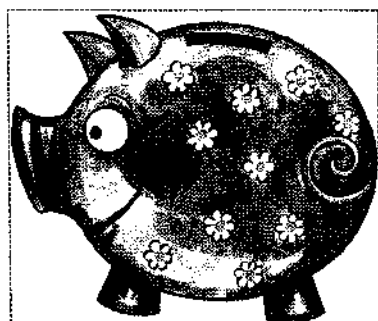
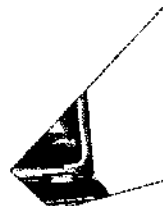

Czego brakuje V (ćwiczenie: C 2.1, strona 21)

Uważnie przyjrzyj się obrazkom, które znajdują się po lewej stronie. Zostały one podzielone liniami na kawałki. Obok, po prawej stronie obrazka umieszczono jego fragmenty, przy czym jednego z nich brakuje. Czy potrafisz powiedzieć którego? Wytnij fragmenty obrazka, przyklej je we właściwy sposób na kartce. Dorysuj brakujący kawałek.

Wyszukiwanie różnic V (ćwiczenie: C 2.1, strona 22)

1 Uważnie przyjrzyj się obrazkom. Rysunki te różnią się od siebie 10 szczegółami, ale w lustrzanym odbiciu. Odszukaj je i zaznacz na jednym rysunku.

14U0512

Rozsypanka literowa II (ćwiczenie: C 2.1, strona 22)

Po lewej stronie znajdują się ośmioliterowe wyrazy. Po prawej stronie są te same wyrazy, jednak mają poprzesztawiane litery. Ułożone są też w innej kolejności w kolumnie. Twoim zadaniem jest odnalezienie i właściwe przyporządkowanie wyrazów i „rozsypanek literowych”. Odpowiednio połącz cyfry.

1. CIĘŻAREK

1. DIZOŹKIG

2. AFORYZMY

2. ADĘBEŁIZ

3. KOLCZYKI

3. RWANAUTA

4. AKADEMIA

4. ŻERKAIĘC

5. GOŹDZIKI

5. KICEWAMO

6. AMUNICJA

6. WATUKLED

7. ŁABĘDZIE

7. OFMYRAZY

8. ANEGDOTA

8. DEKAMAIA

9. BAJECZKA

9. WAHACDÓK

10. AWANTURA

10. ZAKIRANP

11. DACHÓWKA

11. COKIZYLK

12. MAKOWIEC

12. EDATANGO

13. PANIKARZ

13. CUJAMANI

14. DWULATEK

14. ŁEZRASF

15. FAŁSZERZ

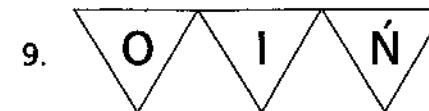
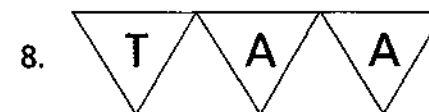
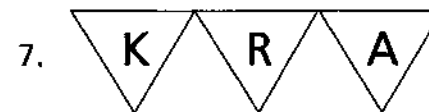
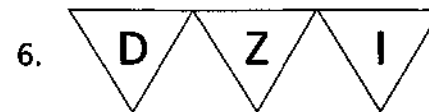
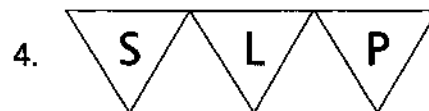
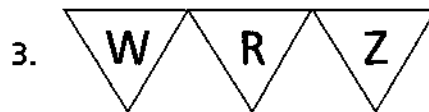
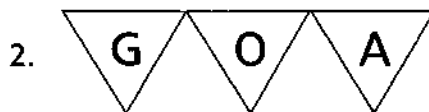
15. KECAZJAB

Utwórz wyrazy II (ćwiczenie: C 2.1, strona 23)

W trójkątach po prawej i po lewej stronie zostały umieszczone litery, z których trzeba ułożyć rzeczowniki – po lewej stronie pierwsza, trzecia i piąta litera wyrazu, po prawej stronie litera druga i czwarta. Połącz trójkąty i utwórz pięcioliterowe wyrazy. Zapisz wyrazy i ułóż z nimi zdania w zamieszczonych poniżej linijkach. Powiedz także, co to jest rzeczownik.

Utwórz wyrazy II cd. (ćwiczenie: C 2.1, strona 23)

10. S F T

11. K I T

12. L M A

13. B L N

14. S R K

15. F L Y

16. W E A

17. N U A

18. S A A

19. Ł Ż A

20. O R Z

10. U I

11. W A

12. A P

13. A O

14. E E

15. I M

16. I Ż

17. A K

18. Z F

19. Y K

20. B A

Ukryte wyrazy II (ćwiczenie: C 2.1, strona 23)

Wśród liter znajdujących się w tabeli, trzy razy umieszczono wyraz WARSZAWA. Twoim zadaniem jest odszukanie ich i zaznaczenie na kolorowo. Wyrazy w diagramie mogą być pisane od strony lewej do prawej, od strony prawej do lewej, w poziomie, w pionie, ukośnie, wspak. Możesz poruszać się nie tylko po liniach prostych.

W	S	A	W	A	R	W	A	S	Z	R	W	A	R	S
S	A	S	Z	A	W	A	W	A	R	S	Z	S	A	W
Z	W	R	A	S	Z	W	A	W	A	R	S	A	W	S
A	R	W	S	A	R	A	S	W	A	S	Z	R	S	Z
R	S	A	W	Z	S	W	A	R	S	Z	W	A	R	S
A	Z	S	W	A	W	R	W	S	Z	A	R	W	S	A
W	A	Z	S	W	Z	A	S	Z	W	S	Z	A	R	Z
A	W	A	R	S	A	W	A	R	S	A	R	Z	W	A
R	S	W	S	A	W	A	Z	S	R	A	W	S	A	Z
W	Z	A	S	Z	A	W	A	R	Z	W	A	R	Z	S
S	W	R	A	S	Z	A	W	A	R	S	Z	A	W	A
Z	A	W	R	W	A	S	Z	R	W	A	S	W	R	A
A	R	S	A	S	Z	A	W	A	R	S	Z	A	Z	S
W	S	Z	W	R	A	S	A	W	A	S	Z	R	A	W
A	R	S	Z	A	R	W	R	A	S	Z	A	W	S	A
R	S	Z	A	W	A	R	A	S	Z	A	W	A	Z	A
Z	A	W	S	Z	W	A	S	Z	A	W	A	Z	S	W
A	W	A	R	S	Z	W	A	W	S	A	W	A	W	A
W	A	R	S	Z	W	A	Z	S	Z	R	S	W	A	R
A	R	Z	W	A	S	Z	A	W	A	S	A	R	S	A
S	W	A	S	W	Z	S	W	S	Z	A	S	W	A	W
Z	A	W	Z	A	W	Z	A	Z	S	W	Z	A	W	A

15U0912

Wyraz w wyrazie I (ćwiczenie: C 2.1, strona 24)

W każdym z podanych wyrazów można znaleźć kilka innych. Odszukaj je i zapisz. Nie przestawiaj liter.

1) zapafki – _____

2) maskarada – _____

3) tłumaczenie – _____

4) palec – _____

5) pasieka – _____

6) samolot – _____

7) koszulka – _____

8) układanka – _____

9) zebranie – _____

10) traktory – _____

11) podróże – _____

12) kapusta – _____

13) akupunktura – _____

14) potrawa – _____

15) porada – _____

16) aligatory – _____

17) samowar – _____

18) samoobrona – _____

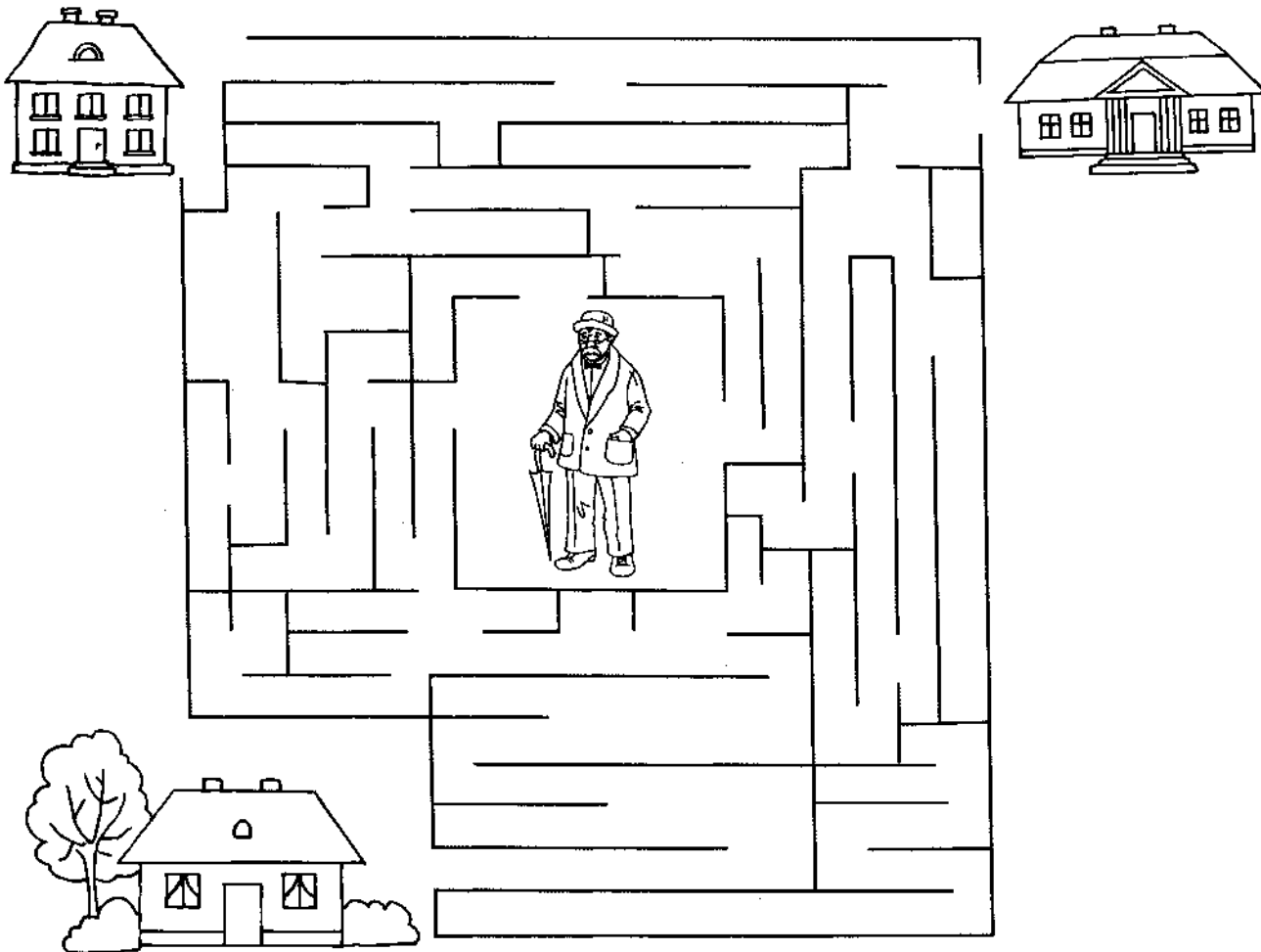
19) żaluzje – _____

20) panorama – _____

Labirynt V (ćwiczenie: C 2.1, strona 24)

1 Twoje zadanie to przeprowadzenie człowieka przez labirynt. Staraj się używać wyłącznie wzroku. Następnie poprowadź linię po wybranej drodze. Kiedy tego dokonasz, w linijkach umieszczonych pod labiryntem napisz opowiadanie na temat obrazka.

15U0912

Sport (ćwiczenie: C 2.1, strona 24)

Wśród podanych wyrazów odszukaj i zaznacz 10 wyrazów związanych ze sportem. Zrób to najszybciej, jak potrafisz. Sam określ czas wykonania zadania. Zapisz wynik. Następnie ułóż zdania ze wszystkimi podanymi wyrazami. W każdym zdaniu musi się znaleźć od trzech do czterech podanych wyrazów (można zmieniać ich formę). Każdy wyraz może być użyty tylko raz.

zegarmistrz	kwiaty	gracz	bandaż	lokomotywa		
napis	teatr	prasować	goł	szal	śmiać się	
słońce	woda	urodziny	żartować	bać się	ulica	zoo
obuwie	bieżnia	tablica	kolejarz	telewizor	długopis	
cukier	wazon	śniadanie	wygrywać	transmisja	meble	żal
taniec towarzyski		samokontrola	podrzucić	dyscyplina		
zapach	bilard	komputer	żarówka	piłeczka	jeść	skutek
skakać	murawa	trener	zapas	kręgle	szafka	
światło	piłeczka	zachowanie	kolega	mistrz	szczyt	radość
lody	zdjęcie	kręgle	pralka	wakacje	czas	rower
okolica	zbierać	parasol	uwalniać	piłeczka	spadochron	mur

czas wykonania zadania.....

Lidia Utrat-Milecka

Słaba pamięć wzrokowa – ćwiczenia

1 Zapamiętywanie wzorów (karta pracy: C 3.2, strona 1)

Terapeuta pokazuje dziecku po kolei rysunki z karty pracy i poleca mu dokładnie przyjrzeć się i zapamiętać to, co widzi. Dziecko na obejrzenie i zapamiętanie rysunku ma 1 minutę. Następnie terapeuta zakrywa rysunek. Dziecko ma jak najdokładniej narysować w zeszycie to, co zobaczyło (również wielkość rysunku). Następnie terapeuta pokazuje dziecku kolejny rysunek i postępuje, jak poprzednio. Po wykonaniu przez dziecko zadania, terapeuta pokazuje mu ostatni rysunek. Sposób postępowania jest taki sam jak w poprzednich przypadkach (karta pracy: C 3.2, strona 1).

2 Zapamiętaj kolory klocków

Terapeuta pokazuje dziecku 4 klocki tej samej wielkości w różnych kolorach. Dziecko ma swój komplet klocków. Przygląda się im i stara się zapamiętać kolory. Następnie terapeuta zakrywa klocki i prosi dziecko, żeby wybrało ze swojego kompletu klocki w takich kolorach, jakie zapamiętało. Dziecko nazywa kolory. Jeżeli możliwości dziecka na to pozwalają, liczbę klocków można zwiększyć.

3 Zapamiętaj klocki

Terapeuta pokazuje dziecku 4 klocki tej samej wielkości w różnych kolorach. Dziecko ma swój komplet klocków. Przygląda się im i stara się zapamiętać kolory oraz kolejność, w jakiej zostały ułożone. Następnie terapeuta zakrywa swoje klocki i prosi dziecko, żeby wybrało ze swojego kompletu klocki w takich kolorach, jakie zapamiętało. Dziecko ma je ułożyć w prezentowanej wcześniej kolejności. Jeżeli możliwości dziecka na to pozwalają, liczbę klocków można zwiększyć.

4 Zapamiętaj przedmioty

Terapeuta prezentuje dziecku 3 (lub więcej, w zależności od możliwości dziecka) przedmioty. Mogą to być przedmioty codziennego użytku, zabawki. Dziecko przygląda się im

przez 1 minutę. Następnie terapeuta zakrywa przedmioty i poleca dziecku powiedzieć, co widziało. Prosi też o podanie szczegółów dotyczących wyglądu poszczególnych przedmiotów.

» Co się zmieniło I

Terapeuta pokazuje dziecku 3 (lub więcej, w zależności od możliwości dziecka) przedmioty. Mogą to być przedmioty codziennego użytku, zabawki. Dziecko przygląda się tym przedmiotom. Następnie terapeuta zasłania przedmioty, zmienia ich ułożenie tj. kolejność w rzędzie, odkrywa i pyta dziecko, co się zmieniło?

» Co się zmieniło II

Terapeuta pokazuje dziecku 3 (lub więcej, w zależności od możliwości dziecka) przedmioty. Mogą to być przedmioty codziennego użytku, zabawki. Dziecko przygląda się tym przedmiotom. Następnie terapeuta zasłania przedmioty i dokłada jakiś inny przedmiot. Pyta dziecko, co się zmieniło, co przybyło?

» Co się zmieniło III

Terapeuta pokazuje dziecku 3 (lub więcej, w zależności od możliwości dziecka) przedmioty. Mogą to być przedmioty codziennego użytku, zabawki. Dziecko przygląda się tym przedmiotom. Następnie terapeuta zasłania przedmioty, zmienia ich kolejność i dokłada jakiś inny przedmiot. Pyta dziecko, co się zmieniło, co przybyło?

» Obrazki

Terapeuta i dziecko mają taki sam zestaw obrazków. Terapeuta układa 3 obrazki ze swojego zestawu. Zadaniem dziecka jest dokładne przyjrzenie się i zapamiętanie ich kolejności. Terapeuta zakrywa swoje obrazki. Dziecko ma wybrać te same obrazki ze swojego zestawu i ułożyć w takiej kolejności, w jakiej zapamiętało. Jeśli ułoży dobrze, odkłada obrazki do pozostałych w swoim zestawie.

Terapeuta do poprzednio ułożonych przez siebie obrazków dokłada kolejny obrazek. Dziecko przygląda się, zapamiętuje. Teraz ma za zadanie ułożenie całego ciągu od początku, dodając nowy obrazek, dołożony przez terapeutę. Jeśli ułoży właściwie, obrazki odkłada do pozostałych.

Terapeuta dokłada kolejny obrazek. Dalsze postępowanie jak poprzednio. Długość ciągu obrazków zależy od możliwości dziecka.

1 Zapamiętywanie liter (karta pracy: C 3.2, strona 2)

Terapeuta poleca dziecku przyjrzeć się zestawom liter. Następnie prosi o głośne przeczytanie jednego zestawu liter. Dziecko ma zapamiętać litery w takiej kolejności, jak są zapisane. Dziecko zapamiętuje po jednym zestawie. Przygląda im się tak długo, jak potrzebuje. Kiedy dziecko sygnalizuje, że jest już gotowe, terapeuta poleca mu napisać zapamiętane litery na kartce (karta pracy: C 3.2, strona 2). Z kolejnym zestawem liter postępujemy tak jak z pierwszym. Ciągi liter można zwiększać w zależności od możliwości dziecka.

1 Memory

Do ćwiczeń pamięci można wykorzystać popularną grę „Memory”, która polega na wyszukiwaniu par obrazków. Liczba obrazków zależy od możliwości dziecka. Gra ta może być wykorzystywana na różnych poziomach.

1 Zapamiętaj jak najwięcej szczegółów (karta pracy: C 3.2, strona 3)

Terapeuta pokazuje dziecku obrazek. Prosi je o uważne obejrzenie obrazka i zapamiętanie jak największej liczby szczegółów. Następnie zakrywa obrazek i prosi dziecko o opowiedzenie o tej ilustracji. Jeśli dziecko ma problemy z odtworzeniem szczegółów, terapeuta zadaje mu pytania pomocnicze (karta pracy: C 3.2, strona 3).

1 Ciągi wyrazów (karta pracy: C 3.2, strona 4)

Zadaniem dziecka jest zapamiętanie ciągu wyrazów. Wyrazy te tworzą zestaw wyrazów z tej samej dziedziny. Terapeuta prosi dziecko o głośne przeczytanie jednego ciągu wyrazów. Może przeczytać kilkakrotnie. Następnie zasłania wyrazy, a dziecko ma je napisać z pamięci (karta pracy: C 3.2, strona 4).

1 Co się zmieniło IV

Terapeuta pokazuje dziecku 3 przedmioty (lub więcej, w zależności od możliwości dziecka). Mogą to być przedmioty codziennego użytku, zabawki. Dziecko przygląda się

tym przedmiotom, stara się je zapamiętać. Następnie terapeuta zasłania przedmioty i zadaje dziecku jakieś neutralne pytanie, np. *Jak spędziłeś wakacje?, Czym lubisz się bawić?* Po odpowiedzi na pytanie, dziecko ma ułożyć (lub powiedzieć), jakie przedmioty zapamiętało.

Do tego rodzaju ćwiczeń można też wykorzystać wystrój pomieszczenia, w którym się znajdujemy. Dziecko dokładnie przygląda się i stara się zapamiętać, jak wygląda pokój. Następnie dziecko na chwilę wychodzi (lub zasłania mu się oczy), a terapeuta zmienia coś w wyglądzie pomieszczenia, np. przestawia krzesło, wazon z kwiatami itp. Zmiana ta musi być wyraźnie widoczna. Dziecko ma powiedzieć, co się zmieniło.

» Co się zmieniło V

Następuje zamiana ról (patrz: poprzednie ćwiczenie). Dziecko układa przedmioty, a terapeuta ma je zapamiętać. Terapeuta, układając swój zestaw przedmiotów (lub wypowiadając ich nazwy), celowo popełnia błąd. Zadaniem dziecka jest wychwycić to i poprawić.

» Narysuj taki sam obrazek

Pokazujemy dziecku prosty, schematyczny rysunek (nie może być zbyt dużo elementów, przy kolejnych próbach rysunek można bardziej komplikować). Zadaniem dziecka jest dokładnie przyjrzeć się rysunkowi, zapamiętać jak najwięcej szczegółów i z pamięci odtworzyć obrazek. Ćwiczenie można wykorzystywać również dla dzieci na 2 i 3 poziomie (rysunki powinny zawierać więcej szczegółów).

» Czego brakuje na rysunkach I i II (karty pracy: C 3.2, strony 5–6)

Ćwiczenia zawierają 4 rysunki – 1 kompletny i 3 niekompletne. Każdy kolejny zawiera coraz mniej elementów w porównaniu z pierwszym rysunkiem. Terapeuta poleca dziecku dokładne przyjrzenie się i zapamiętanie pierwszego obrazka. Następnie zakrywa go. Na każdym kolejnym rysunku brakuje jakichś elementów. Zadaniem dziecka jest dorysowanie do poszczególnych obrazków brakujących elementów, aby rysunki wyglądały tak, jak pierwszy obrazek. Za każdym razem obrazki zakrywa się – dziecko widzi tylko ten obrazek, który aktualnie rysuje.

1 Zapamiętaj wzór I

Terapeuta i uczeń mają do dyspozycji identyczny zestaw kształtów: kolorowe patyczki różnej długości, kolorowe kółka, kwadraty, trójkąty (mogą być plastikowe lub wycięte z kolorowego papieru). Są one różnej wielkości. Terapeuta układa przed dzieckiem określony wzór. Liczba elementów zależy od możliwości dziecka, wzrasta przy kolejnych próbach wykonywania tego rodzaju ćwiczeń. Dziecko przygląda się sekwencji, zapamiętuje. Wzór zostaje zasłonięty. Następnie dziecko układa zaprezentowany przez terapeutę wzór ze swojego zestawu kształtów.

1 Zapamiętaj wzór II

Terapeuta układa przed dzieckiem wzór z kolorowych patyczków różnej długości, kółek, kwadratów, trójkątów (liczba elementów zależy od możliwości dziecka, wzrasta przy kolejnych próbach wykonywania tego rodzaju ćwiczeń). Dziecko przygląda się sekwencji, zapamiętuje. Wzór zostaje zasłonięty. Zadaniem ucznia jest narysowanie zapamiętanej sekwencji z zachowaniem nie tylko kolejności i wielkości kształtów, lecz także kolorów. Dla utrudnienia, po zapamiętaniu przez dziecko układu figur, można zadać mu jakieś neutralne pytanie (np. *Co jadłeś wczoraj na obiad?*). Polecamy dziecku narysować wzór dopiero po udzieleniu odpowiedzi na pytanie.

1 Zapamiętaj wzór III

Następuje zamiana ról (patrz: poprzednie ćwiczenia). Teraz dziecko układa wzór dla terapeuty. Dorosły układa (lub rysuje) poprawnie wzór. Za drugim razem celowo myli się. Zadaniem dziecka jest zauważyć błąd i poprawić go.

1 Zapamiętaj ciągi obrazków

Terapeuta i dziecko mają przed sobą taki sam zestaw obrazków. Można wykorzystać do tego karty z popularnej gry „Memory”. Terapeuta układa 3 obrazki i poleca dziecku przyjrzenie się im i zapamiętanie. Jeśli terapeuta uzna za stosowne, może poprosić dziecko o powiedzenie, co widzi na ilustracjach. Następnie je zakrywa. Dziecko z pamięci ma ułożyć taki sam ciąg. Terapeuta odkrywa swoje obrazki, następuje porównanie. Teraz terapeuta dokłada kolejną kartę do swojego ciągu. Dziecko przygląda się, zapamiętuje i układa obrazki (te, które układało poprzednio oraz jeden nowy). W tym czasie karty terapeuty są zakryte.

Następnie terapeuta odkrywa swoje obrazki i dokłada kolejny. Dziecko przygląda się, zapamiętuje i układa całą sekwencję od początku, dokładając kolejny nowy obrazek (teraz jest ich już 5). Liczba dokładanych obrazków zależy od możliwości dziecka.

› Zapamiętaj ciąg cyfr

Terapeuta i dziecko mają do dyspozycji kartkę papieru i coś do pisania. Terapeuta na swojej kartce pisze ciąg cyfr. Zadaniem dziecka jest zapamiętać te cyfry w takiej kolejności, w jakiej zostały zapisane. Ich liczba zależy od możliwości dziecka. Uczeń ma na zapamiętanie ciągu cyfr tyle czasu, ile potrzebuje. Dziecko wypowiada głośno nazwy cyfr (jeśli jest to konieczne). Następnie terapeuta zakrywa napisane przez siebie cyfry, a dziecko odtwarza je z pamięci na swojej kartce. Wykonuje się kilka powtórzeń.

› Zapamiętaj ciąg liter

Terapeuta i dziecko mają do dyspozycji kartkę papieru i coś do pisania. Terapeuta na swojej kartce pisze ciąg liter – np. po 2 litery (np. aa, ac, aj...). Zadaniem dziecka jest zapamiętać je w takiej kolejności, w jakiej zostały zapisane. Ich liczba zależy od możliwości dziecka. Uczeń ma na zapamiętanie ciągu liter tyle czasu, ile potrzebuje. Dziecko wypowiada głośno nazwy liter (jeśli jest to konieczne). Następnie terapeuta zakrywa napisane przez siebie litery, a dziecko odtwarza je z pamięci na swojej kartce. Liczbę liter można zwiększać. Kolejny ciąg może składać się z zestawów 3-literowych (np. aba, ara, abb...), następnym z zestawów 4-literowych itd.

› Zapamiętaj przedmioty (karta pracy: C 3.2, strona 7)

Terapeuta poleca dziecku uważne przyjrzenie się i zapamiętanie 10 narysowanych przedmiotów. Dziecko ma zapamiętać nie tylko co, lecz także w jakiej kolejności zostało narysowane. Ma na to tyle czasu, ile potrzebuje. Jeśli terapeuta uzna za konieczne, może poprosić dziecko o powiedzenie, co widzi na rysunkach. Następnie terapeuta zakrywa obrazki, a uczeń z pamięci pisze ich nazwy. Ćwiczenie można rozszerzyć, proponując dziecku napisanie zdań z zapamiętanymi wyrazami.

› Narysuj obrazek I (karta pracy: C 3.2, strona 8)

Terapeuta poleca dziecku przeczytanie tekstu (2 lub 3-krotnie). Następnie tekst zostaje przykryty (lub zagięty). Dziecko ma zapamiętać jak najwięcej szczegółów i narysować to, o czym przeczytało.

› Jaki to przedmiot

Rozkładamy przed dzieckiem różne przedmioty. Ich wielkość i liczba zależy od możliwości dziecka. Prosimy ucznia o obejrzenie i nazwanie wszystkich przedmiotów, jeśli to potrzebne – kilka razy. Następnie należy dziecku zasłonić oczy. Zadaniem ucznia jest:

- ☒ nazwać wzięty do ręki przedmiot,
- ☒ nazwać podany przez terapeutę przedmiot,
- ☒ wyszukać wśród przedmiotów ten, o który prosi terapeuta.

Dziecko ma rozpoznać przedmioty dotykiem. Ćwiczenie można rozszerzyć. Przedmioty pokazane dziecku mogą mieć różne cechy (np.: fakturę, twardość, strukturę), o podanie których dziecko jest proszone.

› Gdzie znajduje się... (karta pracy: C 3.2, strona 9)

Terapeuta pokazuje dziecku zestaw obrazków (można wykorzystać do tego obrazki z gry „Memory” lub inne – z karty C 3.2, strona 9). Obrazki muszą być ponumerowane. Ich liczba zależy od możliwości dziecka. Polecamy dziecku przyjrzeć się rysunkom i nazwać je. Uczeń ma zapamiętać obrazki oraz przyporządkowane im numery. Następnie terapeuta zadaje dziecku pytania:

- ☒ Pod jakim numerem jest...?
- ☒ Co znajduje się pod numerem...?

Można wykorzystać obrazki przedstawiające np. przedmioty (z tej samej kategorii, np. sprzęty gospodarstwa domowego), kolory, litery, sylaby, wyrazy, figury geometryczne – w zależności od możliwości i wiadomości posiadanych przez ucznia. Ćwiczenie można rozszerzyć, polecając dziecku napisanie zdań lub opowiadania z wyrazami z ćwiczenia.

› Zapamiętaj jak najwięcej szczegółów II (karta pracy: C 3.2, strona 10)

Terapeuta pokazuje dziecku obrazek. Prosi je o uważne obejrzenie rysunku i zapamiętanie jak największej liczby szczegółów. Dziecko ma na to tyle czasu, ile potrzebuje. Następnie terapeuta zasłania obrazek i poleca dziecku opowiedzenie o tym, co zapamiętało. Jeśli uczeń ma problemy z odtworzeniem szczegółów, terapeuta może zadać mu pytania pomocnicze. Może też dziecku ponownie przez chwilę pokazać rysunek. Można również poprosić dziecko o napisanie kilku prostych zdań o tej ilustracji.

1 Zapamiętaj zdania I (karta pracy: C 3.2, strona 11)

Zadaniem dziecka jest zapamiętanie zdania i napisanie go z pamięci. Terapeuta poleca dziecku przeczytanie zdania. Ma je zapamiętać. Następnie terapeuta zasłania zdanie, a dziecko pisze je z pamięci.

1 Ile...? (karta pracy: C 3.2, strona 12)

Terapeuta pokazuje dziecku trzy obrazki. Poleca mu dokładnie przyjrzeć się rysunkom, zapamiętać jak najwięcej szczegółów. Ma na to tyle czasu, ile potrzebuje. Następnie zakrywa obrazki i zadaje dziecku pytanie: ile motylków znajduje się na drugim rysunku?

Ciągi wyrazów II (karta pracy: C 3.2, strona 13)

Zadaniem dziecka jest zapamiętanie ciągu wyrazów. Terapeuta prosi dziecko o głośne przeczytanie ciągu wyrazów. Może przeczytać je kilkakrotnie. Potem zasłania wyrazy, a dziecko ma je napisać z pamięci. Następnie uczeń ma przeanalizować wyrazy pod względem ortograficznym (uzasadnić ich pisownię) i w liniijkach umieszczonych pod ciągiem wyrazów napisać z nimi opowiadanie.

1 Wyścigi samochodowe (karta pracy: C 3.2, strona 14)

Dziecko czyta tekst z karty pracy (tyle razy, ile potrzebuje). Terapeuta prosi, aby zapamiętało informacje w nim podane. Następnie zasłania tekst i poleca uczniowi w odpowiedni sposób pokolorować rysunki samochodów umieszczone poniżej tekstu. Prosimy dziecko o napisanie historyjki na temat wyścigów samochodowych z uwzględnieniem informacji zawartych w tekście.

1 Ułóż zdania z sylab (karta pracy: C 3.2, strona 15)

Zadaniem dziecka jest ułożenie wyrazów z sylab, zapamiętanie całego zdania i zapisanie go z pamięci w przeznaczonym do tego celu miejscu na karcie pracy. Kiedy dziecko sygnalizuje, że zapamiętało zdanie i jest gotowe do jego napisania, terapeuta zasłania sylaby na karcie pracy.

1 Dorysuj brakujący fragment I (karta pracy: C 3.2, strona 16)

Na karcie pracy umieszczone są dwa rysunki jeden pod drugim: pierwszy kompletny, na drugim brakuje fragmentu. Zadaniem dziecka jest zapamiętanie jak największej liczby szczegółów z pierwszego obrazka i uzupełnienie brakującego fragmentu drugiego obrazka. Kiedy uczeń zasygnalizuje, że może przystąpić do uzupełniania drugiego rysunku, terapeuta zasłania pierwszy obrazek.

1 Co się zmieniło VI (karta pracy: C 3.2, strona 17)

W pierwszym diagramie na karcie pracy narysowanych jest 9 obrazków. Drugi diagram jest w tym czasie zakryty. Dziecko głośno nazywa rysunki z pierwszego diagramu, a następnie zapamiętuje ich dokładne położenie. Uczeń ma na to tyle czasu, ile potrzebuje.

Terapeuta zakrywa pierwszy diagram, odsłania drugi. Zadaje dziecku pytania:

- czy obrazki są ułożone tak, jak w pierwszym diagramie,
- czy coś się zmieniło?

Zadaniem dziecka jest wskazanie różnic w diagramach.

Ważne!

Głośne wypowiedzianie nazw rysunków w czasie zapamiętywania służy również ćwiczeniu pamięci słuchowej.

1 Zapamiętaj jak najwięcej szczegółów III i IV
(karty pracy: C 3.2, strony 18–19)

Rysunek na karcie pracy ze strony 18 przedstawia regał z półkami, na których znajdują się różne przedmioty. Terapeuta prosi dziecko o bardzo uważne przyjrzenie się

rysunkowi i zapamiętanie, co i gdzie leży na półkach. Dziecko ma na to tyle czasu, ile potrzebuje. Jeśli prowadzący zajęcia zadecyduje inaczej, może ten czas ograniczyć.

Następnie prowadzący zastania rysunek i pokazuje dziecku kolejny obrazek z karty pracy ze strony 19, gdzie na półkach znajdują się tylko niektóre przedmioty. Zadaniem ucznia jest dorysowanie brakujących elementów.

Ważne!

Głośne wypowiadanie nazw przedmiotów w czasie zapamiętywania służy również ćwiczeniu pamięci słuchowej.

Co się zmieniło VI (karta pracy: C 3.2, strona 20)

W pierwszym diagramie na karcie pracy znajduje się 12 różnych określeń. Dziecko głośno czyta wyrazy z pierwszego diagramu (w tym czasie drugi diagram jest zakryty), a następnie zapamiętuje ich dokładne położenie. Uczeń ma na to tyle czasu, ile potrzebuje.

Terapeuta zakrywa pierwszy diagram, odsłania drugi. Zadaje dziecku pytania:

- czy wyrazy są ułożone tak, jak w pierwszym diagramie,
- czy coś się zmieniło?

Zadaniem dziecka jest wskazanie różnic w diagramach. Następnie terapeuta poleca uczniowi napisanie zdań lub opowiadania z określeniami znajdującymi się w diagramach.

Ważne!

Głośne wypowiadanie nazw przedmiotów w czasie zapamiętywania służy również ćwiczeniu pamięci słuchowej.

】 Pokaż pozycję, jaką widzisz na obrazku (karta pracy: C 3.2, strona 21–22)

Terapeuta, stojąc naprzeciwko dziecka, pokazuje mu obrazki, na których narysowany jest człowiek w różnych pozycjach. Dziecko przygląda się chwilę obrazkom. Terapeuta chowa ilustrację, a dziecko ma przyjąć taką pozycję, jaką widziało na rysunku. Jeśli na obrazku jest narysowany np. człowiek z podniesioną prawą ręką, dziecko ma również unieść prawą rękę. Obrazki zamieszczone w karcie pracy stanowią pomoc dla terapeuty – należy je wyciąć.

Można też prosić dziecko o opisanie, jaką pozycję przyjęło – ze szczególnym zwróceniem uwagi na rozróżnianie pojęć: prawy – lewy, góra – dół, za – przed.

】 Dorysuj brakujący fragment II (karta pracy: C 3.2, strona 23)

Dwa rysunki umieszczone jeden pod drugim – pierwszy kompletny, na drugim brakuje fragmentu. Zadaniem dziecka jest zapamiętanie jak największej liczby szczegółów z pierwszego obrazka i uzupełnienie brakującego fragmentu drugiego obrazka. Kiedy uczeń zasignalizuje, że może przystąpić do uzupełniania drugiego rysunku, terapeuta zasłania pierwszy obrazek.

】 Co się zmieniło VII (karta pracy: C 3.2, strona 24)

W pierwszym diagramie narysowanych jest 9 przedmiotów. Drugi diagram jest w tym czasie zakryty. Dziecko głośno nazwa przedmioty z pierwszego diagramu, a następnie zapamiętuje ich dokładne położenie w diagramie. Uczeń ma na to tyle czasu, ile potrzebuje.

Terapeuta zakrywa pierwszy diagram, odsłania drugi. Zadaje dziecku pytanie, czy przedmioty są ułożone tak jak w pierwszym diagramie, czy coś się zmieniło. Zadaniem dziecka jest wskazanie różnic w diagramach.

Głośne wypowiedzianie nazw przedmiotów w czasie zapamiętywania służy również ćwiczeniu pamięci słuchowej.

» Odczytaj wyrazy I (karta pracy: C 3.2, strona 25–26)

Każdej literze przyporządkowany jest symbol. Zadaniem ucznia jest zapamiętanie układu liter i symboli. Następnie, widząc jedynie symbole, dziecko odczytuje zaszyfrowane wyrazy. Zapisuje je obok symboli. Tabelka z literami musi być w tym czasie zasłonięta.

Na zapamiętanie liter i przyporządkowanych im symboli dziecko ma tyle czasu, ile potrzebuje. Dla ułatwienia zapamiętywania litery zostały ułożone w kolejności alfabetycznej. Na zakończenie polecamy dziecku napisanie krótkiego opowiadania z wykorzystaniem wszystkich odgadniętych wyrazów.

Rozwiązanie dla nauczyciela: mama, dom, papa, sad, dama, pada, dym, moda, sama, mapa, pas, masa, opad.

» Opisz...

Terapeuta poleca uczniowi bardzo dokładnie przyjrzeć się określonymu miejscu w gabinecie, w których odbywają się zajęcia. Może to być biurko, półka, na której znajdują się różne przedmioty, jakiś mebel, okno czy też fragment pomieszczenia. Zadaniem dziecka jest zapamiętanie wyglądu tego miejsca. Terapeuta określa czas przeznaczony na obserwację wskazanego miejsca (np. 20 sekund – czas zależy od możliwości ucznia). Następnie terapeuta prosi dziecko, aby usiadło tyłem do obserwowanego obiektu i dokładnie go opisał, używając pojęć typu: poniżej – powyżej, nad – pod, z tyłu – z przodu, po prawej stronie – po lewej stronie... Starsze dzieci mogą pracę wykonać pisemnie, młodsze mogą opowiedzieć.

Terapeuta może też zadawać uczniowi pytania, np.

- Co znajdowało się z prawej strony.....?
- Czy..... był nad, czy pod.....?
- Jaki kolor miał..... leżący pod.....?

1 Zapamiętaj i opowiedz I (karta pracy: C 3.2, strona 27)

Dziecko uważnie przygląda się obrazkowi. Stara się zapamiętać jak najwięcej szczegółów. Ma na to tyle czasu, ile potrzebuje. Następnie terapeuta zakrywa rysunek i zadaje uczniowi pytania:

- Ile drzew jest na rysunku?
- Która chmura jest większa – po prawej stronie czy po lewej?
- Ile okien ma dom?
- W którą stronę leci dym z komina?
- Ile dzieci bawi się na podwórku koło domu?

Terapeuta zapisuje odpowiedzi. Razem z dzieckiem sprawdza poprawność udzielonych odpowiedzi, ponownie oglądając rysunek. Prosi dziecko o pokolorowanie obrazka, a następnie o opowiedzenie o tym, co widzi. W trakcie opowiadania dziecko używa określeń typu: po prawej/lewej stronie od... znajduje się..., za, przed, między, nad... znajduje się...

Kolory (karta pracy: C 3.2, strona 28)

W tabelkach zostały umieszczone nazwy kolorów. Terapeuta prosi dziecko o głośne przeczytanie wyrazów, a następnie poleca mu ich zapamiętanie. Dla ułatwienia zapamiętywania proponuje uczniowi wyobrażenie sobie jakichś przedmiotów (np. owoców) w poszczególnych kolorach. Kiedy dziecko zgłasza, że już jest gotowe, terapeuta zasłania tabelę z wyrazami. W pustej tabelce umieszczonej poniżej uczeń wpisuje to, co zapamiętał.

Pisanka (karta pracy: C 3.2, strona 29)

Terapeuta dwukrotnie lub trzykrotnie czyta dziecku opis pisanki. Zadaniem ucznia jest zapamiętanie opisu i narysowanie pisanki.

Tekst do odczytania przez nauczyciela:

Pisanka pomalowana jest w paski. Czubki pisanki są żółte. Pierwszy pasek jest zielony w pomarańczowe kropki. Drugi pasek jest jasnoczerwony w zielone pionowe paskiczki. Trzeci pasek pomalowano na pomarańczowo w niebieskie gwiazdki. Czwarty pasek jest niebieski w zielone kropki.

Po wykonaniu przez dziecko rysunku terapeuta ponownie czyta opis. Sprawdzana jest poprawność wykonania pracy.

Zgubione przedmioty (karta pracy: C 3.2, strona 30–31)

Zadaniem ucznia jest odszukanie i zapamiętanie nazw przedmiotów ukrytych wśród liści. Przez 20 sekund dziecko przygląda się rysunkowi. Następnie terapeuta zasłania obrazek. Dziecko zapisuje nazwy zapamiętanych przedmiotów. Może je też narysować. Kiedy uzna, że skończyło, ponownie przygląda się rysunkowi i analizuje efekty swojej pracy.

Dla upewnienia się, że wszystkie ukryte przedmioty zostały odnalezione, terapeuta poleca dziecku pokolorowanie obrazka. Teraz uczeń pisze krótkie opowiadanie na temat rysunku.

Rozwiązanie dla nauczycieli: grzebień, widelec, łyżka, butelka, jabłko, gruszka, kostka, maska, agrafka, gwóźdź, klucz, zegarek, moneta, cukierek, gwizdek.

Dorysuj brakujący fragment III (karta pracy: C 3.2, strona 32)

Na karcie pracy zostały umieszczone dwa rysunki jeden pod drugim. Pierwszy jest kompletny, na drugim brakuje fragmentu. Zadaniem ucznia jest zapamiętanie jak największej liczby szczegółów z pierwszego obrazka (w tym czasie nie widzi drugiego rysunku), a następnie uzupełnienie brakującego fragmentu drugiego obrazka. Na przyjrzenie się pierwszemu obrazkowi dziecko ma tyle czasu, ile potrzebuje. Kiedy zasygnalizuje, że może przystąpić do uzupełniania drugiego rysunku, terapeuta zasłania pierwszy obrazek.

1201111

1 Dokończ rysunek I (karta pracy: C 3.2, strona 33)

Zadaniem ucznia jest głośne przeczytanie zdań, zapamiętanie ich i narysowanie tego, co zapamiętał. Zdania może przeczytać kilkakrotnie. W czasie, kiedy uczeń wykonuje rysunek, zdania są zasłonięte.

Po wykonaniu pracy dziecko i terapeuta sprawdzają poprawność wykonania zadania.

Uwaga: Głośne czytanie przez dziecko usprawnia jego technikę czytania, służy też ćwiczeniu pamięci słuchowej. Ćwiczenie to pozwala na utrwalenie pojęć typu: *nad, pod, z prawej strony, z lewej strony*, oraz pojęć typu: *niższy, wyższy, większy, mniejszy*. Sprawdza też poprawność rozumienia tekstu.

2 Ponumeruj rysunki (karta pracy: C 3.2, strona 34)

Zadaniem dziecka jest przeczytanie zdań na głos, zapamiętanie przyporządkowanych im numerów, a następnie ponumerowanie obrazków. W czasie, kiedy dziecko czyta zdania, terapeuta zakrywa obrazki, a kiedy uczeń przystąpi do numerowania obrazków, terapeuta zakrywa zdania.

Uwaga: Głośne czytanie przez dziecko usprawnia jego technikę czytania, służy też ćwiczeniu pamięci słuchowej. Sprawdza również poprawność rozumienia tekstu.

3 Zapamiętaj i opowiedz II (karta pracy: C 3.2, strona 35)

Dziecko uważnie przygląda się obrazkowi. Terapeuta poleca mu zapamiętać jak najwięcej szczegółów. Ma na to tyle czasu, ile potrzebuje. Następnie terapeuta zakrywa rysunek i zadaje uczniowi pytania:

- Ile chmur jest na rysunku?
- Ile choinek znajduje się po lewej stronie domu?
- Ile okien ma dom?
- W którą stronę leci dym z komina domu?
- Ile wianków płynie rzeką?
- Po której stronie domu znajduje się księżyc?
- W jaki sposób ozdobione są wianki płynące po rzece?
- Ile drzew rośnie koło domu?
- Ile kaczek płynie po rzece?
- Ile osób stoi nad rzeką?

Terapeuta zapisuje odpowiedzi. Razem z dzieckiem sprawdza poprawność udzielonych odpowiedzi, ponownie oglądając rysunek. Prosi dziecko o pokolorowanie obrazka, a następnie o opowiedzenie o tym, co widzi. W trakcie opowiadania dziecko używa określeń typu: *po prawej/lewej stronie od... znajduje się..., za, przed, między, nad... znajduje się..., powyżej/poniżej... znajduje się...*

1 Co robią dzieci... (karta pracy: C3.2, strona 36)

Zadaniem dziecka jest głośne przeczytanie zdań i zapamiętanie imion dzieci wykonujących poszczególne czynności. Dziecko czyta zdania tyle razy, ile potrzebuje.

Następnie terapeuta zasłania zdania, a uczeń uzupełnia imiona dzieci pod rysunkami. Terapeuta prosi dziecko o pokolorowanie obrazków.

1 Dorysuj brakujący fragment III (karta pracy: C 3.2, strona 37)

Na karcie pracy znajdują się dwa rysunki jeden pod drugim. Pierwszy jest kompletny, na drugim brakuje fragmentu. Zadaniem ucznia jest zapamiętanie jak największej liczby szczegółów z pierwszego obrazka (w tym czasie nie widzi drugiego rysunku), a następnie uzupełnienie brakującego fragmentu drugiego obrazka. Na przyjrzenie się pierwszemu obrazkowi dziecko ma tyle czasu, ile potrzebuje. Kiedy zasygnalizuje, że może przystąpić do uzupełniania drugiego rysunku, terapeuta zasłania pierwszy obrazek.

1 Zakupy (karta pracy: C 3.2, strona 48)

Uczeń czyta na głos historyjkę zamieszczoną na karcie pracy. Jego zadaniem jest zapamiętanie szczegółów historyjki, a następnie narysowanie (lub napisanie nazw) zakupów w koszykach poszczególnych dzieci.

Jeżeli zajdzie taka potrzeba, dziecko czyta tekst dwu- lub trzykrotnie. Następnie terapeuta zakrywa tekst, a dziecko rysuje poszczególne przedmioty w koszykach dzieci.

Uwaga: Głośne czytanie przez dziecko usprawnia jego technikę czytania, służy też ćwiczeniu pamięci słuchowej. Sprawdza również poprawność rozumienia tekstu.

】 Co pasuje I (karty pracy: C 3.2, strony 41–42)

Dziecko dokładnie przygląda się obrazkowi, ma zapamiętać jak najwięcej szczegółów. Na obejrzenie ilustracji ma tyle czasu, ile potrzebuje. Następnie terapeuta przekręca stronę. Na odwrocie znajduje się 10 małych obrazków, przy czym sześć to fragmenty dużego obrazka. Przy każdym obrazku jest napis „TAK” oraz „NIE”. Uczeń zakreśla „TAK” przy obrazkach, które stanowią fragment dużego obrazka, „NIE” przy tych, które do niego nie pasują.

Terapeuta prosi dziecko o napisanie kilku zdań na temat ilustracji, którą obejrzało.

】 Zapamiętaj i odpowiedz I (karty pracy: C 3.2, strony 43–45)

Uczeń przygląda się rysunkowi i zapamiętuje jak najwięcej szczegółów. Ma na to tyle czasu, ile potrzebuje. Następnie uczeń czyta pytania znajdujące się na kolejnych stronach, zapisuje odpowiedzi w linijkach. Razem z terapeutą sprawdza poprawność udzielonych odpowiedzi.

Prosimy ucznia o pokolorowanie obrazka.

】 Przeczytaj i zapamiętaj I (karta pracy: C 3.2, strona 46)

Zadaniem ucznia jest jednokrotne głośne przeczytanie tekstu i zapamiętanie jak największej liczby szczegółów.

Następnie dziecko głośno czyta umieszczone pod tekstem pytania i warianty odpowiedzi. Wybiera właściwą odpowiedź. Nie zagląda do tekstu. Po udzieleniu odpowiedzi na poszczególne pytania uczeń wyszukuje odpowiedzi w tekście. Odczytuje właściwy fragment.

Jeśli uczeń nie radzi sobie z tym zadaniem, czyta tekst jeszcze raz.

Rozwiązanie dla terapeuty:

1 b), 2 c), 3 a), 4 a), 5 c), 6 b)

Uwaga! Głośne czytanie przez dziecko usprawnia jego technikę czytania, służy też ćwiczeniu pamięci słuchowej. Sprawdza również poprawność rozumienia tekstu.

1 Odczytaj przysłowie I (karta pracy: C 3.2, strona 47)

Każdej literze przyporządkowany jest symbol. Zadaniem ucznia jest zapamiętanie układu liter i symboli. Następnie, widząc jedynie symbole, dziecko odczytuje zaszyfrowane hasło – popularne przysłowie polskie. Zapisuje je w kratkach pod symbolami. Tabela z literami musi być w tym czasie zasłonięta.

Na zapamiętanie liter i przyporządkowanych im symboli dziecko ma tyle czasu, ile potrzebuje. Dla ułatwienia zapamiętywania litery zostały ułożone w kolejności alfabetycznej.

Jeżeli uczeń nie może poradzić sobie z tym zadaniem, tabela z literami może być widoczna.

Rozwiązanie dla terapeuty:

„Mowa jest srebrem, a milczenie złotem”.

1 Dorysuj brakujący fragment IV (karta pracy: C 3.2, strona 48)

W karcie pracy zostały umieszczone dwa rysunki jeden pod drugim. Pierwszy jest kompletny, na drugim brakuje fragmentu.

Zadaniem ucznia jest zapamiętanie jak największej liczby szczegółów z pierwszego obrazka (w tym czasie nie widzi drugiego rysunku), a następnie uzupełnienie brakującego fragmentu drugiego obrazka. Na przyjrzenie się pierwszemu obrazkowi dziecko ma 30 sekund. Kiedy zasygnalizuje, że może przystąpić do uzupełniania drugiego rysunku, terapeuta zasłania pierwszy obrazek.

】 Dokończ rysunek II (karta pracy: C 3.2, strona 47)

Uczeń głośno czyta tekst i stara się zapamiętać jak najwięcej szczegółów. Jeśli zaistnieje taka potrzeba, zdania może przeczytać dwu- lub trzykrotnie. Następnie zadaniem dziecka jest dokończenie rysunku zgodnie z zapamiętanymi z tekstu informacjami. Kiedy dziecko wykonuje rysunek, tekst jest zasłonięty.

Po wykonaniu pracy uczeń i terapeuta sprawdzają poprawność wykonania zadania.

Uwaga: ćwiczenia tego typu, poza ćwiczeniem pamięci wzrokowej, usprawniają też technikę czytania, poprawność rozumienia tekstu, pamięć słuchową.

】 Co przybyło I (karta pracy: C 3.2, strona 48)

Dziecko ogląda obrazek. Ma zapamiętać jak najwięcej szczegółów. Ma na to tyle czasu, ile potrzebuje. Terapeuta zasłania rysunek, następnie pokazuje uczniowi drugi obrazek, na którym przybyły trzy elementy – zadaniem dziecka jest ich wskazanie.

Terapeuta poleca dziecku pokolorowanie drugiego obrazka i w linijkach umieszczonych poniżej napisanie kilku zdań na temat ilustracji.

】 Łąka (karta pracy: C 3.2, strona 49)

Uczeń jednokrotnie czyta tekst. Stara się zapamiętać szczegóły. Dziecko wykonuje rysunek w oparciu o zapamiętane informacje. Kiedy uczeń rysuje, tekst jest zasłonięty. Po wykonaniu pracy uczeń i terapeuta sprawdzają poprawność wykonania ćwiczenia.

Jeśli dziecko nie radzi sobie z zadaniem, czyta tekst jeszcze raz.

Uwaga: Głośne czytanie przez dziecko usprawnia jego technikę czytania, służy też ćwiczeniu pamięci słuchowej. Ćwiczenie to pozwala na utrwalenie pojęć typu: nad, pod, z prawej strony, z lewej strony, oraz pojęć typu: niższy, wyższy, większy, mniejszy. Sprawdza też poprawność rozumienia tekstu. Wykonywanie ćwiczeń tego typu kształtuje też umiejętność selekcjonowania informacji – oddzielenie informacji istotnych od nieistotnych.

1) Przeczytaj i zapamiętaj II (karta pracy: C 3.2, strony 50–51)

Uczeń jednokrotnie głośno czyta tekst. Ma zapamiętać jak najwięcej szczegółów. Następnie czyta umieszczone pod tekstem pytania i w zamieszczonych pod każdym pytaniem liniijkach zapisuje odpowiedź.

Po udzieleniu odpowiedzi uczeń wyszukuje odpowiedni fragment w tekście i sprawdza poprawność wykonanej pracy. Odczytuje głośno właściwy fragment.

Uwaga: Głośne czytanie tekstów usprawnia technikę czytania, ćwiczy pamięć słuchową. Sprawdza również poprawność rozumienia przeczytanego tekstu.

1) Ukryte przedmioty II (karta pracy: C 3.2, strona 52)

Zadaniem ucznia jest odszukać i zapamiętać nazwy 10 przedmiotów rozpoczynających się sylabą wa-. Są one ukryte wśród innych przedmiotów.

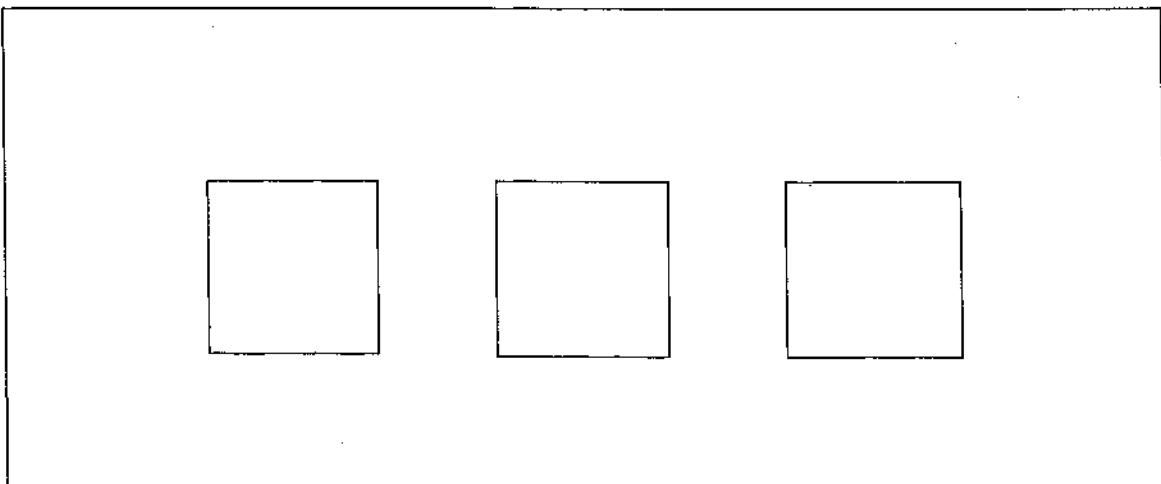
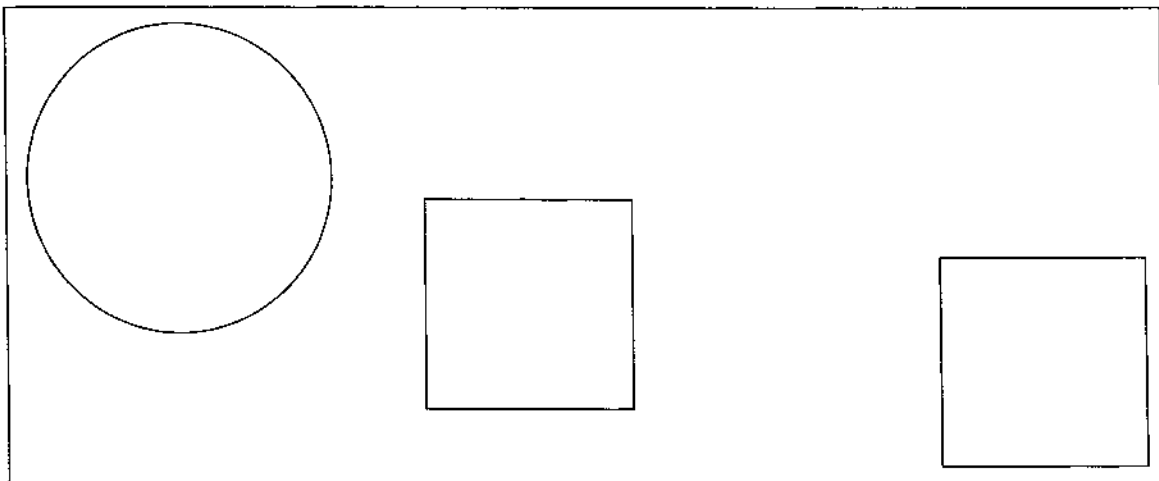
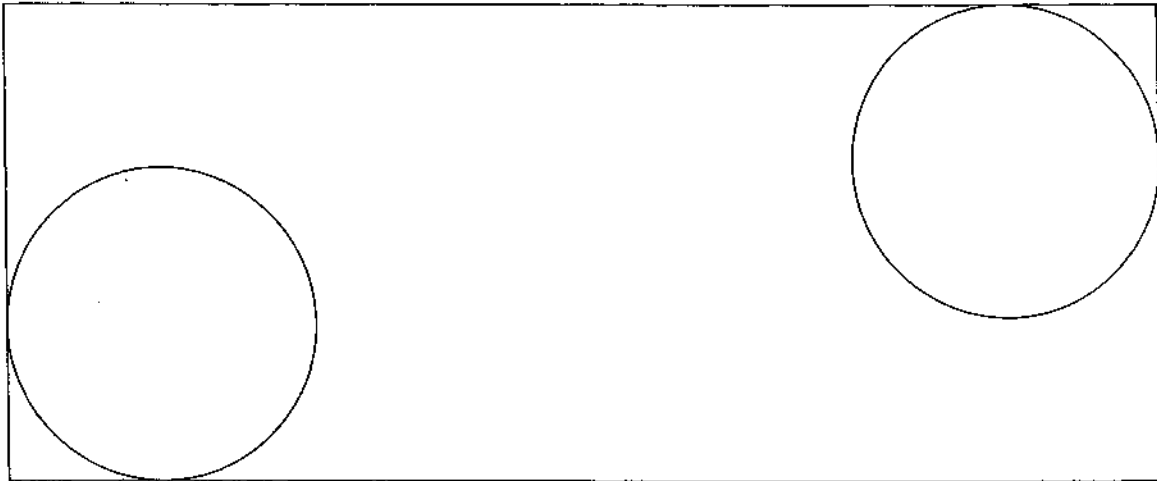
Dziecko przygląda się obrazkowi przez minutę i zapisuje nazwy zapamiętanych przedmiotów. Terapeuta zasłania obrazek.

Rozwiązanie dla terapeuty: waga, wazon, wagon, wachlarz, walet (karta), walizka, wanna, warga, wałka, warkocz.

Zapamiętywanie wzorów (ćwiczenie: C 3.1, strona 1)

1 Popatrz uważnie na rysunek. Postaraj się zapamiętać to, co widzisz. Terapeuta prześle Ci polecenie.

WP112008

Zapamiętywanie liter (ćwiczenie: C 3.1, strona 3)

Uważnie przyjrzyj się literom. Przeczytaj je na głos. Teraz postaraj się je zapamiętać w takiej kolejności, w jakiej są napisane. Kiedy już to zrobisz, napisz je z pamięci.

A R U

A R U B A

A R U B A N E

A R U B A N E G A

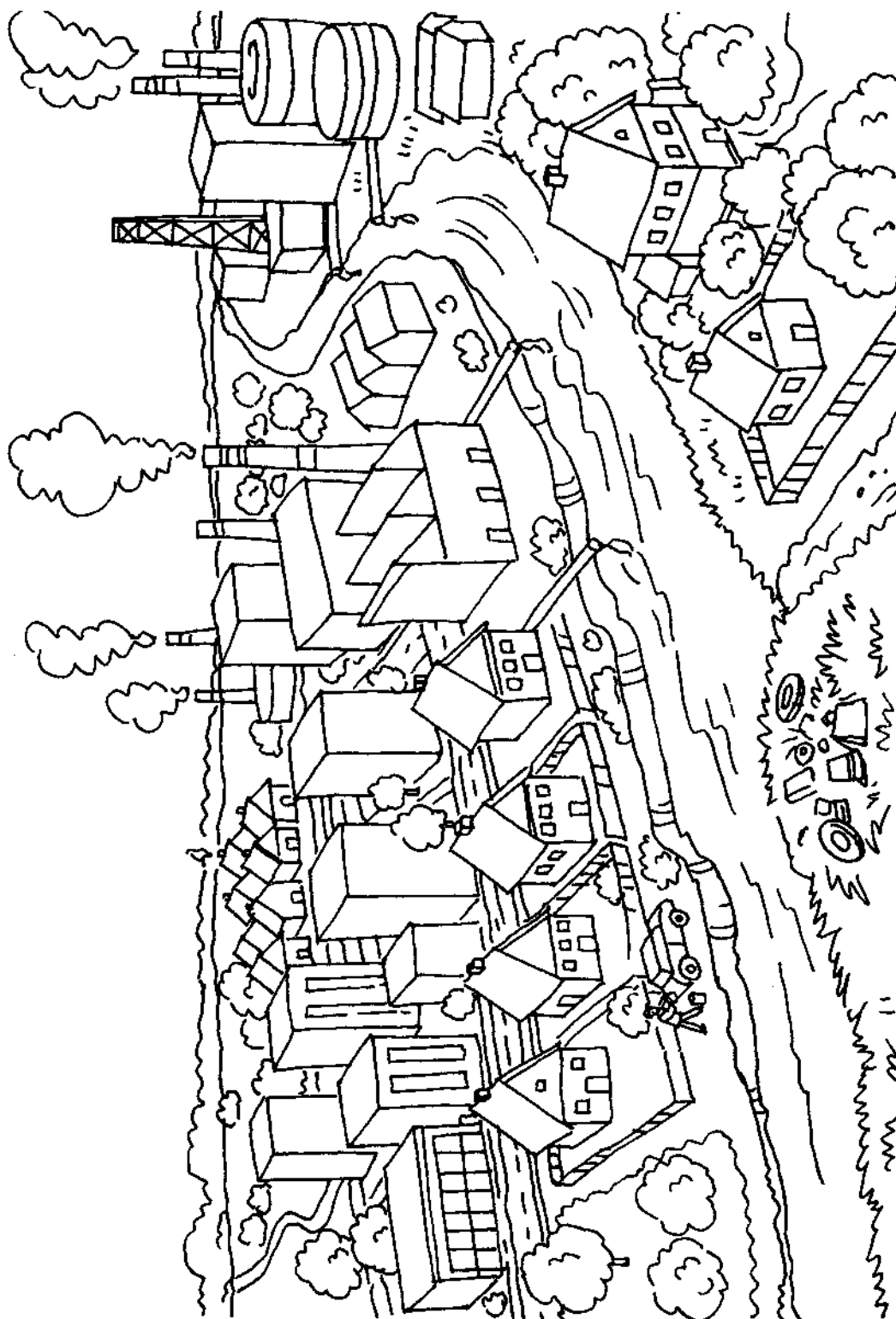
A R U B A N E G A W U

Area with horizontal lines for writing practice.

Zapamiętaj jak najwięcej szczegółów (ćwiczenie: C 3.1, strona 3)

1 Uważnie przyjrzyj się obrazkowi. Postaraj się zapamiętać jak najwięcej szczegółów. Opowiedz o tej ilustracji.

WP-112008

Ciągi wyrazów (ćwiczenie: C 3.1, strona 3)

Uważnie przeczytaj wyrazy. Postaraj się je zapamiętać. Kiedy uznasz, że już zapamiętałeś, zakryj je i napisz w zeszycie z pamięci.

LALKA KLOCKI MIŚ UKŁADANKI

CZAPKA SZALIK RĘKAWICZKI PŁASZCZ
KURTKA KOŻUCH

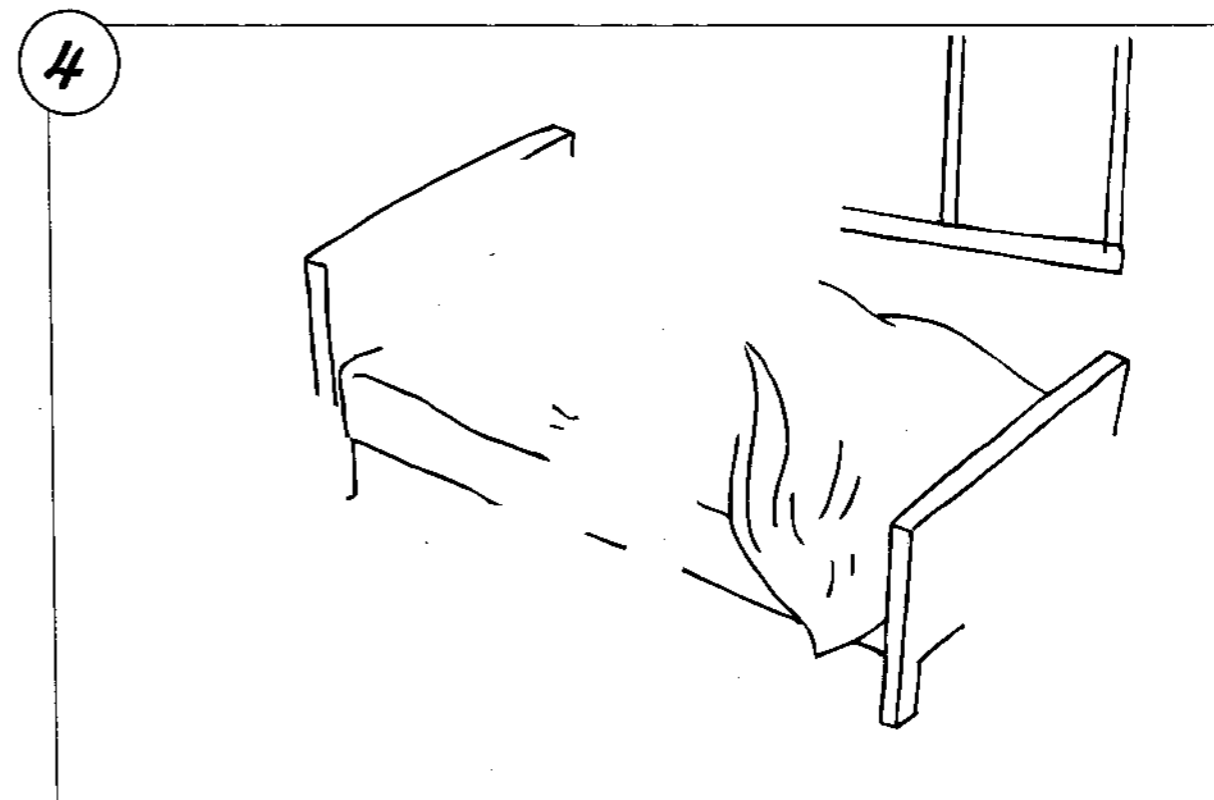
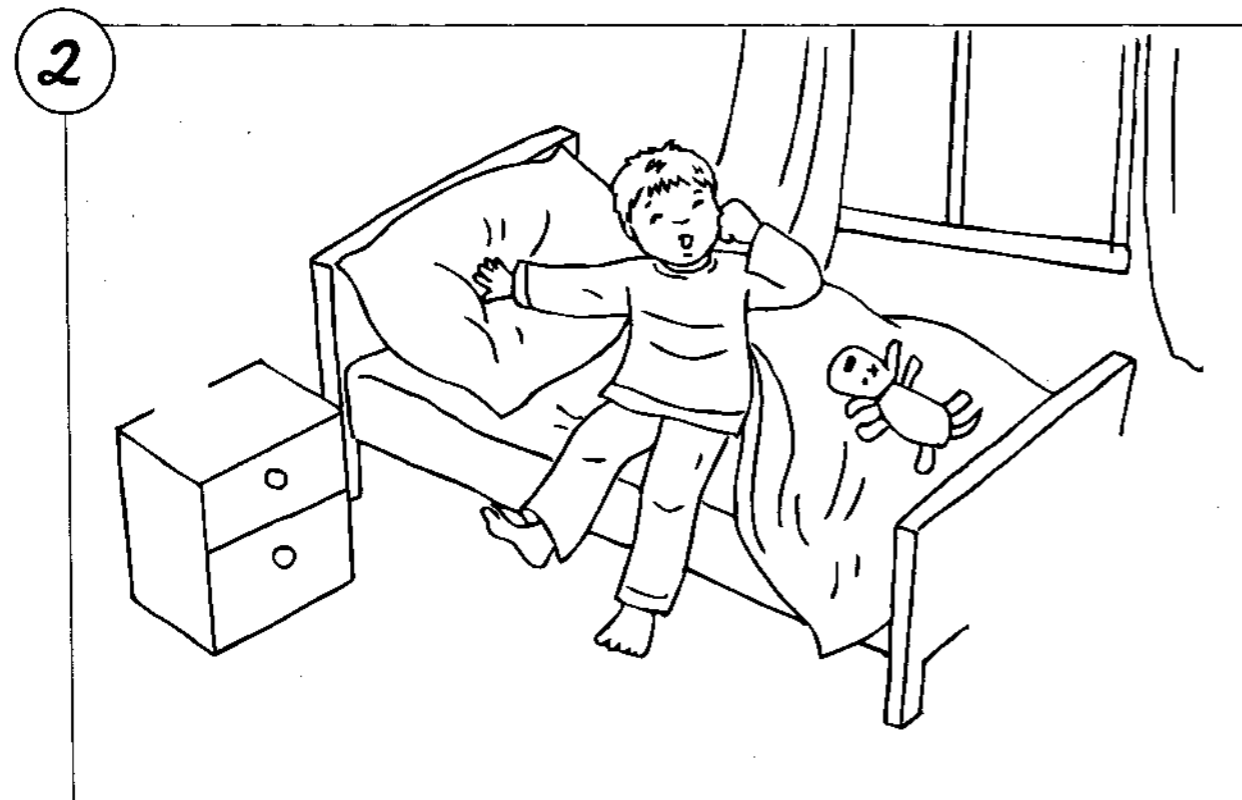
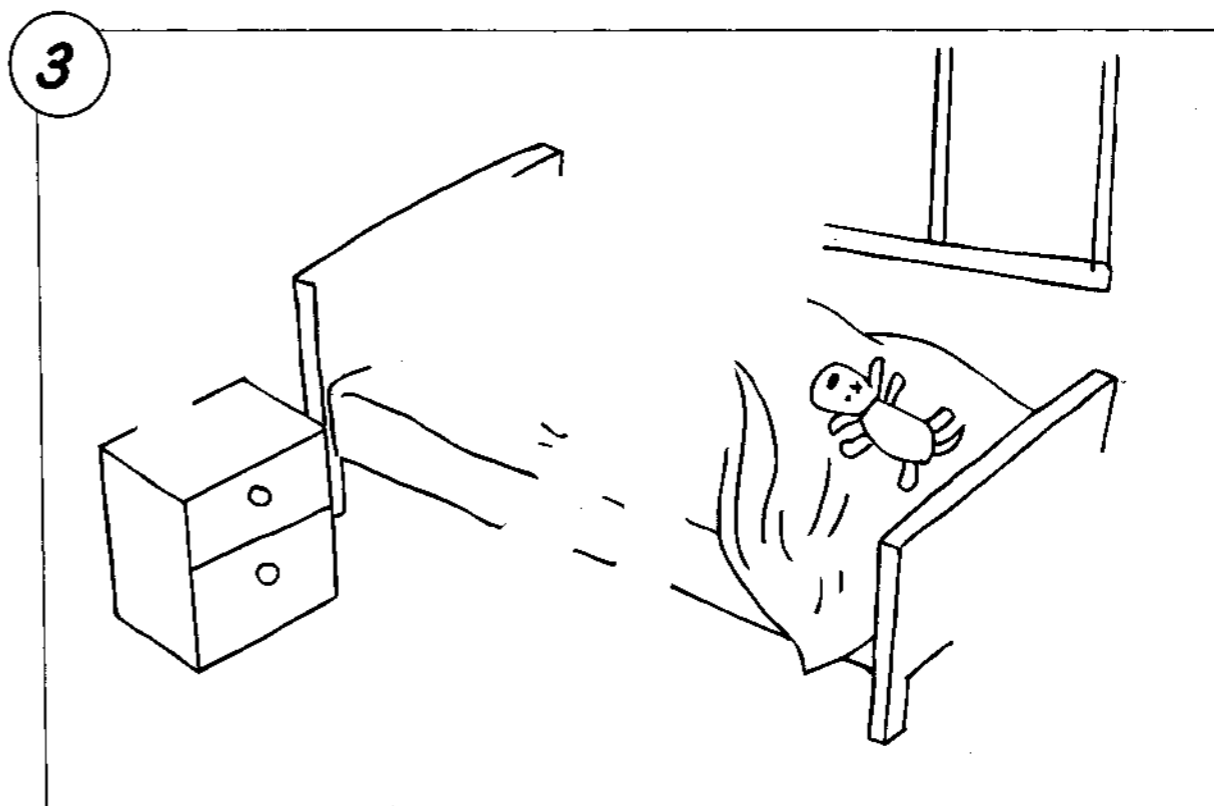
SZKOŁA LEKCJE DZWONEK UCZNIOWIE
NAUCZYCIELE PRZERWA KREDA TABLICA

LATO WAKACJE MORZE GÓRY JEZIORA
WĘDRÓWKA SŁOŃCE PLECAK NAMIOT
ŚPIWÓR OGNISKO GRILL WYPOCZYNEK

Czego brakuje na rysunkach II (ćwiczenie: C 3.1, strona 4)

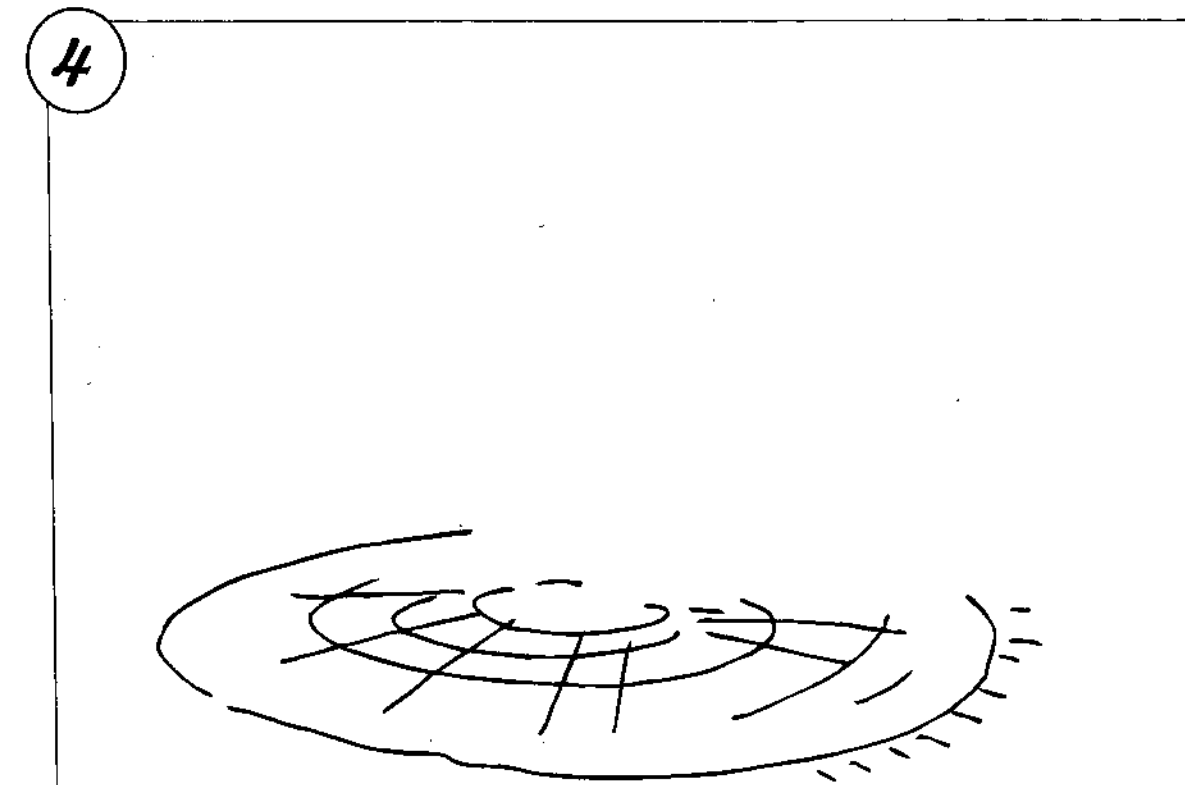
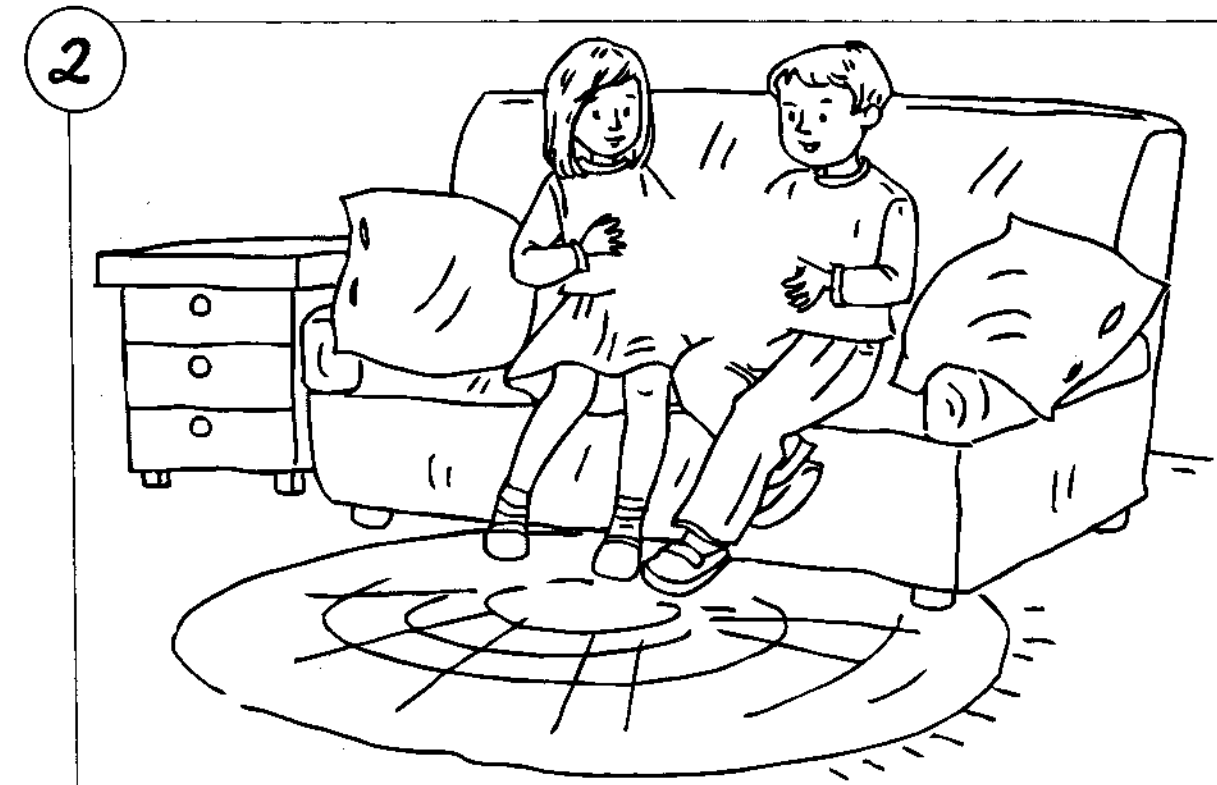
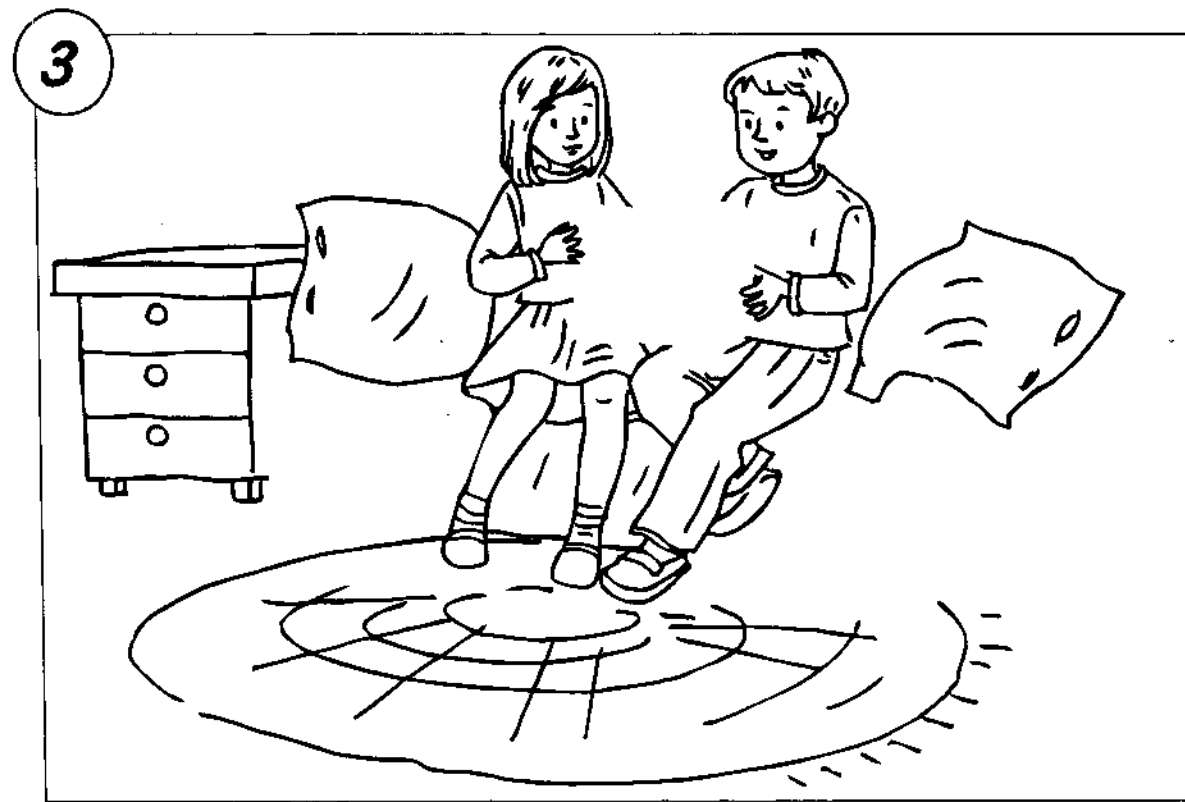
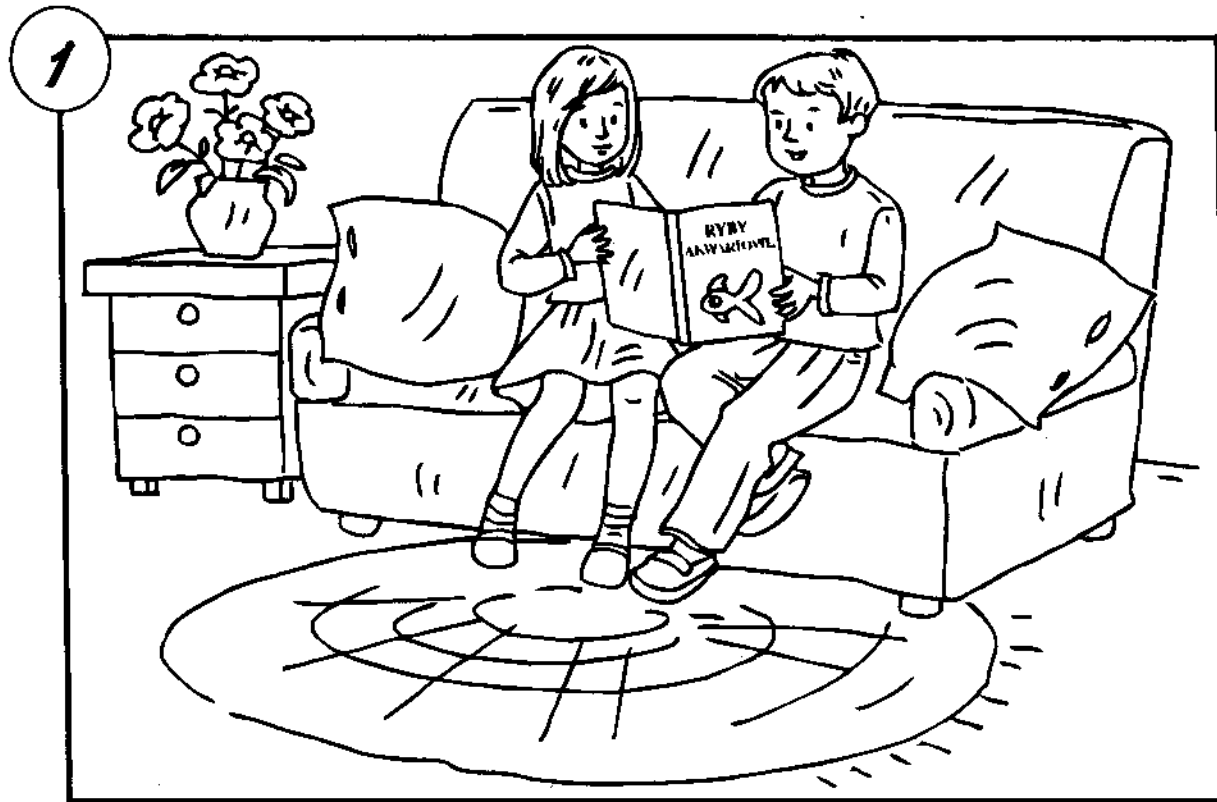
1 Dokładnie przyjrzyj się pierwszemu obrazkowi. Na każdym następnym będzie brakowało pewnych elementów. Dorysuj je.

0210509

Czego brakuje na rysunkach I (ćwiczenie: C 3.1, strona 4)

1 Dokładnie przyjrzyj się pierwszemu obrazkowi. Na każdym następnym będzie brakowało pewnych elementów. Dorysuj je.

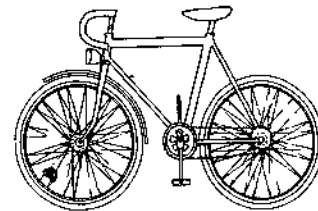
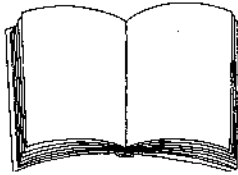
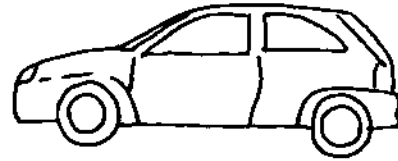
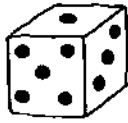
02U0509

Zapamiętaj przedmioty (ćwiczenie: C 3.1, strona 6)

Poniżej narysowanych jest 10 przedmiotów. Przyjrzyj się im uważnie, nazwij je, zapamiętaj, w jakiej kolejności zostały narysowane. Masz na to tyle czasu, ile Ci potrzeba.

A teraz w linijkach poniżej obrazków napisz nazwy tych przedmiotów z pamięci. Postaraj się nie zmieniać ich kolejności.

02U0509

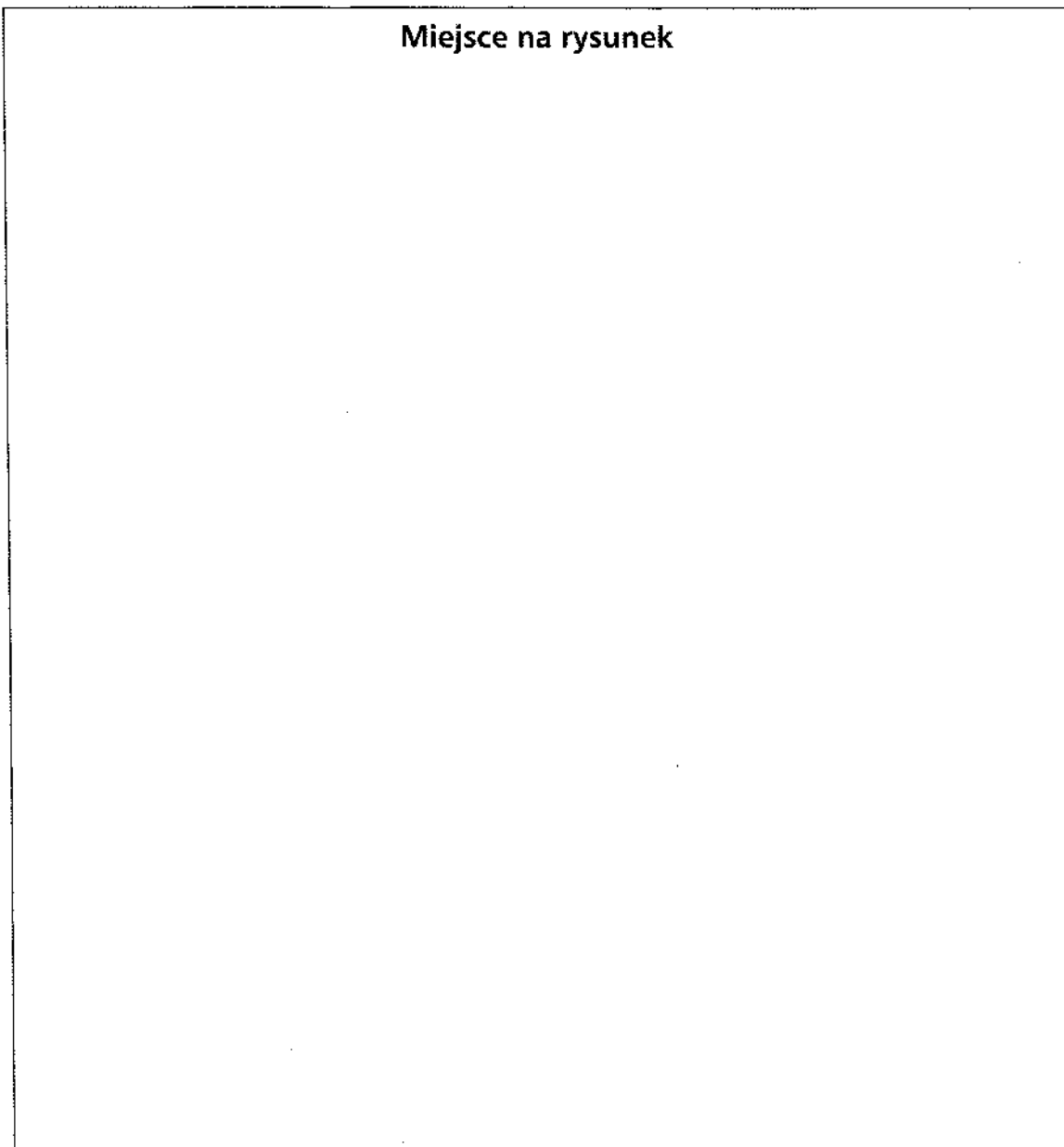
Narysuj obrazek I (ćwiczenie: C 3.1, strona 6)

Przeczytaj uważnie tekst. Zapamiętaj jak najwięcej szczegółów i narysuj obrazek poniżej tekstu. Napisz imiona dzieci. Po zakończeniu rysowania sprawdź, czy o niczym nie zapomniłeś.

Ania i Jacek bawią się na łące nad rzeką. Rzucają do siebie czerwoną piłkę. Krysia siedzi pod drzewem i czyta książkę. Janek łowi ryby. Świeci słońce. Po niebie leci samolot. Na łące rosną żółte i różowe kwiaty, nad kwiatami latają dwa niebieskie motyle.

Miejsce na rysunek

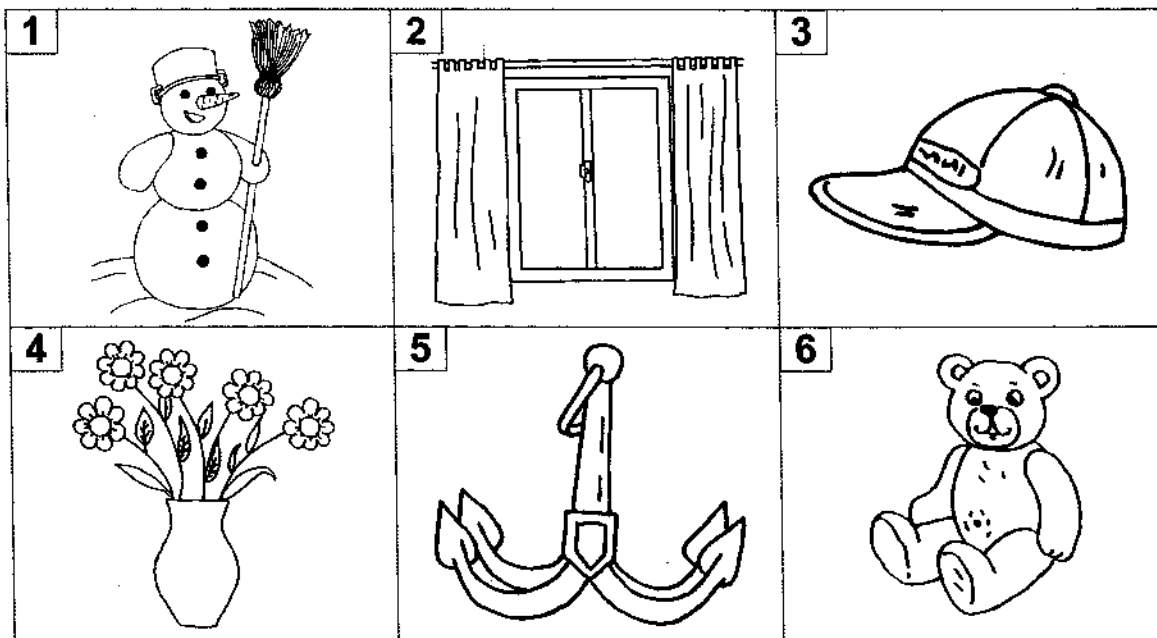

02U0509

Gdzie znajduje się... (ćwiczenie: C 3.1, strona 7)

1 Uważnie przyjrzyj się obrazkom. Zapamiętaj, jakie numery mają poszczególne przedmioty.

A teraz odpowiedz na pytania:

- Pod jakim numerem znajduje się kotwica?
- Co znajduje się pod numerem 3?

Napisz zdania (opowiadanie) z wyrazami z ćwiczenia.

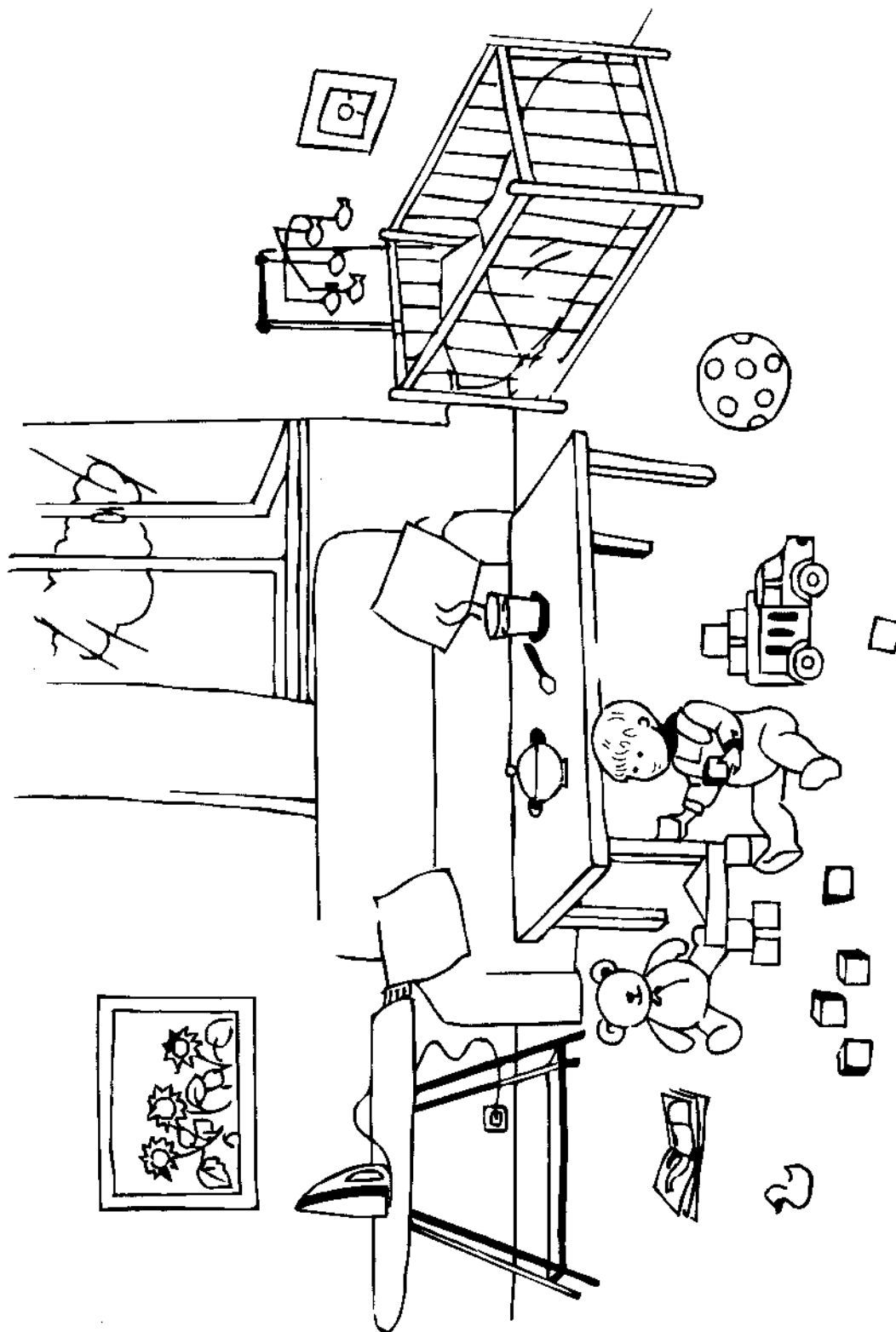
05U0210

Zapamiętaj jak najwięcej szczegółów II (ćwiczenie: C 3.1, strona 7)

- 1 Uważnie przyjrzyj się obrazkowi. Postaraj się zapamiętać jak najwięcej szczegółów. Masz na to tyle czasu, ile potrzebujesz. Opowiedz o tej ilustracji. Następnie napisz o niej kilka zdań. Pokoloruj obrazek.

05U0210

Zapamiętaj zdania I (ćwiczenie: C 3.1, strona 8)

Przeczytaj uważnie zdania. Zapamiętaj je. Napisz je z pamięci w linijkach zamieszczonych poniżej.

1. Adaś i Kasia jedzą lody.

2. Wczoraj była piękna pogoda.

3. Warzywa i owoce są bardzo zdrowe.

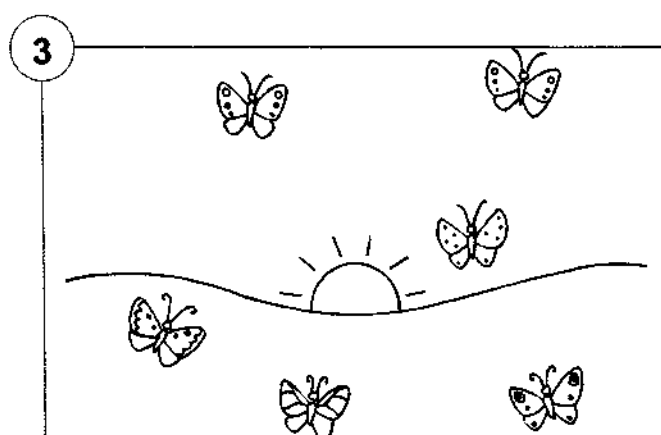
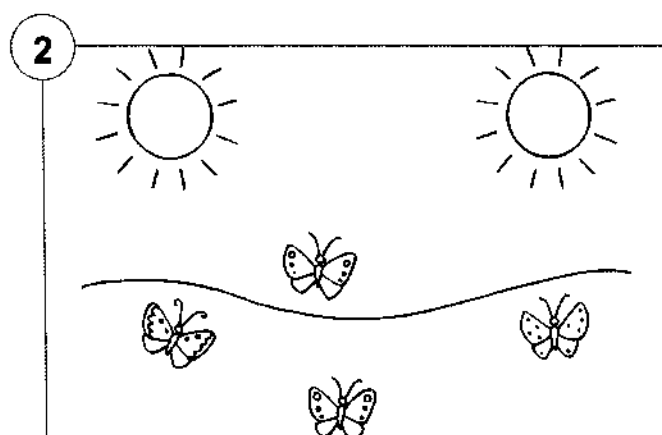
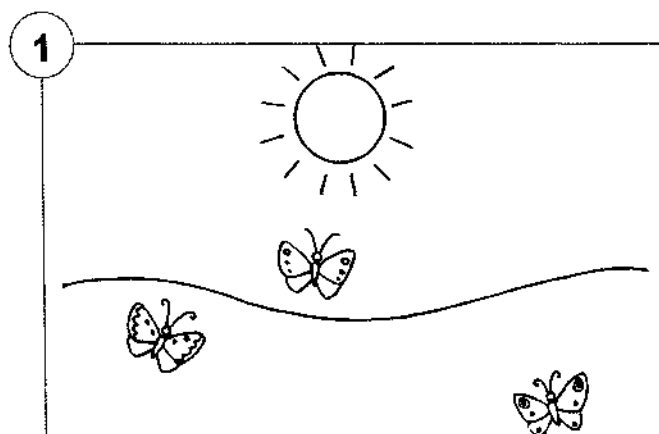
4. Andrzej chce śpiewać w szkolnym chórze.

5. W sobotę pojedę z mamusią na wycieczkę nad morze.

Ile...? (ćwiczenie: C 3.1, strona 8)

1 Uważnie przyjrzyj się tym obrazkom. Zapamiętaj jak najwięcej szczegółów. Masz na to tyle czasu, ile potrzebujesz.

A teraz powiedz, ile motylików znajduje się na obrazku numer 2? Pokoloruj jeden z obrazków.

Ciągi wyrazów II (ćwiczenie: C 3.1, strona 8)

Przeczytaj uważnie wyrazy. Zapamiętaj je. Kiedy uznasz, że już zapamiętałeś, zakryj je i napisz w liniach umieszczonych poniżej. Następnie uzasadnij pisownię tych wyrazów. Napisz z nimi opowiadanie.

KOMPUTER KSIĄŻKA ŁÓŻKO

SAMOCHÓD GRZĄDKI TALERZ

ZEGARMISTRZ SKÓRA KOSZULA

PÓŁNOC KSIĘŻYC KALENDARZ

SUSZA WRÓŻBA KRZYŻÓWKA

05U0210

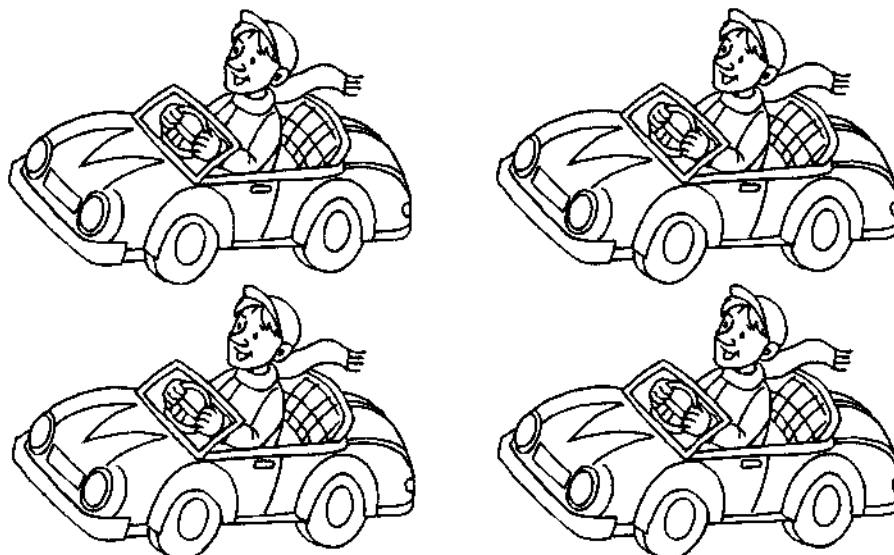

Wyścigi samochodowe (ćwiczenie: C 3.1, strona 8)

1 Przeczytaj uważnie tekst. Zapamiętaj szczegóły. Tekst możesz przeczytać kilka razy.

W wyścigach samochodowych wystartowały cztery samochody w różnych kolorach. Każdy samochód prowadził kierowca w innym kolorze kombinezonu. Pierwszy samochód był zielony, drugi – czerwony. Trzeci samochód był niebieski, a czwarty – żółty. Kombinezon pierwszego kierowcy, zielonego samochodu, miał kolor żółty. W drugim, czerwonym samochodzie siedział kierowca w zielonym ubraniu. W trzecim, niebieskim samochodzie, był kierowca w czerwonym kombinezonie, a w czwartym, żółtym – w kombinezonie niebieskim.

A teraz pokoloruj samochody i kombinezony kierowców w odpowiedni sposób.

Napisz historyjkę na temat wyścigów samochodowych. Uwzględnij informacje zawarte w tekście.

Ułóż zdania z sylab (ćwiczenie: C 3.1, strona 9)

Przeczytaj sylaby. Ułóż z nich wyrazy, zapamiętaj całe zdanie i zapisz je z pamięci w linijce umieszczonej poniżej. Na zapamiętanie zdania masz tyle czasu, ile potrzebujesz. Po napisaniu każdego zdania sprawdź, czy napisałeś je poprawnie.

E la no si ku cy ki.

Dziś świe ci słoń ce.

Ja nek ło wi ry by w sta wie.

A nia czy ta cie ka we ksią żki.

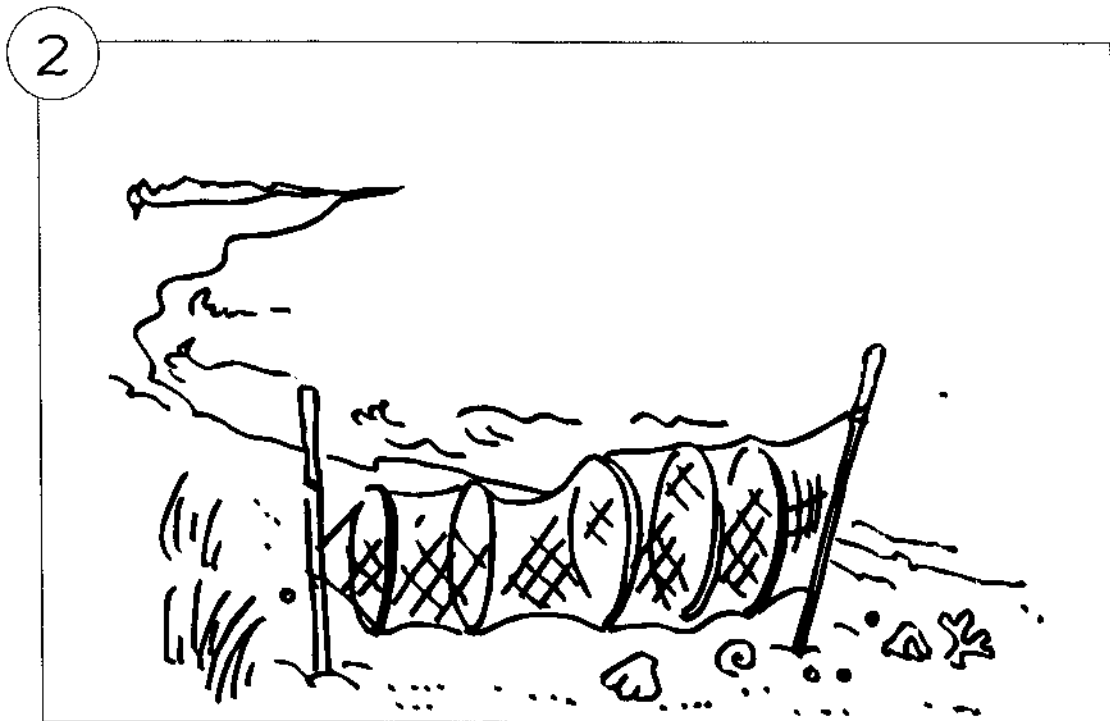
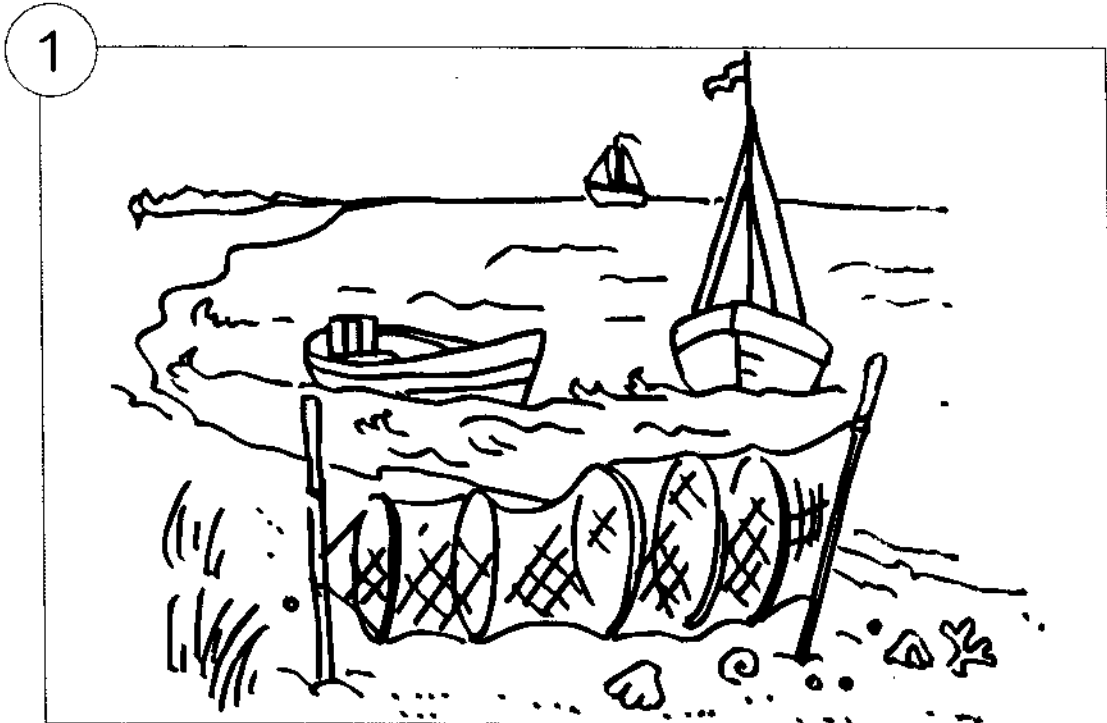
Bab cia pra su je ko szu le.

Mo je bu ty są nie wy god ne.

Dorysuj brakujący fragment I (ćwiczenie: C 3.1, strona 9)

- 1 Przyjrzyj się pierwszemu obrazkowi. Zapamiętaj jak najwięcej szczegółów. A teraz uzupełnij brakujący fragment drugiego obrazka.

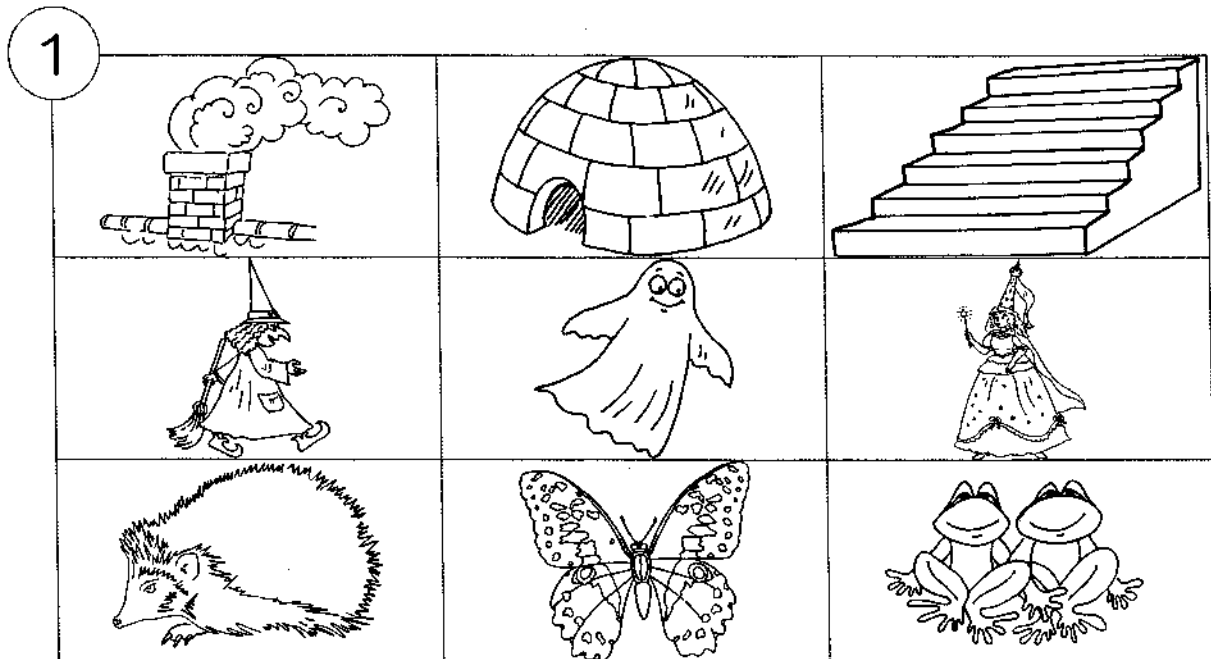

07U0910

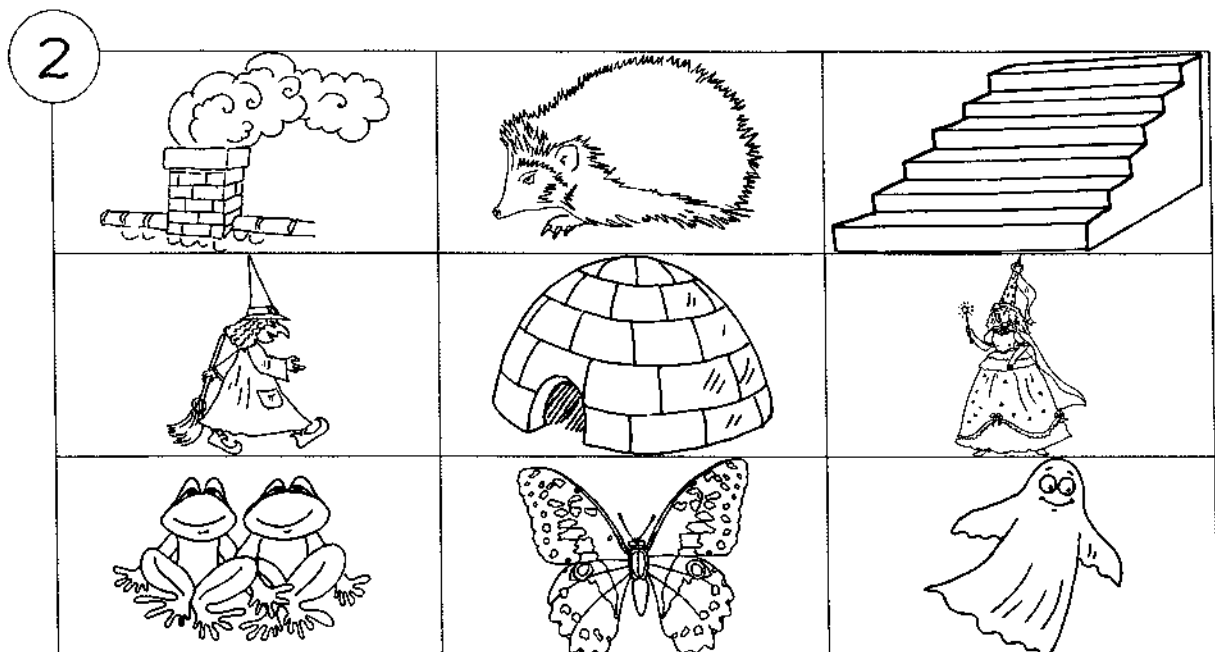

Co się zmieniło VI (ćwiczenie: C 3.1, strona 9)

1 W pierwszym diagramie umieszczonych jest 9 obrazków. Głośno je nazwij i dokładnie zapamiętaj ich położenie. Masz na to tyle czasu, ile potrzebujesz. Następnie popatrz na rysunki znajdujące się w drugim diagramie. Powiedz, czy ułożone są tak samo, jak w pierwszym, czy coś się zmieniło.

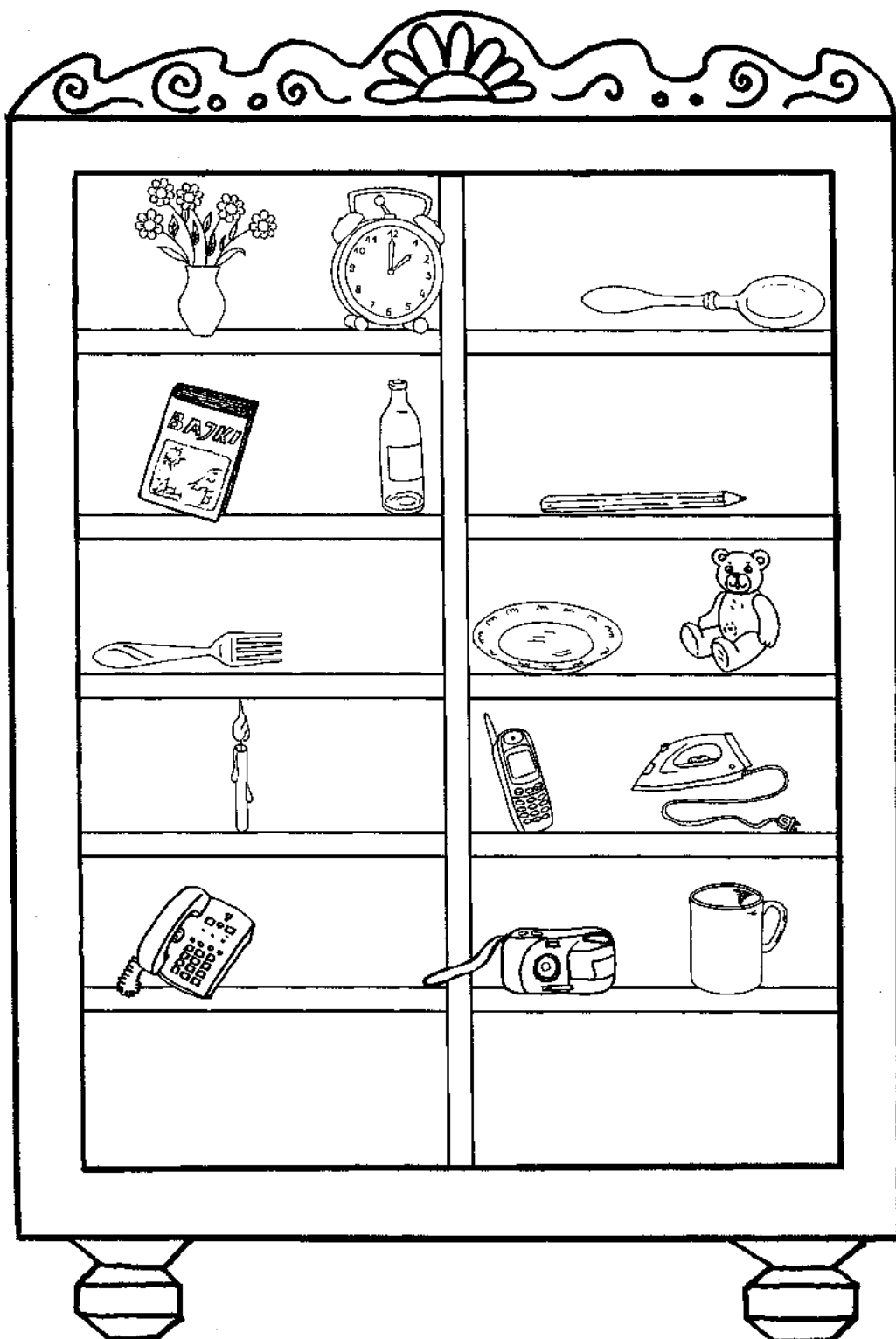
07U0910

Zapamiętaj jak najwięcej szczegółów III (ćwiczenie: C 3.1, strona 9)

1 Bardzo uważnie przyjrzyj się rysunkowi i zapamiętaj, co i gdzie stoi na półkach. Masz na to tyle czasu, ile potrzebujesz. Następnie przejdź do karty „Zapamiętaj jak najwięcej szczegółów IV”.

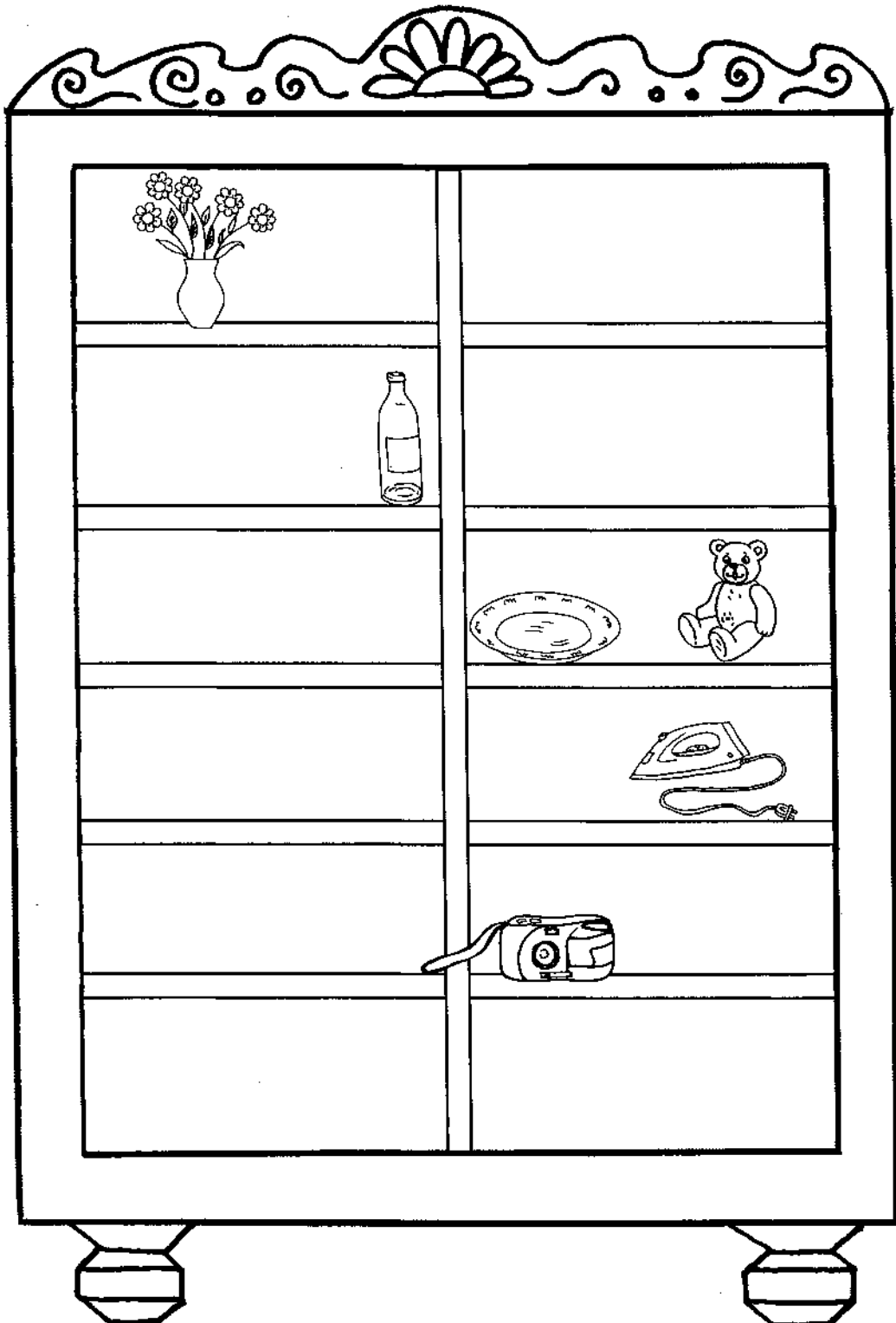

07U0910

Zapamiętaj jak najwięcej szczegółów IV (ćwiczenie: C 3.1, strona 9)

1 Na poniższym rysunku dorysuj te przedmioty, których brakuje z obrazka z karty „Zapamiętaj jak najwięcej szczegółów III”.

07U6010

Co się zmieniło VI (ćwiczenie: C 3.1, strona 10)

1 W pierwszym diagramie znajduje się 12 różnych określeń. Przeczytaj je głośno, a następnie zapamiętaj ich dokładne położenie. Masz na to tyle czasu, ile potrzebujesz. Następnie popatrz na wyrazy znajdujące się w drugim diagramie. Powiedz, czy napisy są ułożone tak samo, jak w pierwszym, czy coś się zmieniło. Ułóż zdania (lub opowiadanie) z określeniami znajdującymi się w diagramach.

1

ciemna noc	błyszczące gwiazdy	bezchmurne niebo	upalny dzień
wspaniała przygoda	wesoła zabawa	udane wakacje	duże niebezpieczeństwo
torba podróżna	kręta droga	długa podróż	dzika przyroda

07U0910

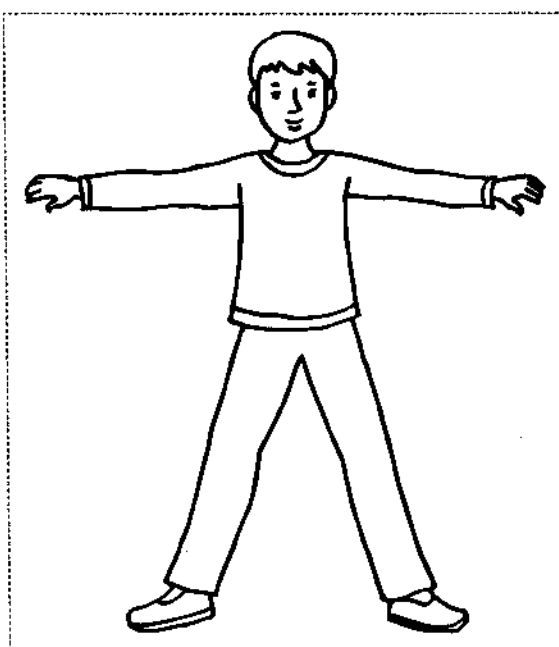
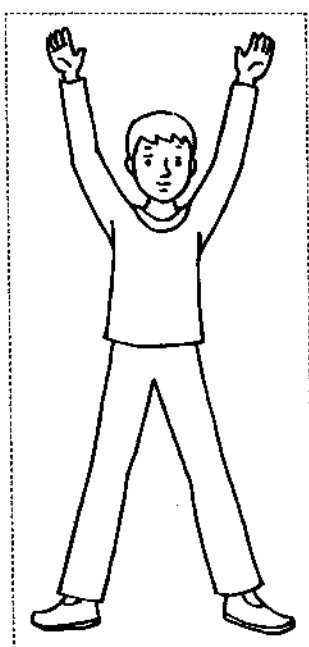
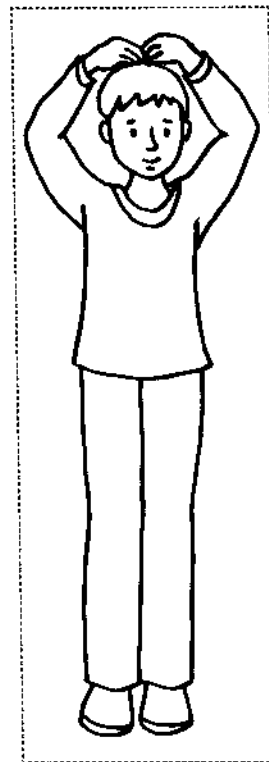
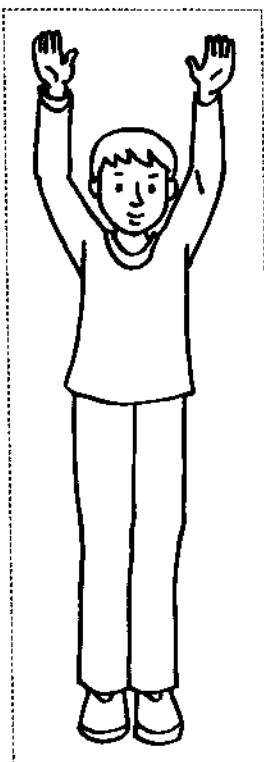
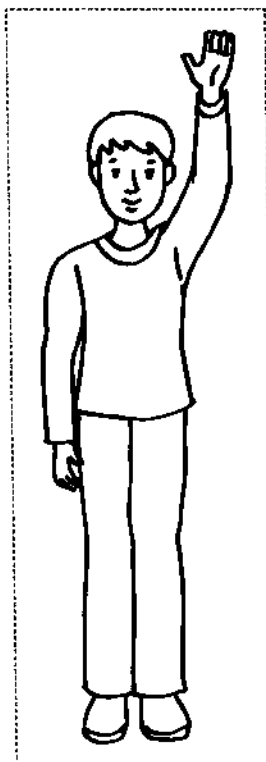
2

ciemna noc	błyszczące gwiazdy	bezchmurne niebo	upalny dzień
wspaniała przygoda	wesoła zabawa	duże niebezpieczeństwo	kręta droga
torba podróżna	długa podróż	dzika przyroda	udane wakacje

Pokaż pozycję, jaką widzisz na obrazku (ćwiczenie: C 3.1, strona 11)

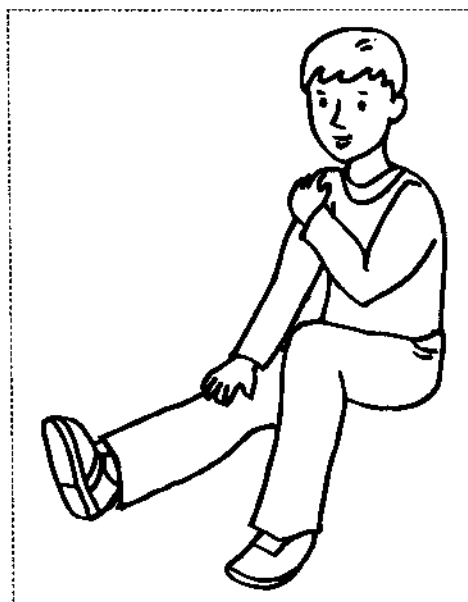
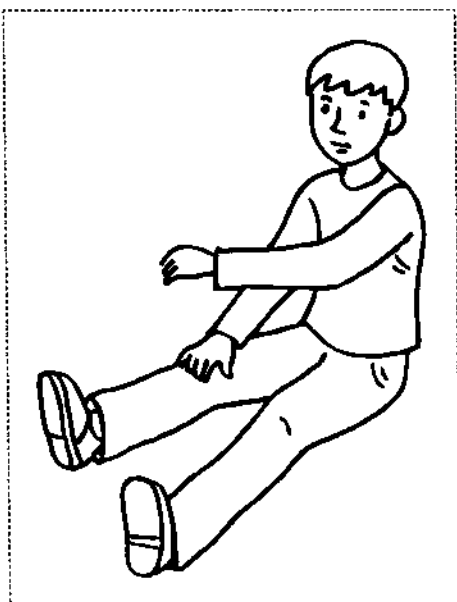
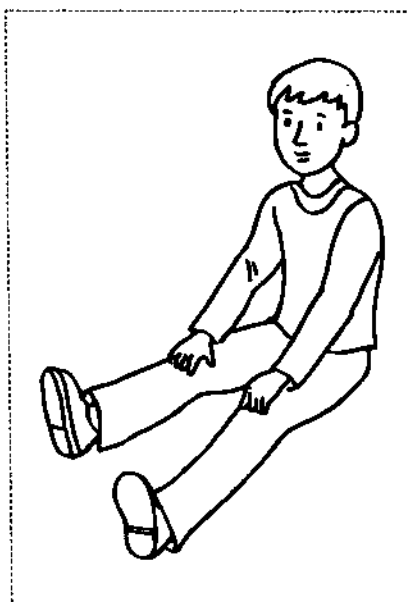
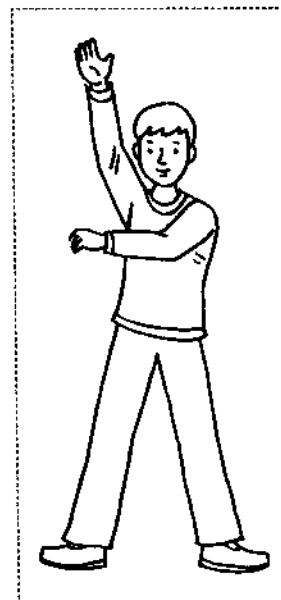
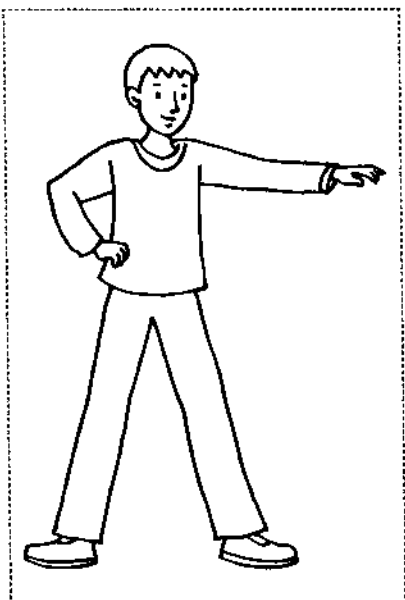
 Zaraz zobaczysz obrazek, na którym narysowany jest człowiek w jakiejś pozycji. Przez chwilę będziesz się przyglądać tej ilustracji. Twoim zadaniem jest przyjąć taką samą pozycję jak na obrazku. Pamiętaj, że jeśli narysowana postać będzie miała uniesioną prawą rękę, ty również masz podnieść prawą rękę.

09U0211

Pokaż pozycję, jaką widzisz na obrazku (ćwiczenie: C 3.1, strona 11), cd.

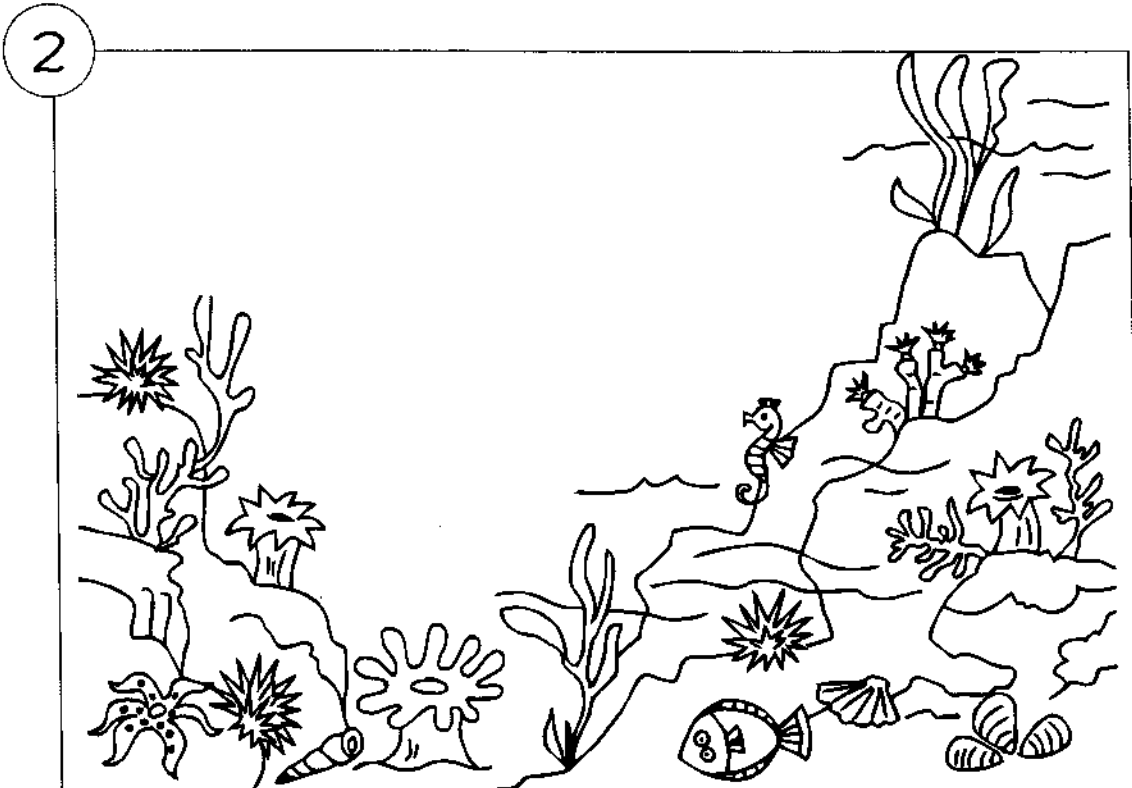
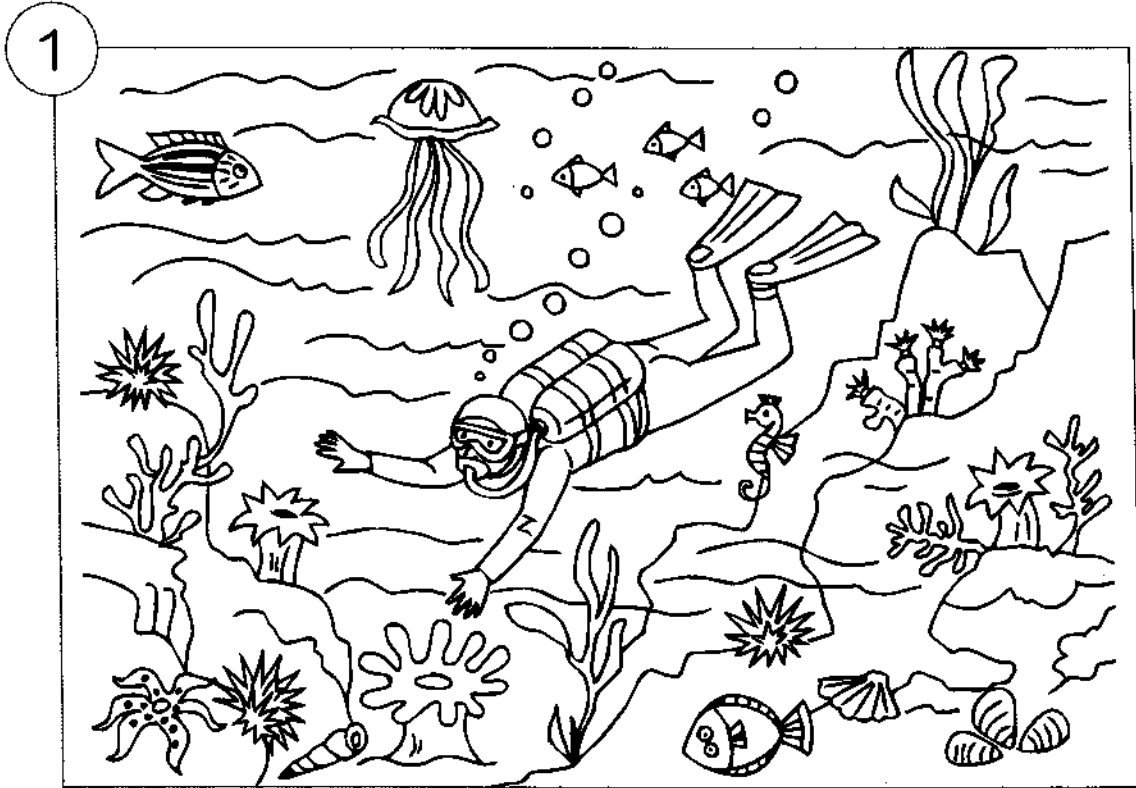

09J0211

Dorysuj brakujący fragment II (ćwiczenie: C 3.1, strona 11)

1 Dokładnie przyjrzyj się pierwszemu obrazkowi. Zapamiętaj jak najwięcej szczegółów. A teraz uzupełnij brakujący fragment drugiego obrazka.

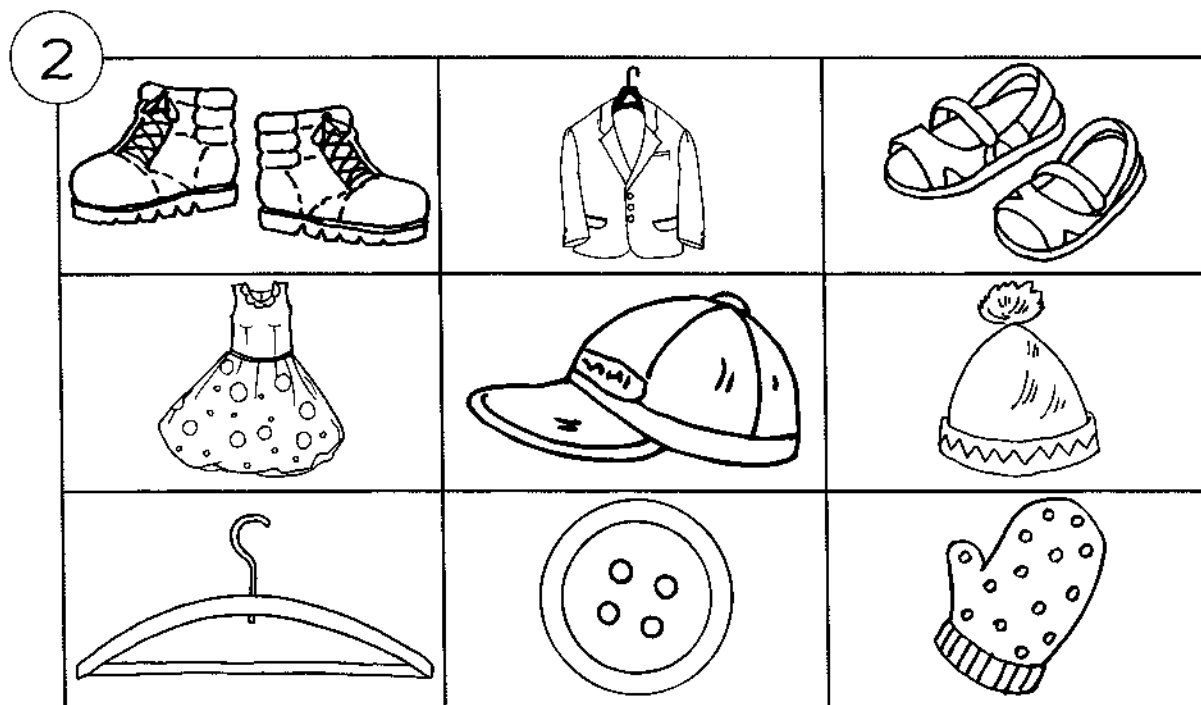
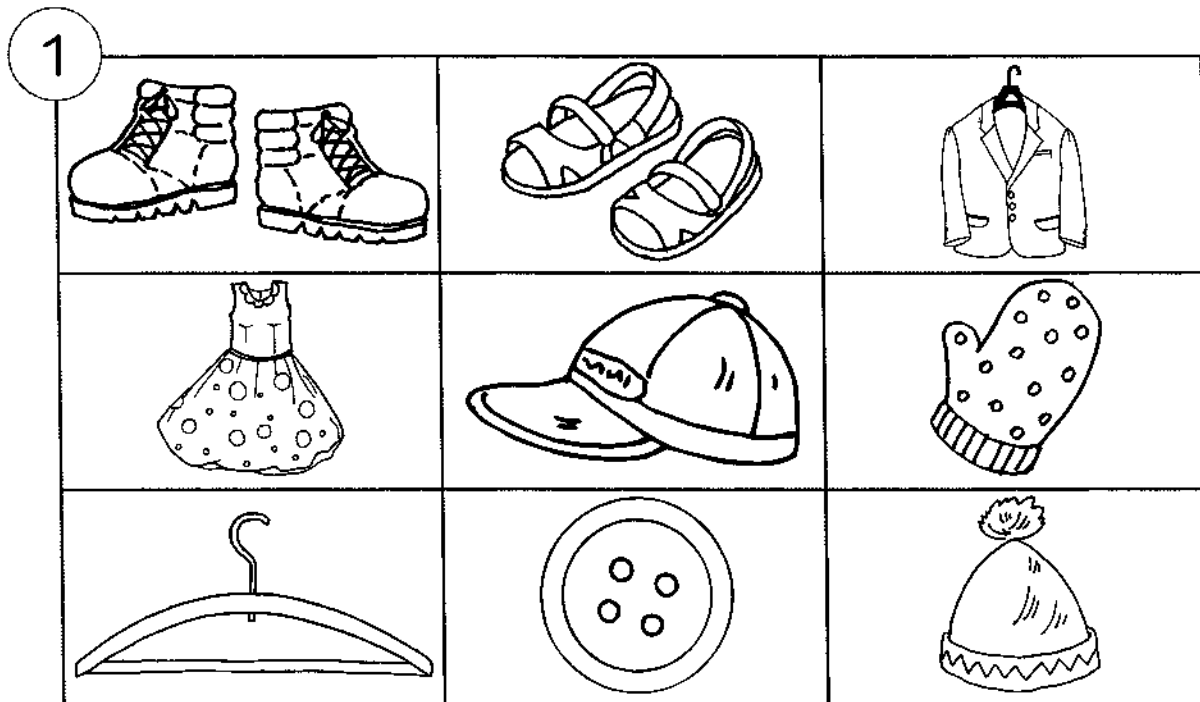

09U0211

Co się zmieniło VII (ćwiczenie: C 3.1, strona 11)

1 W pierwszym diagramie narysowanych jest 9 przedmiotów. Głośno je nazwij. A teraz dokładnie zapamiętaj ich położenie w diagramie. Masz na to tyle czasu, ile potrzebujesz. Następnie popatrz na rysunki znajdujące się w drugim diagramie. Powiedz, czy przedmioty są ułożone tak samo jak w pierwszym diagramie, czy coś się zmieniło.

09U0211

Odczytaj wyrazy I (ćwiczenie: C 3.1, strona 12)

Każdej literze przyporządkowany jest określony symbol. Twoim zadaniem jest zapamiętanie układu liter i symboli. Następnie, widząc jedynie symbole, odczytaj wyrazy (tabelka z literami musi być w tym czasie zasłonięta). Na zapamiętanie liter i przyporządkowanych im symboli masz tyle czasu, ile potrzebujesz. Dla ułatwienia zapamiętywania litery zostały ułożone w kolejności alfabetycznej.

A	D	M	O	P	S	Y

--	--	--	--

--	--	--

--	--	--	--

--	--	--

--	--	--	--

--	--	--	--

--	--	--

09U0211

Odczytaj wyrazy I (ćwiczenie: C 3.1, strona 12), cd.

♥	😊	☀	🎵
---	---	---	---

П	🎵	♥	🎵
---	---	---	---

♥	🎵	☄	🎵
---	---	---	---

☄	🎵	П
---	---	---

♥	🎵	П	🎵
---	---	---	---

😊	☄	🎵	☀
---	---	---	---

A teraz napisz krótkie opowiadanie, wykorzystując wszystkie odgadnięte wyrazy. Może to być bajka, kryminał, fantastyka... – wybór należy do ciebie.

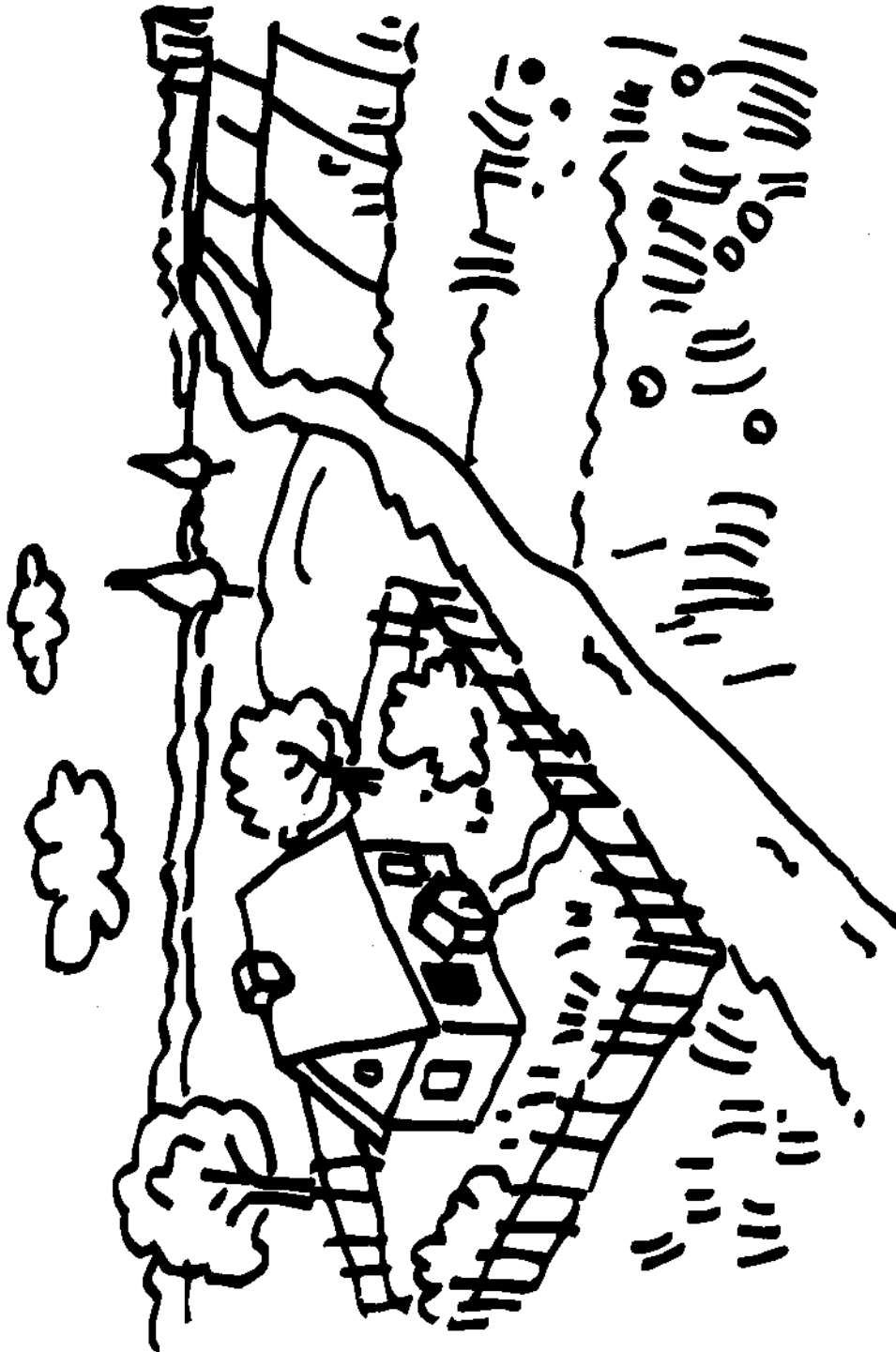
09U0211

Zapamiętaj i opowiedz I (ćwiczenie: C 3.1, strona 13)

Uważnie przyjrzyj się obrazkowi. Postaraj się zapamiętać jak najwięcej szczegółów. Masz na to tyle czasu, ile potrzebujesz.

Teraz odpowiedz na pytania, które zada ci terapeuta. Obejrzyj obrazek jeszcze raz i sprawdź, czy udzieliłeś poprawnych odpowiedzi. Następnie pokoloruj obrazek i opowiedz o tym, co widzisz na rysunku.

Kolory (ćwiczenie: C 3.1, strona 13)

1 W tabelkach zostały umieszczone nazwy kolorów. Przeczytaj je głośno. Wyobraź sobie jakieś przedmioty (np. owoce) w wymienionych kolorach. Zapamiętaj kolory oraz kolejność, w jakiej występują, a następnie wpisz je do pustej tabelki. Sprawdź, czy poprawnie wykonałeś ćwiczenie.

a)

czerwony	pomarańczowy	zielony	żółty
niebieski	biały	fioletowy	czarny

b)

biały	brązowy	czerwony	szary
różowy	pomarańczowy	granatowy	fioletowy
czarny	niebieski	żółty	zielony

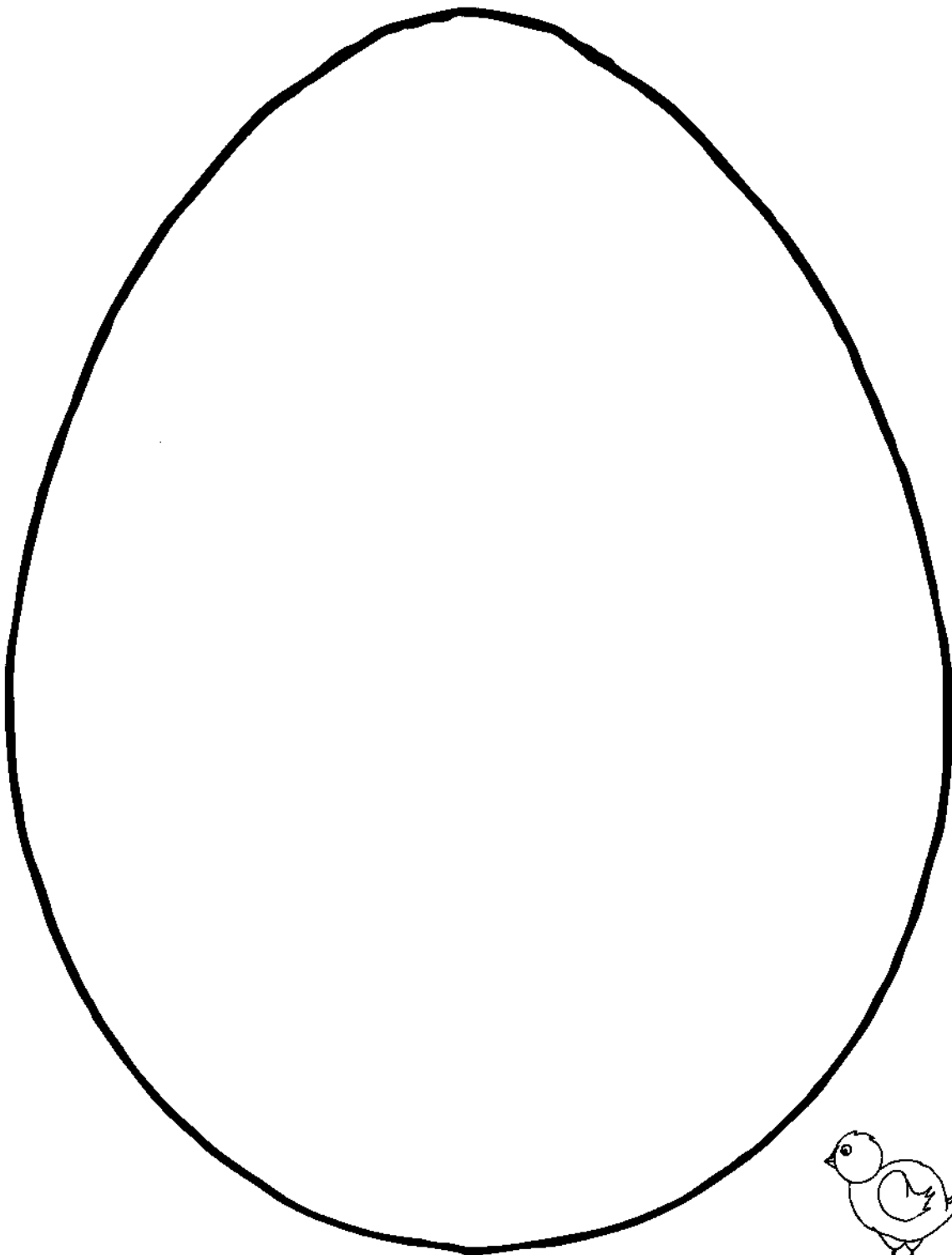
1201111

Pisanka (ćwiczenie: C 3.1, strona 13)

Uważnie wysłuchaj opisu pisanki, który przeczyta ci terapeuta. Zapamiętaj wszystkie szczegóły i z pamięci narysuj pisankę. Następnie jeszcze raz słuchając opisu, sprawdź, czy poprawnie wykonałeś zadanie.

1201111

Zgubione przedmioty (ćwiczenie: C 3.1, strona 14)

- 1 Dzieci bawiły się w parku. Kiedy biegały, z kieszeni powypadały im różne przedmioty. Zastłoniły je leżące w parku liście. Pomóż dzieciom je odnaleźć. Uważnie przyjrzyj się rysunkowi przez 20 sekund. Odszukaj i zapamiętaj nazwy zagubionych przedmiotów.

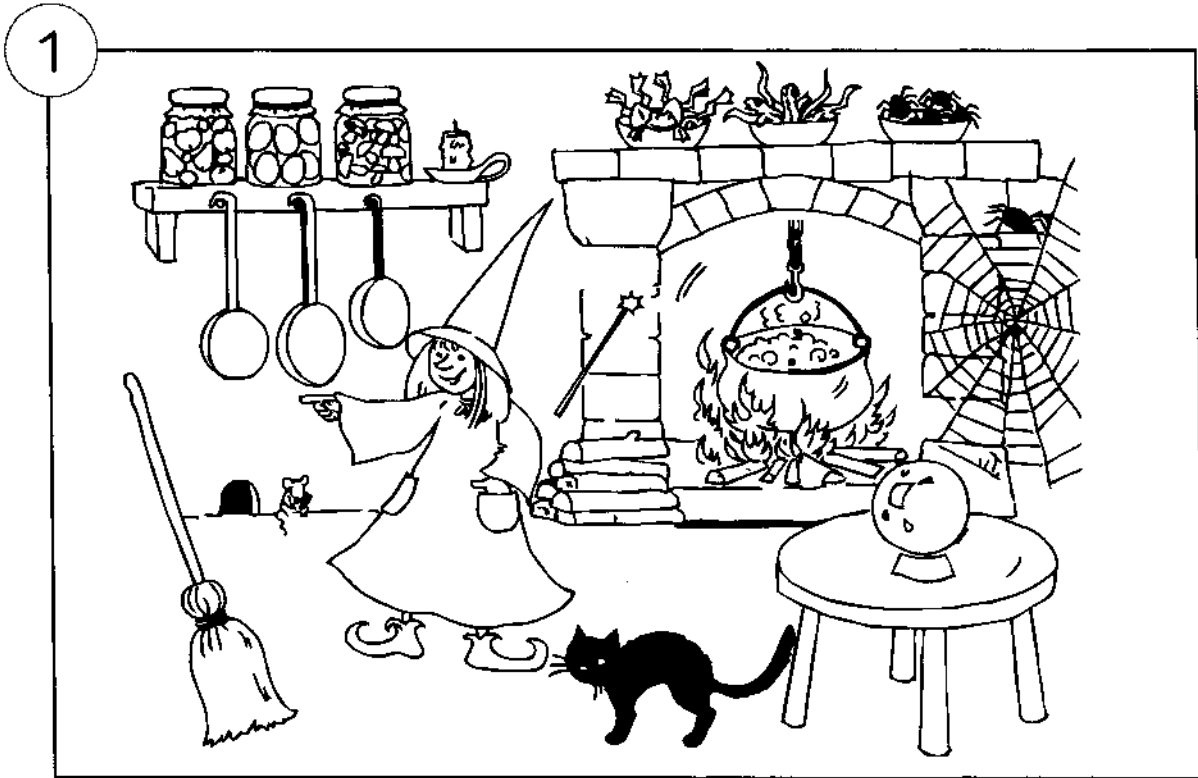

1201111

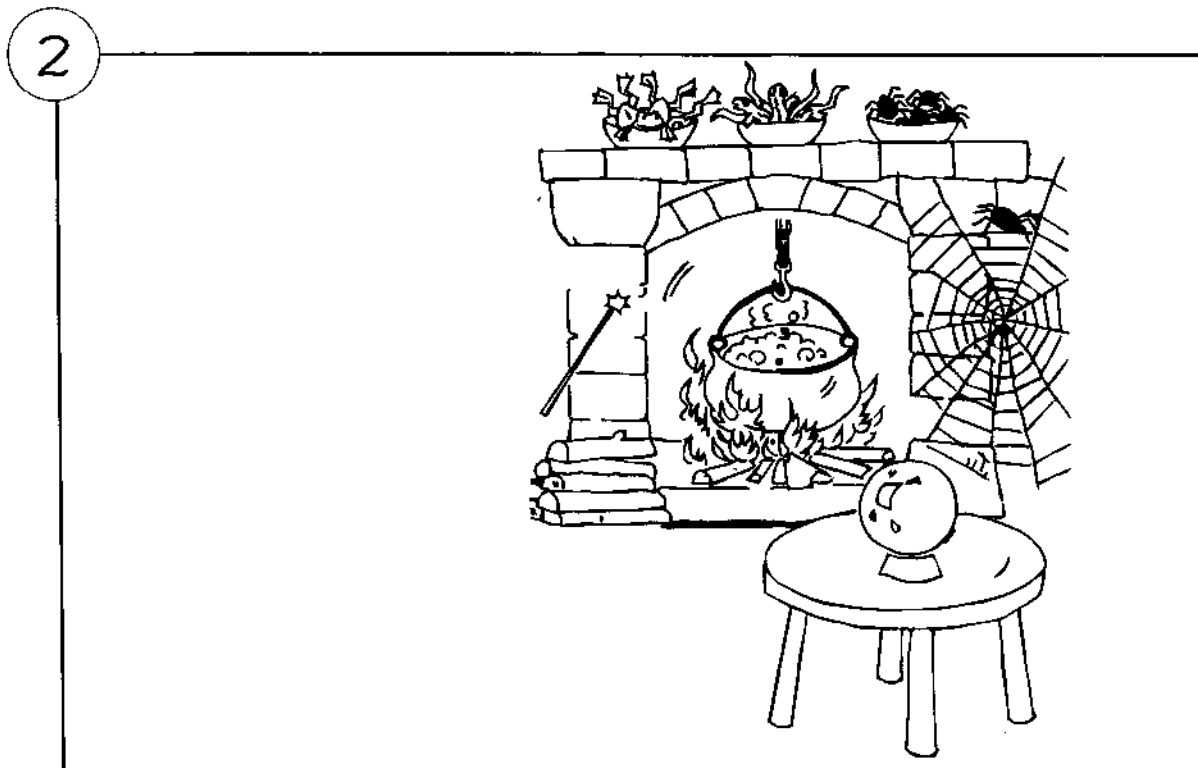

Dorysuj brakujący fragment III (ćwiczenie: C 3.1, strona 14)

- 1 Uważnie przyjrzyj się pierwszemu obrazkowi. Postaraj się zapamiętać jak najwięcej szczegółów. Masz na to tyle czasu, ile potrzebujesz. Następnie uzupełnij brakujący fragment drugiego obrazka.

1201111

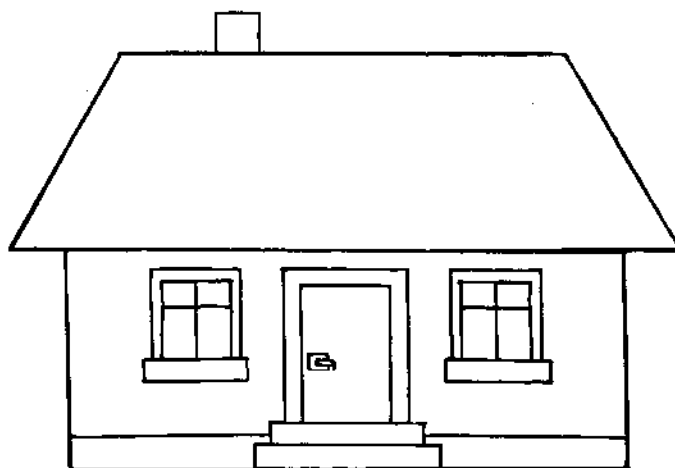

Dokończ rysunek I (ćwiczenie: C 3.1, strona 15)

Głośno przeczytaj zdania. Zapamiętaj je. Dokończ obrazek, rysując to, co zapamiętałeś. Następnie sprawdź, czy poprawnie wykonałeś zadanie.

1. Po prawej stronie domu rośnie drzewo. Drzewo jest wyższe od domu.
2. Na drzewie siedzą obok siebie dwa ptaki.
3. Obok drzewa, po prawej jego stronie, stoi dziewczynka.
4. Dziewczynka bawi się z psem, rzuca mu patyk.
5. Od drzwi domu, w prawą stronę, biegnie ścieżka.
6. Z lewej strony domu, na niebie, znajdują się obok siebie dwie chmurki. Chmurka po prawej stronie jest mniejsza.
7. Dym z komina leci w prawą stronę.
8. Po lewej stronie domu rosną różne kwiaty. Jedne są wyższe, inne niższe.

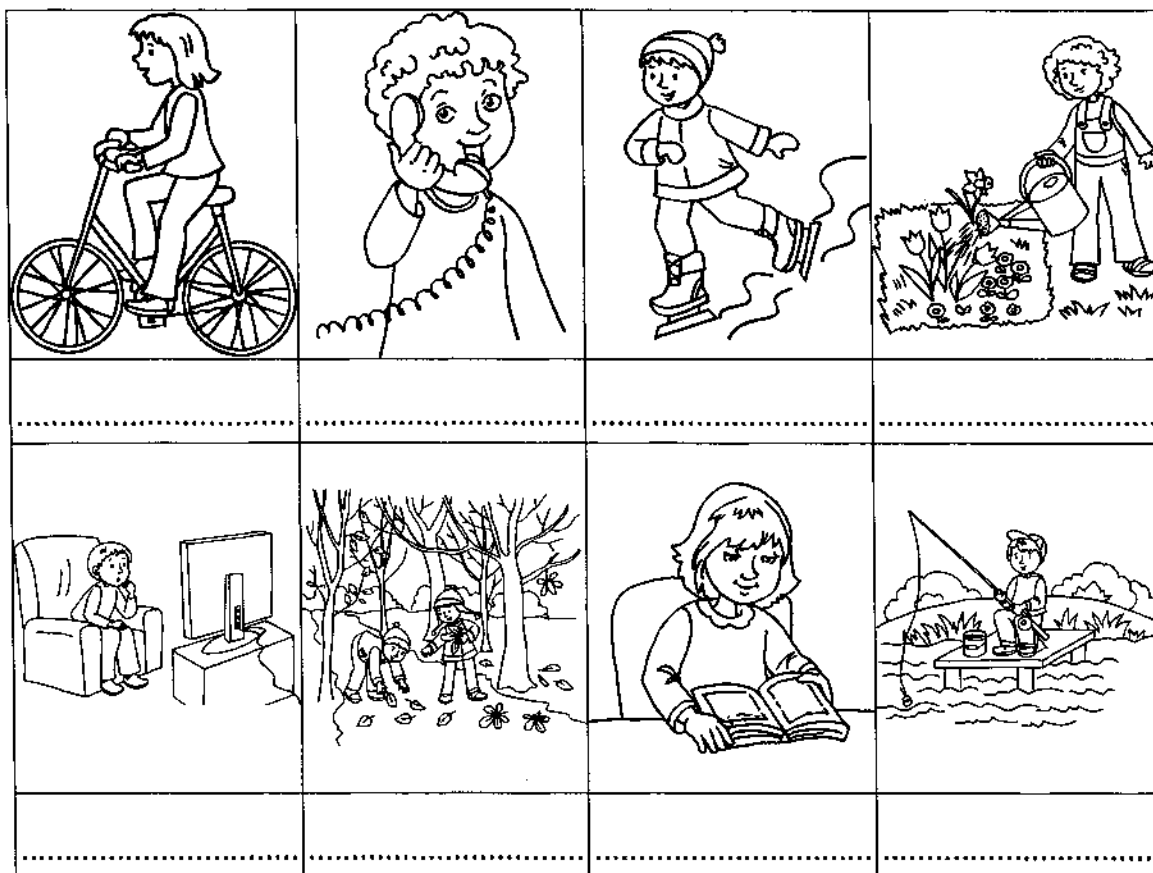

Ponumeruj rysunki (ćwiczenie: C 3.1, strona 15)

1 Uważnie przeczytaj zdania. Czytaj na głos. Zapamiętaj przyporządkowane im numery.

1. Agatka i Jacek zbierają liście w parku.
2. Kasia jedzie na rowerze.
3. Ewa czyta książkę.
4. Adam jeździ na łyżwach.
5. Ela podlewa kwiaty w ogródku.
6. Tomek ogląda film w telewizji.
7. Janek łowi ryby.
8. Staś rozmawia przez telefon.

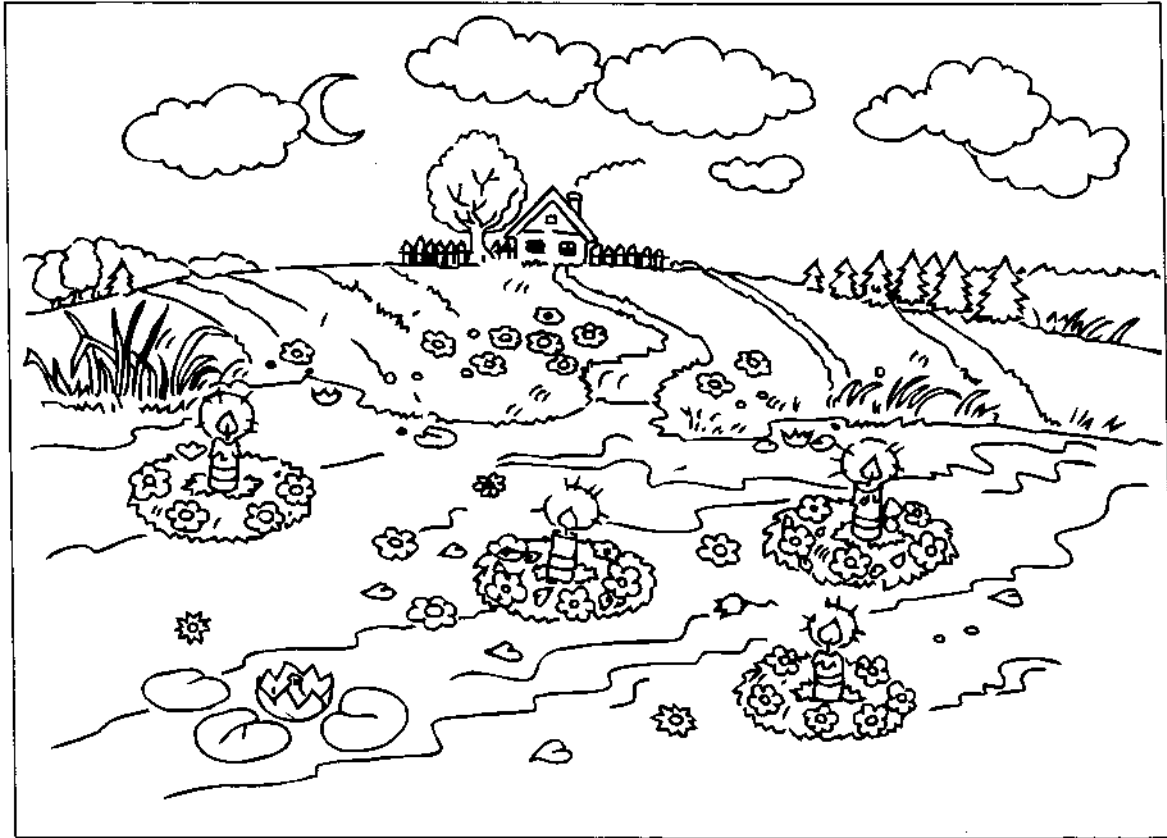
2 A teraz ponumeruj obrazki zgodnie z numerami zdań, które przeczytałeś.

13U0212

Zapamiętaj i opowiedz II (ćwiczenie: C 3.1, strona 15)

1 Uważnie przyjrzyj się rysunkowi. Postaraj się zapamiętać jak najwięcej szczegółów. Masz na to tyle czasu, ile potrzebujesz.

2 Pokoloruj obrazek. Opowiedz o tym, co widzisz na rysunku.

Co robią dzieci... (ćwiczenie: C 3.1, strona 16)

1 Przeczytaj uważnie zdania i zapamiętaj imiona dzieci oraz czynności, które wykonują. Zdania przeczytaj na głos.

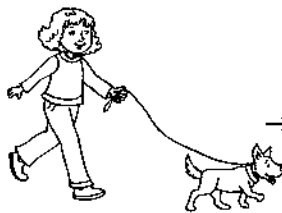
1. Krzysiek układa klocki.
2. Zosia myje ręce.
3. Darek zawiązuje but.
4. Kasia pisze list.
5. Adaś kopie piłkę.
6. Ola wyszła na spacer z psem.
7. Dominik czyta książkę.
8. Basia rozmawia z mamą przez telefon.

2 A teraz zapisz imiona dzieci obok rysunków. Pokoloruj obrazki.

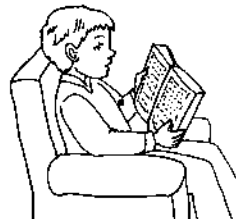

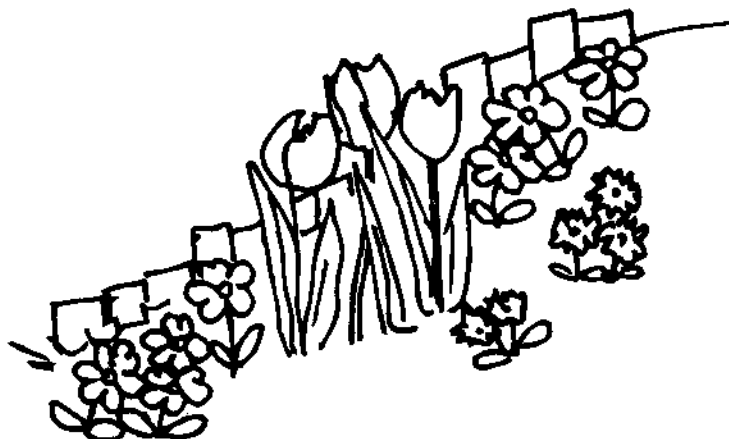

Dorysuj brakujący fragment III (ćwiczenie: C 3.1, strona 16)

1

Uważnie przyjrzyj się pierwszemu obrazkowi. Postaraj się zapamiętać jak najwięcej szczegółów. Masz na to tyle czasu, ile potrzebujesz. Następnie uzupełnij brakujący fragment drugiego obrazka.

Zakupy (ćwiczenie: C 3.1, strona 16)

- 1 Głośno przeczytaj historyjkę. Twoim zadaniem jest zapamiętanie jej szczegółów, a następnie narysowanie zakupów w koszykach poszczególnych dzieci. Jeśli jest to konieczne, przeczytaj tekst dwu- lub trzykrotnie.

Troje dzieci, Ewa, Adaś i Jaś, wybrało się do sklepu po zakupy. Kupili mnóstwo potrzebnych im rzeczy. Każde z dzieci zapakowało zakupy do swojego koszyka. Ewa kupiła sobie żółtą sukienkę i kredki do szkoły, klocki i czapkę z daszkiem dla młodszego brata, czerwone korale dla mamy. Adaś zapakował do swego koszyka wędkę, pudełeczko haczyków, szpulkę żyłki, kurtkę przeciwdeszczową i kalosze. Jaś włożył do swojego koszyka to, co zapisała mu na kartce mama. Kupił tabliczkę gorzkiej czekolady, dwa opakowania mleka, torebkę cukru, chleb i butelkę oleju. Kupił też płytę z grą komputerową.

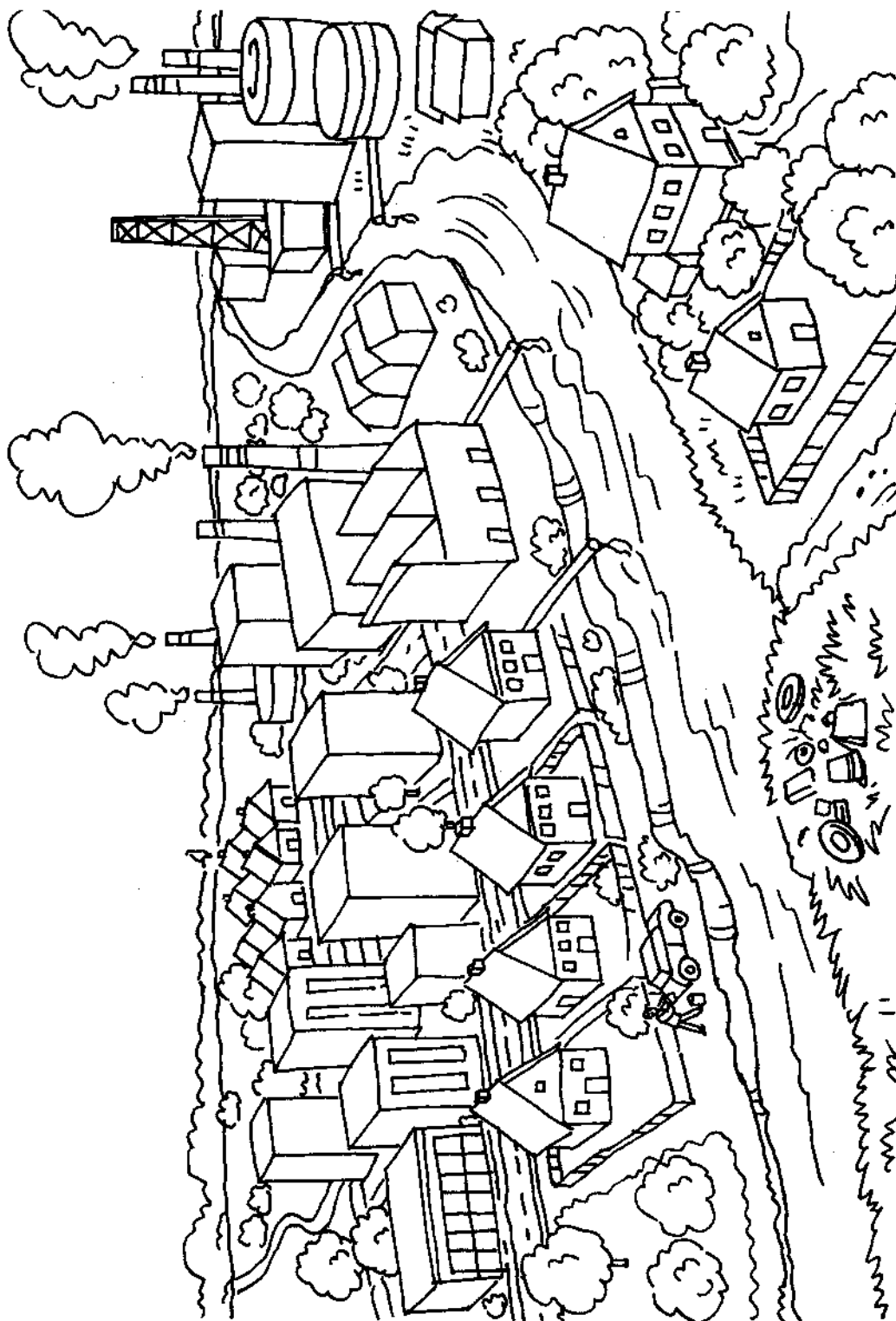
1300212

Co pasuje I (ćwiczenie: C 3.1, strona 17)

Uważnie przyjrzyj się obrazkowi. Postaraj się zapamiętać jak najwięcej szczegółów. Masz na to tyle czasu, ile potrzebujesz. Następnie odwróć stronę.

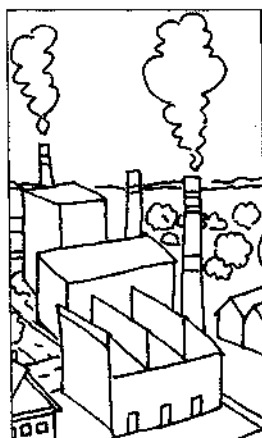

14U0512

Co pasuje I, cd. (ćwiczenie: C 3.1, strona 17)

2 Poniżej znajduje się 10 małych obrazków. Przyjrzyj się im uważnie. Niektóre z nich są fragmentami dużego obrazka, niektóre z nich do niego nie pasują. Czy umiesz je rozpoznać? Przy tych obrazkach, które pasują, zaznacz „TAK”, a przy tych, które nie pasują, zaznacz „NIE”. Nie zagłądaj na poprzednią stronę.

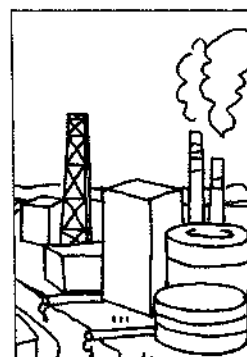
tak nie

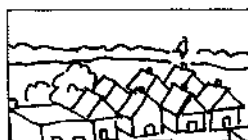
tak nie

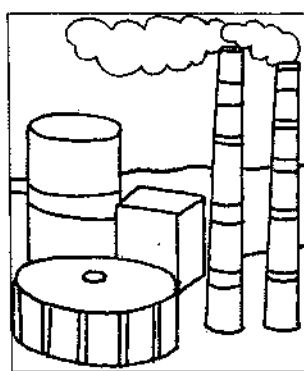
tak nie

tak nie

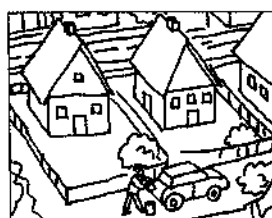
tak nie

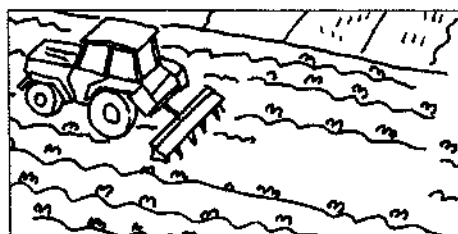
tak nie

tak nie

tak nie

tak nie

tak nie

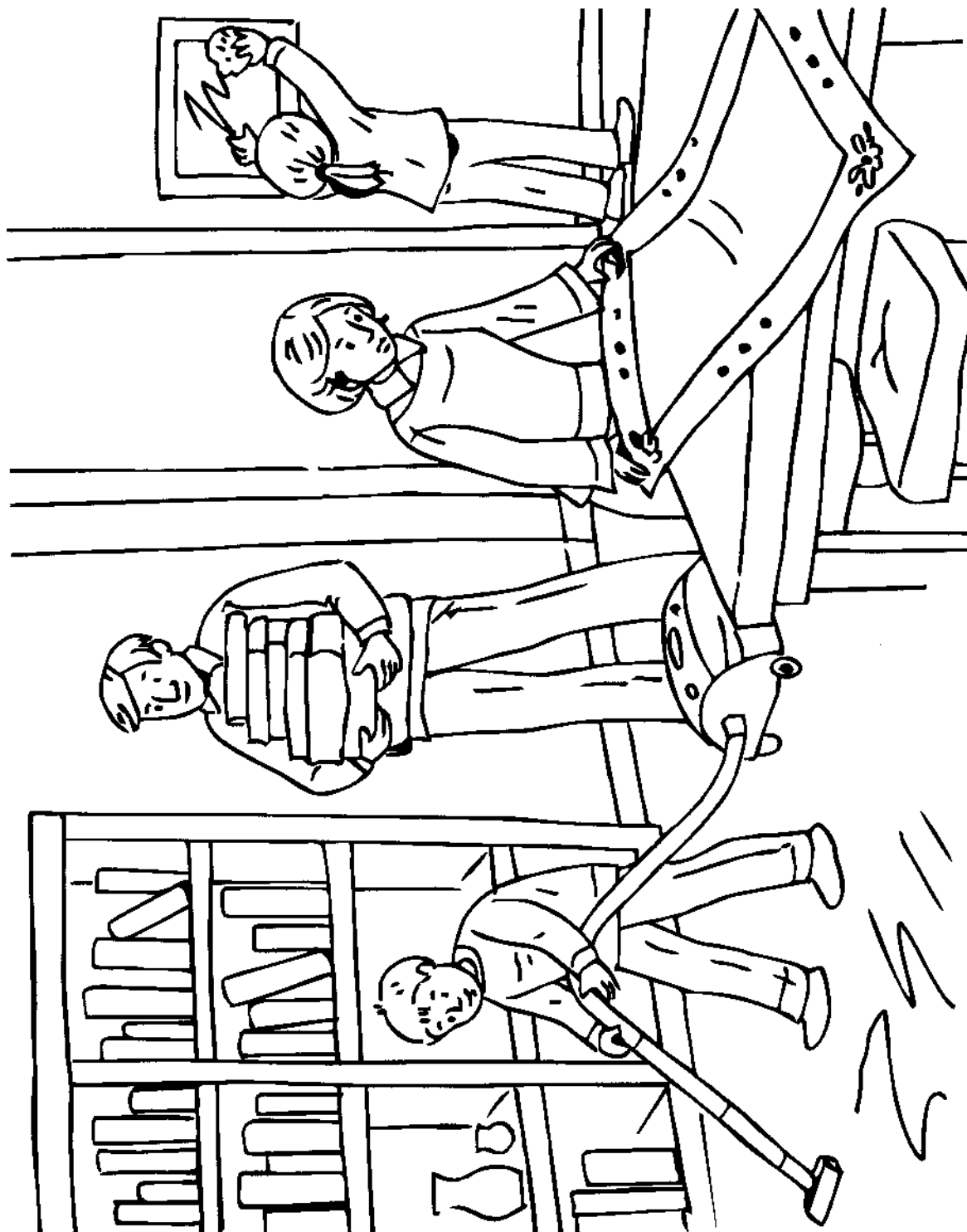
A teraz sprawdź, czy dobrze zaznaczyłeś obrazki.

3 W linijkach napisz kilka zdań na temat ilustracji.

Zapamiętaj i odpowiedz I (ćwiczenie: C 3.1, strona 17)

1 Uważnie przyjrzyj się rysunkowi i zapamiętaj jak najwięcej szczegółów. Masz na to tyle czasu, ile potrzebujesz.

14U0512

Zapamiętaj i odpowiedz I, cd. (ćwiczenie: C 3.1, strona 17)

A teraz przeczytaj pytania. Odpowiedzi zapisz w linijkach. Razem z terapeutą sprawdź poprawność udzielonych przez siebie odpowiedzi.

1) Ile osób jest w pokoju? Wymień je.

2) Jaką czynność wykonuje chłopiec?

3) Ile okien jest w pokoju?

4) W co ubrana jest dziewczynka?

5) Jakie włosy ma kobieta – krótkie czy długie?

6) Ile książek niesie mężczyzna?

7) Ile obrazów wisi w pokoju?

Zapamiętaj i odpowiedz I, cd. (ćwiczenie: C 3.1, strona 17)

8) Ile wazonów stoi na półce?

9) Co robi kobieta?

10) Czy w regale są puste półki?

11) Ile stołków stoi pod stołem?

12) W co ubrana jest kobieta?

13) Ile doniczek z kwiatami znajduje się w pokoju?

14U0512

Pokoloruj obrazek.

Przeczytaj i zapamiętaj I (ćwiczenie: C 3.1, strona 17)

Przeczytaj tekst. Postaraj się zapamiętać jak najwięcej szczegółów. Przeczytaj pytania pod tekstem. Z wariantów odpowiedzi wybierz i zaznacz tę właściwą.

ZIEMIA¹

Siódmą planetą była więc Ziemia.

Ziemia nie jest ot, taką sobie planetą! Żyje na niej stu jedenastu królów (wliczając w to, rzecz jasna, królów murzyńskich), siedem tysięcy geografów, dziewięćset tysięcy biznesmenów, siedem i pół miliona pijaków, trzysta jednaście milionów pyszałków, czyli około dwóch miliardów dorosłych.

Żebyście wyobrazili sobie, jak wielka jest Ziemia, powiem wam, że zanim wynaleziono elektryczność, trzeba było utrzymywać na wszystkich sześciu kontynentach prawdziwą armię latarników złożoną z czterystu sześćdziesięciu dwóch tysięcy pięciuset jedenastu osób.

Kiedy się to oglądało z pewnej odległości, widok był imponujący. Armia ta poruszała się z precyzją zespołu baletowego. Najpierw wkraczali latarnicy z Nowej Zelandii i Australii. Zapalali swe lampiony, po czym szli spać. Następnie rozpoczynali taniec latarnicy z Chin i Syberii. Później również i oni przemykali się za kulisy. Przychodziła wówczas kolej na latarników z Rosji i Indii. Potem z Afryki i z Europy. Potem z Ameryki Południowej. Potem z Ameryki Północnej. I nigdy się nie mylili, kto po kim ma wchodzić na scenę. Było to wspaniałe widowisko.

Tylko latarnik, który zapalał jedyną latarnię na biegunie północnym, oraz jego kolega po fachu czuwający nad jedyną latarnią na biegunie południowym wiedli życie próżniacze i nigdy się nie spieszyli: pracowali dwa razy w roku.

1. Ilu królów żyje na Ziemi?
 - a) stu jeden
 - b) stu jedenastu
 - c) dwustu jedenastu
2. Ilu geografów żyje na Ziemi?
 - a) pięć tysięcy
 - b) dziewięć tysięcy
 - c) siedem tysięcy
 - d) dwa tysiące
3. Ilu dorosłych żyje na Ziemi?
 - a) około dwóch miliardów
 - b) około trzech miliardów
 - c) około czterech miliardów
 - d) około pięciu miliardów
4. Ilu latarników żyło na Ziemi?
 - a) czterysta sześćdziesiąt dwa tysiące pięciuset jedenastu
 - b) czterysta sześćdziesiąt dwa tysiące pięciuset trzynastu
 - c) czterysta sześćdziesiąt trzy tysiące pięciuset trzynastu
5. Którzy latarnicy jako pierwsi rozpoczęli swoją pracę?
 - a) z Chin i Syberii
 - b) z Ameryki Południowej
 - c) z Nowej Zelandii i Australii
 - d) z Rosji i Indii
 - e) Afryki i Europy
 - f) z Ameryki Północnej
6. Ile razy w roku pracowali latarnicy na biegunie północnym i na biegunie południowym?
 - a) pięć razy w roku
 - b) dwa razy w roku
 - c) raz w roku
 - d) w ogóle nie pracowali

¹ Antoine de Saint-Exupéry, „Mały książę”, Wydawnictwo Nasza Księgarnia, Warszawa 1995 (fragm.); tytuł Lidia Utrat-Milecka

Odczytaj przysłowie I (ćwiczenie: C 3.1, strona 16)

Każdej literze przyporządkowany jest określony symbol. Twoim zadaniem jest zapamiętanie układu liter i symboli. Następnie, widząc jedynie symbole, odczytaj zaszyfrowane hasło – popularne przysłowie polskie (tabelka z literami musi być w tym czasie zasłonięta).

Na zapamiętanie liter i przyporządkowanych im symboli masz tyle czasu, ile potrzebujesz. Dla ułatwienia zapamiętywania litery zostały ułożone w kolejności alfabetycznej.

A	B	C	E	I	J	L	Ł	M	N	O	R	S	T	W	Z
▼	®	§	—	•	x	∩	■	▣	≈	△	∞	↑	∂	■	≡

▣	△	■	▼

x	—	↑	∂

↑	∞	—	®	∞	—	▣

▼	▣	•	∩	§	≡	—	≈	•	—

≡	■	△	∂	—	▣

14U0512

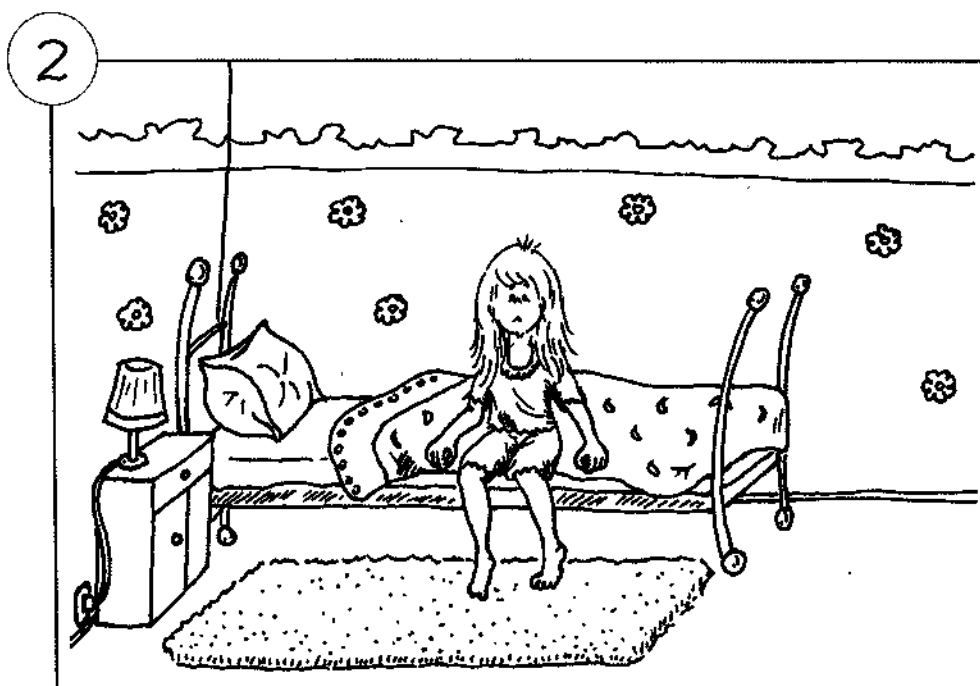
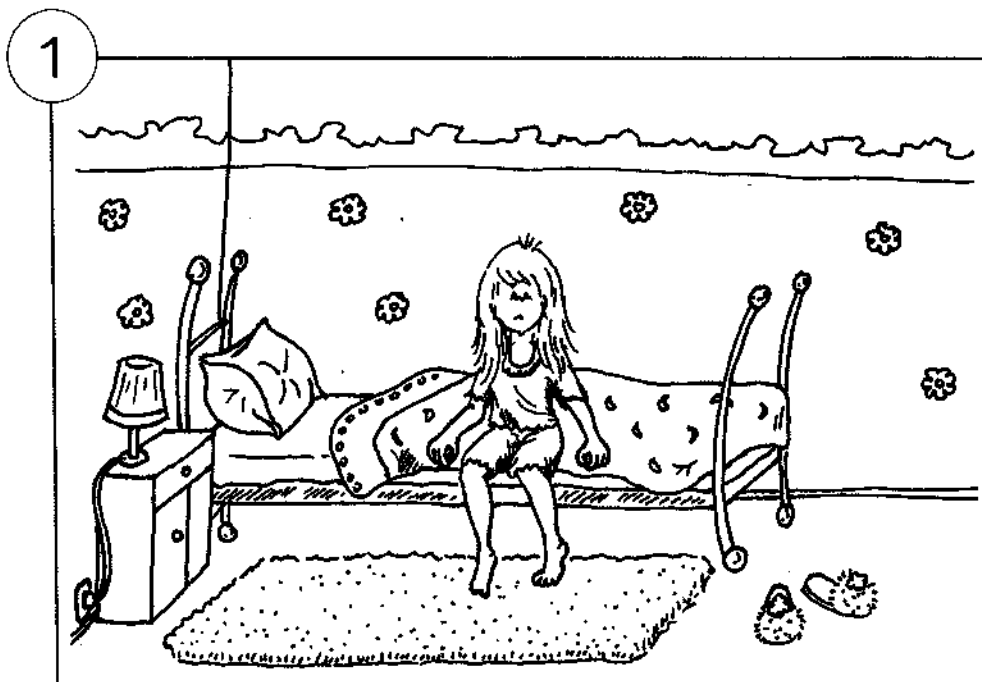
Czy potrafisz wytłumaczyć znaczenie tego przysłowia?

Dorysuj brakujący fragment IV (ćwiczenie: C 3.1, strona 16)

- 1 Ponizej zostały umieszczone dwa rysunki jeden pod drugim. Pierwszy jest kompletny, na drugim brakuje fragmentu. Twoim zadaniem jest zapamiętanie jak największej liczby szczegółów z pierwszego obrazka, a następnie uzupełnienie brakującego fragmentu drugiego obrazka. Na przyjrzenie się pierwszemu obrazkowi masz 30 sekund.
Po zakończeniu pracy porównaj obydwie obrazki.

Dokończ rysunek II (ćwiczenie: C 3.1, strona 19)

- 1 Przeczytaj głośno tekst. Postaraj się zapamiętać jak najwięcej szczegółów. Następnie wykorzystując to, co zapamiętałeś, dokończ rysunek. Po zakończeniu pracy sprawdź, czy wykonałeś ją poprawnie.

Kasia i jej młodszy brat Adaś spędzają wakacje nad morzem. Ulubionym zajęciem dzieci w czasie, kiedy ich mama opala się, jest stawianie budowli z piasku. Adam buduje zamek. Zbudował już dwie wieże i mur obronny. Do budowania używa pomarańczowej łopatkę. Wodę przynosi w czerwonym wiaderku w białe kropki. Kasia stawia babki z piasku. Ma trzy foremki: żółtą w kształcie kacuszki, czerwoną w kształcie gwiazdki, niebieską w kształcie muszli. Ma też fioletowe wiaderko i zieloną łopatkę. Obok niej, po prawej stronie, leży duża, nadmuchiwana piłka i koło ratunkowe. Piłka jest granatowa, a koło pomarańczowe. Mama siedzi na pomarańczowym leżaku i patrzy na dzieci.

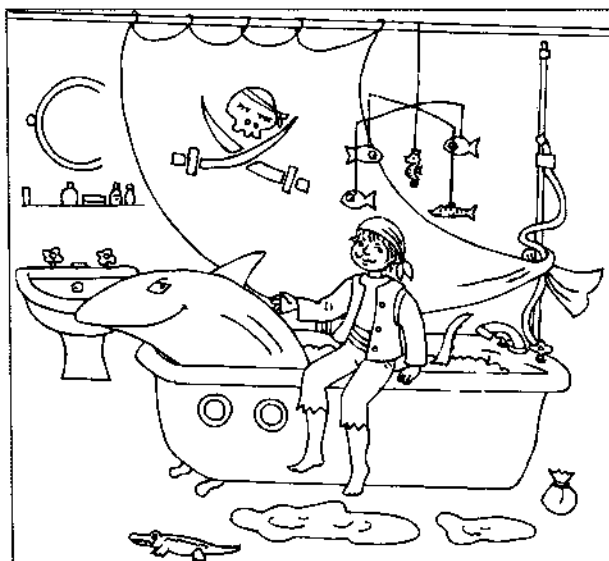

15U0912

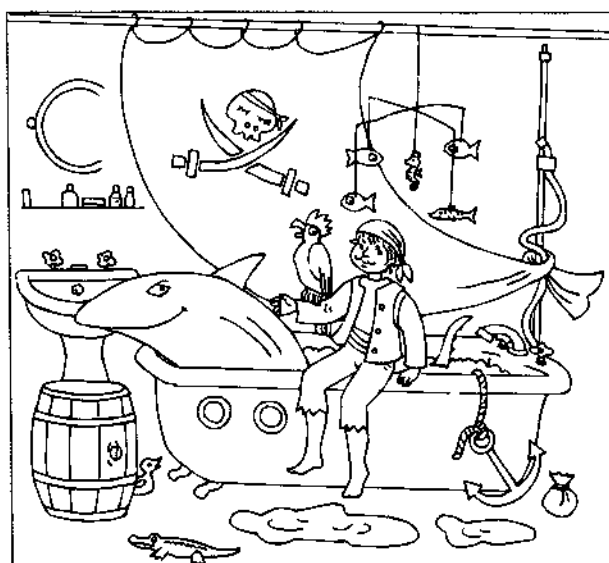

Co przybyło I (ćwiczenie: C 3.1, strona 19)

1 Obejrzyj obrazek. Postaraj się zapamiętać jak najwięcej szczegółów. Masz na to tyle czasu, ile potrzebujesz.

A teraz przyjrzyj się drugiemu obrazkowi. Różni się on od pierwszego rysunku kilkoma szczegółami. Znajdź je. Pokoloruj drugi obrazek. W linijkach umieszczonych poniżej napisz kilka zdań o tej ilustracji.

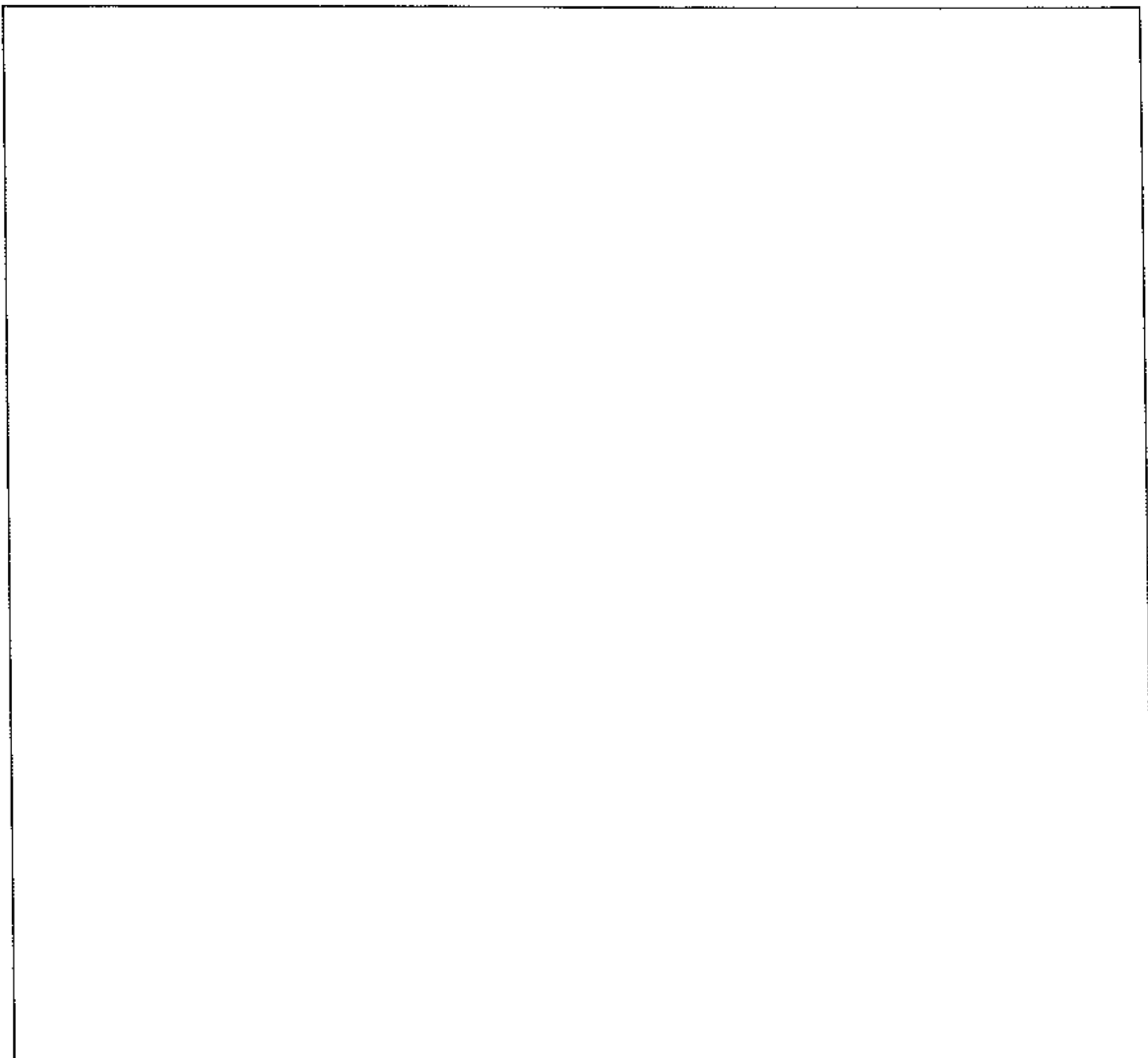

Łąka (ćwiczenie: C 3.1, strona 19)

Przeczytaj tekst. Postaraj się zapamiętać jak najwięcej szczegółów. Następnie pod tekstem wykonaj rysunek w oparciu o zapamiętane informacje.

Łąka była piękna. Rosły na niej kępy kolorowych kwiatów: na środku kwiaty żółte i niebieskie, z prawej strony kwiaty czerwone, z lewej – różowe. Na niebie, z prawej strony, świeciło słońce przysłonięte przez niewielką chmurkę. Po lewej stronie rosnęło wysokie drzewo liściaste. Na gałęzi, po prawej stronie, siedział ptak i głośno śpiewał. Nad kępą czerwonych kwiatów latały dwa motyle: większy biały i niżej mniejszy, żółty. Gdzieś w oddali szczekał pies. Przez sam środek łąki płynął strumyk. Przystanęła koło niego mała sarenka i piła wodę. Po niebie leciał helikopter. Wiał lekki wietrzyk.

15U0912

Przeczytaj i zapamiętaj II (ćwiczenie: C 3.1, strona 20)

Przeczytaj tekst. Zapamiętaj jak najwięcej szczegółów. Następnie przeczytaj zamieszczone na kolejnej stronie pytania i w umieszczonych pod pytaniami liniijkach zapisz odpowiedź. Po udzieleniu odpowiedzi wyszukaj odpowiedni fragment w tekście. Odczytaj go głośno. Sprawdź poprawność wykonanej pracy.

MAKULATURA

W składnicy makulatury przy alei Niepodległości odbywał się załadunek towaru. Na ogromną ciężarówkę, stojącą przed sklepem, ładowano wielkie paki zużytego papieru i wręcz nie było temu końca. Paki zapchały już całe pudło i zaczynały tworzyć piramidę, a ludzie ze składnicy wynosili wciąż nowe i nowe.

Janeczka i Pawełek przyglądali się temu z posępnym przygnębieniem. Po czterech dniach, kiedy według wyznaczonej normy powinni mieć już sto dwadzieścia kilo, zdobyli zaledwie trzydzieści pięć, a i to dzięki temu, że ojciec ze swojego biura przywiózł im 25 kilogramów starych odbitek. Nikt inny, ani matka, ani ciotka Monika, ani mąż ciotki Moniki, wujek Andrzej, ani dziadek, ani babcia, nie mógł im dostarczyć upragnionego towaru, wszystkie instytucje bowiem same zbierały makulaturę i odsyłały ją do punktów skupu, pracownicy instytucji zaś chciwie i zachłannie zagarniali bodaj małe cząstki dla siebie w celu wymiany ich na papier toaletowy. Makulatura okazała się nagle materiałem bezcennym i pilnie poszukiwanym. Trzysta kilo w tak krótkim czasie było nie do zdobycia.

Głęboko zaniepokojony zagrożeniem swojego honoru Pawełek zaproponował, żeby spróbować właśnie w składnicy. Co spróbować, nie sprecyzował, i Janeczka w pierwszej chwili posądziła brata o chęć kradzieży. Kradzież makulatury w składnicy makulatury nie wydała jej się wielkim przestępstwem, skradziona makulatura miała bowiem rychło wrócić do składnicy, istniał wszakże szkopał finansowy. Niewątpliwie zapłacono za nią, przy ponownym dostarczeniu zaś musiano by ponownie zapłacić. Janeczka nie była pewna, czy szkoła załatwia te rzeczy, nie interesowała się tym dotychczas, jeżeli jednak szkoła brała pieniądze, kradzież nie byłaby pożyczką, tylko prawdziwą, rzetelną kradzieżą i raczej nie należało się na nią godzić. Pawełek w rozpaczy mógł mieć różne dziwne pomysły, ale ona powinna zachować rozsądek i umiar przestępczy.

Pawełkowi myśl o kradzieży być może mignęła w głowie, ale już w zarodku zlikwidował ją sam ciężar wynoszonych pakunków. Młodzi, silni mężczyźni wyraźnie się pod nimi uginali. Niemniej w składnicy makulatura była i należało tylko wykombinować jakiś sensowny sposób zdobycia jej dla potrzeb własnych. Może odkupić?

Podzielił się swoimi niejasnymi myślami z Janeczką, która z dużą ulgą pozbyła się podejrzeń.

Joanna Chmielewska, *Skarby*, Wydawnictwo „Egida-Westy”, Łódź 1991, str. 8–10, tytuł – Lidia Utrat-Milecka.

Przeczytaj i zapamiętaj II cd. (ćwiczenie: C 3.1, strona 20)

Odpowiedz na pytania. Nie zagłądaj do tekstu.

1. Jak miała na imię siostra Pawełka?

2. Przy jakiej ulicy znajdowała się składnica makulatury?

3. Ile makulatury dzieci powinny mieć po czterech dniach?

4. Ile makulatury udało im się zebrać?

5. Jakie imię nosił mąż ciotki Moniki?

6. O co dziewczynka posądziła brata?

Ukryte przedmioty II (ćwiczenie: C 3.1, strona 20)

1 Twoim zadaniem jest odszukać i zapamiętać nazwy 10 przedmiotów rozpoczynających się sylabą wa-. Są one ukryte wśród innych przedmiotów. Przyjrzyj się obrazkowi przez minutę i zapisz nazwy zapamiętanych przedmiotów.

15U0912
